

Uchwała Nr 1904/2016
Zarządu Województwa Wielkopolskiego
z dnia 21 kwietnia 2016 r.

w sprawie: wyrażenia pozytywnej opinii dla Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla rozwoju Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020.

Na podstawie art. 41 ust. 1 i ust. 2 pkt 4) ustawy z 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2016 r., poz. 486), a także art. 9 ust. 1 pkt 2, oraz art. 30 ust. 5 pkt 2 lit. a ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 (Dz. U. z 2016 r., poz. 217), Zarząd Województwa Wielkopolskiego uchwała co następuje:

§ 1

Institucja Zarządzająca Wielkopolskim Regionalnym Programem Operacyjnym na lata 2014-2020 wyraża pozytywną opinię do Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla rozwoju Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej, przekazanej w dniu 20 kwietnia 2016 r., stanowiącej Załącznik nr 1 do niniejszej Uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Marszałkowi Województwa Wielkopolskiego.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Marszałek Województwa

Marek Woźniak

**Uzasadnienie do Uchwały Nr 1904/2016
Zarządu Województwa Wielkopolskiego
z dnia 21 kwietnia 2016 r.**

w sprawie: wyrażenia pozytywnej opinii dla Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla rozwoju Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020.

Zgodnie z art. 9 ust.1 pkt 2 oraz art. 30 ust. 5 pkt 2 lit. a ustawy z 11 lipca 2014r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 (Dz. U. z 2016 r., poz. 217) Zarząd Województwa Wielkopolskiego jako Instytucja Zarządzająca Wielkopolskim Regionalnym Programem Operacyjnym na lata 2014-2020 (WRPO 2014+) jest upoważniony do pozytywnego zaopiniowania dokumentu Strategii ZIT.

Zintegrowane Inwestycje Terytorialne dla rozwoju Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej są jednym z instrumentów terytorialnych w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020. Zgodnie z ustawą o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020, jednym z warunków realizacji ZIT jest opracowanie strategii ZIT oraz jej pozytywne zaopiniowanie w terminie 60 dni od dnia jej otrzymania przez: (a) instytucję zarządzającą RPO – w zakresie możliwości finansowania ZIT w ramach tego programu oraz (b) ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego – w zakresie zgodności z Umową Partnerstwa oraz możliwości finansowania projektów z krajowych programów operacyjnych, jeżeli strategia ZIT przewiduje tego typu projekty. Zgodnie z ustawą, strategia ZIT określa w szczególności: diagnozę obszaru realizacji ZIT wraz z analizą problemów rozwojowych; cele, jakie mają być zrealizowane w ramach ZIT, oczekiwane rezultaty i wskaźniki rezultatu i produktu powiązane z realizacją RPO; propozycje kryteriów wyboru projektów w trybie konkursowym; wstępną listę projektów wybieranych w trybie pozakonkursowym wraz z informacją na temat sposobu ich identyfikacji oraz powiązania z innymi projektami (w tym projektami wybieranymi w trybie pozakonkursowym pozytywnie zaopiniowanymi przez właściwą instytucję zarządzającą krajowym programem operacyjnym); a także źródła jej finansowania; warunki i procedury obowiązujące w realizacji strategii ZIT.

Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla rozwoju Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej, została przyjęta uchwałą nr 3/2016 Rady Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej z dnia 20 kwietnia 2016 r. oraz przekazana Instytucji Zarządzającej WRPO 2014+ w ww. terminie celem ustawowego zaopiniowania.

Zgodnie z zapisami ustawy z 11 lipca 2014r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 (Dz. U. z 2016 r., poz. 217), Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla rozwoju Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej zawiera propozycje kryteriów wyboru projektów. Ostateczny kształt kryteriów określa Komitet Monitorujący WRPO 2014+.

Celem niniejszej Uchwały jest wyrażenie stanowiska Instytucji Zarządzającej WRPO 2014+ w przedmiocie Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla rozwoju Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej, przedłożonej przez Związek ZIT, mając na uwadze formalne zobowiązania Instytucji Zarządzającej wynikające z ustawy o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 – w zakresie możliwości finansowania Strategii ZIT ze środków WRPO 2014+ .

Institucja Zarządzająca WRPO 2014+ jednocześnie uznaje projekty pozakonkursowe wskazane w Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla rozwoju Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej, za projekty zgłoszone (zgodnie z obowiązującymi Wytycznymi w zakresie trybów wyboru projektów na lata 2014-2020) i wymagające identyfikacji.

Przedsięwzięcia znajdujące się w Strategii ZIT będą musiały przejść odpowiednią ścieżkę oceny projektów. Decyzja o pozytywnym zaopiniowaniu Strategii nie jest równoznaczna z ostateczną decyzją o przyznaniu dofinansowania dla poszczególnych przedsięwzięć. Szczegółowa weryfikacja projektów nastąpi na etapie oceny strategicznej ZIT oraz oceny formalnej i merytorycznej IZ, przeprowadzanych dla właściwych wniosków o dofinansowanie, w związku z czym ostateczna decyzja dotycząca kwalifikowalności projektów jak i poziomu dofinansowania zostanie podjęta również na tym etapie procedury wyboru projektów.

W związku z wytyczonym przez Ministerstwo Rozwoju planem przyspieszenia realizacji programów operacyjnych, IZ WRPO 2014+ zobowiązuje również Związek ZIT dla rozwoju Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do przyspieszenia tempa realizacji komponentu WRPO 2014+ leżącego w jego zakresie.

Mając na uwadze powyższe, podjęcie uchwały przez Zarząd Województwa Wielkopolskiego w sprawie wyrażenia pozytywnej opinii do Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla rozwoju Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej z dnia 20 kwietnia 2016 r. jest w pełni uzasadnione.

Wojciech Jankowiak

Wicemarszałek

Strategia
**ZINTEGROWANYCH
 INWESTYCJI TERYTORIALNYCH**
 dla rozwoju Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej

**Załącznik
do uchwały Nr 3/2016
Rady Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej
z dnia 20 kwietnia 2016 roku**

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego
Pomoc Techniczna 2007-2013

Zadanie zostało zrealizowane przy współfinansowaniu ze środków Unii Europejskiej przyznanych w ramach „Konkursu dotacji na działania wspierające jednostki samorządu terytorialnego w zakresie planowania miejskich obszarów funkcjonalnych” ogłoszonego przez Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju.

Fundusze Europejskie
Program Regionalny

**SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA
WIELKOPOLSKIEGO**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Projekt finansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020 oraz z budżetu Stowarzyszenia Aglomeracja Kalisko-Ostrowska

---

Aktualizacja dokumentu sfinansowana została przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020 oraz z budżetu Stowarzyszenia Aglomeracja Kalisko-Ostrowska.

SPIS TREŚCI

1.	PODSTAWA PRAWNA STRATEGII ZIT AKO	8
2.	SPÓJNOŚĆ Z UNIJNYMI, KRAJOWYMI ORAZ PLANISTYCZNYMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI	12
2.1.	DOKUMENTY UNIJNE	12
2.1.1.	<i>Strategia Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu.....</i>	<i>12</i>
2.1.2.	<i>Strategia Unii Europejskiej dla Regionu Morza Bałtyckiego .....</i>	<i>14</i>
2.2.	DOKUMENTY KRAJOWE I REGIONALNE	14
2.2.1.	<i>Strategia Rozwoju Kraju 2020.....</i>	<i>14</i>
2.2.2.	<i>Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020. Regiony, Miasta, Obszary wiejskie .....</i>	<i>15</i>
2.2.3.	<i>Umowa Partnerstwa .....</i>	<i>16</i>
2.2.4.	<i>Strategia Rozwoju Polski Zachodniej do roku 2020.....</i>	<i>17</i>
2.2.5.	<i>Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020 .....</i>	<i>18</i>
2.2.6.	<i>Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020 .....</i>	<i>19</i>
3.	OBSZAR WSPARCIA STRATEGII ZIT AKO.....	20
4.	SYNTETYCZNA DIAGNOZA	24
4.1.	SFERA GOSPODARCZA	25
4.2.	SFERA SPOŁECZNA	49
4.3.	SFERA INFRASTRUKTURALNA	74
4.3.1.	<i>Infrastruktura wodociągowa, kanalizacyjna i gazowa .....</i>	<i>74</i>
4.3.2.	<i>Gospodarka odpadami.....</i>	<i>81</i>
4.3.3.	<i>Infrastruktura mieszkaniowa i termomodernizacja .....</i>	<i>85</i>
4.3.4.	<i>Rewitalizacja obszarów zdegradowanych, cennych kulturowo i przemysłowych .....</i>	<i>88</i>
4.3.5.	<i>Infrastruktura drogowa. Dostępność komunikacyjna .....</i>	<i>96</i>
4.3.6.	<i>Infrastruktura rowerowa .....</i>	<i>100</i>
4.3.7.	<i>Transport kolejowy .....</i>	<i>102</i>
4.3.8.	<i>Transport autobusowy .....</i>	<i>108</i>
4.3.9.	<i>Centra przesiadkowe .....</i>	<i>113</i>
4.3.10.	<i>Parkingi i strefy płatnego parkowania .....</i>	<i>114</i>
4.3.11.	<i>Koncepcja transportu publicznego w dokumentach programowych .....</i>	<i>116</i>
4.3.12.	<i>Infrastruktura teleinformatyczna .....</i>	<i>123</i>
4.4.	SFERA ŚRODOWISKOWA	125
4.4.1.	<i>Bioróżnorodność.....</i>	<i>125</i>
4.4.2.	<i>Ochrona przeciwpowodziowa.....</i>	<i>127</i>
4.4.3.	<i>Stan i jakość powietrza .....</i>	<i>129</i>
4.4.4.	<i>Zasoby wód.....</i>	<i>132</i>
4.5.	WYKAZ ZIDENTYFIKOWANYCH PROBLEMÓW	134

5.	ANALIZA SWOT	137
6.	TERYTORYALNY WYMIAR WSPARCIA AGLOMERACJI KALISKO-OSTROWSKIEJ.....	147
7.	WIZJA ROZWOJU AGLOMERACJI KALISKO-OSTROWSKIEJ.....	152
8.	CELE ROZWOJOWE DO REALIZACJI W RAMACH ZIT	153
8.1.	KOMPLEMENTARNOŚĆ STRATEGII ZIT AKO Z PROGRAMAMI OPERACYJNYMI	162
9.	OPIS PRIORYTETÓW I DZIAŁAŃ.....	169
9.1.	PRIORYTET 1. WSPIERANIE PRZEDSIĘBIORCZOŚCI, ZATRUDNIENIA ORAZ AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ.....	169
9.1.1.	<i>Główne działania w ramach priorytetu 1 .....</i>	<i>174</i>
9.2.	PRIORYTET 2. PROMOCJA STRATEGII NISKOEMISYJNYCH	176
9.2.1.	<i>Główne działania w ramach priorytetu 2 .....</i>	<i>179</i>
9.3.	PRIORYTET 3. WYKSZTAŁCONE SPOŁECZEŃSTWO.....	183
9.3.1.	<i>Główne działania w ramach priorytetu 3 .....</i>	<i>184</i>
9.4.	PRIORYTET 4. NOWOCZESNA INFRASTRUKTURA SŁUŻĄCA ROZWOJOWI.....	187
9.4.1.	<i>Główne działania w ramach priorytetu 4 .....</i>	<i>192</i>
10.	LOGIKA INTERWENCJI.....	200
11.	TRYB WYBORU PROJEKTÓW W RAMACH STRATEGII ZIT AKO	205
11.1.	TRYB KONKURSOWY.....	207
11.2.	TRYB POZAKONKURSOWY	208
12.	WSTĘPNA LISTA PROJEKTÓW WYBIERANYCH W TRYBIE POZAKONKURSOWYM.....	210
12.1.	SPOSÓB IDENTYFIKACJI PROJEKTÓW POZAKONKURSOWYCH	211
13.	ZASADY PRZYGOTOWANIA, ZATWIERDZANIA I SPRAWOZDAWCZOŚCI STRATEGII ZIT AKO	213
13.1.	MONITORING REALIZACJI STRATEGII ZIT AKO	214
13.2.	SPRAWOZDAWCZOŚĆ Z REALIZACJI STRATEGII ZIT AKO	224
13.3.	AKTUALIZACJA STRATEGII ZIT AKO.....	226
13.4.	EWALUACJA STRATEGII ZIT AKO	227
14.	INSTRUMENTY FINANSOWE	230
15.	STRATEGICZNA OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO	231
16.	PLAN FINANSOWY	233
17.	SYSTEM WDRAŻANIA	239
17.1.	ORGANIZACJA WDRAŻANIA STRATEGII ZIT AKO.....	239

17.2.	ORGANY SAKO.....	244
17.3.	POMOC TECHNICZNA	249
18.	USPOLECZNIE NIE STRATEGII ZIT AKO	250
	WYKAZ MAP I WYKRESÓW	262
	WYKAZ TABEL.....	264
	ZAŁĄCZNIK NR 1. ZESTA WIENIE PGN JST AKO	267
	ZAŁĄCZNIK NR 2. WSKAŹNIKI REALIZACJI PROJEKTÓW STRATEGII ZIT AKO.....	269
	ZAŁĄCZNIK NR 3. KARTY PROJEKTÓW POZAKONKURSOWYCH.....	277
	ZAŁĄCZNIK NR 4. PROPOZYCJA STRATEGICZNYCH KRYTERIÓW WYBORU PROJEKTÓW W RAMACH STRATEGII ZIT AKO	282

WYKAZ SKRÓTÓW

AKO	<i>Aglomeracja Kalisko-Ostrowska</i>
B+R	<i>prace badawczo-rozwojowe</i>
BDL	<i>Bank Danych Lokalnych</i>
BRD	<i>Bezpieczeństwo Ruchu Drogowego</i>
EFRR	<i>Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego</i>
EFS	<i>Europejski Fundusz Społeczny</i>
ePUAP	<i>Elektroniczna Platforma Usług Administracji Publicznej</i>
EWG	<i>Europejska Wspólnota Gospodarcza</i>
GIS	<i>System Informacji Geograficznej (Geographic Information System)</i>
GUS	<i>Główny Urząd Statystyczny</i>
IOB	<i>Instytucje Otoczenia Biznesu</i>
IP WRPO 2014+	<i>Instytucja Pośrednicząca dla Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla obszaru funkcjonalnego ośrodka regionalnego Kalisza z Ostrowem Wielkopolskim w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020 (SAKO)</i>
IZ WRPO 2014+	<i>Instytucja Zarządzająca Wielkopolskim Regionalnym Programem Operacyjnym na lata 2014-2020 (Instytucja Zarządzająca WRPO 2014+)</i>
IW IP WRPO 2014+	<i>Instrukcja Wykonawcza Instytucji Pośredniczącej dla Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla obszaru funkcjonalnego ośrodka regionalnego Kalisza z Ostrowem Wielkopolskim w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020</i>
JST	<i>Jednostki Samorządu Terytorialnego</i>
KM WRPO 2014+	<i>Komitet Monitorujący Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020</i>
KPOŚK	<i>Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych</i>
KSRR 2010-2020	<i>Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020</i>
MR	<i>Ministerstwo Rozwoju</i>
NGO	<i>Organizacje pozarządowe (Non-Government Organizations)</i>
OZE	<i>Odnawialne Źródła Energii</i>
PGN	<i>Plan Gospodarki Niskoemisyjnej</i>
POIR	<i>Program Operacyjny Inteligentny Rozwój</i>
PKB	<i>Produkt Krajowy Brutto</i>
PKD	<i>Polska Klasyfikacja Działalności</i>
POIiŚ	<i>Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020</i>
POWER	<i>Program Operacyjny Wiedza, Edukacja i Rozwój</i>
PPP	<i>Partnerstwo Publiczno-Prywatne</i>
PSZOK	<i>Punkty Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych</i>
RAKO	<i>Rada Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej (Rada AKO)</i>
RIPOK	<i>Regionalna Instalacja Przetwarzania Odpadów Komunalnych</i>
RLM	<i>Równoważna Liczba Mieszkańców</i>
SAKO	<i>Stowarzyszenie Aglomeracja Kalisko-Ostrowska (Związek ZIT)</i>

SOOŚ	<i>Strategiczna Ocena Oddziaływania na Środowisko</i>
SRK 2020	<i>Strategia Rozwoju Kraju 2020</i>
SRWW 2020	<i>Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020</i>
SSE	<i>Specjalna Strefa Ekonomiczna</i>
Strategia ZIT AKO	<i>Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla rozwoju Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej (Strategia ZIT)</i>
SRPZ	<i>Strategia Rozwoju Polski Zachodniej do roku 2020</i>
SUE RMB	<i>Strategia Unii Europejskiej dla Regionu Morza Bałtyckiego</i>
SZOOP WRPO 2014+	<i>Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020</i>
TEN-T	<i>Transeuropejska sieć transportowa (Trans-European Transport Networks)</i>
TIK	<i>Technologie Informacyjne i Komunikacyjne</i>
UE	<i>Unia Europejska</i>
UP	<i>Umowa Partnerstwa</i>
WE	<i>Wspólnota Europejska</i>
WRPO 2014+	<i>Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020</i>
WUP	<i>Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu</i>
ZAKO	<i>Zarząd Stowarzyszenia Aglomeracja Kalisko-Ostrowska (Zarząd Stowarzyszenia)</i>
ZIT	<i>Zintegrowane Inwestycje Terytorialne</i>
ZPORR	<i>Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego</i>
ZWW	<i>Zarząd Województwa Wielkopolskiego</i>

1. PODSTAWA PRAWNA STRATEGII ZIT AKO

Strategię Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla rozwoju Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej (Strategia ZIT AKO) będzie realizował zespół gmin i powiatów powiązanych funkcjonalnie z Kaliszem i Ostrowem Wielkopolskim, tworzących wspólny obszar funkcjonalny obu miast, zwany Aglomeracją Kalisko-Ostrowską (AKO).

Zgodnie z ustawą o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020¹ jednym z warunków realizacji Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych jest opracowanie Strategii ZIT. Ponadto podstawą prawną Strategii ZIT jest decyzja – uchwała organu wykonawczego Związku ZIT, czyli Rady Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej (RAKO) w sprawie przyjęcia Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla rozwoju Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej, co stanowi deklarację do jej realizacji złożoną przez wszystkich Członków Stowarzyszenia Aglomeracja Kalisko-Ostrowska (SAKO).

Strategia ZIT AKO realizowana będzie na podstawie następujących dokumentów:

1. Artykułu 36 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającego przepisy ogólne, dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006;
2. Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1301/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i przepisów szczególnych dotyczących celu „Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia” oraz w sprawie uchylenia rozporządzenia (WE) nr 1080/2006;
3. Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1304/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1081/2006;

---

¹ Dz. U. z 2014 r. poz. 1146 z późn. zm., zwana „ustawą wdrożeniową”.

4. Ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020 (Dz. U. z 2014 r. poz. 1146 z późn. zm.);
5. WRPO 2014+ przyjętego uchwałą Nr 176/2015 Zarządu Województwa Wielkopolskiego z dnia 27 stycznia 2015 r. w sprawie przyjęcia Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020 oraz zatwierdzonego decyzją Komisji Europejskiej Nr C(2014) 10153 z dnia 17 grudnia 2014 r.;
6. Uchwały Nr 4014/2013 Zarządu Województwa Wielkopolskiego z dnia 7 listopada 2013 r. w sprawie wyznaczenia zasięgu terytorialnego Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT) dla obszaru funkcjonalnego ośrodka regionalnego Kalisza z Ostrowem Wielkopolskim w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020;
7. Artykułu 10 ust. 1 i art. 18 ust. 2 pkt 12 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 r. poz. 594 z późn. zm.);
8. Artykułu 6 ust. 1 i art. 12 pkt 8 lit. „h” ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2013 r. poz. 595 z późn. zm.);
9. Ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach (Dz. U. z 2001, nr 79, poz. 855 z późn. zm.);
10. Statutu Stowarzyszenia Aglomeracja Kalisko-Ostrowska przyjętego uchwałą Nr 2/2015 Zebrania Założycielskiego z dnia 17 lutego 2015 r.;
11. Porozumienia zawartego w dniu 16 marca 2015 r. pomiędzy Stowarzyszeniem Aglomeracja Kalisko-Ostrowska - Instytucją Pośredniczącą Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020 a Zarządem Województwa Wielkopolskiego (ZWW) - Instytucją Zarządzającą Wielkopolskim Regionalnym Programem Operacyjnym na lata 2014–2020 w sprawie realizacji Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla rozwoju Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020.

Stowarzyszenie Aglomeracja Kalisko-Ostrowska jest samorządnym zrzeszeniem 24 jednostek samorządu terytorialnego - gmin i powiatów Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej. Członkami Stowarzyszenia są:

- Miasto Kalisz, reprezentowane przez Prezydenta;
- Gmina Miasto Ostrów Wielkopolski, reprezentowana przez Prezydenta;
- Gmina i Miasto Nowe Skalmierzyce, reprezentowane przez Burmistrza;
- Gmina i Miasto Odolanów, reprezentowane przez Burmistrza;
- Gmina i Miasto Raszków, reprezentowane przez Burmistrza;
- Gmina i Miasto Stawiszyn, reprezentowane przez Burmistrza;
- Gmina Blizanów, reprezentowana przez Wójta;
- Gmina Brzeziny, reprezentowana przez Wójta;
- Gmina Ceków-Kolonia, reprezentowana przez Wójta;
- Gmina Godziesze Wielkie, reprezentowana przez Wójta;
- Gmina Gołuchów, reprezentowana przez Wójta;
- Gmina Koźminek, reprezentowana przez Wójta;
- Gmina Lisków, reprezentowana przez Wójta;
- Gmina Mycielin, reprezentowana przez Wójta;
- Gmina Opatówek, reprezentowana przez Wójta;
- Gmina Ostrów Wielkopolski, reprezentowana przez Wójta;
- Gmina Przygodzice, reprezentowana przez Wójta;
- Gmina Sieroszewice, reprezentowana przez Wójta;
- Gmina Sośnie, reprezentowana przez Wójta;
- Gmina Szczytniki, reprezentowana przez Wójta;
- Gmina Żelazków, reprezentowana przez Wójta;
- Powiat Kaliski, reprezentowany przez Starostę oraz Wicestarostę;
- Powiat Ostrowski, reprezentowany przez Starostę oraz Wicestarostę;
- Powiat Pleszewski, reprezentowany przez Starostę oraz Wicestarostę.

Poniższa mapa prezentuje gminy wchodzące w skład miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka regionalnego Kalisza z Ostrowem Wielkopolskim.

Rysunek 1. OBSZAR FUNKCJONALNY KALISZA I OSTROWA WIELKOPOLSKIEGO – GMINY
AGLOMERACJI KALISKO-OSTROWSKIEJ
źródło: opracowanie własne

2. SPÓJNOŚĆ Z UNIJNYMI, KRAJOWYMI ORAZ PLANISTYCZNYMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Analiza najważniejszych dokumentów o charakterze strategicznym i operacyjnym obejmujących horyzont czasowy perspektywy finansowej Unii Europejskiej 2014–2020 dowodzi, że Strategia ZIT AKO jest spójna z ich założeniami. Pod uwagę brano następujące dokumenty: Strategię Europa 2020, Krajową Strategię Rozwoju Regionalnego 2010-2020, Strategię Rozwoju Kraju 2020, Strategię Rozwoju Polski Zachodniej 2020, Strategię Unii Europejskiej dla Regionu Morza Bałtyckiego, Umowę Partnerstwa, Strategię rozwoju województwa wielkopolskiego do roku 2020 oraz Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014–2020 wraz ze Szczegółowym Opisem Osi Priorytetowych Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014–2020.

2.1. DOKUMENTY UNIJNE

2.1.1. Strategia Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu

Cel i priorytety Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla rozwoju Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej są zgodne z celami Strategii Europa 2020, tj.:

- Priorytet 1 Strategii ZIT AKO: Wspieranie przedsiębiorczości, zatrudnienia oraz aktywności zawodowej oraz Priorytet 4 Strategii ZIT AKO: Nowoczesna infrastruktura służąca rozwojowi wpisują się w priorytet Strategii Europa 2020 pn.: Rozwój inteligentny - rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji. Priorytet 1 Strategii ZIT AKO oraz Priorytet 4 Strategii ZIT AKO przyczyniać się będą do osiągnięcia celów nadrzędnych Strategii Europa 2020 stanowiących, iż udział osób zatrudnionych w wieku 20-64 lat powinien wynosić 75% (dla Polski 71%) oraz że na inwestycje w badania i rozwój należy przeznaczać 3% PKB Unii Europejskiej (w przypadku Polski wskaźnik ten powinien wynieść 1,7% PKB);

- Priorytet 2 Strategii ZIT AKO: Promocja strategii niskoemisyjnych wpisuje się w priorytet Strategii Europa 2020 pn.: Rozwój zrównoważony - wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej. Priorytet 2 Strategii ZIT AKO przyczyniać się będzie do osiągnięcia celu nadrzędnego „20/20/20” określającego zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych do 20%, zwiększenie udziału energii odnawialnej w produkcji energii o 20% oraz zwiększenie efektywności energetycznej o 20%. Wartości te na poziomie kraju powinny wynosić następująco: zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych do 14%, zwiększenie udziału energii odnawialnej w produkcji energii o 15,48% oraz ograniczenie zużycia energii o 14 mln ton ekwiwalentu CO₂;

Rysunek 2. SPÓJNOŚĆ STRATEGII ZIT AKO ZE STRATEGIĄ EUROPA 2020
źródło: opracowanie własne

- Priorytet 3 Strategii ZIT AKO: Wykształcone społeczeństwo wpisuje się w priorytet Strategii Europa 2020 pn.: Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu - wspieranie gospodarki charakteryzującej się wysokim poziomem zatrudnienia i zapewniającej spójność gospodarczą, społeczną i terytorialną Strategii Europa

2020. Priorytet 3 Strategii ZIT AKO przyczyniać się będzie do osiągnięcia celów nadrzędnych Strategii Europa 2020, które określają konieczność zmniejszenia odsetka osób zbyt wcześnie kończących naukę do poniżej 10% (w przypadku Polski wskaźnik ten powinien wynieść 4,5%) oraz zwiększenia do co najmniej 40% (dla Polski 45%) odsetka osób w wieku 30-34 z wykształceniem wyższym, a także zmniejszenia o 20 mln (w przypadku Polski o 1 500 000) liczby osób zagrożonych ubóstwem.

2.1.2. Strategia Unii Europejskiej dla Regionu Morza Bałtyckiego

Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla rozwoju Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej wpisuje się w cele i obszary wsparcia przewidziane w Strategii UE dla Regionu Morza Bałtyckiego (SUE RMB). Działania podejmowane w ramach priorytetów Strategii ZIT AKO są spójne z założeniami SUE RMB, jednakże ze względu na położenie geograficzne województwa wielkopolskiego wpisują się jedynie pośrednio w zagadnienia priorytetowe określone w Planie Działania, (załącznik do SUE RMB). Realizowane w ramach priorytetów Strategii ZIT AKO przedsięwzięcia wpisują się w trzy priorytety SUE RMB, tj.:

- I Rejon Morza Bałtyckiego jako obszar Równowagi - zgodny z Priorytetem 2 Strategii ZIT AKO: Promocja strategii niskoemisyjnych;
- II Rejon Morza Bałtyckiego jako obszar Dobrobytu - zgodny z Priorytetem 1 Strategii ZIT AKO: Wspieranie przedsiębiorczości, zatrudnienia oraz aktywności zawodowej oraz z Priorytetem 4 Strategii ZIT AKO: Nowoczesna infrastruktura służąca rozwojowi;
- III Rejon Morza Bałtyckiego jako obszar Dostępny i Atrakcyjny - zgodny z Priorytetem 2 Strategii ZIT AKO: Promocja strategii niskoemisyjnych, Priorytetem 3 Strategii ZIT AKO: Wykształcone społeczeństwo oraz z Priorytetem 4 Strategii ZIT AKO: Nowoczesna infrastruktura służąca rozwojowi.

2.2. DOKUMENTY KRAJOWE I REGIONALNE

2.2.1. Strategia Rozwoju Kraju 2020

Strategia Rozwoju Kraju 2020 (SRK 2020) jest podstawowym dokumentem strategicznym określającym cele i priorytety rozwoju społeczno-gospodarczego Polski oraz warunki, które powinny ten rozwój zapewniać. Sformułowana

w dokumencie wizja zakłada, iż Polska w roku 2020 to: aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka i sprawne państwo.

Cel główny, a także problemy społeczno-gospodarcze wskazują obszary strategiczne, cele szczegółowe oraz priorytety, które z kolei przekładają się na najważniejsze kierunki i główne działania Strategii. Założenia te mają doprowadzić do osiągnięcia głównego celu SRK 2020, jakim jest wzmocnienie i wykorzystanie gospodarczych, społecznych i instytucjonalnych potencjałów zapewniających szybszy i zrównoważony rozwój kraju oraz poprawę jakości życia ludności.

Cel i priorytety Strategii ZIT AKO wpisują się w następujące cele szczegółowe SRK 2020:

Priorytet Strategii ZIT AKO	Cel szczegółowy Strategii Rozwoju Kraju 2020
Priorytet 1: Wspieranie przedsiębiorczości, zatrudnienia oraz aktywności zawodowej.	Cel II.2: Wzrost wydajności gospodarki. Cel II.3: Zwiększenie innowacyjności gospodarki. Cel III.3: Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych.
Priorytet 2: Promocja strategii niskoemisyjnych.	Cel II.6: Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko.
Priorytet 3: Wykształcone społeczeństwo.	Cel II.4: Rozwój kapitału ludzkiego. Cel III.1: Integracja społeczna. Cel III.3: Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja.
Priorytet 4: Nowoczesna infrastruktura służąca rozwojowi.	Cel II.5: Zwiększenie wykorzystania technologii cyfrowych. Cel II.7: Zwiększenie efektywności transportu. Cel III.2: Zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych.

2.2.2. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020. Regiony, Miasta, Obszary wiejskie²

Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla rozwoju Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej jest zgodna z dokumentem Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020 (KSRR 2010–2020), określającym cele i instrumenty polityki regionalnej państwa w perspektywie do 2020 r. Strategia ZIT AKO jest spójna

² Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie, MRR, lipiec 2010.

z celem nadrzędnym KSRR 2010-2020: „Efektywne wykorzystanie specyficznych regionalnych i innych terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym” oraz jej celami szczegółowymi, tj.:

Priorytet Strategii ZIT AKO	Cel szczegółowy Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020. Regiony, Miasta, Obszary wiejskie
Priorytet 1: Wspieranie przedsiębiorczości, zatrudnienia oraz aktywności zawodowej.	Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów.
Priorytet 2: Promocja strategii niskoemisyjnych.	Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie procesom marginalizacji na obszarach problemowych.
Priorytet 3: Wykształcone społeczeństwo.	Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów. Tworzenie warunków dla skutecznej, efektywnej i partnerskiej realizacji działań rozwojowych ukierunkowanych terytorialnie.
Priorytet 4: Nowoczesna infrastruktura służąca rozwojowi.	Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie procesom marginalizacji na obszarach problemowych.

2.2.3. Umowa Partnerstwa

Umowa Partnerstwa (UP) jest podstawowym dokumentem określającym strategię wykorzystania funduszy europejskich. UP jest efektem negocjacji Rządu Polskiego z Komisją Europejską i stanowi podstawowy dokument określający kierunki interwencji funduszy unijnych³ dla Polski w perspektywie 2014-2020. Określa ona z jednej strony kontekst strategiczny w wymiarze tematycznym i terytorialnym, z drugiej zaś wskazuje oczekiwane rezultaty oraz obowiązujące ramy finansowe i wdrożeniowe. Biorąc pod uwagę określone wyzwania i analizowane uwarunkowania o charakterze globalnym, europejskim i krajowym, umowa wyznacza także cele, jakie będą realizowane w nowej perspektywie finansowej, co oznacza, że wszelkie działania związane z programowaniem środków unijnych w Polsce muszą uwzględniać jej zapisy. Priorytety Strategii ZIT AKO są zgodne z celami UP, tj.:

³ W ramach polityki spójności, wspólnej polityki rolnej i wspólnej polityki rybołówstwa.

Priorytet Strategii ZIT AKO		Cel Główny Umowy Partnerstwa
Priorytet 1: Wspieranie przedsiębiorczości, zatrudnienia oraz aktywności zawodowej.	↔	Cel 1: Zwiększanie konkurencyjności gospodarki.
Priorytet 2: Promocja strategii niskoemisyjnych.	↔	Cel 1: Zwiększanie konkurencyjności gospodarki.
Priorytet 3: Wykształcone społeczeństwo.	↔	Cel 1: Zwiększanie konkurencyjności gospodarki. Cel 2: Poprawa spójności społecznej i terytorialnej.
Priorytet 4: Nowoczesna infrastruktura służąca rozwojowi.	↔	Cel 1: Zwiększanie konkurencyjności gospodarki. Cel 2: Poprawa spójności społecznej i terytorialnej. Cel 3: Poprawa sprawności i efektywności państwa.

2.2.4. Strategia Rozwoju Polski Zachodniej do roku 2020

Strategia Rozwoju Polski Zachodniej do roku 2020 (SRPZ 2020) stanowi jedną ze strategii rozwoju przygotowywanych w celu odpowiedzi na wyzwania, specyficzne dla obszaru o charakterze ponadregionalnym – mieszczące się pomiędzy krajowym a regionalnym poziomem interwencji⁴. Strategia ZIT AKO jest spójna z celem głównym SRPZ 2020 jakim jest „wzrost konkurencyjności Polski Zachodniej w wymiarze europejskim poprzez efektywne wykorzystanie potencjałów makroregionu” oraz jej celami szczegółowymi:

⁴ Strategia Rozwoju Polski Zachodniej 2020, s. 8.

Priorytet Strategii ZIT AKO		Cele szczegółowe Strategii Rozwoju Polski Zachodniej 2020
Priorytet 1: Wspieranie przedsiębiorczości, zatrudnienia oraz aktywności zawodowej.	↔	II cel szczegółowy: Budowa oferty gospodarczej makroregionu. III cel szczegółowy: Wzmacnianie potencjału naukowo badawczego makroregionu.
Priorytet 2: Promocja strategii niskoemisyjnych.	↔	I cel szczegółowy: Integracja przestrzenna i funkcjonalna makroregionu.
Priorytet 3: Wykształcone społeczeństwo.	↔	III cel szczegółowy: Wzmacnianie potencjału naukowo-badawczego makroregionu.
Priorytet 4: Nowoczesna infrastruktura służąca rozwojowi.	↔	I cel szczegółowy: Integracja przestrzenna i funkcjonalna makroregionu.

2.2.5. Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020

Kluczowe zagadnienia Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla rozwoju Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej są zgodne ze Strategią rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku (SRWW 2020). Cel nadrzędny Strategii ZIT AKO wpisuje się w cel generalny SRWW 2020, jakim jest: „Efektywne wykorzystanie potencjałów rozwojowych na rzecz wzrostu konkurencyjności województwa, służące poprawie jakości życia mieszkańców w warunkach zrównoważonego rozwoju”.

Zgodność zapisów tych dokumentów występuje również w następującym zakresie:

Priorytet Strategii ZIT AKO		Cele strategiczne Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku
Priorytet 1: Wspieranie przedsiębiorczości, zatrudnienia oraz aktywności zawodowej.	↔	Cel 4: Zwiększanie konkurencyjności metropolii poznańskiej i innych ośrodków wzrostu w województwie. Cel 5: Zwiększenie spójności województwa. Cel 6: Wzmocnienie potencjału gospodarczego regionu.
Priorytet 2: Promocja strategii niskoemisyjnych.	↔	Cel 2: Poprawa stanu środowiska i racjonalne gospodarowanie jego zasobami. Cel 3: Lepsze zarządzanie energią.

Priorytet Strategii ZIT AKO		Cele strategiczne Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku
Priorytet 3: Wykształcone społeczeństwo.	↔	Cel 7: Wzrost kompetencji mieszkańców i zatrudnienia. Cel 8: Zwiększanie zasobów oraz wyrównywanie potencjałów społecznych województwa.
Priorytet 4: Nowoczesna infrastruktura służąca rozwojowi.	↔	Cel 1: Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej regionu. Cel 5: Zwiększenie spójności województwa. Cel 9: Wzrost bezpieczeństwa i sprawności zarządzania regionem.

2.2.6. Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020

Działania planowane w ramach Strategii ZIT AKO są zgodne z Wielkopolskim Regionalnym Programem Operacyjnym na lata 2014-2020 i wpisują się w cele oraz osie priorytetowe WRPO 2014+, tj.:

Priorytet Strategii ZIT AKO		Osie priorytetowe Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020
Priorytet 1: Wspieranie przedsiębiorczości, zatrudnienia oraz aktywności zawodowej.	↔	Oś 6: Rynek pracy.
Priorytet 2: Promocja strategii niskoemisyjnych.	↔	Oś 3: Energia.
Priorytet 3: Wykształcone społeczeństwo.	↔	Oś 8: Edukacja. Oś 9: Infrastruktura dla kapitału ludzkiego.
Priorytet 4: Nowoczesna infrastruktura służąca rozwojowi.	↔	Oś 2: Społeczeństwo informacyjne. Oś 4: Środowisko. Oś 5: Transport. Oś 9: Infrastruktura dla kapitału ludzkiego.

Powyższa analiza została przygotowana na podstawie WRPO 2014+, zatwierdzonego przez Komisję Europejską w dniu 17 grudnia 2014 r.

3. OBSZAR WSPARCIA STRATEGII ZIT AKO

We współczesnym świecie nasilają się procesy aglomeracyjne. Miasta stają się centrami wzrostu decydującymi o poziomie życia i rozwoju otaczających ich obszarów. Jednocześnie zaobserwować można nasilenie konkurencji pomiędzy państwami, regionami, a nawet gminami i to zarówno o inwestorów, jak również o mieszkańców, turystów, rezydentów, instytucje, a także o zewnętrzne źródła finansowania. Istota trwałego rozwoju sprowadza się jednak do wykorzystania potencjału endogenicznego tkwiącego w samym obszarze, czyli lokalnych, ponadlokalnych zasobach ludzkich, kapitale, ziemi. Szczególnie ważna jest aktywizacja miejscowej ludności, zwłaszcza gdy przyjmujemy, że o pozycji ekonomicznej obszaru decyduje przedsiębiorczość jego mieszkańców, efektywnie wspierana przez władze samorządowe. Jednak skuteczność tych działań wymaga posiadania solidnych podstaw infrastrukturalnych i instytucjonalnych. Władze samorządowe muszą jednocześnie dysponować odpowiednimi środkami i narzędziami umożliwiającymi skuteczne wsparcie, w tym finansowe działań.

Rozwój społeczno-gospodarczy obszaru wymaga zatem kooperacji władz samorządowych, czemu służyć powinny działania zmierzające do zacieśniania współpracy. Dodatkowym wyzwaniem są zmiany związane z perspektywą finansową UE 2014-2020 oraz na nowo wytyczonymi priorytetami Unii Europejskiej zawartymi w Strategii Europa 2020.

Odpowiedzią na współczesne wyzwania związane z zachodzącymi procesami było powołanie Stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego obszaru funkcjonalnego ośrodka regionalnego Kalisza z Ostrowem Wielkopolskim (Aglomeracja Kalisko-Ostrowska).

Aglomeracja Kalisko-Ostrowska zlokalizowana jest w południowo-wschodniej części województwa wielkopolskiego. Położona jest ona w odległości 125 km od stolicy województwa wielkopolskiego – miasta Poznań, natomiast od ośrodków subregionalnych dzielą ją następujące odległości: od Konina 57 km, od Leszna 100 km, od Gniezna 105 km oraz od Piły 220 km. Powierzchnia Aglomeracji stanowi ponad 8,5% całkowitej powierzchni województwa, tj. 2525 km². Aglomerację zamieszkiwało w 2014 roku 358 012 osób, tj. 10,3% ludności województwa.

Podstawą utworzenia Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej było podpisanie w dniu 19 lutego 2008 r. Porozumienia o współpracy pomiędzy jednostkami samorządu

terytorialnego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej (gminami i powiatami). W ramach porozumienia utworzono również Stałą Radę Współpracy Prezydentów, Starostów, Burmistrzów i Wójtów Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej. Aktualnie, od marca 2015 r. obszar funkcjonalny Aglomeracja Kalisko-Ostrowska funkcjonuje w formie Stowarzyszenia i obejmuje 24 jednostki samorządu terytorialnego:

- miasto Kalisz i miasto Ostrów Wielkopolski;
- cztery gminy miejsko-wiejskie: Nowe Skalmierzyce, Odolanów, Raszków i Stawiszyn;
- piętnaście gmin wiejskich: Blizanów, Brzeziny, Ceków-Kolonia, Godziesze Wielkie, Gołuchów, Koźminek, Lisków, Mycielin, Opatówek, Ostrów Wielkopolski, Przygodzice, Sieroszewice, Sośnie, Szczytniki, Żelazków;
- trzy powiaty: kaliski, ostrowski i pleszewski.

Reasumując, Aglomeracja Kalisko-Ostrowska⁵ jest układem osadniczym wykazującym cechy przestrzennej ciągłości, składającym się z odrębnych jednostek administracyjnych. Poniższa mapka przedstawia studium rozwoju przestrzennego, kierunki rozwoju i strefy funkcjonalno-przestrzenne Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej⁶. Należy podkreślić, że jest to obszar w postaci dwóch rdzeni wraz z powiązaniem z nimi funkcjonalnie otoczeniem. Jest to zatem wyraźnie zauważalna i wyodrębniająca się strefa oddziaływania dwóch miast – Kalisza i Ostrowa Wielkopolskiego na zidentyfikowane otoczenie. Obszar ten spełnia zasadnicze kryteria Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego⁷.

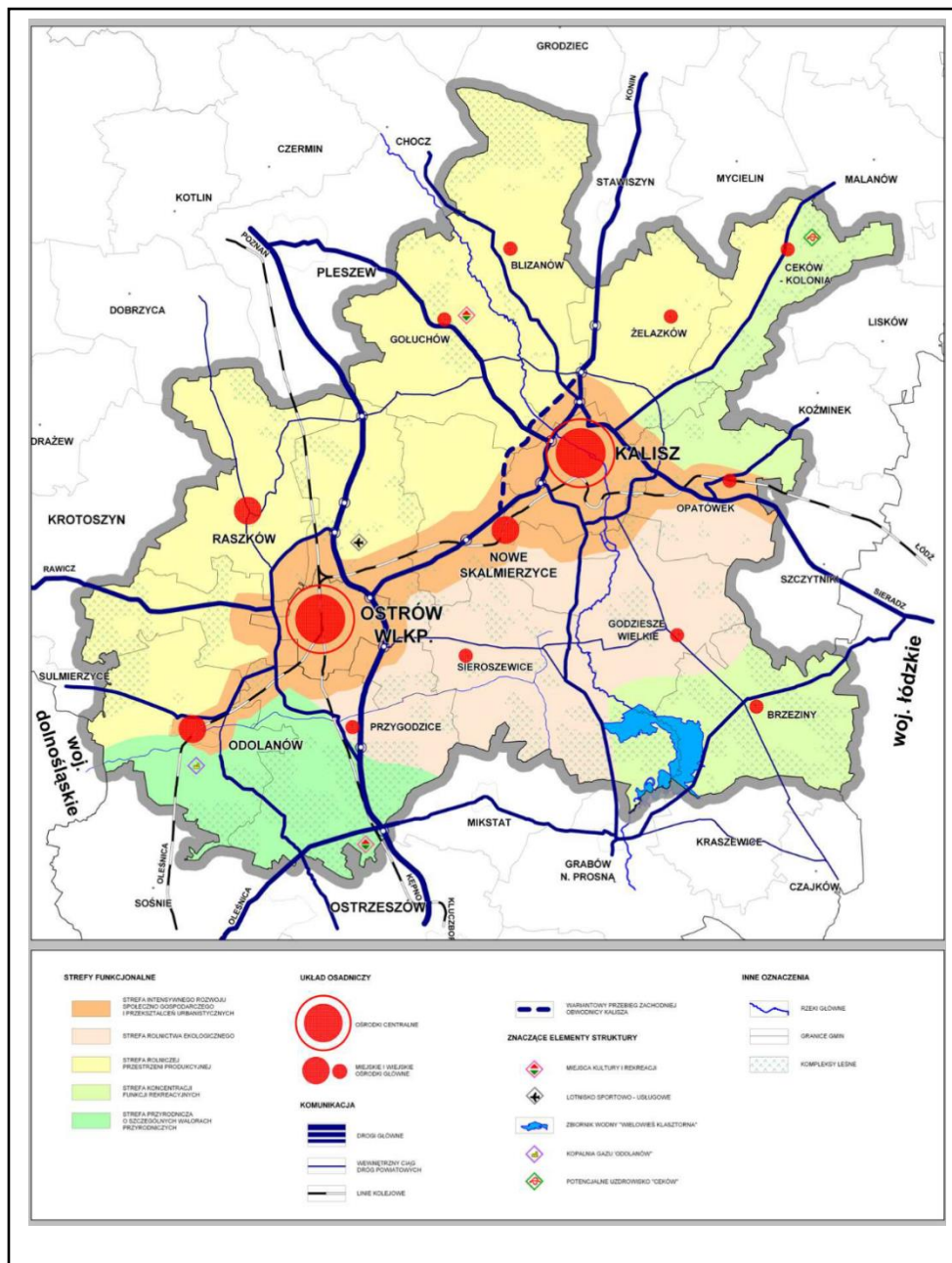
---

⁵ Cała nazwa w dokumencie zapisana jest z wielkich liter, ponieważ występuje zarówno w znaczeniu Stowarzyszenia, jak i układu osadniczego.

⁶ Wielkopolskie Biuro Planowania Przestrzennego, Aglomeracja Kalisko–Ostrowska. Studium rozwoju przestrzennego, Poznań 2005.

⁷ Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju do 2030 roku, Warszawa 2011, dokument przyjęty przez Radę Ministrów dnia 13.12.2011 r.

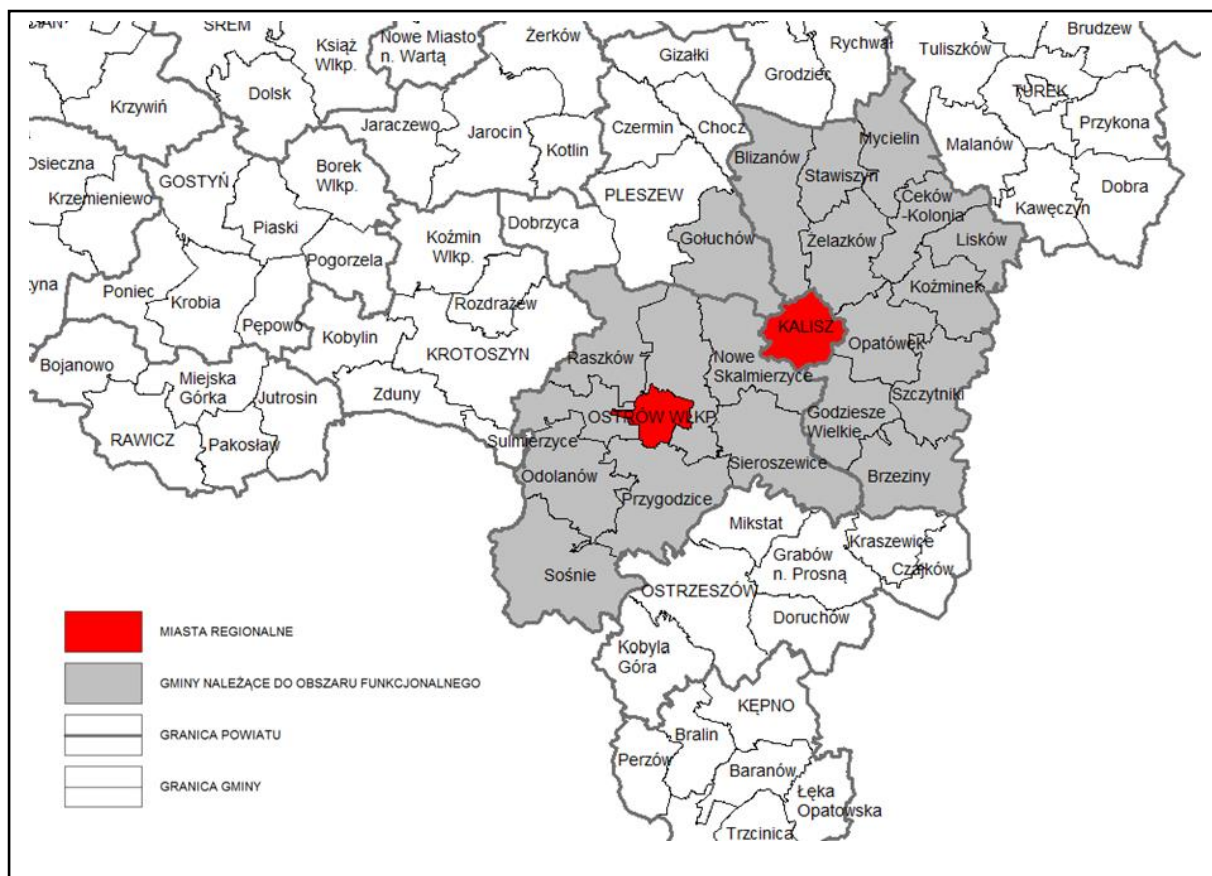

Rysunek 3. AGLOMERACJA KALISKO-OSTROWSKA

źródło: Wielkopolskie Biuro Planowania Przestrzennego, Aglomeracja Kalisko-Ostrowska. Studium rozwoju przestrzennego, Poznań 2005

W ujęciu regionalnym Aglomeracja Kalisko-Ostrowska jest położona w części południowo-wschodniej Wielkopolski, została uznana jako ośrodek regionalny o znaczeniu krajowym i ponadregionalnym. Taki zapis ma fundamentalne znaczenie dla istnienia Aglomeracji w przyszłości. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska oparta jest na potencjale układu dwóch miast: Kalisza i Ostrowa Wielkopolskiego położonych od siebie w odległości 23 km. Obszar pomiędzy tymi miejscowościami jest już praktycznie zurbanizowany.

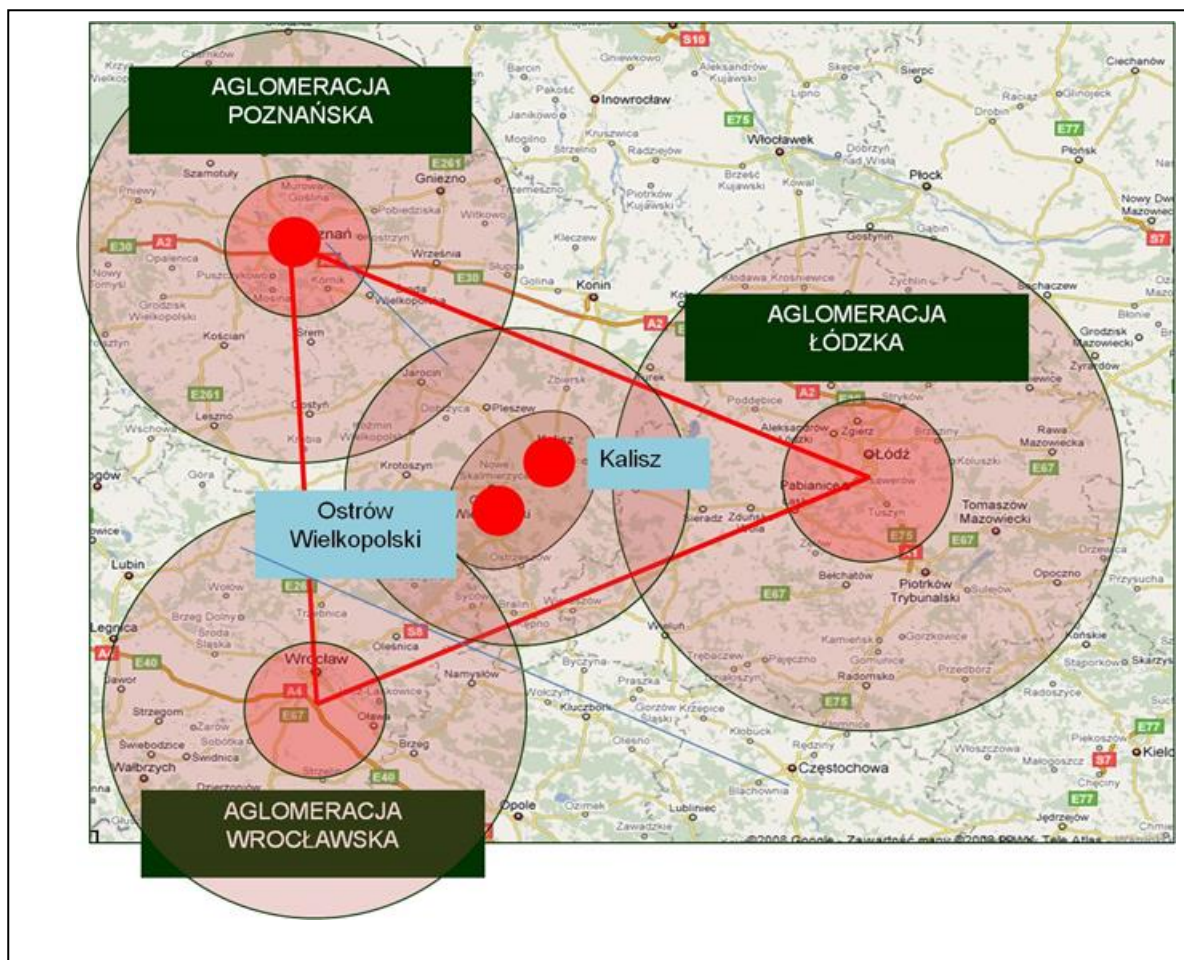

Rysunek 4. OBSZAR FUNKCJONALNY KALISZA I OSTROWA WIELKOPOLSKIEGO
 źródło: Wielkopolskie Biuro Planowania Przestrzennego, Zasady i kryteria wyznaczania obszarów funkcjonalnych w Województwie Wielkopolskim⁸

⁸ Przyjęte uchwałą Zarządu Województwa Wielkopolskiego nr 478/2015 z dnia 30 kwietnia 2015 r.

4. SYNTETYCZNA DIAGNOZA

Jak wynika z dotychczasowych badań Aglomeracja Kalisko-Ostrowska jest obszarem peryferyjnym w województwie wielkopolskim i problemowym na tle innych obszarów i subregionów⁹. W rezultacie zasadne są inicjatywy zmierzające do przyspieszenia rozwoju społeczno-gospodarczego Aglomeracji oraz przeciwdziałania niekorzystnym zjawiskom, występującym na jej obszarze, przedstawionym poniżej.

Rysunek 5. PONADREGIONALNE POŁOŻENIE AGLOMERACJI KALISKO-OSTROWSKIEJ
źródło: Zenon Kiczka, prezentacja na XI Seminarium Robocze realizowane w ramach projektu:
„Aglomeracja Kalisko-Ostrowska na rzecz zmian gospodarczych. Strategia. Partnerstwo. Współpraca”,
Ostrów Wielkopolski, marzec 2010

Argumentem przemawiającym za wsparciem Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej jest również fakt, że nie korzysta ona z renty położenia związanej z sąsiedztwem obszarów wielkomiejskich: Poznania, Wrocławia, Łodzi. Mapa powyżej prezentuje

⁹ Strategia zmian gospodarczych Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej. Struktury Działania Inicjatywy, s. 19, HOLDIKOM S.A., www.holidkom.com.pl.

Aglomerację Kalisko-Ostrowską w otoczeniu trzech obszarów wielkomiejskich – przyszłych metropolii.

W pracach nad diagnozą wykorzystano dane statystyczne Głównego Urzędu Statystycznego dostępne na stronie Banku Danych Lokalnych GUS. Materiały te posłużyły do określenia sytuacji gospodarczej, społecznej, infrastrukturalnej i środowiskowej Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej na tle kraju i województwa oraz do analizy wewnętrznych różnicowań Aglomeracji (w podziale na gminy). Przy opracowaniu diagnozy posłużono się również dokumentami planistycznymi szczebla krajowego, regionalnego i lokalnego.

4.1. SFERA GOSPODARCZA

O pozycji państwa, regionu, subregionu, gminy decyduje potencjał gospodarczy. Potencjał ten tworzą dynamicznie rozwijające się i innowacyjne przedsiębiorstwa, wspierane przez władze publiczne w ramach prowadzonych polityk: regionalnej i gospodarczej.

Pod względem gospodarczym Aglomeracja Kalisko-Ostrowska jest silnie zróżnicowana, przy czym jako całość nie wykorzystuje w sposób wystarczający swojego potencjału wynikającego z posiadanych zasobów ludzkich oraz położenia geograficznego. Na jej obszarze w 2014 r. funkcjonowały łącznie 35 083 podmioty gospodarcze (wzrost w stosunku do 2012 r. o 2 204 podmioty), 34 013 z sektora prywatnego i 1 062 z sektora publicznego. W tej liczbie znalazło się 25 851 osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą (spadek o 651 osób) i 2 550 spółek prawa handlowego (wzrost o 376 spółek), z czego 317 posiadało zagranicznych udziałowców¹⁰ (wzrost o 28 spółek). Na obszarze Aglomeracji w 2014 r. działało pięć przedsiębiorstw z kategorii tych największych, zatrudniających 1000 i więcej pracowników: jedno z nich znajdowało się w gminie Opatówek, dwa w Kaliszu i dwa na terenie Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce.

W roku 2014, w strukturze ogólnej podmiotów (sektora publicznego i prywatnego) AKO, w działalności¹¹ z zakresu „rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo” funkcjonowały zaledwie 1 274 podmioty (3,63%), „przemysł i budownictwo” to 7 779 podmiotów (22,17%), a w „pozostalej działalności” (na które składają się głównie

---

¹⁰ Bank Danych Lokalnych (BDL) GUS.

¹¹ PKD 2007.

usługi) aż 26 030 podmiotów (74,19%). Struktura taka charakterystyczna jest dla obszarów rozwiniętych.

W stosunku do 2004 r. liczba podmiotów sektora prywatnego zwiększyła się o 12%. Wzrosła również liczba osób fizycznych, prowadzących działalność gospodarczą (o 7,1%), a także liczba spółek handlowych (o 80,5%), w tym liczba spółek handlowych z udziałem kapitału zagranicznego (o 32,5%). Jednak tempo wzrostu było w AKO wyraźnie wolniejsze niż w całym regionie, gdzie powyższe wskaźniki dynamiki osiągnęły następujące wzrosty wartości: 21,5% (podmioty sektora prywatnego), 13,1% (osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą), 109,2% (spółki handlowe), 50,4% (spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego). Szczególnie widoczny jest wolny przyrost liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą. Może to świadczyć o problemach związanych z zakładaniem i prowadzeniem działalności gospodarczej. Przedsiębiorstwa te również w większym stopniu narażone są na wahania koniunktury gospodarczej.

Przyczyn trudności upatrywać należy także w niedostatecznej podaży kapitału oraz usług doradczych (prawnych, księgowych, podatkowych) dla mikro i małych przedsiębiorstw. W rezultacie ważne jest wspieranie instytucji otoczenia biznesu (IOB), w tym zakładanie inkubatorów przedsiębiorczości i rozwijanie usług odpowiednio dostosowanych do potrzeb przedsiębiorców. Należy zaznaczyć, że równie istotne jest stworzenie takich warunków i takiego otoczenia biznesowego, aby inkubatory powstawały w ramach inicjatyw oddolnych (np. uczelni), bez bezpośredniego zaangażowania JST.

Receptą przeciwdziałania na powolny wzrost liczby przedsiębiorstw prowadzonych przez osoby fizyczne może stać się również promowanie i wspieranie samozatrudnienia. Należy wskazać mieszkańcom korzyści związane z prowadzeniem własnej działalności gospodarczej oraz kreować przyjazne otoczenie dla prowadzenia działalności gospodarczej poprzez odpowiednie instrumenty finansowe i fiskalne.

Z badania wykonanego przez Wojewódzki Urząd Pracy dla całości województwa wynika, że w 2005 roku o udzielenie dotacji na podjęcie własnej działalności i samozatrudnienie zwróciło się do powiatowych urzędów pracy aż 3910 bezrobotnych. Podobne dane i wnioski zaprezentowano w publikacjach Wielkopolskiego Obserwatorium Rynku Pracy opisujących zjawiska związane

z samozatrudnieniem i powrotem na rynek pracy po badaniach przeprowadzonych w 2011 i 2013 roku¹². Z liczby 3910 bezrobotnych, 64,2% osób posiadało status bezrobotnego mniej niż 12 miesięcy. Oznacza to, że stwarzanie warunków i wspieranie samozatrudnienia jest niezwykle istotne - jest ono najatrakcyjniejsze w krótkim okresie czasu po zwolnieniu. Im dłużej dana osoba pozostaje bezrobotną, tym mniej chętnie korzysta z tej formy zatrudnienia - wśród badanych będących bez pracy powyżej 2 lat skorzystało z niej tylko 16,3%. Dlatego należy rozwijać wsparcie samozatrudnienia, aby było ono dostępne jak najszybciej (po utracie pracy) zanim aktywność ekonomiczna i chęć do działania zaniknie. Zainteresowanie samozatrudnieniem osób bezrobotnych z obszaru AKO było duże - w ciągu jednego roku w powiecie kaliskim złożono 185 wniosków o wsparcie finansowe samozatrudnienia, a w powiecie ostrowskim 205.

Wnioski z badania samozatrudnienia są bardzo pozytywne: aż 91,1% badanych określiło swoją działalność jako „rozwijającą się”, 21,1% w późniejszym okresie funkcjonowania firmy zatrudniło inne osoby, tworząc nowe miejsca pracy, a 93,5% pozytywnie odnosi się do tej formy zatrudnienia i zdecydowanie zachęcają do niej innych. Potrzebę aktywności samorządów na tym polu uzasadnia jeszcze jeden wniosek płynący z badania WUP: samozatrudnienie jest dla osoby bezrobotnej wielkim wysiłkiem, wymagającym pokonania barier formalno-prawnych i ekonomicznych oraz wielu niedogodności (m.in. długi czas oczekiwania na decyzje, skomplikowane procedury, konieczność wypełnienia dokumentów pisanych niezrozumiałym i zawiłym językiem urzędowym). Dlatego te aktywne osoby, wykazujące chęć zmiany swojej sytuacji materialnej w sposób trwały (zamiast pobierać kolejny zasiłek) zasługują na pomoc i troskę instytucji publicznych.

Wnioski płynące z analizy sfery gospodarczej AKO mają kluczowe znaczenie, bowiem utrzymanie wolniejszego tempa rozwoju Aglomeracji grozi jej marginalizacją gospodarczą, a w konsekwencji peryferyzacją. Dodatkowo wolny rozwój zagraża istnieniu AKO, gdyż gminy dotychczas ją tworzące mogą dokonać reorientacji na współpracę gospodarczą z innymi ośrodkami. W tym kontekście należy mieć na uwadze fakt, że AKO jest położone pomiędzy trzema silnymi gospodarczo ośrodkami - Poznaniem, Wrocławiem i Łodzią.

---

¹² Samozatrudnienie wśród bezrobotnych w Wielkopolsce - Raport z badania ankietowego, WUP Poznań, 2008 r. oraz Publikacje Wielkopolskiego Obserwatorium Rynku Pracy – badania i analizy 2012 i 2014 r.

Centrum rozwoju gospodarczego AKO są miasta: Kalisz i Ostrów Wielkopolski. Miasta te (razem z Jarocinem) stanowią główne ośrodki południowo-wschodniego zespołu wyższego uprzemysłowienia województwa¹³, specjalizującego się w produkcji maszyn i silników lotniczych, automatyce, informatyce, przemyśle elektromaszynowym, samochodowym, kolejowym ciężkim, włókienniczym, odzieżowym oraz spożywczym. Do kluczowych przedsiębiorstw funkcjonujących na obszarze rdzenia AKO zaliczyć należy m.in.: Winiary Grupa Nestle S.A., Kilargo Sp. z o.o. Zakład Kalisz, COM.40 Limited Sp. z o.o., CORRECT – K. Błaszczyk i Wspólnicy Spółka Komandytowa, LITEX Promo Sp. z o.o., PPHU Metalplast Sp. z o.o., PPHU PAULA Sp. z o.o. Sp. k., Jutrzenka Colian Sp. z o.o., Pratt & Whitney Kalisz Sp. z o.o., WSK PZL-Kalisz S.A., Vac Aero Kalisz Sp. z o.o., Meyer Tool Poland Sp. z o.o., Hamilton Sundstrand Poland, Teknequip Kalisz Sp. z o.o., MAHLE BEHR OSTRÓW WIELKOPOLSKI Sp. z o.o., ZAP Kooperacja Sp. z o.o., Zakład Produkcji Doświadczalnej Automatyki Sp. z o.o., Petronova Sp. z o.o., Zakład Przemysłowych Systemów Automatyki Sp. z o.o., Przedsiębiorstwo Przemysłowo-usługowe ZAP Robotyka Sp. z o.o., Zakład Elementów i Systemów Automatyki Przemysłowej Mikrob S.A., Transition Technologies S.A., Przedsiębiorstwo Systemów Automatyki Zapis-Hardware Sp. z o.o., Teamtechnik Production Technology Sp. z o.o., Zakład Projektowania Technologii i Automatyki PRO-ZAP Sp. z o.o.

W obu miastach rdzeniowych w 2014 r. funkcjonowało łącznie 20 953 podmiotów gospodarczych (wzrost w stosunku do 2012 r. o 825 podmiotów), co stanowi 59,72% wszystkich podmiotów zlokalizowanych na obszarze AKO. W sektorze publicznym funkcjonowało 627 podmiotów, natomiast w sektorze prywatnym 20 318. Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą wyniosła w 2014 r. 15 682 (spadek o 114 podmiotów), czyli 60,66% wartości dla całej AKO. W obu miastach zlokalizowanych było łącznie 1 864 spółek prawa handlowego (duży wzrost, o 274 podmioty), czyli 73,09% wszystkich spółek funkcjonujących w AKO.

W stosunku do 2004 r., w Kaliszu wzrosła łączna liczba podmiotów gospodarczych sektora prywatnego, jednak bardzo niewiele (1,5%). W strukturze szczególnie widoczny był przyrost spółek handlowych o 73,3%. W analogicznym okresie, w Ostrowie Wielkopolskim również mamy do czynienia ze stabilizacją

---

¹³ Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego, 2010, Ryc. 24. Strefy aktywności przemysłowej.

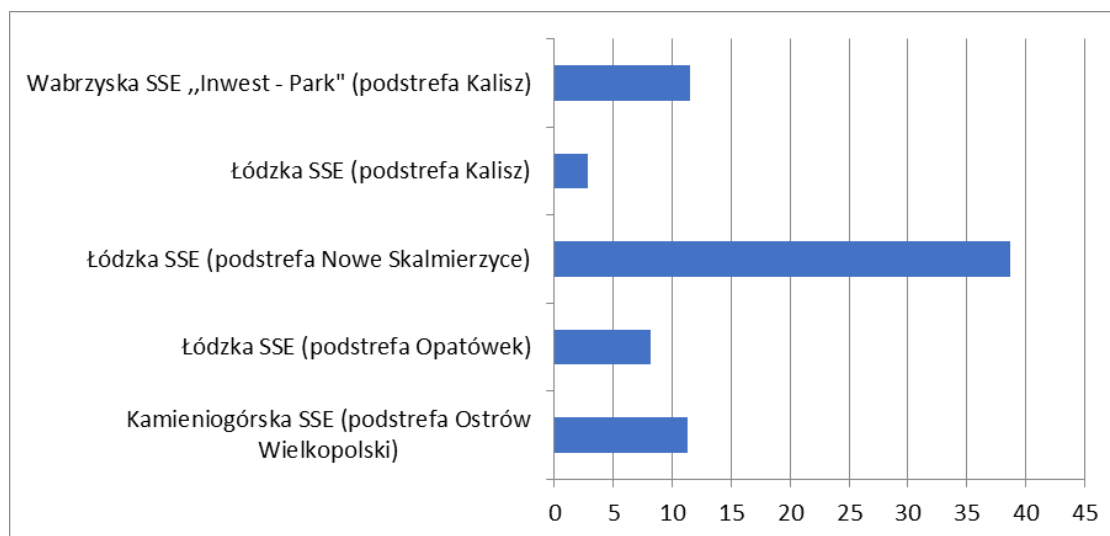
łącznej liczby podmiotów gospodarczych (wzrost o 1,4%). Jednocześnie, podobnie jak w Kaliszu, nastąpił szybki wzrost liczby spółek handlowych o 69,5%. Zarówno w Kaliszu jak i w Ostrowie Wielkopolskim w latach 2004–2014 odnotowano wzrost liczby spółek z udziałem kapitału zagranicznego, wskaźnik dynamiki był jednak wyższy w Ostrowie Wielkopolskim i wyniósł 53,4%, podczas gdy w Kaliszu 25,2%. W dużej mierze proporcja ta jest zniekształcona, gdyż wartość wskaźnika odzwierciedla jedynie liczbę podmiotów zagranicznych, natomiast nie uwzględnia działalności reinwestycyjnej podmiotów już działających. W przypadku Kalisza były one znaczące (choćby mierzone wielkością podatku od nieruchomości płaconym przez działające już podmioty). Słabą stroną AKO jest fakt, iż w obu wiodących ośrodkach zanotowano w latach 2004–2014 spadek liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą. Znamienne jest również, że niemal wszystkie zaprezentowane wskaźniki dynamiki przemian gospodarczych w Kaliszu i w Ostrowie Wielkopolskim osiągnęły wartości poniżej średnich w regionie. Oznacza to, że miasta: Kalisz i Ostrów Wielkopolski mające pełnić funkcję koła napędowego rozwoju gospodarczego rozwijają się relatywnie wolno na tle województwa wielkopolskiego.

Przyczyny powyższego stanu rzeczy mogą mieć różnorodny charakter z jednej strony wynikają z powolnego wzrostu przedsiębiorczości mieszkańców Kalisza i Ostrowa Wielkopolskiego, z drugiej strony mogą być rezultatem wolnego napływu inwestycji zagranicznych. Niezadowalający napływ inwestycji wynika m.in. z niedostatecznej podaży terenów inwestycyjnych. Na obszarze AKO nie wykorzystuje się istotnego instrumentu polityki gospodarczej państwa jakim są specjalne strefy ekonomiczne, ponieważ nie ma siedziby żadna ze specjalnych stref ekonomicznych. Funkcjonują jedynie podstrefy specjalnych stref ekonomicznych, których powierzchnia jest relatywnie mała.

Do Kamiennogórskiej SSE (podstrefa Ostrów Wielkopolski) zostały włączone tereny inwestycyjne o ogólnej powierzchni 11,35 ha, z czego zagospodarowano 4,74 ha, Wałbrzyskiej SSE „Invest-Park” (Kalisz) 11,49 ha – tereny zagospodarowane stanowią 6,36 ha. Ponadto na obszarze Aglomeracji zlokalizowane są tereny Łódzkiej SSE, tj. Nowe Skalmierzyce o pow. 38,64 ha, Opatówek o pow. 8,14 ha oraz Kalisz o pow. 2,82 ha, z czego terenów zagospodarowanych na działalność jest odpowiednio: Nowe Skalmierzyce – 34,12

ha, Opatówek - 8,14 ha, Kalisz - 2,82 ha. Dodatkowo trwają starania o utworzenie na terenie Kalisza podstrefy SSE Euro-Park Mielec o pow. 10,90 ha¹⁴.

Rysunek 6. ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW INWESTYCYJNYCH W RAMACH POSZCZEGÓLNYCH PODSTREF SSE 2012 R. (POWIERZCHNI W HEKTARACH)
źródło: opracowanie własne

Aktualnie główny ciężar dostarczania uzbrojonych terenów inwestycyjnych spoczywa na władzach lokalnych, co wiąże się z kosztami m.in. uzbrojenia terenu i rozbudowy infrastruktury drogowej. Dodatkowo tereny inwestycyjne muszą być odpowiednio promowane, w tym za granicą. Równolegle należy wspierać rodzimą przedsiębiorczość, gdyż możliwość kooperacji z lokalnymi podmiotami może decydować o lokalizacji inwestycji zewnętrznej.

Wolny napływ inwestycji zagranicznych wynika również z niewystarczającej promocji oferty inwestycyjnej Aglomeracji. Zaznaczyć także należy, że gminy tworzące AKO nie posiadają silnego wizerunku, jako miejsca przyjaznego inwestorom. Oferty terenów przeznaczonych pod inwestycje znajdują się na stronach internetowych poszczególnych gmin oraz stronach internetowych specjalnych stref ekonomicznych. Współcześnie takie działania są niewystarczające. Konieczne jest utworzenie wspólnego dla całej Aglomeracji centrum obsługi inwestora oraz koordynacja działań promocyjnych. Należy prowadzić ciągły monitoring rynku inwestycyjnego i z wyprzedzeniem reagować na planowane inwestycje w Polsce (a nawet Europie środkowo-wschodniej). Przy promocji gospodarczej Aglomeracji

¹⁴ Uchwała Nr XL/539/2013 Rady Miasta Kalisza z 31.10.2013 r.

Kalisko-Ostrowskiej współpracować należy z wiodącymi firmami zlokalizowanymi na obszarze AKO, m.in. poprzez wykorzystanie ich marki do wzmocnienia (uwiarygodnienia) własnej oferty inwestycyjnej.

Oprócz Kalisza i Ostrowa Wielkopolskiego największy potencjał gospodarczy AKO zlokalizowany jest w gminie wiejskiej Ostrów Wielkopolski oraz gminach: Opatówek, Nowe Skalmierzyce, Odolanów, Raszków i Przygodzice, które wykazują największą liczbę podmiotów gospodarczych, co więcej - w każdej z nich zanotowano w roku 2014 wzrost liczby podmiotów gospodarczych (w stosunku do roku 2012).

Warto w tym kontekście zwrócić uwagę, iż na obszarze tych gmin funkcjonują m.in. takie przedsiębiorstwa jak: Zakłady Nawierzchniowe Vossloh Skamo sp. z o.o. w Nowych Skalmierzycach (produkcja elementów nawierzchni kolejowej), PPH Admat w Nowych Skalmierzycach (produkcja lodów i mrożonek), Pupil-Foods Sp. z o.o. w Nowych Skalmierzycach (produkcja pasz dla zwierząt domowych), Zakład Com. 40 Limited Sp. z o.o. w Nowych Skalmierzycach, Correct – K. Błaszczyk i Wspólnicy Spółka Komandytowa w Nowych Skalmierzycach, Jutrzenka-Colian w gminie Opatówek, Zakłady Odazotowania Gazu w Odolanowie, Woseba Sp. z o.o. Palarnia Kawy w Odolanowie, PGNiG Kopalnia Gazu Ziemnego Bogdaj-Uciechów w Garkach, PPUH Izoterma w Przygodzicach (produkcja pianki poliuretanowej).

Dynamiczny rozwój gospodarczy gmin położonych pomiędzy Kaliszem a Ostrowem Wielkopolskim oraz lokalizacja wielu nowych podmiotów gospodarczych (np. Nowe Skalmierzyce) jest dowodem na zachodzące w przestrzeni procesy gospodarcze związane z rozwojem AKO i zacieśnianiem współpracy obu dużych ośrodków. Mając na uwadze fakt, że przedsiębiorcy decydując się na lokalizację inwestycji biorą pod uwagę m.in. dostępność do surowców energetycznych, szczególną uwagę należy zwrócić na potencjał Aglomeracji związany z produkcją gazu. Na terenie gminy Odolanów funkcjonuje Oddział Spółki Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A. w Warszawie, który zajmuje się produkcją gazu wysokometanowego grupy E z gazu zaazotowanego pochodzącego z kopalń PGNiG S.A. Oddziału w Zielonej Górze, a także sprężaniem gazu wysokometanowego i przesyłaniem go do krajowej sieci przesyłowej lub podziemnego magazynu gazu. Dodatkowo na terenie Zakładu funkcjonuje Instytut Fizyki Molekularnej Polskiej Akademii Nauk w Poznaniu. Wszystkie powyższe gminy (gmina wiejska Ostrów Wielkopolski, Opatówek, Nowe Skalmierzyce, Odolanów, Raszków, Przygodzice)

w latach 2004 – 2014 odnotowały przyrost liczby podmiotów gospodarczych, przy czym wskaźnik ten osiągnął największą wartość w gminach: Opatówek (33%), Nowe Skalmierzyce (23%), gminie wiejskiej Ostrów Wielkopolski (22%) i w gminie Przygodzice (18%). W wymienionych gminach wskaźnik ten był wyższy niż średnia dla Wielkopolski, która wynosiła 16%.

Potencjał gospodarczy mierzony liczbą podmiotów gospodarczych w pozostałych gminach AKO jest niższy. Najmniej korzystna sytuacja występuje w gminach: Mycielin, Lisków, Ceków-Kolonia, Brzeziny i Sośnie, w których znajduje się najmniejsza liczba podmiotów gospodarczych w całej AKO.

Warto przy tym zauważyć iż, współcześnie o sytuacji gospodarczej obszaru decyduje nie tylko liczba podmiotów gospodarczych, ale ich zdolność do współpracy w ramach sieci. Pożądanym stanem jest kooperacja, czyli równoczesna współpraca i konkurencja zlokalizowanych na danym terytorium przedsiębiorstw. Dotychczasowa współpraca przedsiębiorstw zlokalizowanych na obszarze Aglomeracji koncentrowała się przede wszystkim na podwykonawstwie, mniej popularną formą współpracy była wspólna promocja i dystrybucja produktu oraz wspólne wejście na nowy rynek zbytu. Najmniej popularnymi formami kooperacji były: wspólna realizacja projektów B+R, wspólne tworzenie nowych technologii, wymiana technologii know-how, transfer technologii know-how do nowych przedsiębiorstw oraz tworzenie nowych jednostek produkcji¹⁵.

Przyczyn tego stanu rzeczy można upatrywać w niskim poziomie kapitału społecznego. Przedsiębiorcom brakuje wzajemnego zaufania wobec wspólnych inicjatyw, co w konsekwencji przekłada się na brak współpracy w zakresie opracowywania i wdrażania nowych technologii mogących zapewnić przewagę konkurencyjną. Nastawieni są oni na konkurowanie i nie są świadomi znaczenia kooperacji w gospodarce. Inną, ważną przyczyną braku współpracy w zakresie realizacji projektów B+R jest koszt prac badawczych. Współcześnie koszt badań jest coraz wyższy, a cykl życia produktu, w konsekwencji okres zwrotu inwestycji jest coraz krótszy. Dlatego też inwestycje w badania i rozwój wymagają wsparcia finansowego sektora publicznego, zwiększyłyby to również zainteresowanie sektora prywatnego działalnością B+R.

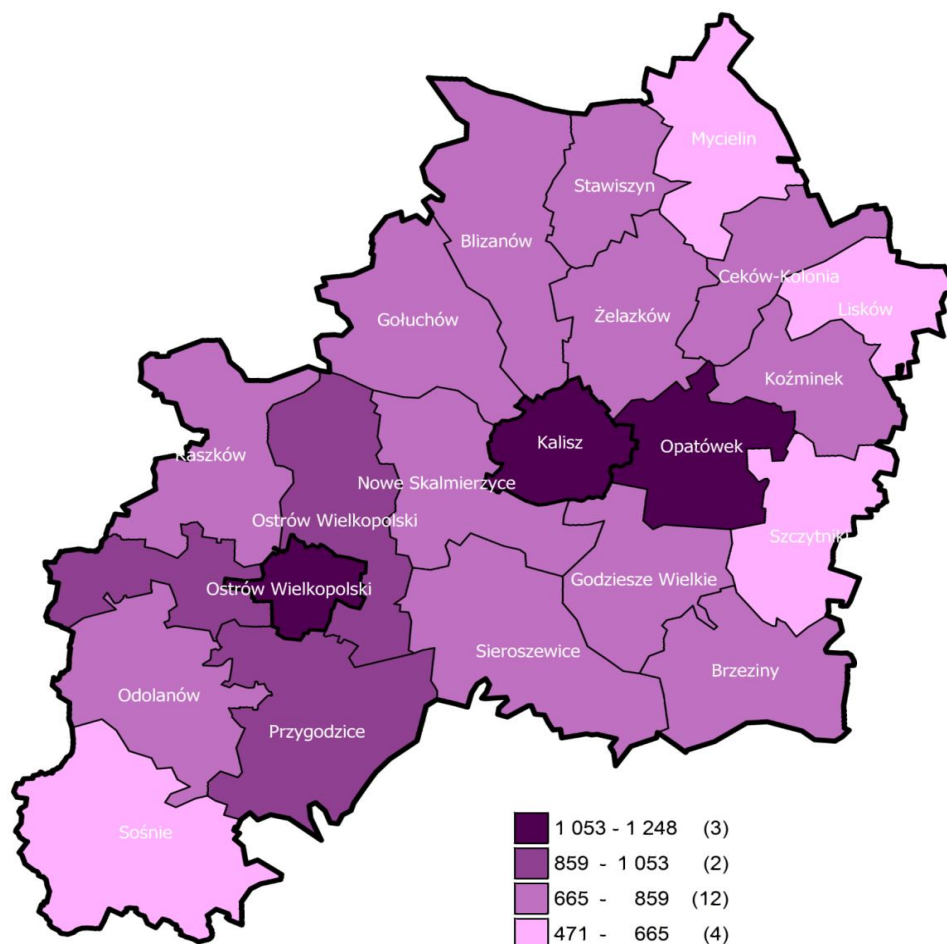
---

¹⁵ Zob. szerzej: Aglomeracja Kalisko–Ostrowska. Potencjał społeczny i gospodarczy. HOLDIKOM S.A., Ostrów Wielkopolski.

Ograniczona skłonność przedsiębiorstw do współpracy sprawia, że rolę inicjatora i koordynatora tworzenia sieci powiązań gospodarczych muszą przejąć władze lokalne oraz IOB. Należy również wypracować skuteczny mechanizm wspierania przedsiębiorstw działających w sektorze B+R. Na obszarze Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej, a zwłaszcza w Kaliszu i Ostrowie Wielkopolskim zlokalizowane są liczne podmioty działające w sektorach zawansowanych technologii. Konieczne jest więc wykorzystanie ich potencjału. Należy podjąć działania nakierowane na rozwój badań angażujących świat nauki i biznesu. Rdzeń Aglomeracji powinien w większym stopniu stawać się „laboratorium” i „inkubatorem” pomysłów a nie tylko centrum produkcji. Analizując sferę gospodarczą należy uwzględnić przedsiębiorczość mierzona liczbą podmiotów gospodarczych na 10 tys. mieszkańców. Dla AKO wskaźnik ten w 2014 r. wynosił 979,9 i był niższy od średniej krajowej (1070,6) oraz od analogicznego wskaźnika dla Wielkopolski (1164,6). W latach 2009-2014 niniejszy wskaźnik rósł w Aglomeracji szybciej niż w kraju i w regionie. Nie zmienia to jednak faktu, że wartość tego wskaźnika dla AKO nadal znacząco odbiega od wartości wskaźnika w regionie¹⁶.

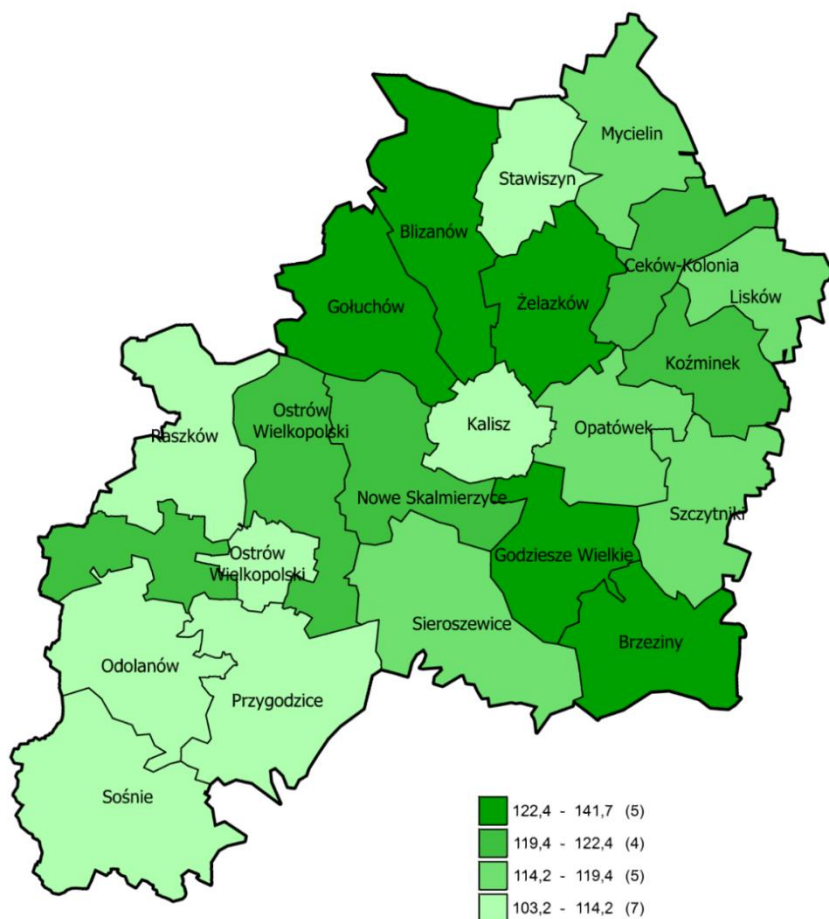
---

¹⁶ Przyjmując wartość 100 dla Wielkopolski, wskaźnik dla Aglomeracji wynosi 84.

Rysunek 7. LICZBA PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH NA 10 TYS. MIESZKAŃCÓW 2014 R.
W WYMIARZE TERYTORIALNYM
źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Analizując poziom rozwoju przedsiębiorczości dla roku 2014, mierzonego liczbą podmiotów gospodarczych (sektora publicznego i prywatnego) przypadającą na 10 tys. mieszkańców danej gminy, zauważalna jest dobra sytuacja obu miast. W Ostrowie Wielkopolskim (1 248 podmiotów na 10 tys. mieszkańców) i w Kaliszu (1 148) wartość wskaźnika jest wyższa od wartości dla Polski (1 070) oraz wyższa (Ostrów Wielkopolski) bądź zbliżona (Kalisz) do wartości dla województwa wielkopolskiego (1 164). Dobre wartości wskaźnika notuje również gmina Opatówek (1 062) - te trzy gminy są wyraźnymi liderami AKO. Zdecydowana większość pozostałych gmin wykazuje znacząco gorszą sytuację, w przedziale wartości wskaźnika 665-859 znalazło się aż 12 z nich. Najniższy poziom aktywności gospodarczej mieszkańców dotyczy gmin: Mycielin (wyraźnie najniższa wartość wskaźnika: 471), Szczytniki (562), Lisków (624), Sośnie (615).

Rysunek 8. DYNAMIKA ZMIAN LICZBY PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH 2009-2014 (PROCENT)
W WYMIARZE TERYTORIALNYM
źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

W ujęciu dynamicznym wskaźnika, w latach 2009–2014 (gdzie 2009=100%), obserwujemy korzystną sytuację w całej AKO – wszystkie gminy wykazały wzrost przedsiębiorczości. Zauważalny jest ciekawy rozkład przestrzenny tej cechy. Najwyższe wartości osiągnęły gminy skupione wokół Kalisza, w północno-wschodniej części AKO, natomiast najniższe wartości - gminy położone wokół Ostrowa Wielkopolskiego. W pierwszej grupie znalazły się gminy: Godziesze Wielkie (141,6%), Żelazków (130,9%), Brzeziny (127,4%), Blizanów (124,3%) i Gołuchów (122,4%) – to gminy o najszybciej rozwijającej się przedsiębiorczości w całej AKO. Grupę drugą tworzą gminy: Przygodzice (114,2%), Sośnie (113,8%), Odolanów (112,5%), Stawiszyn (109,6%) i Raszków (109%). Należy zaznaczyć, że pomimo najniższych wartości wskaźnika na tle AKO, są to nadal korzystne wartości, oznaczające wyraźny i stały rozwój przedsiębiorczości.

Jako osobną grupę należy traktować oba miasta rdzeniowe AKO. Ostrów Wielkopolski wykazał dynamikę na poziomie 105,1%, natomiast Kalisz – 103,2%,

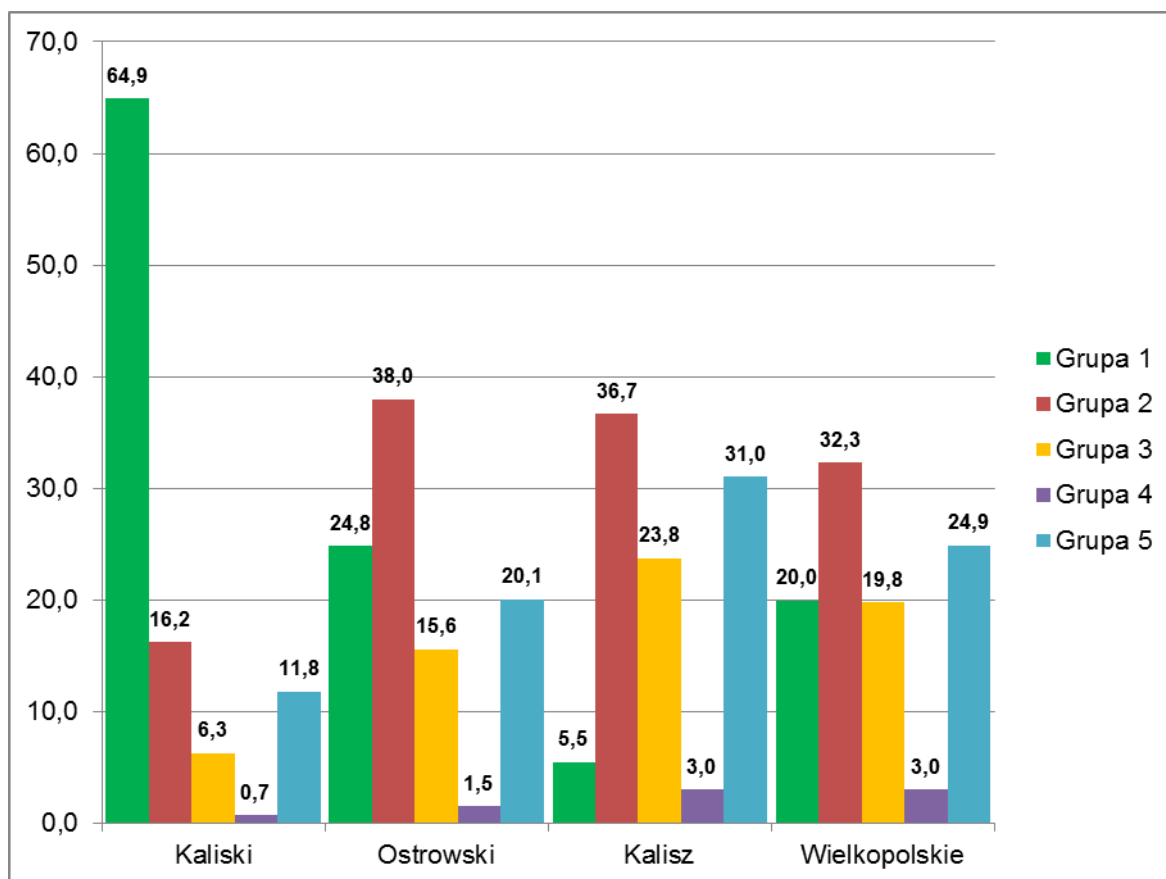
a więc wyraźnie najniższe wartości w całej AKO. Jest to sytuacja specyficzna, wynikająca z faktu wysokiego stopnia rozwoju gospodarczego obu ośrodków i ich znacznego wewnętrznego nasycenia funkcją gospodarczą, zbliżającego się do wartości progowej (dalszy rozwój nie będzie polegał już na wyraźnym wzroście liczby podmiotów a na zmianach w ich strukturze, głównie profilu działalności).

Podsumowując, pod względem poziomu przedsiębiorczości najgorsza sytuacja występuje w gminach: Sośnie, Szczytniki, Lisków i Mycielin (ze szczególnym wskazaniem na gminę Sośnie). Niski wskaźnik przedsiębiorczości oraz niska dynamika wzrostu tego wskaźnika sugerują z jednej strony niewystarczającą aktywność gospodarczą lokalnej społeczności, z drugiej strony mogą świadczyć o barierach hamujących możliwość rejestracji i prowadzenia działalności gospodarczej. Niski poziom rozwoju przedsiębiorczości prowadzi do wniosku, że przedsiębiorczość musi być wspierana w sposób bardziej intensywny i skoordynowany. Dotychczas przedsiębiorczość w AKO wspierały przede wszystkim władze samorządowe szczebla lokalnego i regionalnego oraz banki. W mniejszym zakresie pomoc oferowały izby handlowe, instytucje pośredniczące, czy też stowarzyszenia branżowe¹⁷. Aktualnie większy nacisk powinien zostać położony na usługi świadczone dla przedsiębiorców przez IOB, jako podmioty powołane do pomocy przedsiębiorcom. Istotne jest również wsparcie samozatrudnienia.

Ważnych informacji o gospodarce dostarcza analiza struktury zatrudnienia. Pozwala ona na identyfikację tych najsilniejszych grup sekcji PKD (sektory ekonomiczne), które mają największe znaczenie dla zatrudnienia w AKO. Z powodu braku danych w ujęciu gminnym, wykorzystano informacje odnoszące się do trzech powiatów wchodzących w skład AKO: kaliskiego, ostrowskiego i miasta Kalisza. W skład grupy 1 wchodzi: rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (sekcja A); grupy 2: przemysł i budownictwo (sekcje B, C, D, E i F); grupy 3: handel, naprawa pojazdów samochodowych, transport i gospodarka magazynowa, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja (sekcje G, H, I, J); grupy 4: działalność finansowa i ubezpieczeniowa oraz obsługa rynku nieruchomości; grupa 5 to pozostałe usługi (sekcje M, N, O, P, Q, R, S, T, U).

---

¹⁷ Zob. szerzej: Aglomeracja Kalisko–Ostrowska. Potencjał społeczny i gospodarczy. HOLDIKOM S.A., Ostrów Wielkopolski.

Rysunek 9. STRUKTURA ZATRUDNIENIA WG SEKTORÓW EKONOMICZNYCH POWIATÓW AKO 2013 R. (PROCENTY)

źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Powiat ostrowski cechował się strukturą bardzo zbliżoną do struktury wojewódzkiej: 38% zatrudnienia koncentrowało się w przemyśle oraz budownictwie i były to wyraźnie największe sektory ekonomiczne powiatu, tak jak w województwie (32,3%). Udziały kolejnych grup: 1 i 5 były również bardzo podobne do wojewódzkich (powiat kolejno 24,8% i 20,1%; województwo 20% i 24,9%). Najmniejszy udział w zatrudnieniu w powiecie ostrowskim miały grupa: 3 (15,6%) i 4 (1,5%), co ponownie odpowiada sytuacji w województwie (odpowiednio 19,8% i 3%).

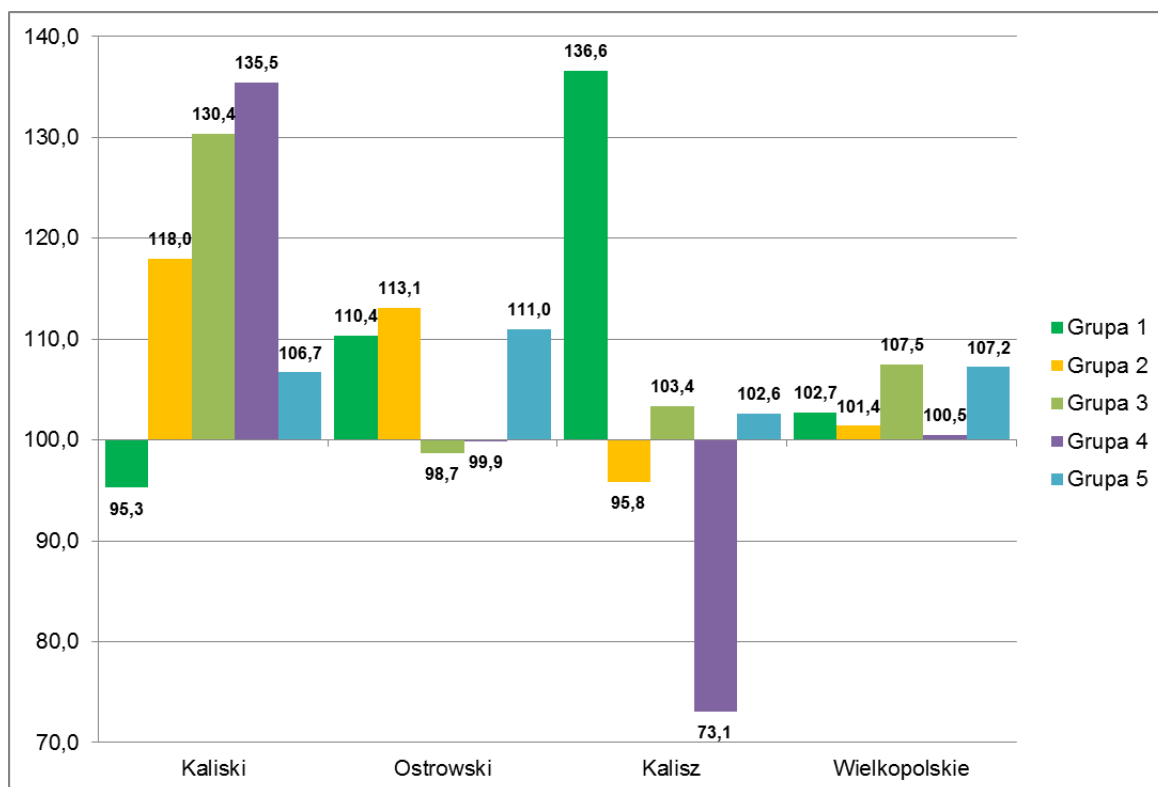
W przypadku Kalisza struktura była bardzo podobna - tu również widoczny jest największy udział sektora przemysłowego i budownictwa (36,7%) w strukturze zatrudnienia. Ze względu na miejską specyfikę, zdecydowanie mniejszy udział przypadł za to na grupę 1.

Swoją dużą odmienność, zarówno wobec województwa jak i sąsiedniego powiatu, wykazał powiat kaliski. Tutaj zdecydowanie dominującym sektorem ekonomicznym okazały się działalności z grupy 1, a więc rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo - blisko 65% zatrudnienia w 2013 r. skupiało się w tej właśnie

grupie. Tak duży udział świadczy o wybitnie rolniczym charakterze powiatu. Kolejne grupy to grupa 2 (16,2% - ponad dwa razy mniej niż w powiecie ostrowskim) i grupa 5 (11,8%). W grupie 3 udział był już niewielki (6,3% - ponownie dwa razy mniej niż w drugim powiecie AKO), natomiast 0,7% udział działalności finansowych i ubezpieczeniowych oraz obsługi rynku nieruchomości miał minimalne znaczenie dla struktury zatrudnienia w powiecie.

Uzupełnieniem wniosków płynących ze struktury zatrudnienia w powiatach AKO w roku 2013 jest spojrzenie dynamiczne (w latach 2009-2013). Pozwala ono dostrzec przesunięcia zatrudnienia pomiędzy poszczególnymi sektorami ekonomicznymi, czyli zachodzące (lub nie) przemiany profili gospodarczych analizowanych powiatów. W województwie wielkopolskim wzrost zatrudnienia zanotowano we wszystkich grupach, przy czym największy dotyczył grupy: 1 (7,5%) i 5 (7,2%). W pozostałych grupach był on niewielki (najmniejszy w grupie 4 - 0,5%). Na tym tle sytuacja w trzech powiatach AKO była niezwykle dynamiczna. W powiecie kaliskim grupa 1 zanotowała spadek zatrudnienia równy blisko 5%. Pozostałe grupy zanotowały wyraźne wzrosty, przy czym największe z nich to: grupa 4 (35,5%) i grupa 3 (30,4%). Dla powiatu oznacza to wyraźną tendencję odchodzenia od wciąż dominującego sektora rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa w kierunku handlu i szeroko pojętych usług, co należy uznać za pożądany kierunek, dywersyfikujący źródła utrzymania mieszkańców tej części AKO. Inna sytuacja miała miejsce w powiecie ostrowskim. Tu dodatnią dynamikę oznaczającą wzrost zatrudnienia wykazała grupa 2 (13,1%), grupa 1 (10,4%) i grupa 5 (11%). Pozostałe dwie grupy nieznacznie zmniejszyły swoje znaczenie (grupa 4 o 0,1% i grupa 3 o 1,3%). Spadki były jednak tak niewielkie, że można mówić o korzystnej sytuacji gospodarczej. W przypadku miasta Kalisza bardzo wyraźnie widoczne są dwie tendencje. Pierwsza z nich dotyczy grupy 1, która wykazała bardzo duży wzrost zatrudnienia (o 36,6%). Nie oznacza to jednak przekształcania ośrodka rdzeniowego AKO w gminę o charakterze wiejskim - jest to efekt lokalizowania w mieście firm działających w sektorze rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa, które swoje aktywności realizują poza nim. Druga tendencja dotyczy grupy 4, czyli działalności finansowych i ubezpieczeniowych oraz obsługi rynku nieruchomości (spadek o 26,9%), co może świadczyć o załamaniu się w mieście koniunktury na tego typu firmy.

Rysunek 10. DYNAMIKA STRUKTURY ZATRUDNIENIA WG SEKTORÓW EKONOMICZNYCH POWIATÓW AKO 2009-2013 R. (2009=100%; PROCENTY)
źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

O sytuacji gospodarczej Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej świadczy również wysokość nakładów inwestycyjnych dokonywanych przez przedsiębiorstwa oraz wartość brutto środków trwałych. W roku 2013, w trzech powiatach tworzących AKO wartość nakładów inwestycyjnych na jednego mieszkańca wynosiła¹⁸: 1 172,40 zł w powiecie kaliskim, 3 450,40 zł w powiecie ostrowskim oraz 3 240,50 zł w Kaliszu; przy czym w całym województwie wartość nakładów wyniosła 3 073,90 zł. Równocześnie wartość brutto środków trwałych w przeliczeniu na mieszkańca w 2013 r. wynosiła¹⁹: 10 528,70 zł w powiecie kaliskim, 26 610,80 zł w powiecie ostrowskim oraz 46 667,90 zł w Kaliszu, w całym województwie wartość ta wyniosła 42 237 zł. Przedstawione dane świadczą o dalszej potrzebie ich wspierania, szczególnie w powiecie kaliskim. Niska wartość środków trwałych może wynikać z dekapitalizacji majątku przedsiębiorstw.

O potencjale przedsiębiorstw funkcjonujących na obszarze AKO pośrednio świadczy także wysokość wytworzonego PKB per capita. Wprawdzie nie ma danych

¹⁸ Na podstawie BDL GUS.

¹⁹ Na podstawie BDL GUS.

dla powiatów, ale z informacji GUS dostępnych dla podregionu kaliskiego wynika, że PKB na mieszkańca w podregionie jest niższe niż w kraju i w województwie. W 2012 r. wynosiło ono w podregionie kaliskim 32 010 zł, co stanowiło 80,7% PKB per capita Polski i 77,5% PKB per capita Wielkopolski. Jeżeli uwzględnimy fakt, że PKB jest wyższe w przypadku produkcji wyrobów przetworzonych (efekt wartości dodanej) to wówczas można postawić tezę, że na obszarze Aglomeracji nadal istotne znaczenie mają przedsiębiorstwa oferujące surowce oraz wyroby nisko przetworzone²⁰.

Na potencjał gospodarczy Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej istotny wpływ ma instytucjonalne wsparcie biznesu mające charakter przemysłowy a nie wysoko technologiczny i wpływające na rozwój tradycyjnych branż z sektora prywatnego AKO, co jest mocną stroną obszaru Aglomeracji.

Do Instytucji Otoczenia Biznesu funkcjonujących na obszarze AKO zalicza się m.in.:

- Fundację Kaliski Inkubator Przedsiębiorczości (w ramach której działa Inkubator Technologiczny),
- MAHLE BEHR OSTRÓW WIELKOPOLSKI PARK TECHNOLOGICZNY Sp. z o.o. Spółka Komandytowa,
- Park Przemysłowy ZAP w Ostrowie Wielkopolskim,
- Ostrowski Park Przemysłowy Sp. z o.o.,
- Centrum Dydaktyczne Badań Kół Zębatych w Kaliszu (placówka naukowo-badawcza),
- Centrum Kształcenia Ustawicznego i Praktycznego w Kaliszu,
- Centrum Kształcenia Ustawicznego w Ostrowie Wielkopolskim,
- Regionalną Izbę Gospodarczą w Kaliszu,
- Wielkopolski Klaster Lotniczy,
- Klaster Spożywczy Południowej Wielkopolski,
- Wielkopolski Klaster Kolejowy,
- Wielkopolski Klaster Informatyczny,
- Ostrowski Klaster Automatyki,
- Biuro Krajowej Izby Gospodarczej,

---

²⁰ Na podstawie BDL GUS.

- Stowarzyszenie Ostrowskie Centrum Wspierania Przedsiębiorczości – inkubator przedsiębiorczości,
- Eurocentrum Innowacji i Przedsiębiorczości w Ostrowie Wlkp.,
- Izba Przemysłowo-Handlowa Południowej Wielkopolski w Ostrowie Wlkp.,
- Izba Rzemieślnicza w Kaliszu,
- Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Kaliszu.

Dodatkowo, przedsiębiorczość w Aglomeracji wspierają organizacje samorządu zawodowego i gospodarczego, a także organizacje pozarządowe z Ostrowa Wielkopolskiego takie jak: Izba Przemysłowo-Handlowa Południowej Wielkopolski, Stowarzyszenie Ostrowskie Centrum Wspierania Przedsiębiorczości, Cech Rzemiosł Różnych, Ostrowskie Zrzeszenie Handlu i Usług, Eurocentrum Innowacji i Przedsiębiorczości. W Kaliszu znajduje się również Izba Rzemieślnicza i Przedsiębiorczości.

Analiza zakresów działania funkcjonujących IOB oraz wspomnianych kluczowych obszarów działania firm występujących na obszarze AKO pozwala określić dominujące kierunki rozwoju. Wynika z powyższego, że rozwój Aglomeracji powinien opierać się na trzech filarach: przemyśle lotniczym korzystającym z zaawansowanych technologii (Kalisz), automatyce (Ostrów Wielkopolski) oraz przemyśle spożywczym (powiat kaliski i ostrowski). Zlokalizowane na obszarze Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej IOB przede wszystkim zajmowały się doradztwem (30% ankietowanych) oraz działalnością szkoleniową (26%). Jedynie 9% wymienionych IOB miało związek z audytami technologicznymi, a 4% z kontrolą jakości²¹.

Wymienione powyżej IOB funkcjonują przede wszystkim w dwóch najważniejszych miastach Aglomeracji: Kaliszu i Ostrowie Wielkopolskim. Na pozostałym obszarze Aglomeracji instytucjonalne wsparcie biznesu jest relatywnie słabe, w konsekwencji wskazane jest dwutorowe wsparcie rozwoju tych instytucji. W Kaliszu i Ostrowie Wielkopolskim należy wzmacniać już istniejące IOB, kładąc nacisk na te z nich, które wspierają tworzenie innowacyjnego środowiska. W rezultacie miasta te powinny stać się ośrodkami innowacji produktowych,

---

²¹ Zob. szerzej: Aglomeracja Kalisko–Ostrowska. Potencjał społeczny i gospodarczy. HOLDIKOM S.A., Ostrów Wielkopolski.

technologicznych i usługowych. Na pozostałych obszarach AKO, tam gdzie to będzie zasadne powinno się rozwijać nowe instytucje w oparciu o potencjał (również naukowy) Kalisza i Ostrowa Wielkopolskiego.

Z raportu „Atrakcyjność inwestycyjna województw i podregionów Polski 2013” przedstawionego przez Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową wynika, że atrakcyjność inwestycyjna podregionu kaliskiego (na obszarze którego zlokalizowana jest Aglomeracja Kalisko-Ostrowska) jest niska dla działalności usługowej i przemysłowej oraz najniższa dla działalności zaawansowanej technologicznie. Znamienne jest, że atrakcyjność inwestycyjna podregionu kaliskiego w stosunku do 2012 r. uległa pogorszeniu w zakresie usług i zaawansowanych technologii oraz pozostała bez zmian w przypadku przemysłu. Biorąc pod uwagę atrakcyjność inwestycyjną dla działalności usługowej, podregion kaliski znajduje się na poziomie podregionów leszczyńskiego i sieradzkiego. Ustępuje on podregionom: konińskiemu, poznańskiemu i wrocławskiemu. W przypadku atrakcyjności dla działalności przemysłowej z podregionów sąsiadujących równie nisko oceniono atrakcyjność inwestycyjną jedynie podregionu leszczyńskiego. Atrakcyjność podregionów: nyskiego i sieradzkiego oceniono jako przeciętną, a konińskiego jako wysoką. Najwyżej oceniono atrakcyjność inwestycyjną podregionów skupionych wokół wiodących miast: Poznania i Wrocławia. Najbardziej niepokoi fakt, że atrakcyjność inwestycyjną podregionu kaliskiego dla zaawansowanych technologii oceniono jako najniższą. Pod tym względem podregion kaliski ustępuje wszystkim sąsiednim podregionom.

Wyniki raportu prowadzą do wniosku, że główne miasta Aglomeracji mają ograniczone możliwości w tworzeniu warunków pozwalających pozyskać wiodących inwestorów z branż wysokich technologii. Wyjątek stanowi sektor lotniczy oraz sektor automatyki. Rozwój firm tych branż doprowadził do powstania Wielkopolskiego Klastra Lotniczego oraz Ostrowskiego Klastra Automatyki. Na uwagę zasługuje również działalność innowacyjna firm z branży spożywczej skupionych w Kłastrze Spożywczym Południowej Wielkopolski. Zaobserwować można także działania innowacyjne podejmowane w branży kolejowej, czego przejawem jest rejestracja w roku 2013 Wielkopolskiego Klastra Kolejowego.

Przyczyn niskiej atrakcyjności inwestycyjnej Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej upatrywać można w niezbyt chłonnym lokalnym rynku zbytu oraz w słabościach infrastruktury gospodarczej i społecznej. Ograniczenia chłonności rynku w przypadku

Aglomeracji z jednej strony wynikają z niższego niż średnia w kraju wynagrodzenia brutto, co przekłada się na zasobność mieszkańców i w konsekwencji na poziom konsumpcji, z drugiej strony są rezultatem niskich wydatków inwestycyjnych przedsiębiorstw.

Na całym obszarze AKO należy prowadzić także działania zmierzające do wzmocnienia oferty inwestycyjnej oraz tworzenia nowych terenów inwestycyjnych i podniesienia atrakcyjności już istniejących. W przypadku Kalisza i Ostrowa Wielkopolskiego powinno się preferować inwestorów z branż stanowiących filary AKO, tj. lotnictwo, automatyka i branża spożywcza i pod ich potrzeby przygotowywać tereny inwestycyjne. Potencjał gospodarczy Aglomeracji obniża przede wszystkim słaba dostępność IOB (zwłaszcza poza Kaliszem i Ostrowem Wielkopolskim), mała powierzchnia terenów inwestycyjnych (w tym zlokalizowanych w SSE), a także relatywnie słaba pozycja Kalisza i Ostrowa Wielkopolskiego jako ośrodków naukowo-badawczych.

Instrumentami służącymi poprawie atrakcyjności inwestycyjnej Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej powinny być działania zmierzające do:

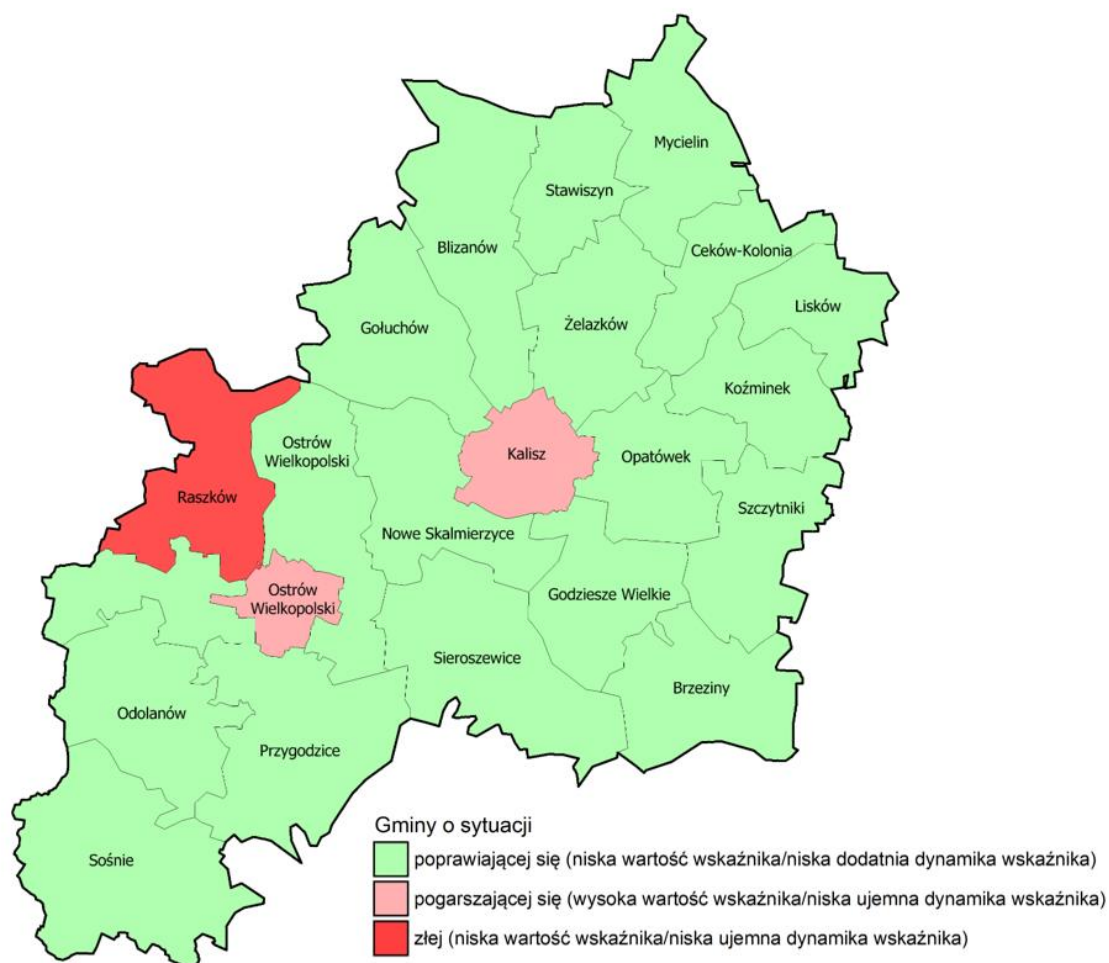
- wsparcia przedsiębiorstw i przedsiębiorczości,
- wsparcia wiodących sektorów gospodarki: przemysłu lotniczego, automatyki i przemysłu spożywczego stanowiących podstawę inteligentnej specjalizacji Aglomeracji,
- wzmacniania IOB oraz ukierunkowania części z nich na wspieranie przedsiębiorstw z branż stanowiących filary AKO, tj. lotnictwo, automatyka i branża spożywcza,
- zwiększenia podaży terenów inwestycyjnych, w tym w ramach SSE,
- wzmocnienie promocji gospodarczej Aglomeracji,
- poszerzenia i urozmaicenia oferty kulturalnej Aglomeracji.

Macierz 1. Liczba podmiotów gospodarczych

		Dynamika [2009-2014]	
		Wysoka	Niska
Wartość [2014]	Wysoka	-	Ostrów Wielkopolski Kalisz
	Niska	Opatówek Przygodzice Ostrów Wielkopolski gmina wiejska Gołuchów Żelazków Blizanów Godziesze Wielkie Stawiszyn Sieroszewice Odolanów Brzeziny Koźminek Nowe Skalmierzyce Ceków-Kolonia Lisków Sośnie Szczytniki Mycielin	Raszków

źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

W rezultacie uznać można, że działania wspierające sferę gospodarczą należy prowadzić na całym obszarze AKO, różnicując jednocześnie zarówno wielkość wsparcia jak i jego formę. Przyjmując jako kryterium rozwoju gospodarczego liczbę podmiotów gospodarczych oraz dynamikę ich tworzenia stwierdzić należy, że w najtrudniejszej sytuacji w Aglomeracji jest gmina Raszków. W przypadku obu wskaźników, gmina ta wykazuje wartości niższe niż wartość dla Aglomeracji. Kierując się zasadą konwergencji należałoby w pierwszej kolejności wzmocnić potencjał gospodarczy w tej gminie. Żadna gmina AKO nie wykazuje zadowalającego poziomu dynamiki i liczby podmiotów.

Rysunek 11. LICZBA PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH I ICH DYNAMIKA W WYMIARZE TERYTORIALNYM (MACIERZ NR 1)
 źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Niepokojący jest niski wskaźnik dynamiki w przypadku Kalisza i Ostrowa Wielkopolskiego, które to miasta jako rdzeń Aglomeracji muszą stanowić „lokomotywę rozwoju”. Zaznaczyć przy tym należy, że w przypadku obu tych wiodących miast szczególny nacisk należy położyć na wsparcie przedsiębiorstw innowacyjnych, działających w branżach wysokich technologii. One to z reguły tworzą większą wartość dodaną oraz kumulują wiedzę i kapitał, który następnie może rozprzestrzenić się na inne gminy AKO. Pozostałe gminy cechowały się umiarkowanie dobrą sytuacją, w której liczba podmiotów jest niższa od średniej, ale już wzrost średniej jest powyżej – co świadczy o odrabianiu zaległości i stałej poprawie gospodarczej.

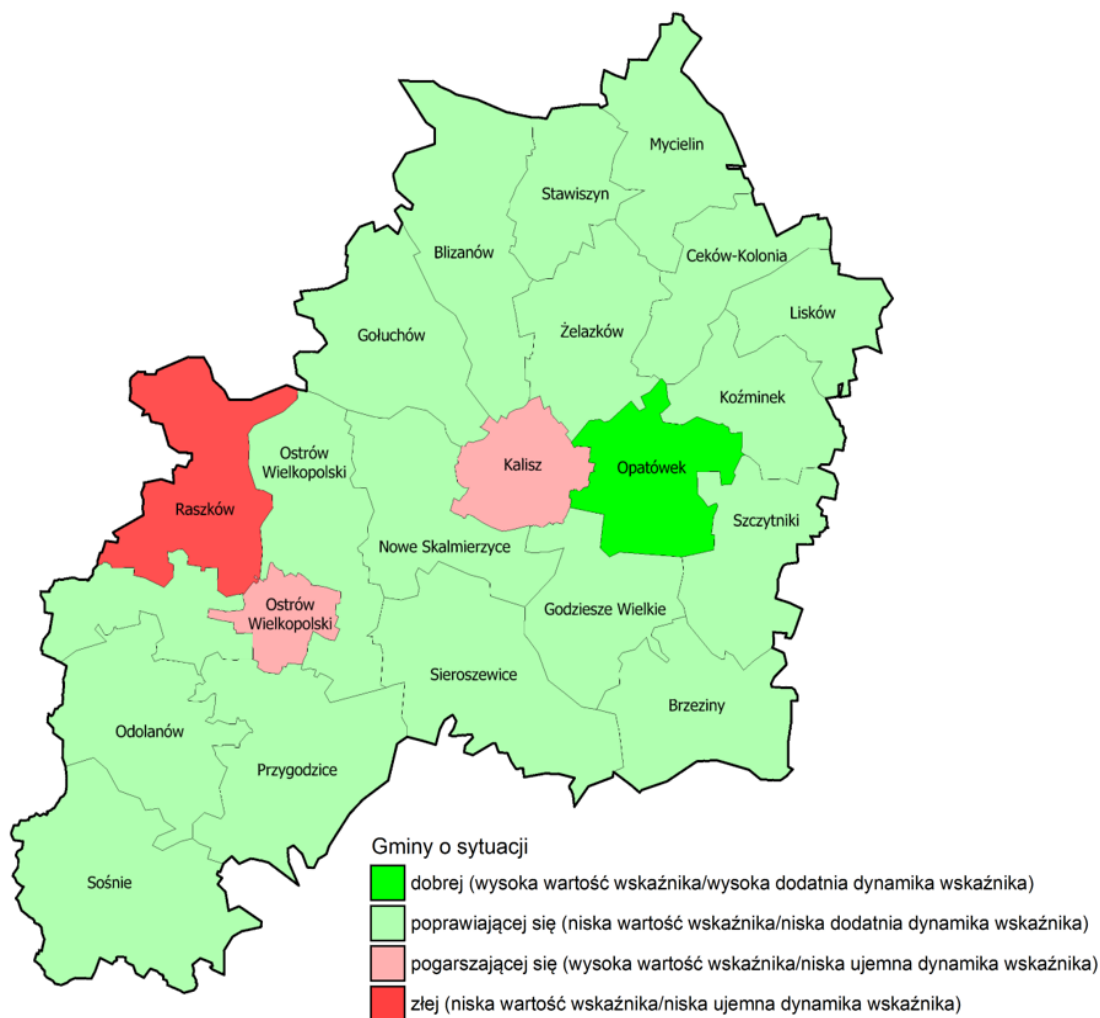

Macierz 2. Liczba podmiotów na 10 tys. mieszkańców

		Dynamika [2009-2014]	
		Wysoka	Niska
Wartość [2014]	Wysoka	Opatówek	Kalisz Ostrów Wielkopolski
	Niska	Przygodzice Ostrów Wielkopolski gmina wiejska Gołuchów Żelazków Blizanów Godziesze Wielkie Stawiszyn Sieroszewice Odolanów Brzeziny Kozminek Nowe Skalmierzyce Ceków-Kolonia Lisków Sośnie Szczytniki Mycielin	Raszków

źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Pod względem poziomu przedsiębiorczości, mierzonej liczbą podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. mieszkańców, najgorsza sytuacja ponownie wystąpiła w gminie Raszków (niski jest zarówno wskaźnik przedsiębiorczości jak i jego dynamika). Niską dynamikę w tym zakresie wykazują również miasta: Kalisz i Ostrów Wielkopolski. Niski wskaźnik przedsiębiorczości oraz niska dynamika wzrostu tego wskaźnika sugerują niewystarczającą aktywność gospodarczą lokalnej społeczności. W najlepszej sytuacji znajdowała się gmina Opatówek, która w obu wskaźnikach była lepsza od średniej dla Aglomeracji.

Rysunek 12. LICZBA PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH I ICH DYNAMIKA W WYMIARZE TERYTORIALNYM (MACIERZ NR 2)
 źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

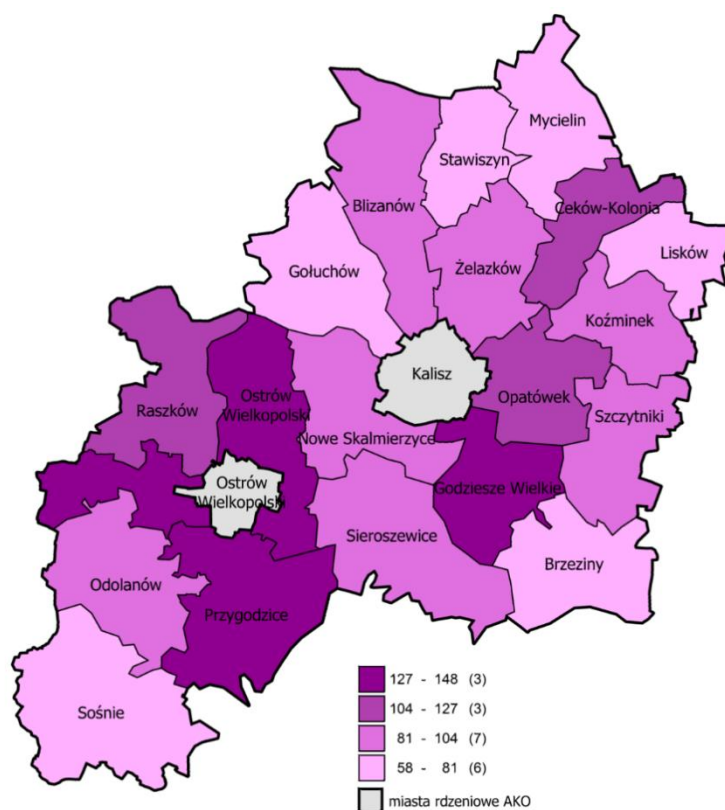
Niezwykle istotnym dla scharakteryzowania Aglomeracji i zrozumienia jej funkcjonowania, jest analiza dojazdów do pracy. Polega ona na odniesieniu liczby osób dojeżdżających do pracy z danej gminy do miasta rdzeniowego w stosunku do liczby mieszkańców tej gminy w wieku produkcyjnym (1000 tys.). Zjawisko to jest w ścisłej relacji z gospodarką i stopniem rozwoju przedsiębiorczości, zarówno miast rdzeniowych AKO jak i gmin ją tworzących (rozwinęte miasto o silnej pozycji gospodarczej przyciąga swoją ofertą rynku pracy, słabe miasto - nie; słabo rozwinięta gospodarczo gmina zmusza swoich mieszkańców do poszukiwania pracy poza nią, dobrze rozwinięta stwarza lokalne warunki do pracy, ograniczając tym samym potrzebę codziennych dojazdów poza nią).

Analiza ta pozwala na określenie stanu powiązań funkcjonalnych pomiędzy ośrodkami rdzeniowymi a otaczającymi je gminami oraz ukazuje wewnętrzne

zróznicowanie, poprzez wytypowanie gmin najsilniej i najsłabiej powiązanych z tymi ośrodkami. Wskaźnik dojazdów do pracy bardzo precyzyjnie identyfikuje te powiązania, bowiem dotyczy trwałych, codziennych relacji pomiędzy mieszkańcami Aglomeracji a jej miastami rdzeniowymi. Określa on też siłę społeczno-gospodarczego oddziaływania tych miast, tzn. ich zdolność do przyciągania mieszkańców swoją ofertą rynku pracy. Z drugiej strony wskazuje na występowanie strefy podmiejskiej, w której mieszkańcy pozostają w bardzo silnych relacjach z miastem, pomimo przeniesienia swojego miejsca zamieszkania poza miasto.

Ze względu na specyfikę AKO, polegającą na jej dwurdzeniowości (dwa ośrodki centralne), w niniejszej analizie dojazdy do pracy zostały potraktowane łącznie, tzn. wartości wskaźnika dla Kalisza i Ostrowa Wielkopolskiego zostały zsumowane, dając łączną liczbę osób dojeżdżających z obszaru AKO do obu miast. W celu zobiektywizowania wskaźnika, jak wspomniano wcześniej wartości bezwzględne zostały odniesione do liczby osób w wieku produkcyjnym danej gminy. Tym samym, wskaźnik informuje ile osób z danej gminy dojeżdża do pracy do Kalisza lub Ostrowa Wielkopolskiego na każde 1 000 osób w wieku produkcyjnym tej gminy.

Rozkład przestrzenny natężenia tego zjawiska daje interesujący obraz. Największe związki funkcjonalne z miastami rdzeniowymi AKO w zakresie dojazdów do pracy wykazują te gminy, które jednocześnie wykazywały najniższą dynamikę podmiotów gospodarczych. W efekcie gminy te koncentrują się w otoczeniu Ostrowa Wielkopolskiego, w południowo-zachodniej części AKO, natomiast gminy o najniższych wartościach wskaźnika dojazdów – wokół Kalisza. Wyjątkiem jest gmina Godziesze Wielkie, które wykazała i wysoką dynamikę podmiotów gospodarczych, jak i duże udziały osób dojeżdżających do pracy do miast rdzeniowych. Poza nią, najsilniejsze relacje w tym zakresie wykazują: gmina wiejska Ostrów Wielkopolski (ponad 147 osób) oraz gmina Przygodzice (ponad 139 osób). Aż sześć gmin znalazło się w najniższym przedziale 58-81 osób, tj.: Sośnie (58 osób), Lisków (60 osób), Gołuchów (64 osoby), Mycielin (70 osób), Brzeziny (79 osób) i Stawiszyn (80 osób). Co ciekawe, każda z tych gmin jest gminą peryferyjną AKO, leżącą przy jej granicy. Może to wskazywać na problemy ze spójnością wewnętrzną AKO i potrzebę podjęcia działań integrujących wobec tych gmin.

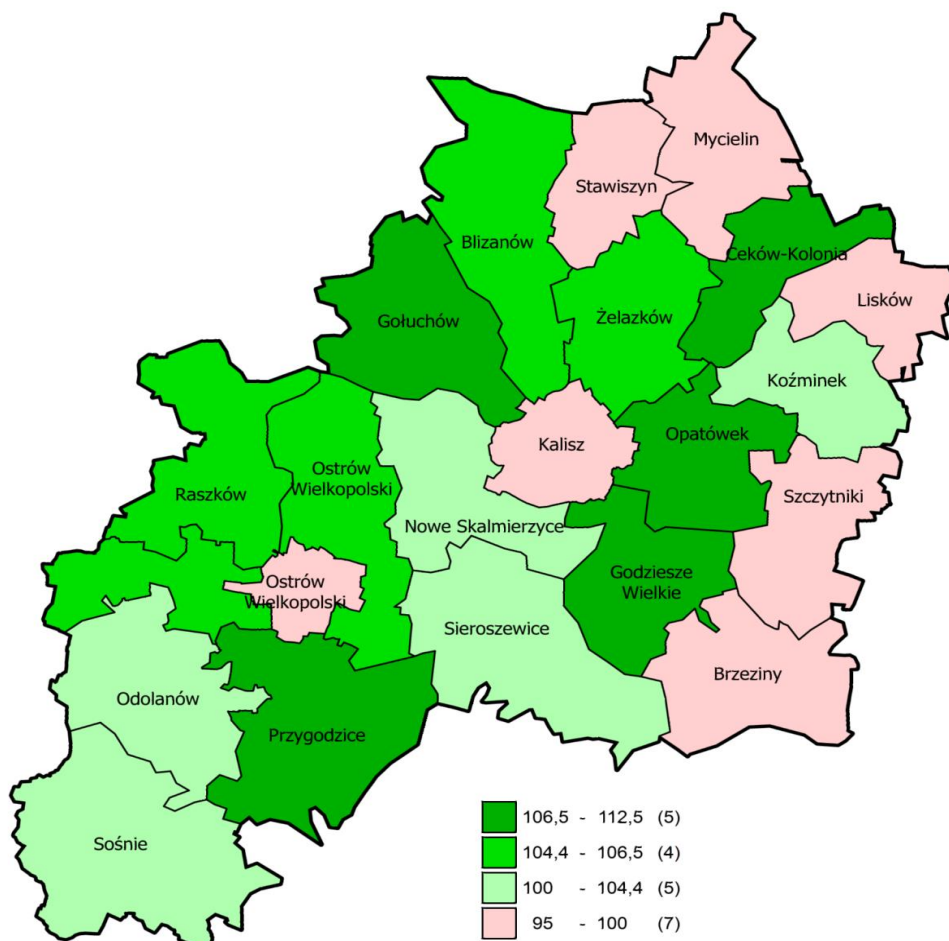

Rysunek 13. LICZBA WYJEŹDZAJĄCYCH DO PRACY NAJEMNEJ DO MIAST RDZENIOWYCH NA 1000 MIESZKAŃCÓW W WIEKU PRODUKCYJNYM [2011] (OSOBY)
 źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

4.2. SFERA SPOŁECZNA

Współcześnie zaobserwować można wzmożoną konkurencję obszarów nie tylko o inwestorów, ale również o mieszkańców. Mieszkańcy, płacąc podatki zapewniają wpływy do budżetu jednostki terytorialnej. Od liczby mieszkańców uzależniony jest również potencjał intelektualny, popyt wewnętrzny, zasób siły roboczej, pozycja i siła polityczna obszaru. Jednak możliwości zatrzymania mieszkańców oraz pozyskania nowych uzależnione są od stworzenia atrakcyjnych warunków, wpływających na poziom i jakość życia.

Potencjał demograficzny Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej w roku 2014 to 358 012 mieszkańców, co stanowi 10,3% potencjału ludnościowego województwa wielkopolskiego. W latach 2004–2014 liczba ludności w AKO zwiększyła się o 876 mieszkańców, czyli zaledwie o 0,2%. W ujęciu gminnym, widoczne są pewne zróżnicowania wewnętrzne Aglomeracji.

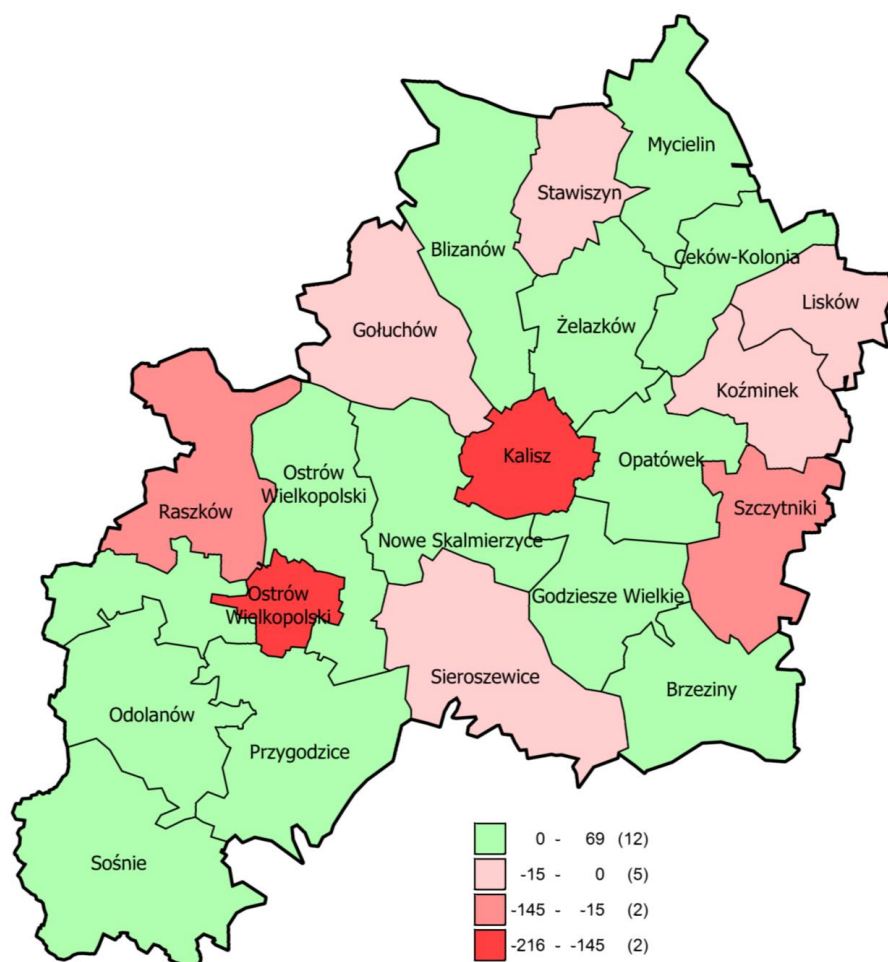

Rysunek 14. DYNAMIKA ZMIAN LICZBY LUDNOŚCI W LATACH 2004-2014 W WYMIARZE TERYTORIALNYM; 2004=100% (PROCENTY)
 źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Najniższą wartość dynamiki ludnościowej (poniżej 100%) w całej AKO, oznaczającą spadek liczby mieszkańców w badanym okresie zanotowało miasto Kalisz (95%). Jest to zjawisko typowe dla dużych ośrodków miejskich Polski, związane m.in. z zachodzącymi procesami suburbanizacji miast oraz starzeniem się społeczeństwa. Ostrów Wielkopolski, drugi ośrodek rdzeniowy zanotował lepszą wartość wskaźnika, wciąż oznaczającą jednak spadek liczby mieszkańców (99,5%). W tej samej grupie gmin objętych zjawiskiem depopulacji (wartości dynamiki poniżej 100%) znalazły się jeszcze gminy: Szczytniki (97,2%), Lisków (98,2%), Stawiszyn (99,3%), Mycielin (99,4%) oraz Brzeziny (99,6%). Ponownie mamy do czynienia z obrazem, w którym gminami o najniższych wartościach wskaźnika są gminy peryferyjne, skoncentrowane w północno-wschodniej części AKO. Warto zaznaczyć, że grupa ta (o zmniejszającej się liczbie ludności) jest najliczniej reprezentowaną w AKO (7 gmin).

Największy wzrost liczby ludności wykazały gminy: Godziesze Wielkie (112,4%), Opatówek (107,9%), Gołuchów (107,5%), Przygodzice (106,8%) i Ceków-Kolonia (106,5%). Poza tą ostatnią, wszystkie wymienione są gminami bezpośrednio przyległymi do ośrodków rdzeniowych AKO, co może świadczyć o zachodzących w nich procesach suburbanizacji i kształtowania się stref podmiejskich.

Działania w powyższym zakresie nabierają szczególnego znaczenia w kontekście zachodzących niekorzystnych przemian demograficznych, przejawiających się takimi zjawiskami jak starzenie się społeczeństwa i ujemne saldo migracji wewnętrznych. Proces starzenia się społeczeństwa w największym zakresie dotknął największe miasta Aglomeracji. Przyczyn tego zjawiska można upatrywać m.in. w migracji młodych rodzin z miast na podmiejskie obszary wiejskie. W miastach, a zwłaszcza w śródmiejskich kamienicach i na dużych osiedlach, mieszkają coraz częściej osoby starsze. Osoby młode, aktywne zawodowo wybierają budownictwo jednorodzinne na dobrze skomunikowanych z miastem obszarach wiejskich.

Rysunek 15. SALDO MIGRACJI W 2014 R. W WYMIARZE TERYTORIALNYM
źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Powyższe stwierdzenie potwierdzają częściowo dane dotyczące migracji wewnętrznych. W roku 2014 saldo migracji wewnętrznych w całej Aglomeracji było ujemne i wynosiło -278 osób. Jest to wyraźne pogorszenie w stosunku do roku 2012 (-213 osób). Największy odpływ ludności zanotowano w obu miastach rdzeniowych: Kaliszu (-216 osób) i Ostrowie Wielkopolskim (-204 osoby). Poza nimi, na terenie AKO najniższe saldo migracji wykazały gminy: Raszków (-29 osób) i Szczytniki (-26 osób). Na obszarach tych nie osiedlają się mieszkańcy rdzenia AKO, a dotychczasowi mieszkańcy opuszczają go w poszukiwaniu dogodniejszych warunków do życia. W związku z opisaną sytuacją władze publiczne powinny podjąć zintegrowaną i skoncentrowaną interwencję w zakresie poprawy środowiska zamieszkania, poprzez inwestycje w infrastrukturę drogową, mieszkaniową, gospodarczą i społeczną. Dodatkowo saldo migracji, oznaczające zdolność do przyciągania mieszkańców wykazało aż 12 gmin AKO, przy czym najlepsza sytuacja miała miejsce w gminach: Ostrów Wielkopolski gmina wiejska (+69 osób), Blizanów (+52 osoby), Godziesze Wielkie (+40 osób) oraz Nowe Skalmierzyce. Każda z tych gmin sąsiaduje z miastami rdzeniowymi, a takie wartości wskaźnika to efekt m.in. tworzenia się strefy podmiejskiej obu ośrodków.

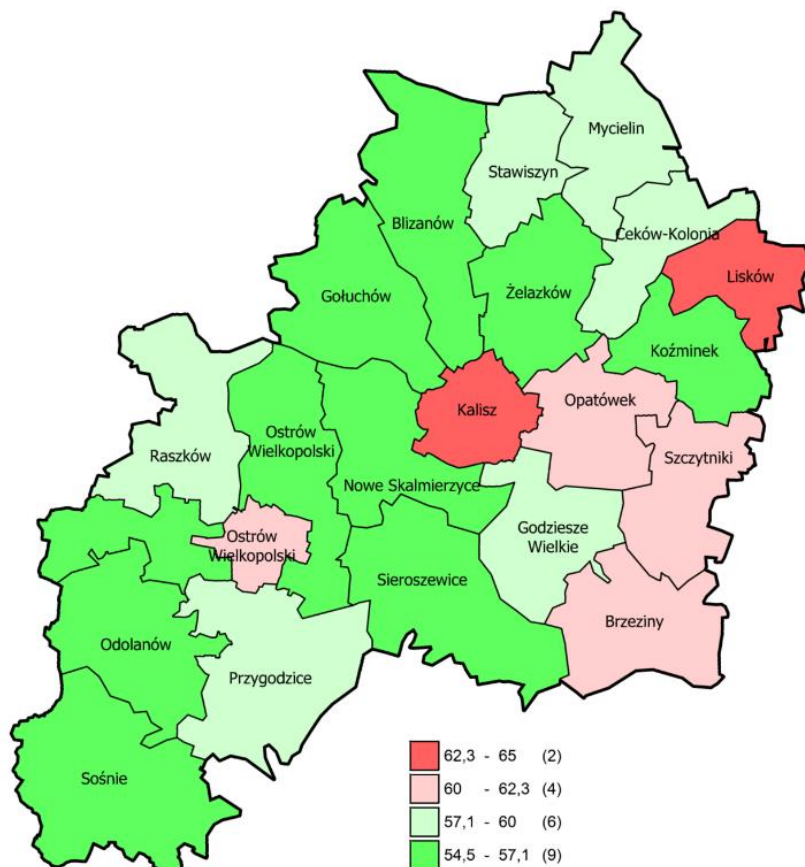
W strukturze ludności AKO w roku 2014 dominowały osoby w wieku produkcyjnym (223 733 osoby, czyli 62,5%). Osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowiły 18,4% (65 965 osób), a poprodukcyjnym 19,1% (68 314 osób). W stosunku do roku 2012, udział grupy produkcyjnej wzrósł o 0,7%, grupy przedprodukcyjnej zmniejszył się o 0,3%, natomiast największa zmiana dotyczyła grupy poprodukcyjnej – wzrost o 1%. Świadczy to o narastającym, typowym dla całego kraju problemie starzenia się społeczeństwa, w którym spada dzietność, a jednocześnie wydłuża się długość życia. Widoczne jest to również w zmianach dotyczących grupy ludności młodej AKO, do 19 roku życia, gdzie jej udział procentowy w strukturze ludnościowej spadł z 21% w roku 2012 do 15,5% w roku 2014.

Z punktu widzenia możliwości rozwoju Aglomeracji korzystny jest relatywnie wysoki (w stosunku do ogółu populacji) udział osób w wieku mobilnym (18-44 lata), który w 2014 r. wynosił 39,3%. Jednocześnie wyzwaniem dla władz, a zwłaszcza władz samorządowych, będzie stworzenie warunków umożliwiających wykorzystanie tego potencjału.

Pomimo, iż na obszarze AKO struktura wiekowa ludności nadal pozostaje korzystna, to widoczny jest niekorzystny trend związany ze starzeniem się

społeczeństwa. Zjawisko to dobrze obrazuje także wskaźnik obciążenia demograficznego, w którym odnosi się liczbę osób w wieku nieprodukcyjnym (a więc w wieku przed- i po- produkcyjnym) do liczby osób w wieku produkcyjnym. Oznacza to, że im większa wartość wskaźnika, tym sytuacja mniej korzystna, wskazująca większe obciążenie demograficzne. W 2014 r. wskaźnik dla AKO osiągnął wartość 60 (na każde 100 osób w wieku produkcyjnym przypadło 60 osób w wieku nieprodukcyjnym), natomiast w ujęciu gminnym widoczne jest pewne wewnętrzne zróżnicowanie Aglomeracji.

Rysunek 16. WSKAŹNIK OBCIĄŻENIA DEMOGRAFICZNEGO AKO W 2014 R. W WYMIARZE TERYTORIALNYM

źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Dobrą sytuację, poniżej wartości wskaźnika dla całości AKO (60) wykazała przeważająca liczba gmin, bo aż 15. W tej grupie najkorzystniejszą sytuację wykazały gminy: Sieroszewice (54,5), Sośnie (55,3), Nowe Skalmierzyce (55,4) oraz Odolanów (55,5).

Wartość wskaźnika wyższą, bądź równą 60 osiągnęło 6 gmin: Kalisz (65), Lisków (63,2), Brzeziny (62,3), Opatówek (60,4), Szczytniki (60,1) i miasto Ostrów Wielkopolski (60). O ile najwyższa wartość dla największego ośrodka miejskiego

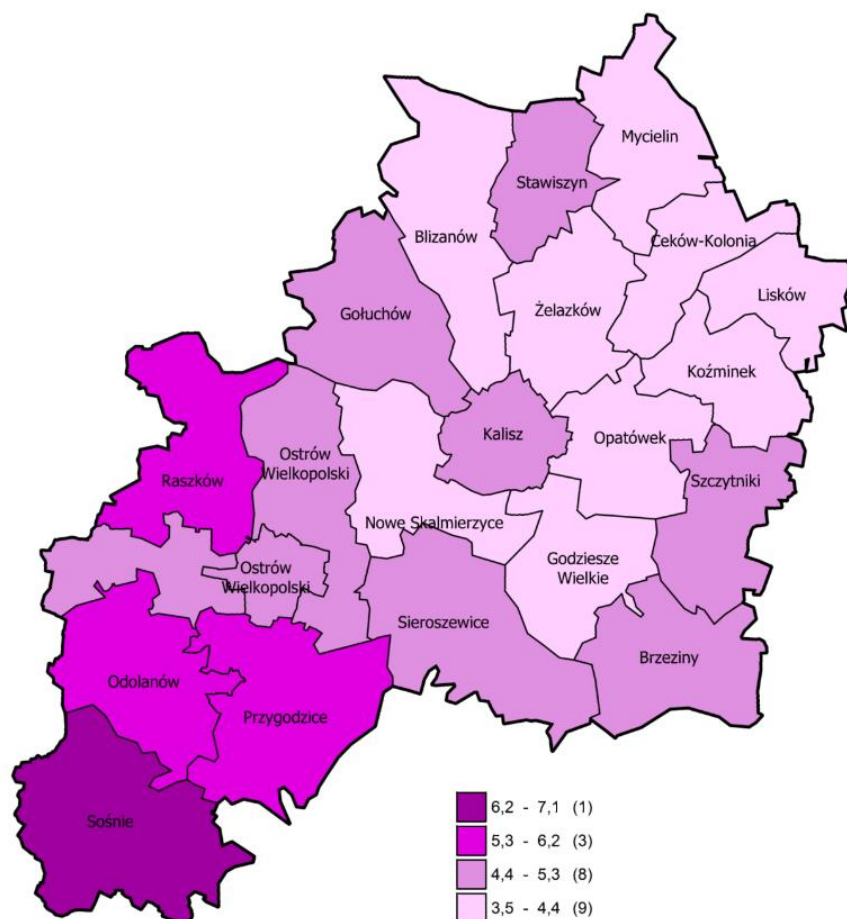
AKO nie jest zaskakująca, o tyle sytuacja gminy Lisków jest nietypowa. Jest to jedyna gmina AKO z grupy gmin wiejskich i miejsko-wiejskich (a więc poza Kaliszem i Ostrowem Wielkopolskim), która wykazała w 2014 r. większą liczbę osób w wieku poprodukcyjnym niż w wieku przedprodukcyjnym, co jak na gminę wiejską jest dość niepokojące. Ponownie w układzie przestrzennym można zauważyć koncentrację gmin o najmniej korzystnej sytuacji we wschodniej części Aglomeracji.

Sytuacja taka wymusi w przyszłości zmiany w kierunkach inwestycyjnych gmin. Większy nacisk powinien zostać położony na infrastrukturę i usługi związane z zapewnieniem godnych warunków życia osobom starszym, przede wszystkim dostępu do należytej opieki zdrowotnej i społecznej. Dodatkowo, jeżeli utrzyma się dotychczasowa tendencja, centra miast będą prawdopodobnie zamieszkane w większości przez osoby starsze o niższych dochodach, a to może przyspieszyć proces dekapitalizacji majątku.

Kluczowym czynnikiem, wpływającym na poziom życia jest dostępność miejsc pracy. Sam fakt występowania na obszarze Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej bezrobocia, zjawiska negatywnego z punktu widzenia zarówno ekonomicznego jak i społecznego sprawia, że należy objąć jej obszar działaniami zmiernymi do aktywizacji ludności na rynku pracy. Wprawdzie na tle regionu i kraju sytuacja na rynku pracy w AKO jest relatywnie korzystna, to jednak wewnątrz Aglomeracji jest pod tym względem zróżnicowana.

Wskaźnik bezrobocia mierzony jako udział zarejestrowanych bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym był w Aglomeracji niższy niż w województwie wielkopolskim i w 2014 r. wyniósł 4,9% (w regionie 7,8%). W 2004 r. udział ten dla AKO wynosił 12,4%, w 2012 r. już tylko 6%, a więc jest to bardzo wyraźna i ciągła poprawa na rynku pracy.

W ujęciu gminnym, najniższy udział zarejestrowanych osób bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym wykazały (poniżej 4%) gminy: Ceków-Kolonia, Nowe Skalmierzyce, Lisków, Blizanów, Żelazków, Godziesze Wielkie, Opatówek i Mycielin. W gorszej sytuacji znalazły się (5-6%) gminy: Ostrów Wielkopolski miasto, Sieroszewice, Gołuchów, Kalisz, Przygodzice, Raszków i Odolanów. Osobno należy wymienić gminę Sośnie, która ponownie wykazuje wyraźnie najmniej korzystną sytuację w całej AKO, z wartością wskaźnika 7%.

Rysunek 17. UDZIAŁ BEZROBOTNYCH ZAREJESTROWANYCH W LICZBIE OSÓB W WIEKU PRODUKCYJNYM W 2014 R. (PROCENTY) W WYMIARZE TERYTORIALNYM
 źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Ponownie i w tym przypadku, w rozkładzie przestrzennym tego wskaźnika zauważalna jest pewna prawidłowość. Gminy o najmniejszym bezrobociu koncentrują się wokół Kalisza, we wschodniej i północno-wschodniej części AKO, natomiast w otoczeniu Ostrowa Wielkopolskiego i dalej na południe Aglomeracji położone są gminy o największym bezrobociu.

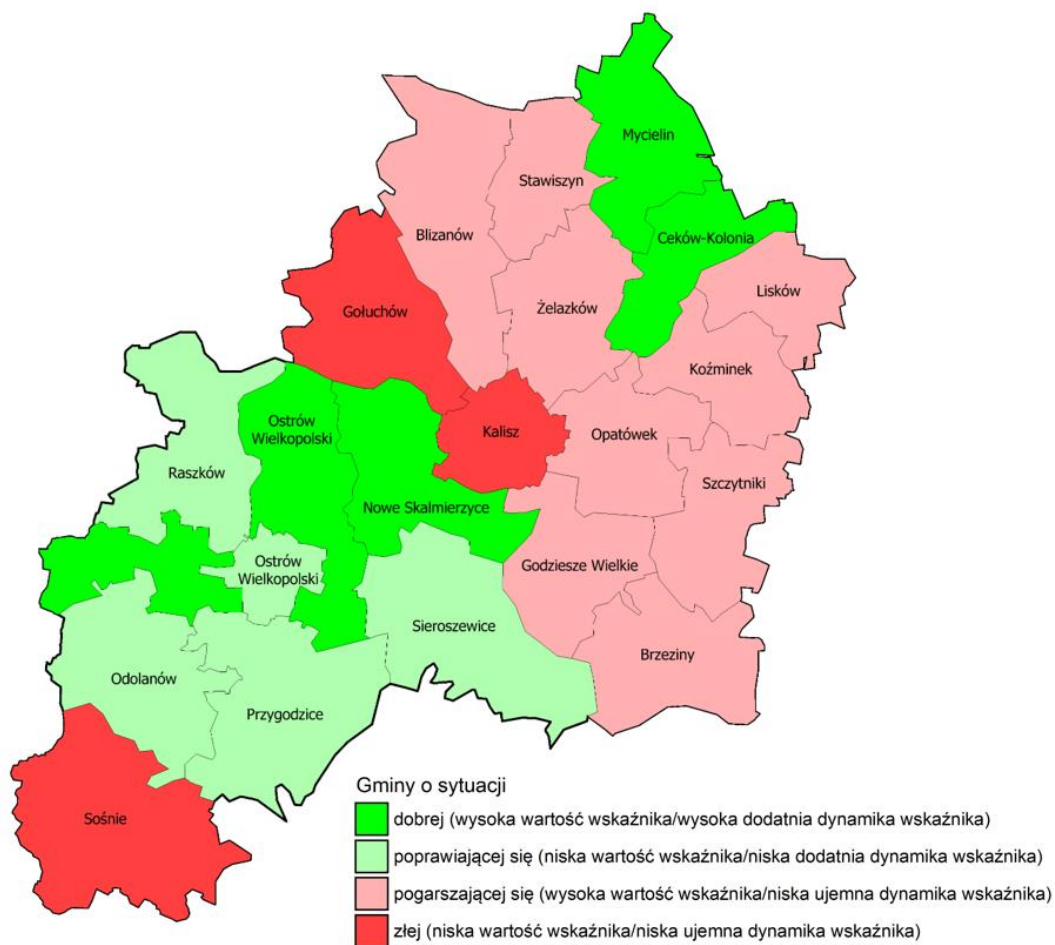
Kolejnych wskazań co do sytuacji gmin AKO w zakresie zatrudnienia, daje zestawienie procentowego udziału osób bezrobotnych ze wskaźnikiem w ujęciu dynamicznym i odniesienie go do średniej w Aglomeracji. Dobrą sytuację, polegającą na udziale osób bezrobotnych niższym od średniej dla AKO oraz z najlepszą dynamiką tego wskaźnika (najszybciej malejącą) wykazały gminy: Mycielin, Ceków-Kolonia, Nowe Skalmierzyce oraz Ostrów Wielkopolski gmina wiejska.

Macierz 3. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym

		Dynamika [2009-2014]	
		Wysoka	Niska
Wartość [2014]	Wysoka	Sośnie Kalisz Gołuchów	Odolanów Raszków Przygodzice Sieroszewice Ostrów Wielkopolski
	Niska	Brzeziny Stawiszyn Szczytniki Kozminek Opatówek Godziesze Wielkie Żelazków Blizanów Lisków	Mycielin Ceków-Kolonia Nowe Skalmierzyce Ostrów Wielkopolski gmina wiejska

źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Wskazać należy gminy wymagające zwiększonego wsparcia. W największym stopniu problem na rynku pracy występuje w gminach: Kalisz, Sośnie i Gołuchów, w których wskaźnik udziału osób bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym jest wyższy niż średnia w Aglomeracji, a tempo spadku bezrobocia wolniejsze od średniej dla Aglomeracji. Pozostałe gminy AKO wykazały sytuację zróżnicowaną, w której problemem jest albo wysoki udział osób bezrobotnych albo niekorzystna dynamika tego wskaźnika (wolno malejąca), co również kwalifikuje je do grupy wymagających zwiększonego wsparcia. Dla grupy tej, w pierwszej kolejności należy prowadzić działania zmierzające do aktywizacji ludności na rynku pracy. Ludność zamieszkująca te gminy przede wszystkim powinna być adresatem usług rozwojowych, umożliwiających zdobycie, podwyższenie kwalifikacji, kompetencji i uprawnień oraz pozwalających na nowo odnaleźć się na rynku pracy.

Rysunek 18. MACIERZ 3 – LICZBA BEZROBOTNYCH I ICH DYNAMIKA W WYMIARZE TERYTORIALNYM

źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Dodatkowych informacji, dotyczących sytuacji na rynku pracy w Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej dostarczają dane publikowane przez Wojewódzki Urząd Pracy (WUP) w Poznaniu. Z powodu braku danych dotyczących stopy bezrobocia w ujęciu gminnym, ponownie wykorzystano informacje odnoszące się wyłącznie do powiatów. W maju 2015 r. stopa bezrobocia rejestrowanego wyniosła w powiecie kaliskim 6,5%²², a w powiecie ostrowskim 7,4%. W tym samym okresie stopa bezrobocia w Wielkopolsce była najniższa wśród wszystkich regionów w kraju i wynosiła 7,2%. W poszczególnych powiatach Wielkopolski stopa bezrobocia przyjmowała wartości od 3,2% (powiat poznański z miastem) do 15,4%²³ (powiat koniński ziemski).

²² Dane łączne dla powiatu ziemskiego i miasta Kalisza.

²³ Biuletyn informacyjny WUP w Poznaniu, czerwiec 2015.

Zauważalne jest, że procentowo mniejszy udział wśród osób bezrobotnych stanowiły osoby zamieszkałe na obszarach wiejskich. Może to rodzić podejrzenie, że w AKO występuje bezrobocie ukryte, związane z przerostem zatrudnienia w rolnictwie. Problemem jest również wyższy niż w regionie wskaźnik osób długotrwale bezrobotnych w powiecie kaliskim.

Relatywnie niska stopa bezrobocia w AKO nie przekłada się w sposób jednoznaczny na poziom życia jej mieszkańców. Dotychczasowe badania wskazują na występujący tu problem ubóstwa ekonomicznego (liczonego z uwzględnieniem średniego wynagrodzenia i dochodów z podatków osobistych per capita)²⁴. Podregion kaliski zaliczony został do podregionów o największym natężeniu tego zjawiska. Powyższa sytuacja może wynikać z faktu, że we współczesnym świecie obserwuje się zjawisko polegające na tym, iż osoby zatrudnione otrzymują wynagrodzenie za pracę niepozwalające w pełni zaspokoić potrzeb bytowych. W roku 2013 przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w AKO kształtowało się następująco (dane dla powiatów): Kalisz – 3 264,40 zł, powiat kaliski – 2 826,99 zł, powiat ostrowski – 3 086,65 zł. Wysokość wynagrodzenia zarówno na poziomie wojewódzkim jak i krajowym była wyższa (odpowiednio 3 515,31 zł i 3 877,43 zł).

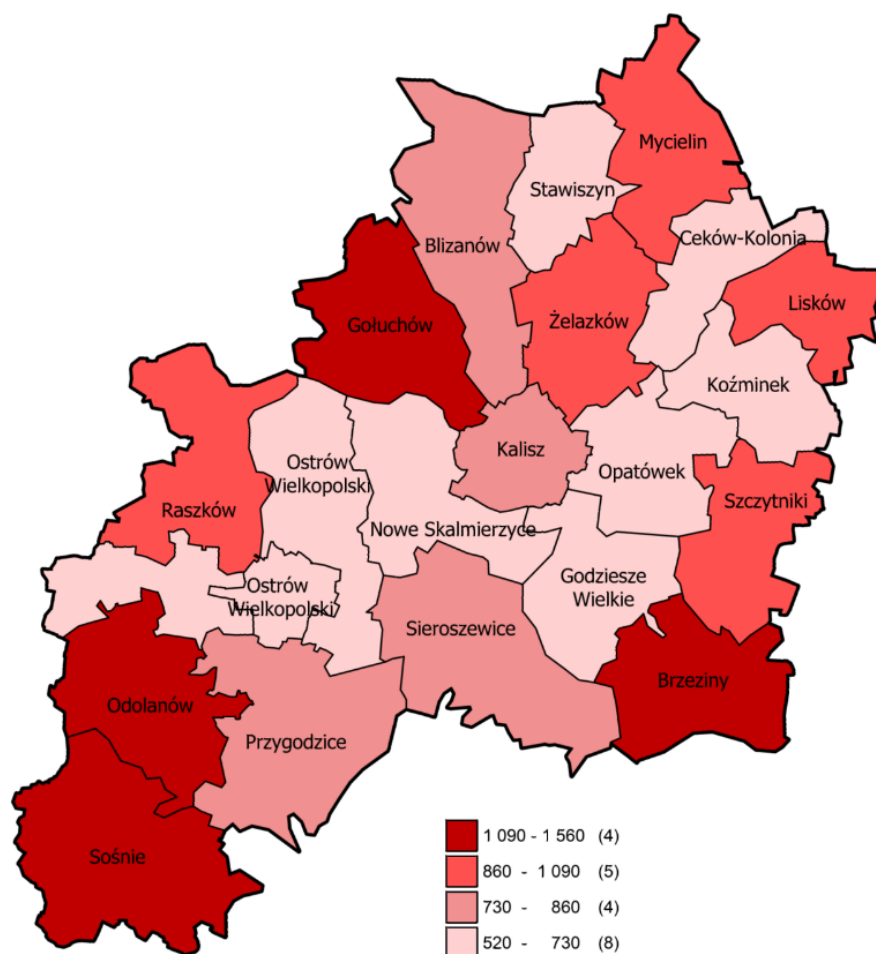
Niższe od średniej w regionie zarobki oraz występujące bezrobocie skutkują koniecznością korzystania z pomocy społecznej. Wskaźnikiem obrazującym skalę tego zjawiska jest liczba osób korzystających ze świadczeń opieki społecznej na 10 tys. mieszkańców. W AKO, w 2013 r. wskaźnik ten wyniósł 788 osób - zwiększył się w stosunku do roku poprzedniego o 74 osoby i był nieco wyższy od wskaźnika dla województwa wielkopolskiego (772 osoby)²⁵.

Wewnętrzne zróżnicowanie Aglomeracji pod względem wartości tego wskaźnika jest bardzo duże. Gminy o najmniejszym obciążeniu pomocą społeczną notują wartości w przedziale 520-730 osób (poniżej wartości dla całej AKO), natomiast te o największym obciążeniu – ponad dwukrotnie większe (w przedziale 1 090-1 560 osób).

---

²⁴ „Identyfikacja i delimitacja obszarów problemowych i strategicznej interwencji w Polsce”, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego oraz Instytut Badań Strukturalnych, Warszawa 2009.

²⁵ Na podstawie BDL GUS.

Rysunek 19. KORZYSTAJĄCY Z POMOCY SPOŁECZNEJ NA 10 TYS. MIESZKAŃCÓW W 2013 R.
(OSOBY) W WYMIARZE TERYTORIALNYM
źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

W grupie pierwszej znalazły się m.in. gminy: Stawiszyn (529 osób, wyraźnie najlepsza sytuacja w całej AKO), Ostrów Wielkopolski miasto (542,2) i Ostrów Wielkopolski gmina wiejska (549,5). W drugiej grupie gmin, wyraźnie przewyższających wartość wskaźnika obliczonego dla AKO znalazły się m.in.: Lisków (1 086 osoby), Gołuchów (1 092), Brzeziny (1 162), Odolanów (1 381) i Sośnie (1 555). Ta ostatnia gmina ponownie i wyraźnie wykazuje najmniej korzystną sytuację spośród wszystkich gmin Aglomeracji (blisko dwukrotnie wyższa wartość wskaźnika niż wskaźnik AKO).

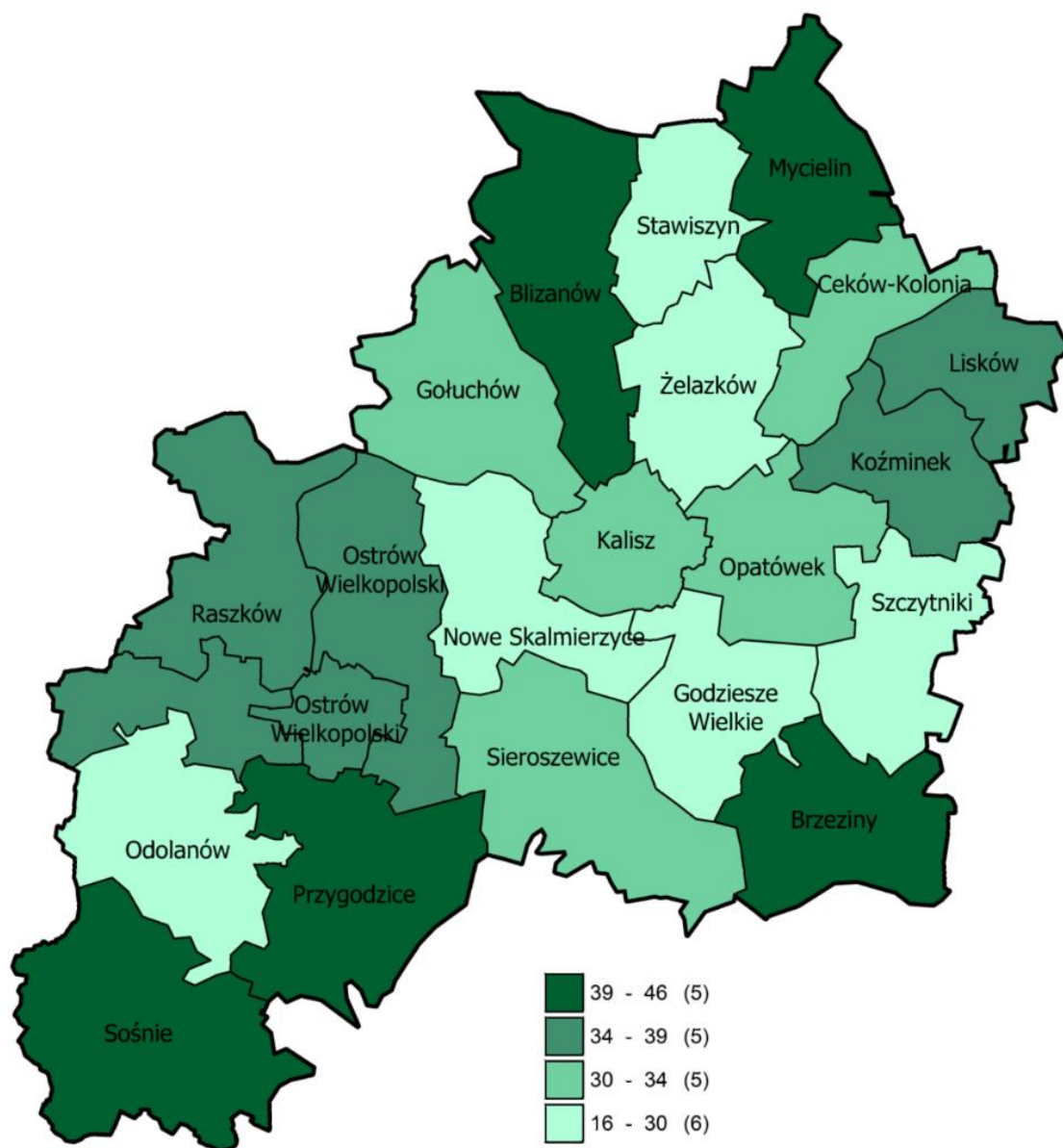
Utrzymujące się ubóstwo niesie ze sobą liczne negatywne konsekwencje ekonomiczne i społeczne. Szczególnie niebezpieczne jest tzw. „dziedziczenie biedy”. Szereg czynników związanych z urodzeniem i dorastaniem w określonym otoczeniu powoduje, że bieda „przenosi” się na kolejne pokolenia. Odpowiedzią na istniejącą w Aglomeracji sytuację na rynku pracy powinno być z jednej strony nasilenie działań

zmierzających do przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu poprzez wsparcie osób poszukujących pracy, w tym długotrwale bezrobotnych, z drugiej strony należy promować samozatrudnienie, czy też inne formy stymulacji zatrudnienia (staże, praktyki, doposażenia miejsc pracy w przedsiębiorstwach, subwencje celowe dla przedsiębiorstw na zwiększenie zatrudnienia, formy zatrudnienia wspieranego itp.). Wsparciem należy objąć również osoby zamierzające podjąć działalność gospodarczą w formie spółdzielni socjalnych. Ostatnia propozycja działania wpisuje się w szersze zagadnienie wspierania podmiotów ekonomii społecznej, które to nie tylko prowadzą działalność gospodarczą, ale również realizują cele społeczne.

We współczesnym świecie kluczowym problemem przy analizie sfery społecznej jest określenie aktywności lokalnej. Aktywność społeczności lokalnej wynika z poziomu kapitału społecznego, a ten jest obecnie jednym z najważniejszych, endogenicznych czynników rozwoju lokalnego i regionalnego. Odzwierciedleniem aktywności społecznej jest rozwój organizacji pozarządowych, w tym fundacji i stowarzyszeń.

Na obszarze AKO dominują stowarzyszenia, fundacje, które stanowią niespełna 5% wszystkich organizacji pozarządowych. Funkcjonowanie trzeciego sektora świadczy o istnieniu procesów oddolnych na danym terytorium, wynikających ze wzrostu świadomości obywatelskiej wśród mieszkańców. Organizacje pozarządowe działają bliżej społeczeństwa, a tym samym lepiej rozumieją lokalne potrzeby oraz mogą sprawniej i efektywniej realizować wybrane zadania publiczne. Sprawują one również nadzór nad zasadnością wydawania środków publicznych. W rezultacie są one kluczowym ogniwem rozwoju społeczno-gospodarczego, zwłaszcza w skali lokalnej, wzmacniając więzi lokalne i tworząc kapitał społeczny. Organizacje pozarządowe wpływają również na sytuację w zakresie bezrobocia.

Rysunek 20. LICZBA ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH NA 10 TYS. MIESZKAŃCÓW W 2014 R.
W WYMIARZE TERYTORIALNYM
źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Aktywność społeczna mierzona liczbą organizacji pozarządowych na 10 tys. mieszkańców jest w AKO wyższa niż w Polsce (30) i kształtuje się na poziomie regionalnym (34). Jednak wzrost liczby tych organizacji w stosunku do 2005 r. jest w Aglomeracji wolniejszy niż w kraju i w regionie, co przy utrzymaniu się powyższej tendencji może skutkować relatywnym pogorszeniem jej pozycji na tle Polski i Wielkopolski.

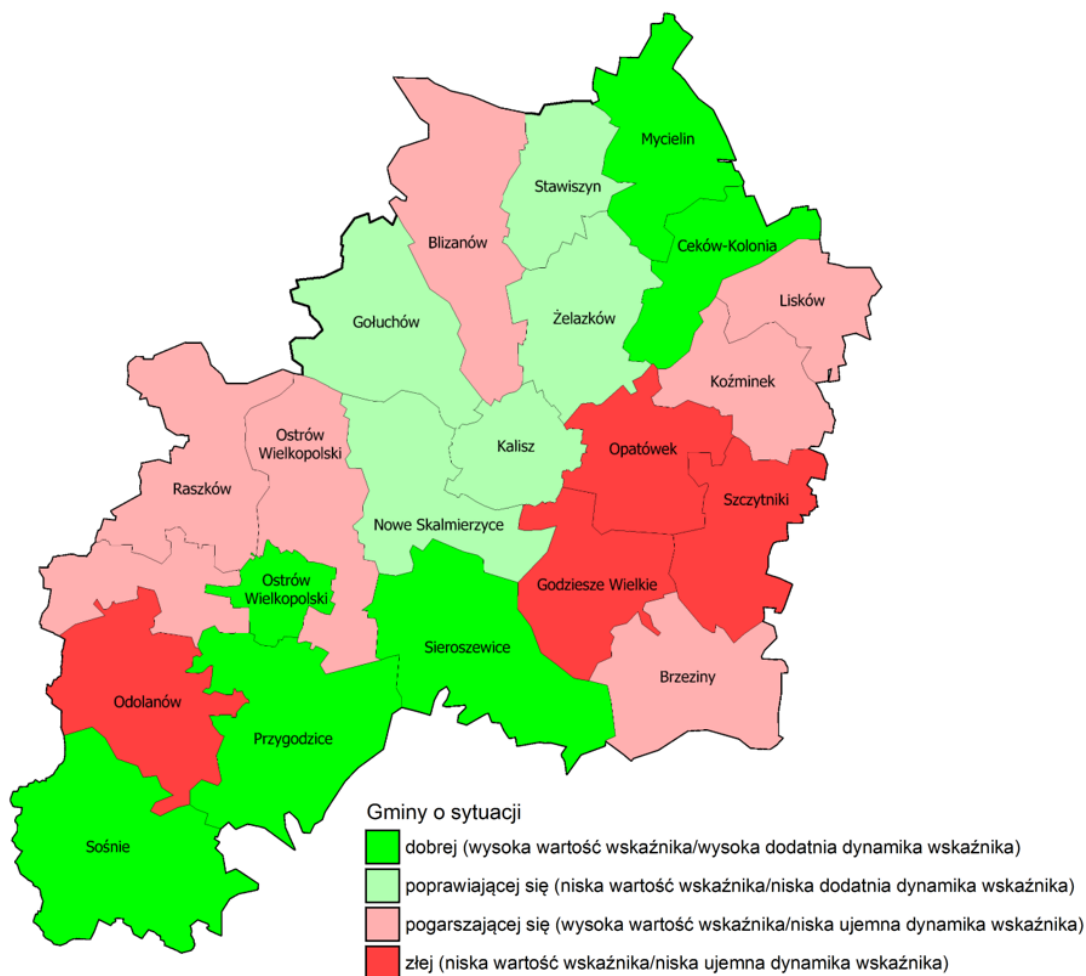
Macierz 4. Organizacje pozarządowe na 10 tys. mieszkańców

		Dynamika [2009-2014]	
		Wysoka	Niska
Wartość [2014]	Wysoka	Sośnie Przygodzice Mycielin Ostrów Wielkopolski Ceków-Kolonia Sieroszewice	Blizanów Brzeziny Raszków Lisków Ostrów Wielkopolski gmina wiejska Kozminek
	Niska	Kalisz Gołuchów Żelazków Stawiszyn Nowe Skalmierzyce	Opatówek Odolanów Godziesze Wielkie Szczytniki

źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

W roku 2014 wśród gmin o największej koncentracji organizacji pozarządowych nie znalazły się miasta rdzeniowe: Kalisz (32) i Ostrów Wielkopolski (34), które wypadają na tle AKO w środkowych przedziałach. Najwyższe wartości wskaźnika zanotowały gminy: Sośnie (46), Przygodzice (42), Blizanów (42), Mycielin (40) i Brzeziny (39). Tak duże wartości, znacznie przewyższające te dla AKO, świadczą o dużej aktywności społecznej mieszkańców tych gmin. Odmienną sytuację prezentują gminy o stosunkowo niskich wartościach wskaźnika, tj. Nowe Skalmierzyce (27), Żelazków (26), Godziesze Wielkie (25), Szczytniki (23) i Stawiszyn (22), co wskazuje na niską aktywność społeczną tamtejszej ludności.

Zestawienie wartości analizowanego wskaźnika z jego dynamiką oraz odniesienie do średniej wartości dla gmin AKO dostarcza kolejnych informacji o sytuacji każdej z nich. Najkorzystniej wygląda ona w gminach: Sośnie, Przygodzice, Mycielin, Ceków-Kolonia, Sieroszewice oraz w mieście Ostrów Wielkopolski. Tam liczba organizacji pozarządowych na 10 tys. mieszkańców oraz dynamika tego wskaźnika była wyższa niż średnia w AKO. W najtrudniejszej sytuacji w zakresie stopnia rozwoju społeczności lokalnych były gminy: Opatówek, Odolanów, Godziesze Wielkie oraz Szczytniki.

Rysunek 21. MACIERZ 4 – LICZBA ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH W WYMIARZE TERYTORIALNYM

źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Funkcjonujące na obszarze Aglomeracji organizacje pozarządowe borykają się z licznymi problemami, do których zaliczyć należy: ograniczony dostęp do środków finansowych, niewystarczający zakres oferowanych dla nich usług szkoleniowych i doradczych (np. księgowych, podatkowych, prawnych)²⁶. W konsekwencji wskazane jest podjęcie działań zmierzających do wsparcia zakładania i funkcjonowania tych organizacji. Widoczna jest również potrzeba wytyczenia tzw. ścieżek wzrostu aktywności. W tym celu należałoby zastanowić się nad uruchomieniem Centrum Wspierania NGO z siedzibą w Ostrowie Wielkopolskim wraz z podobnymi placówkami zlokalizowanymi w miejscowościach stanowiących siedziby poszczególnych gmin.

²⁶ Współpraca dla rozwoju Aglomeracji Kalisko–Ostrowskiej. Spotkanie informacyjne, HOLDIKOM S.A., Ostrow Wielkopolski 2013.

Przykładem pozytywnych działań z zakresu współpracy i wspierania organizacji pozarządowych jest funkcjonowanie Stowarzyszenia „Fundusz Grantowy Dobrego Sąsiedztwa dla Ostrowa Wielkopolskiego”. Głównym celem Stowarzyszenia jest współpraca z lokalnymi organizacjami pozarządowymi w zakresie realizacji inicjatyw związanych z kulturą, sztuką oraz dziedzictwem narodowym, nauką i edukacją, profilaktyką i ochroną zdrowia, opieką społeczną i rozwiązywaniem problemów społecznych, sportem i kulturą fizyczną. Stowarzyszenie dofinansowuje wybrane w drodze konkursu projekty zgłaszane przez organizacje pozarządowe.

Ważnym warunkiem rozwoju społeczeństwa jest sprawny system edukacji. Umożliwia on zdobycie kwalifikacji adekwatnych do zmieniającego się rynku pracy, a także jest warunkiem koniecznym dla budowy gospodarki opartej na wiedzy.

Edukacja jest procesem ciągłym, trwającym przez całe życie, dlatego tak istotne jest zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych na wszystkich jej szczeblach, począwszy od przedszkola, przez szkoły podstawowe, gimnazjalne i ponadgimnazjalne, a na szkołach wyższych skończywszy. Dla zapewnienia wysokiej jakości usług, oprócz realizacji zróżnicowanych programów edukacyjnych konieczne jest zapewnienie odpowiedniej infrastruktury, niezbędnej dla potrzeb nauczania i kształcenia.

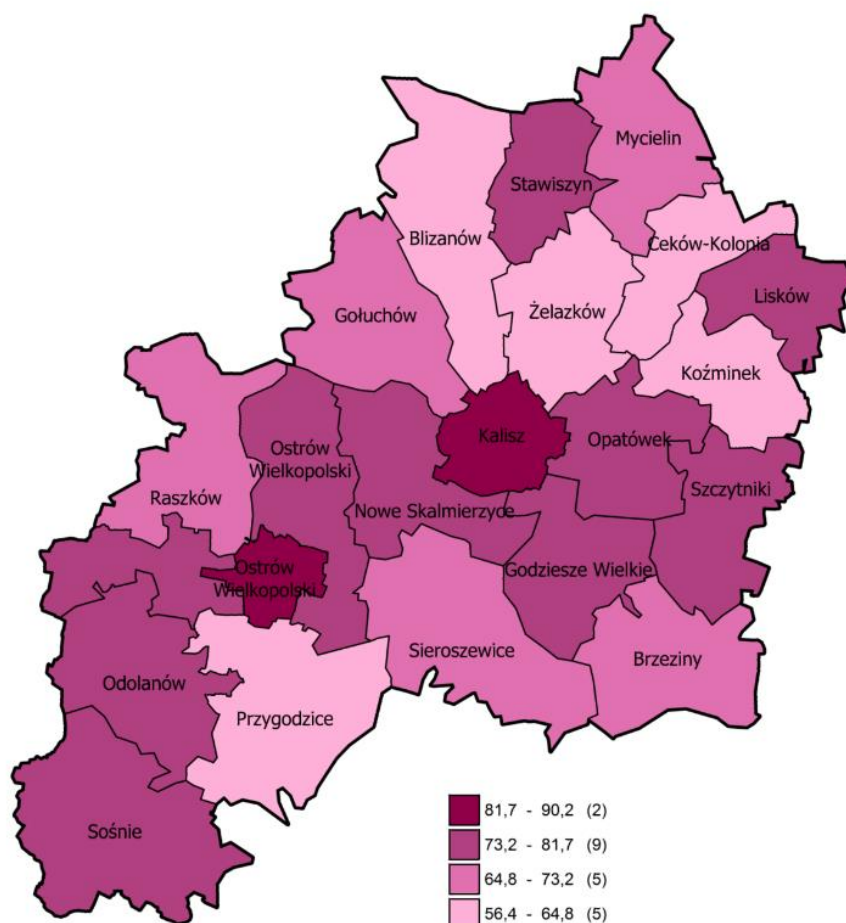
Potencjał społeczno-gospodarczy w długim okresie budowany jest poprzez przełamywanie barier w zakresie dostępu do edukacji, a zwłaszcza do edukacji przedszkolnej. Dostęp do przedszkoli i innych form opieki przedszkolnej (a także żłobków) umożliwia również podjęcie zatrudnienia przez obojga rodziców, a tym samym przyczynia się do ograniczania sfery ubóstwa.

W roku 2013 na terenie AKO funkcjonowało 108 przedszkoli (wzrost o 3 obiekty w stosunku do roku poprzedniego), dysponujących łącznie 10 586 miejscami (wzrost o 369 miejsc). Jednocześnie liczba dzieci korzystających z wychowania przedszkolnego wynosiła 10 186 co oznacza, że na terenie AKO z edukacji przedszkolnej korzysta 80,1% dzieci w wieku 3-5 lat.

Największą dostępność w zakresie tego poziomu edukacji wykazują oba miasta rdzeniowe: Ostrów Wielkopolski 90,1% i Kalisz 89,7% – są to wartości wysokie, świadczące o dobrym nasyceniu obiektami przedszkolnymi. Poza miastami, sytuacja w AKO jest dość korzystna, bowiem w drugim przedziale wartości wskaźnika (73,2–81,7%) znalazło się aż 9 gmin. Nie wszędzie jednak wynik jest zadowalający, część gmin wykazała bardzo niskie udziały dzieci objętych wychowaniem

przedszkolnym. W grupie tej znalazły się gminy: Koźminek (60,6%), Blizanów (61,8%), Przygodzice (63,6%), Ceków-Kolonia (64,6%) i Brzeziny (65,4%). Jednak zdecydowanie najtrudniejsza sytuacja występuje w gminie Żelazków, w której niewiele ponad połowa dzieci w wieku 3-5 lat (56,4%) uczęszcza do przedszkoli. Świadczy to o istotnych problemach społecznych (dzieci pozostające w domach, poza procesem socjalizacji z rówieśnikami) i infrastrukturalnych (brak placówek przedszkolnych) tych gmin.

Fakt, że na terenie całej AKO liczba miejsc w przedszkolach statystycznie jest większa od liczby dzieci uczęszczających do nich nie oznacza, iż Aglomeracja wolna jest od problemu dostępności do przedszkoli. Dane statystyczne nie uwzględniają bowiem lokalizacji placówek, a ta może być nieadekwatna do zachodzących zmian demograficznych i przestrzennych.

Rysunek 22. UDZIAŁ DZIECI OBJĘTYCH OPIEKĄ PRZEDSZKOLNĄ W LICZBIE DZIECI OGÓŁEM W WIEKU 3-5 LAT W 2013 R. (PROCENTY) W WYMIARZE TERYTORIALNYM
 źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Ponadto pamiętać należy, że decyzja o budowie lub modernizacji przedszkola nie może być podyktowana wyłącznie liczbą uczęszczających do niego dzieci ale powinna wynikać również ze stanu technicznego obiektu, w którym przedszkole się znajduje i związanych z tym kosztami. Obiekty stare, adaptowane na przedszkola, w długim okresie czasu mogą generować większe koszty niż budowa nowego przedszkola.

W Aglomeracji zaobserwować można ogólną tendencję zmniejszania się liczby uczniów. W latach 2004-2013 liczba uczniów szkół podstawowych spadła z 26 944 do 20 626, spadek liczby uczniów w gimnazjach był jeszcze większy - z 16 423 do 11 155. Przyjmując rok 2004 za 100%, w roku 2013 liczba uczniów szkół podstawowych spadła do 76,6%, natomiast gimnazjalnych do poziomu 67,9% - są to bardzo znaczące spadki, wymuszające odpowiednie działania optymalizacyjne wobec kadry i bazy edukacyjnej.

Wprawdzie w analogicznym okresie zjawisko powyższe wystąpiło również w województwie wielkopolskim, to jednak na obszarze AKO proces ten następuje szybciej - zwłaszcza na poziomie szkolnictwa podstawowego. Największe natężenie niniejszego zjawiska zaobserwować można w gminach: Mycielin (spadek do 65,3%), Gołuchów (66,8%) i gminie wiejskiej Ostrów Wielkopolski (68,2%), w najmniejszym stopniu dotknęło ono gminy: Raszków (83%), Stawiszyn (82,8%), miasto Ostrów Wielkopolski (81,2%), Kalisz (79,9%) i Opatówek (77,8%). W przypadku gimnazjów, w największym stopniu zjawisko zmniejszania się liczby uczniów obserwuje się w gminach: Żelazków (spadek do 50,6%), gmina wiejska Ostrów Wielkopolski (59,1%), Koźminek (59,4%), Ostrów Wielkopolski miasto (60,2%), w najmniejszym stopniu zjawisko wystąpiło w gminach: Opatówek (niewielki spadek do 95,6%) i Brzeziny (83,5%).

Przemiany demograficzne nie przekładają się wprost na stan infrastruktury edukacyjnej mierzonej liczbą szkół. W latach 2004-2013 liczba szkół podstawowych w AKO zmniejszyła się ze 166 do 152 i jest to zgodne z tendencją dotyczącą liczby uczniów tych szkół, jednak już w przypadku gimnazjów tej zgodności nie ma. Ich liczba wzrosła z 66 do 69, wbrew temu, że to właśnie gimnazjalistów ubyłoby najwięcej. Podobnie sytuacja wygląda w przypadku poszczególnych gmin i ich szkół. Likwidacji uległy szkoły podstawowe w gminach: Raszków (1), Godziesze Wielkie (1), Opatówek (1), Ostrów Wielkopolski gmina wiejska (4), Przygodzice (1) i Lisków (2). Przybyła jedna szkoła podstawowa w Ostrowie Wielkopolskim. W okresie od 2004 r.

powstały natomiast nowe gimnazja w gminach: Ostrów Wielkopolski (1), Odolanów (2), Szczytniki (3). Oznacza to, że szkoły są likwidowane nie tylko w tych gminach, gdzie ubytek uczniów jest największy, ale nawet w tych, gdzie ubytek jest najmniejszy (Raszków). Taki brak jednoznacznego przełożenia sytuacji demograficznej poszczególnej gminy z jej bazą oświatową wynika z szeregu czynników administracyjnych, organizacyjnych czy finansowych, regulujących funkcjonowanie placówek oświatowych.

Przy zachodzących przemianach demograficznych na poziomie całego kraju, polegających na efekcie niżu demograficznego, dotyczącego roczniki objęte aktualnie obowiązkiem szkolnym (znaczące zmniejszenie liczby uczniów), działania inwestycyjne w zakresie infrastruktury szkolnej i przedszkolnej powinny koncentrować się nie tyle na budowie nowych obiektów, ile na modernizacji już istniejących. Wyjątkiem jest sytuacja, gdy w gminie liczba obiektów jest niewystarczająca lub też ich lokalizacja jest nieadekwatna do aktualnego potencjału ludnościowego, w wyniku czego mieszkańcy mają ograniczoną dostępność do przedszkoli i szkół. Wskazana byłaby również modernizacja infrastruktury związanej ze szkolnictwem zawodowym w Kaliszu, Ostrowie Wielkopolskim oraz w gminach: Lisków, Opatówek, Odolanów i Przygodzice. Działania te należy ukierunkować na modernizację infrastruktury szkolnej, w której przygotowywane będą kadry dla gospodarki oraz jej odpowiednie wyposażenie (np. warsztaty szkolne).

Na poziom edukacji wpływa nie tylko dostępność infrastruktury ale również jej wyposażenie. Kluczowe znaczenie ma dostęp do komputerów. Na obszarze Aglomeracji w roku 2012 na komputer z dostępem do Internetu przypadało 10 uczniów w szkole podstawowej i 12 w gimnazjum. Zaznaczyć przy tym należy, iż w powiecie kaliskim wskaźnik ten wynosił odpowiednio 14 i 16 uczniów. w Wielkopolsce, w analogicznym roku wyniósł on 10 uczniów zarówno w szkołach podstawowych jak i w gimnazjach. Z powyższego wynika, że wskazane są działania w zakresie dalszej cyfryzacji szkół.

Podsumowując charakterystykę warunków działania szeroko pojętej edukacji stwierdzić można, że zachodzące przemiany demograficzne sprawiają, iż działania inwestycyjne w zakresie infrastruktury szkolnej i przedszkolnej powinny koncentrować się nie tyle na budowie nowych obiektów ile na modernizacji już istniejących. Budowę nowych obiektów uzasadnia również ich zły stan techniczny i związany z tym wysoki koszt eksploatacji. Inwestycje w nową infrastrukturę

przedszkolną przeprowadzić należy przede wszystkim w tych gminach, w których to liczba miejsc w przedszkolach jest nieodpowiednia w stosunku do potrzeb.

Istotną kwestią z punktu widzenia możliwości rozwoju gospodarczego Aglomeracji jest sytuacja szkolnictwa zawodowego. W roku 2013 w zasadniczych szkołach zawodowych dla młodzieży, zlokalizowanych na obszarze AKO kształciło się łącznie 2 257 uczniów. Szkoły zawodowe funkcjonowały w: Kaliszu (6 placówek), Ostrowie Wielkopolskim (6), Opatówku (1), Odolanowie (1) i Przygodzicach (1). Zaznaczyć przy tym należy, że przewaga miast rdzeniowych w zakresie tej funkcji jest bardzo duża – ponad 90% uczniów szkół zawodowych kształciło się w Kaliszu bądź Ostrowie Wielkopolskim.

Problem stanowi profil kształcenia zawodowego i jego dostosowanie do potrzeb lokalnego rynku pracy. Na obszarze AKO w zasadniczych szkołach zawodowych kształcą się uczniowie w takich zawodach jak: ogrodnik, operator pojazdów i maszyn rolniczych, fryzjer, kucharz, pszczelarz, rybak śródlądowy, murarz-tylnik, cieśla, dekarz, monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie, monter sieci, instalacji i urządzeń sanitarnych, stolarz, tapicer, mechanik pojazdów samochodowych, elektromechanik pojazdów samochodowych, elektryk, elektromechanik, operator obrabiarek skrawających, ślusarz, mechanik-monter maszyn i urządzeń, blacharz samochodowy. Jak wynika z powyższych informacji brakuje, zwłaszcza poza rdzeniem AKO kierunków kształcenia nastawionych na potrzeby nowoczesnego przemysłu, natomiast nadal kształcą się uczniowie w zawodach rolniczych. Wprawdzie sektor rolno-spożywczy jest ważną gałęzią gospodarki w Aglomeracji, a zwłaszcza w powiecie kaliskim, to jednak w miarę postępujących procesów związanych z kształtowaniem się AKO jego znaczenie powinno się zmniejszać na rzecz przemysłu i usług. Dlatego też należy w tym kierunku profilować kształcenie w zasadniczych szkołach zawodowych oraz promować na terenie AKO kształcenie zawodowe wśród dzieci i młodzieży.

Współcześnie kwalifikacje zawodowe podnosić należy przez całe życie, dlatego niezwykle ważne jest sprawne funkcjonowanie Centrów Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego. Centra te zlokalizowane są w rdzeniu Aglomeracji, tj. w miastach: Kaliszu i w Ostrowie Wielkopolskim.

W Kaliszu funkcjonuje Centrum Kształcenia Ustawicznego i Praktycznego, które w ramach swojej działalności prowadzi kształcenie osób dorosłych, zajęcia praktyczne dla uczniów i słuchaczy kaliskich szkół zawodowych oraz kształcenie

w zakresie teoretycznych przedmiotów zawodowych młodocianych pracowników. Kształcenie odbywa się na poziomie szkoły zawodowej oraz technikum. Na poziomie szkoły zawodowej prowadzone są kursy w takim zakresie jak: elektromechanik, elektryk, monter mechatronik, elektromechanik pojazdów samochodowych, mechanik pojazdów samochodowych, operator obrabiarek skrawających, ślusarz, sprzedawca, krawiec. Na poziomie technikum kształcenie odbywa się w następujących zawodach: technik elektryk, technik elektronik, technik mechatronik, technik pojazdów samochodowych, technik mechanik, technik technologii odzieży, technik handlowiec, technik budownictwa, technik administracji, technik pojazdów samochodowych, technik bezpieczeństwa i higieny pracy.

Z kolei w Ostrowie Wielkopolskim funkcjonują następujące placówki: Zespół Szkół Transportowo-Elektrycznych Centrum Kształcenia Ustawicznego oraz Wielkopolskie Samorządowe Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego. Oferta Zespołu Szkół Transportowo-Elektrycznych Centrum Kształcenia Ustawicznego adresowana do dorosłych obejmuje następujące kursy: technik elektryk, technik mechanik, technik pojazdów samochodowych, ślusarz, operator obrabiarek skrawających, mechanik pojazdów samochodowych, mechanik-monter maszyn i urządzeń, elektryk, elektromechanik, elektromechanik pojazdów samochodowych. Poza tym w ofercie znajdują się liczne szkolenia i kursy m.in. językowe. Wielkopolskie Samorządowe Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego kształci zarówno w zawodach medycznych (Medyczne Studium Zawodowe, Policealna Szkoła Służb Społecznych i Medycznych), jak i organizuje kursy z zakresu pielęgnacji ciała, pedagogiki i psychologii.

Jak wynika z przedstawionych powyżej informacji na obszarze AKO funkcjonują podmioty oferujące możliwość kształcenia i doskonalenia zawodowego osób dorosłych. W ofercie znaleźć można szeroki zakres szkoleń i kursów. Ofertę ww. podmiotów należy mocniej powiązać z przyszłymi, wiodącymi kierunkami rozwoju Aglomeracji, tj. przemysłem lotniczym, automatyką. Równocześnie należy modernizować bazę dydaktyczną oraz ściśle współpracować z przedsiębiorcami przy ustalaniu tematyki kursów i szkoleń. Jako przykład pozytywnych działań mających na celu podniesienia kwalifikacji mieszkańców Aglomeracji należy podać utworzenie w 2010 r. w Kaliszu Centrum Edukacji Technicznej Haas (HTEC), szkolącego uczniów w zakresie obsługi obrabiarek CNC.

Rozwój gospodarki, opartej o nowe technologie wymaga współpracy świata biznesu i nauki. W roku 2012 na obszarze Aglomeracji funkcjonowała jedna szkoła wyższa i cztery jednostki zamiejscowe, w których studiowało łącznie 8 087 studentów. Wiodącą uczelnią w Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej jest Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego w Kaliszu (PWSZ), która kształci 4 741 studentów²⁷.

Problemem dla rozwoju AKO jest profil kształcenia nieodpowiadający potrzebom rynku pracy. W podregionie kaliskim, w 2012 roku tylko ok. 7% studentów kształciło się na kierunkach inżynieryjno-technicznych, a kolejne 4% na kierunkach informatycznych. Liczba osób podejmujących studia na powyższych kierunkach jest zbyt mała, zwłaszcza gdy przyjmiemy, iż Aglomeracja w dużej mierze będzie opierała swój rozwój na przemyśle lotniczym i automatyce. W badanym okresie najwięcej osób studiowało na kierunkach administracyjno-ekonomicznych – ok. 32% i pedagogicznych – 20%²⁸. Dotychczasowe preferencje w wyborze kierunków studiów sprawiły, że w podregionie kaliskim na 10 tys. mieszkańców przypadało 2 absolwentów kierunków inżynieryjno-technicznych. Dla porównania wskaźnik ten dla Wielkopolski wynosił 7.

Ważne znaczenie z punktu widzenia wzmocnienia potencjału edukacyjnego i gospodarczego Aglomeracji ma współpraca nauki z biznesem. Kluczowym przedsięwzięciem z tego zakresu była budowa w ramach PWSZ Centrum Dydaktycznego Badań Kół Zębatych. Realizacja tego zadania stworzyła szansę rozwoju naukowo-technologicznego całej AKO. Zakłada się, że Centrum będzie modelowym rozwiązaniem w zakresie współpracy przedsiębiorstw ze sferą nauki. Przykładem, potwierdzającym współpracę ośrodków nauki z przemysłem jest także przystąpienie PWSZ do Wielkopolskiego Klastra Lotniczego. Podkreślić jednak należy, że w obecnych czasach szkolnictwo wyższe koncentruje się w największych miastach, stwarzając studentom najlepsze możliwości nie tylko do nauki, ale także do uczestnictwa w życiu kulturalnym. Mniejsze ośrodki akademickie muszą prowadzić skoordynowane działania na wielu płaszczyznach, począwszy od elastycznego kształtowania programów studiów, poprzez system stypendialny (wsparcie władz lokalnych dla studentów wybierających np. techniczne kierunki studiów), na wspieraniu kultury (w tym studenckiej) kończąc.

---

²⁷ Dane udostępnione na stronach uczelni www.pwsz.kalisz.pl.

²⁸ Na podstawie BDL GUS.

Na potencjał sfery społecznej duży wpływ ma również infrastruktura zdrowotna. Z dostępnych informacji wynika, że w AKO w latach 2004-2014 zwiększyła się liczba przychodni lekarskich z 73 do 160. W efekcie, w roku 2014 każda gmina AKO posiadała jedną bądź więcej przychodni lekarskich. W ujęciu szczegółowym, 17 gmin zanotowało wzrost liczby przychodni, przy czym największy wzrost nastąpił w Kaliszu (+39) i Ostrowie Wielkopolskim (+22). W czterech gminach: Stawiszyn, Godziesze Wielkie, Żelazków utrzymał się stan z 2004 r., natomiast w Opatówku doszło do likwidacji 1 przychodni. Wzrost ten spowodowany był przede wszystkim rozwojem niepublicznych zakładów opieki zdrowotnej. Wynikał on także z podziału dotychczasowych zakładów na mniejsze jednostki, zlokalizowane w poszczególnych miejscowościach.

Jednym ze wskaźników, który odzwierciedla dostępność ludności do opieki medycznej jest liczba łóżek szpitalnych na 10 tys. mieszkańców. W powiatach tworzących AKO wskaźnik ten kształtował się w 2013 r. następująco (łóżka szpitalne/10 tys. mieszkańców): m. Kalisz – 80,7; powiat ostrowski – 31,4; powiat kaliski – 17,8. W stosunku do roku 2005 wzrósł on w powiecie kaliskim (z 16,7) oraz zmniejszył się w powiecie ostrowskim (z 31,6) i w Kaliszu (z 93,6). Zarówno w 2005 r. jak i w 2013 r. wskaźnik ten był w powiatach ostrowskim i kaliskim niższy niż w Wielkopolsce (46,5)²⁹. Specjalistyczna opieka medyczna koncentruje się przede wszystkim w Kaliszu i Ostrowie Wielkopolskim.

Na obszarze Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej funkcjonują następujące szpitale, zapewniające specjalistyczną opiekę medyczną mieszkańcom:

- Wojewódzki Szpital Zespolony im. Ludwika Perzyny w Kaliszu,
- Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Ostrowie Wielkopolskim,
- Wojewódzki Zakład Opieki Psychiatrycznej w Sokołowie (Koźminek),
- Wojewódzki Specjalistyczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej Chorób Płuc i Gruźlicy w Wolicy (gmina Godziesze Wielkie).

Równie istotną kwestią jest dostęp ludności do personelu medycznego. Analizując w powiatach tworzących AKO liczbę pielęgniarek i położnych na 10 tys. mieszkańców, widać duże zróżnicowanie. W roku 2013 Kalisz wykazywał wartość wskaźnika równą 81, co oznacza korzystną sytuację, typową dla dużych ośrodków miejskich. Znacznie gorsza sytuacja występowała w tym roku w pozostałych

---

²⁹ Wskaźnik liczby łóżek szpitalnych na 10 tys. mieszkańców w latach 2005-2012 pozostał w Wielkopolsce na niezmiennym poziomie. Dane na podstawie BDL.

powiatach, szczególnie w zestawieniu z wartością wskaźnika dla całego województwa (53): w kaliskim (33) i ostrowskim (zaledwie 14). W przypadku dostępności do lekarzy, mierzonej ich liczbą przypadającą na 10 tys. mieszkańców, w 2013 roku sytuacja była również bardzo zróżnicowana. Ponownie najlepszą sytuację wykazał Kalisz (46) a pozostałe dwa powiaty gorszą, przy czym powiat kaliski wykazał znacznie niższą wartość wskaźnika (6) od powiatu ostrowskiego (22). Wartości te świadczą o niskiej dostępności mieszkańców tych powiatów do lekarzy, znacznie poniżej średniej wojewódzkiej (31). W rezultacie uznać można, że dostępność do personelu medycznego na obszarze Aglomeracji jest wyraźnie mniejsza niż w regionie i wymaga podjęcia działań wspierających. Powyższa sytuacja w szczególnie negatywny sposób może dotknąć osoby mieszkające na obszarach wiejskich, gdzie dostępność do personelu medycznego jest jeszcze mniejsza.

Funkcjonowanie systemu ochrony zdrowia powinno być nakierowane na likwidację ograniczeń w dostępie do podstawowych i specjalistycznych usług, w tym także dla osób ubogich. Działania wspierające ludzi korzystających z opieki zdrowotnej realizować należy na obszarze całej AKO. W powiatach ostrowskim i kaliskim wskaźnik dostępności ludności do opieki medycznej, wyrażony liczbą łóżek szpitalnych na 10 tys. mieszkańców jest niższy od średniej w regionie, w związku z czym należy wspierać rozwój infrastruktury zdrowotnej w tych powiatach. W szczególności wzmacniać powinno się ten rodzaj infrastruktury w Kaliszu i w Ostrowie Wielkopolskim, gdyż miasta te stanowią centrum usług zdrowotnych dla mieszkańców całej Aglomeracji. Ważne w tym kontekście są także działania zwiększające dostępność komunikacyjną Kalisza i Ostrowa Wielkopolskiego, gdyż w dużej mierze decyduje ona o dostępności specjalistycznych usług medycznych dla mieszkańców Aglomeracji.

W przypadku infrastruktury społecznej jednym z problemów jest nadal niedostateczne nasycenie instytucjami kultury, które mogłyby w pełni zaspakajać potrzeby mieszkańców zarówno ze względu na możliwość zwiększenia oferty kulturalnej, jak i udostępniania obiektów w celu realizacji zadań przez prężnie działające organizacje pozarządowe, co ma istotne znaczenie z punktu widzenia możliwości zagospodarowania czasu wolnego oraz rozwoju kreatywności społecznej.

Życie kulturalne Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej koncentruje się w Kaliszu i Ostrowie Wielkopolskim, głównie wokół publicznych instytucji kultury. Funkcjonuje tu

5 kin (2 w Ostrowie Wielkopolskim³⁰ i 3 w Kaliszu³¹ - łącznie 3 806 miejsc na widowniach), muzea (8), galerie (5) oraz domy kultury (15), teatr i filharmonia w Kaliszu oraz szkoły artystyczne (m.in. Zespół Szkół Muzycznych im. Krzysztofa Komedy Trzcńskiego w Ostrowie Wielkopolskim). Pozostały potencjał kulturalny stanowią niepubliczne ośrodki kultury oraz liczne organizacje pozarządowe, zabytki, natomiast ofertę kulturalną AKO działania stałych sekcji i wydarzenia programowe instytucji kultury, ale także przedsięwzięcia realizowane bezpośrednio przez urzędy i organizacje pozarządowe. Szczególne znaczenie dla analizowanego obszaru mają następujące cykliczne wydarzenia kulturalne o znaczeniu ponadlokalnym, do których zaliczyć należy m.in.: Kaliskie Spotkania Teatralne, Festiwal Sztuki Aktorskiej, Międzynarodowy Festiwal Artystycznych Działań Ulicznych „LA STRADA”, Festiwal Piosenki i Pieśni Żydowskiej i Izraelskiej SHALOM, FINGERSTYLE FEELING FESTIWAL, Ogólnopolski Festiwal Zespołów Muzyki Dawnej „SCHOLA CANTORUM” oraz cykl koncertowy i Festiwal „Muzeum Jazz Festiwal”, Festiwal TATARAK, Międzynarodowe Biennale Małej Formy Graficznej i Ekslibrisu, Ogólnopolski Festiwal Teatrów Niezależnych OFTeN, Festiwal Filmowy im. KRZYSZTOFA KOMEDY, JIMIWAY Blues Festiwal, Międzynarodowy Festiwal „Chopin w barwach jesieni”, Międzynarodowy Festiwal „REGGAE NA PIASKACH”, Festiwal „Wszystko jest poezją”, Międzynarodowy przegląd „Wszyscy śpiewamy na rockowo”, wystawy i plenery niepublicznej Galerii 33 oraz pokazy lotnicze w Michałkowie. Szerokim zainteresowaniem publiczności cieszą się również koncerty Kaliskiej Orkiestry Symfonicznej, Ostrowskiej Orkiestry Koncertowej, Big Bandu Powiatu Ostrowskiego, koncerty, festiwale chopinowskie w Antoninie.

---

³⁰ Kino „Komeda” 3D – 400 miejsc; Duża Sala OCK – 370 miejsc.

³¹ Kino Centrum przy Centrum Kultury i Sztuki - 325 miejsc; Kino Cinema 3D Galeria Tęcza -1269 miejsc; Kino Helios Galeria Amber - 1442 miejsca.

4.3. SFERA INFRASTRUKTURALNA

Na potencjał społeczno-gospodarczy Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej wpływa stan infrastruktury zlokalizowanej na jej obszarze.

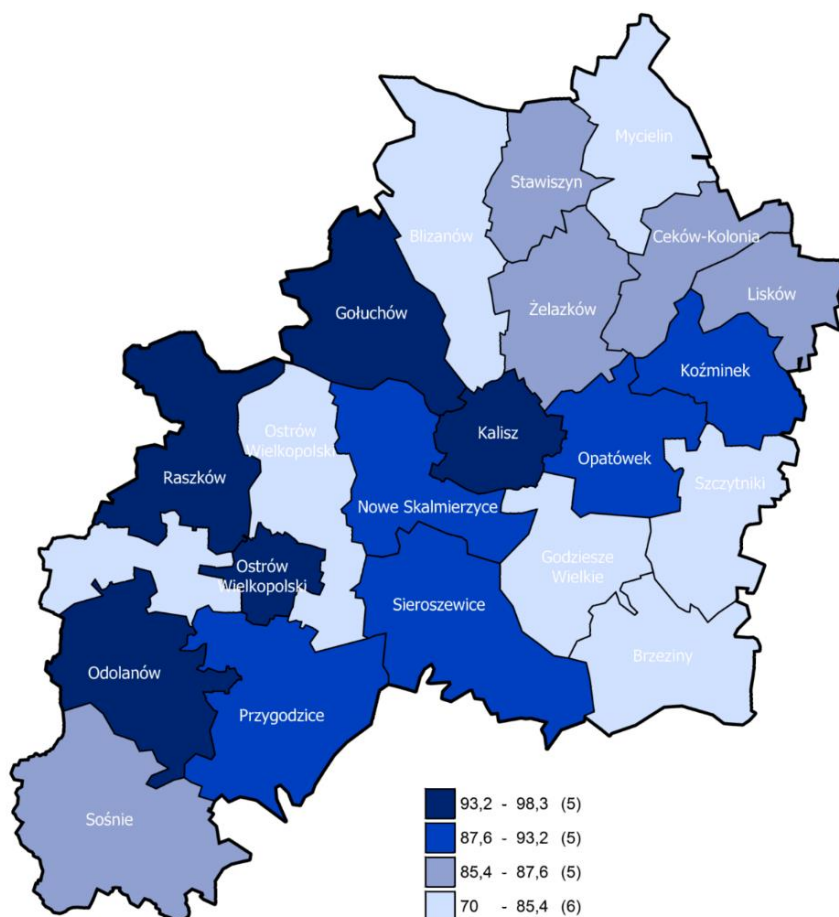
4.3.1. Infrastruktura wodociągowa, kanalizacyjna i gazowa

Na przestrzeni lat 2004–2013 odsetek gospodarstw domowych korzystających z sieci wodociągowej pozostał w AKO na zbliżonym poziomie, jednak zróżnicowanie wewnętrzne tej cechy jest bardzo duże, a sytuacja gorsza niż średnia dla województwa.

Co typowe dla infrastruktury sieciowej, największą dostępność do sieci wodociągowej (mierzoną udziałem ludności korzystającej z wodociągów w ludności ogółem) wykazały w 2013 r. ośrodki miejskie: Ostrów Wielkopolski (98,3%) oraz Kalisz (97,3%). Poza nimi, próg 90% (oznaczający bardzo dobrze rozwiniętą sieć wodociągową) przekroczyły jeszcze gminy: Gołuchów (93,6%), Raszków (93,4%), Odolanów (93,2%), Przygodzice (92,2%) i Sieroszewice (90,1%).

Nie wszystkie gminy AKO posiadają tak dobrą dostępność - aż 12 z nich wykazało wartość wskaźnika w przedziale 80-90%, co może wynikać z lokalnych problemów utrudniających rozwój sieci. Jednak najtrudniejsza sytuacja występuje w gminach: Szczytniki (77,7%) i Godziesze Wielkie (70%) – tak niskie udziały ludności korzystającej z wodociągów wskazują na wieloletnie opóźnienia i wyraźnie wpływają na obniżenie jakości życia mieszkańców tych gmin. O ile jednak w przypadku gminy Godziesze Wielkie w stosunku do 2004 r. nastąpiła widoczna, pozytywna zmiana w dostępności do sieci wodociągowej, to w przypadku gminy Szczytniki poprawa w tym zakresie jest nieznaczna.

W innym ujęciu, odnoszącym się do średniej wartości wskaźnika i innej dynamiki (okresu czasu), najkorzystniejszą sytuację w zakresie dostępu do infrastruktury wodociągowej wykazały gminy: Gołuchów, Raszków, Odolanów, Przygodzice, Sieroszewice, Nowe Skalmierzyce, Koźminek, Opatówek oraz miasta rdzeniowe: Kalisz i Ostrów Wielkopolski. W gminach tych wskaźnik dostępności do sieci wodociągowej i jego dynamika przewyższały średnią dla Aglomeracji.

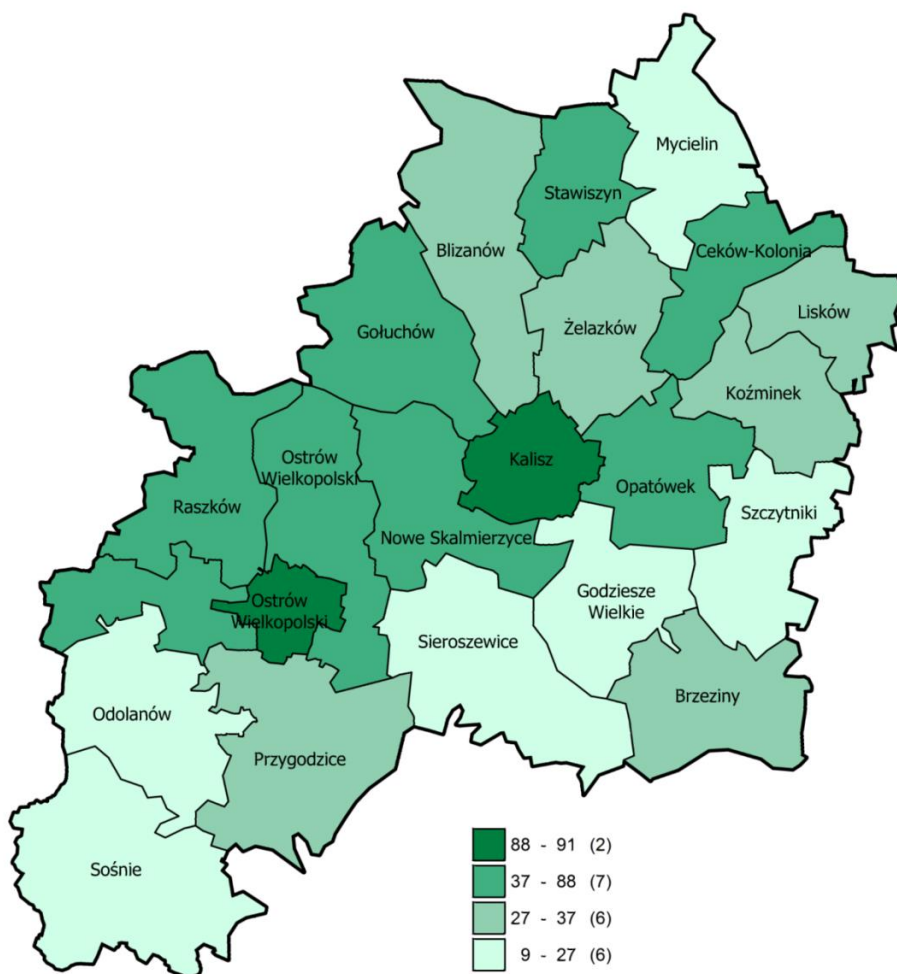

Rysunek 23. LUDNOŚĆ KORZYSTAJĄCA Z SIECI WODOCIĄGOWEJ 2013 R. (PROCENTY)
W WYMIARZE TERYTORIALNYM
źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Zaznaczyć przy tym należy, że nie tylko średnie pokrycie Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej siecią wodociągową jest istotne, ale również jej stan techniczny, który rzutuje na skalę ubytków wody i jej jakość. Sieć wodociągowa w Aglomeracji w większości wykonana jest z PCV, żeliwa i stali oraz azbestocementu. Rury azbestocementowe położone w gruncie nie są groźne dla zdrowia, jednakże wskazana jest ich wymiana, co następuje stopniowo w miarę postępujących prac remontowo-modernizacyjnych sieci wodociągowej.

Dostępność gospodarstw domowych do sieci kanalizacyjnej w latach 2004–2013 zwiększyła się, jednak Aglomeracja nadal pozostaje w sytuacji gorszej niż województwo. Również w przypadku tej sieci, oba ośrodki rdzeniowe wykazują bardzo dużą przewagę w zakresie dostępności: dla Ostrowa Wielkopolskiego wartość wskaźnika wyniosła 90,9%, dla Kalisza 88,9%. Należy zaznaczyć, że dostępność do sieci kanalizacyjnej jest w Kaliszu stosunkowo niska, nietypowa dla

miasta tej wielkości i rangi. Poza miastami dostępność do sieci kanalizacyjnej jest znacznie niższa, jednak w przypadku AKO uwagę zwraca bardzo duża dysproporcja w tym zakresie: aż 13 gmin Aglomeracji wykazało wartość wskaźnika w zakresie 20-50%. Spośród nich, najlepsza sytuacja występowała w gminach: Ostrów Wielkopolski gmina wiejska (46,6%), Nowe Skalmierzyce (43,6%), Opatówek (43,3%), Gołuchów (43,2%), Ceków-Kolonia (41,5%) – są to jednak wartości aż dwukrotnie niższe od tych dla miast.

Rysunek 24. LUDNOŚĆ KORZYSTAJĄCA Z SIECI KANALIZACYJNEJ 2013 R. (PROCENTY)
W WYMIARZE TERYTORIALNYM
źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

W najmniejszym zakresie sieć kanalizacyjna jest dostępna dla gospodarstw domowych na obszarze gmin: Mycielin (9%), Sośnie (9,7%), Odolanów (10,2%), Szczytniki (10,4%), Godziesze Wielkie (12,3%) i Sieroszewice (19,5%). To bardzo niskie wartości, świadczące o poważnym niedorozwoju sieci kanalizacyjnej tych gmin, rzutującym na problemy, głównie środowiskowe. W porównaniu do roku 2012 widać, że w części z gmin udało się poczynić pewne starania w celu poprawy tej złej

sytuacji, jednak nie była to poprawa znacząca. W gminie Mycielin dostępność do sieci kanalizacyjnej w tym okresie wzrosła o 1,6%, w gminie Sieroszewice o 1,4% a w gminie Godziesze Wielkie zaledwie o 0,1%. Co więcej, w gminach Sośnie i Szczytniki sytuacja w ogóle nie uległa poprawie (taka sama wartość wskaźnika), a w Odolanowie jeszcze się pogorszyła (spadek dostępności o 3%).

Macierz 5. Udział ludności korzystającej kanalizacji

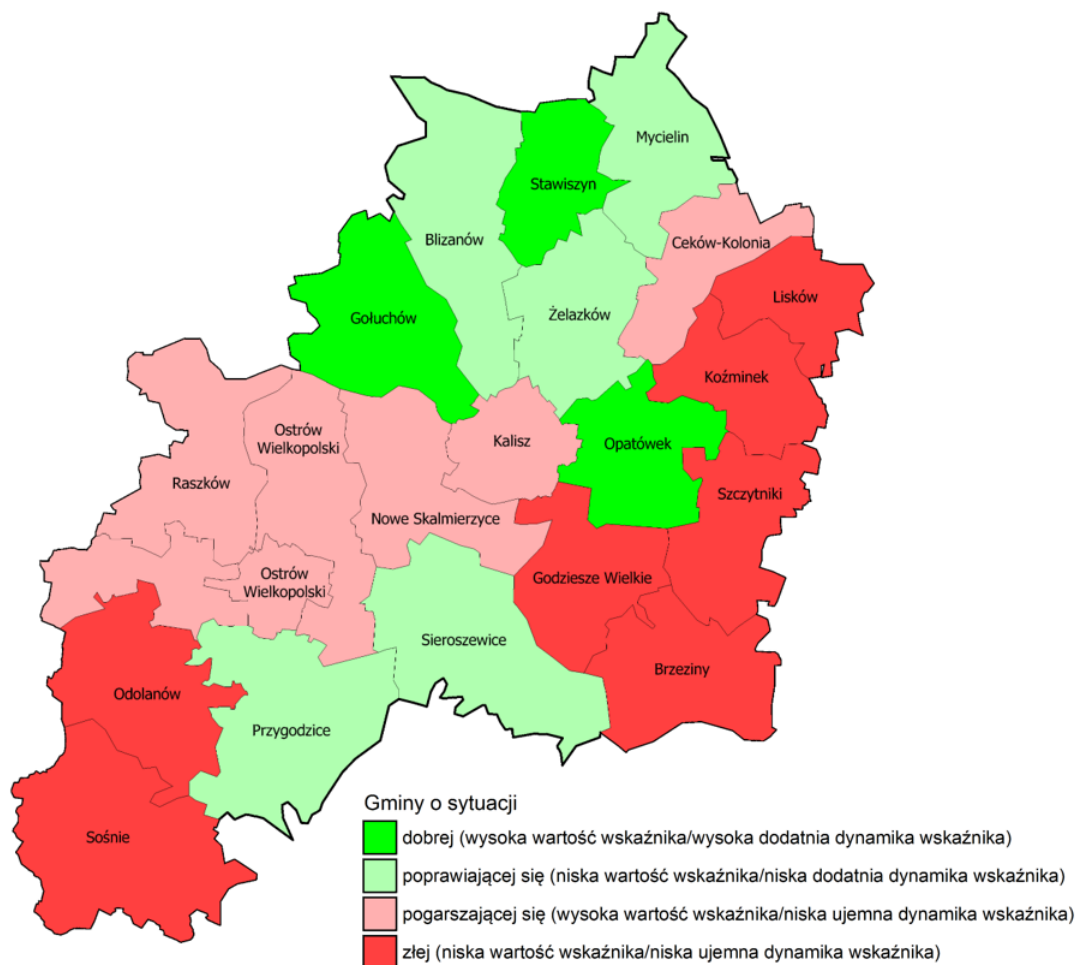
		Dynamika [2009-2013]	
		Wysoka	Niska
Wartość [2013]	Wysoka	Opatówek Gołuchów Stawiszyn	Ostrów Wielkopolski Kalisz Ostrów Wielkopolski gmina wiejska Nowe Skalmierzyce Ceków-Kolonia Raszków
	Niska	Blizanów Żelazków Przygodzice Sieroszewice Mycielin	Brzeziny Koźminek Lisków Godziesze Wielkie Szczytniki Odolanów Sośnie

źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

W odniesieniu (wartości wskaźnika i jego dynamiki) do średniej dla Aglomeracji, w najkorzystniejszej sytuacji znajdowały się gminy: Opatówek, Gołuchów i Stawiszyn (obie wartości powyżej średniej), natomiast najgorsza sytuacja dotyczyła gmin: Brzeziny, Koźminek, Lisków, Godziesze Wielkie, Szczytniki, Odolanów i Sośnie (niski udział ludności korzystającej z kanalizacji i niska dynamika tego wskaźnika).

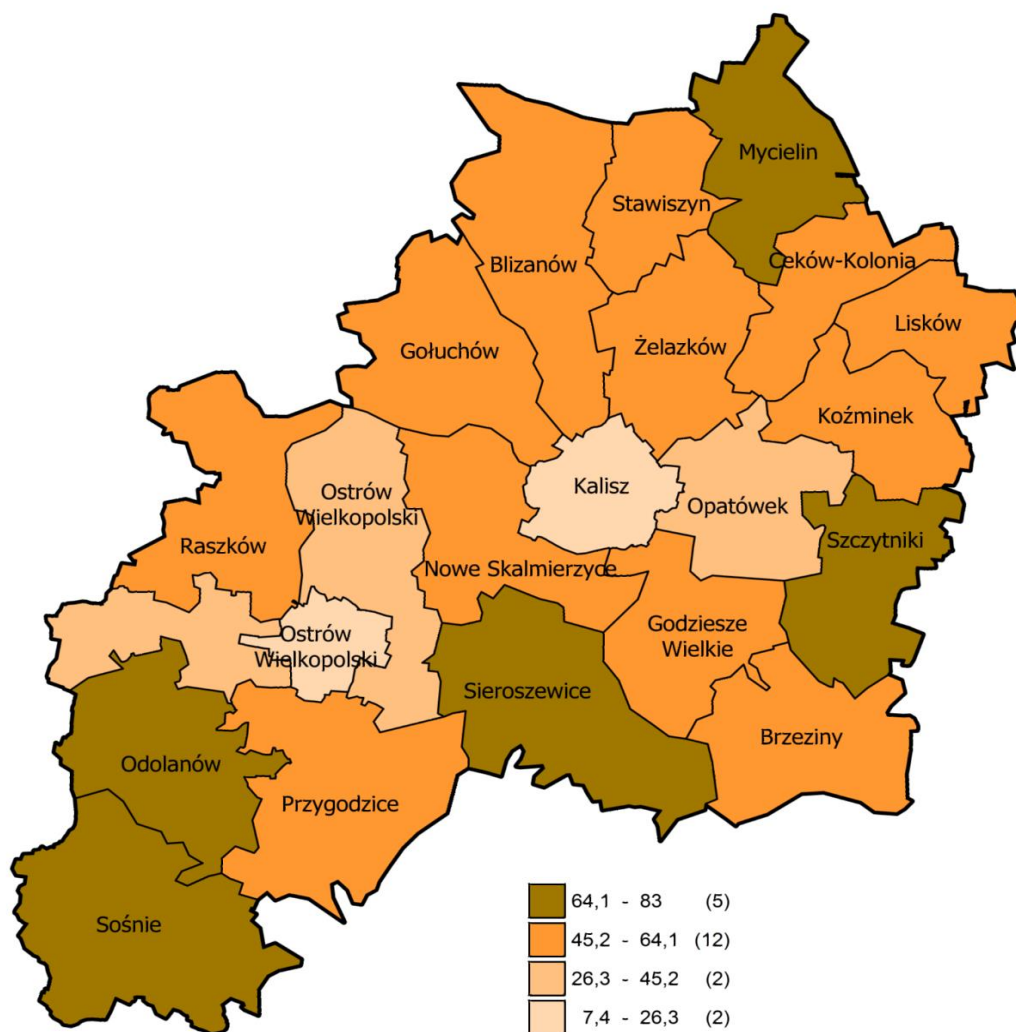
W przypadku sieci wodno-kanalizacyjnych, niezwykle istotne jest zachowanie równowagi pomiędzy ich rozbudową. Do niedawna, charakterystycznym zjawiskiem w polskich gminach było zdecydowane preferowanie przez samorzady sieci wodociągowej jako priorytetowej do rozbudowy, z niemal całkowitym pominięciem sieci kanalizacyjnej. W celu uniknięcia problemów środowiskowych i związanych z jakością życia mieszkańców, sieci te należy traktować równorzędnie, a ich rozwój – łącznie.

Rysunek 25. MACIERZ 5 – LICZBA KORZYSTAJĄCYCH Z KANALIZACJI I ICH DYNAMIKA W WYMIARZE TERYTORIALNYM
 źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Na obszarach nie objętych siecią kanalizacyjną ścieki odprowadzane są do zbiorników bezodpływowych, które niejednokrotnie są nieszczelne. Dodatkowym problemem jest wywóz ścieków na grunty własne lub odprowadzanie ich do rowów, cieków, czy też bezpośrednio do ziemi. Powyższa praktyka prowadzi do zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych. W takiej sytuacji konieczne są działania zmierzające do uporządkowania systemu odprowadzenia i oczyszczania ścieków.

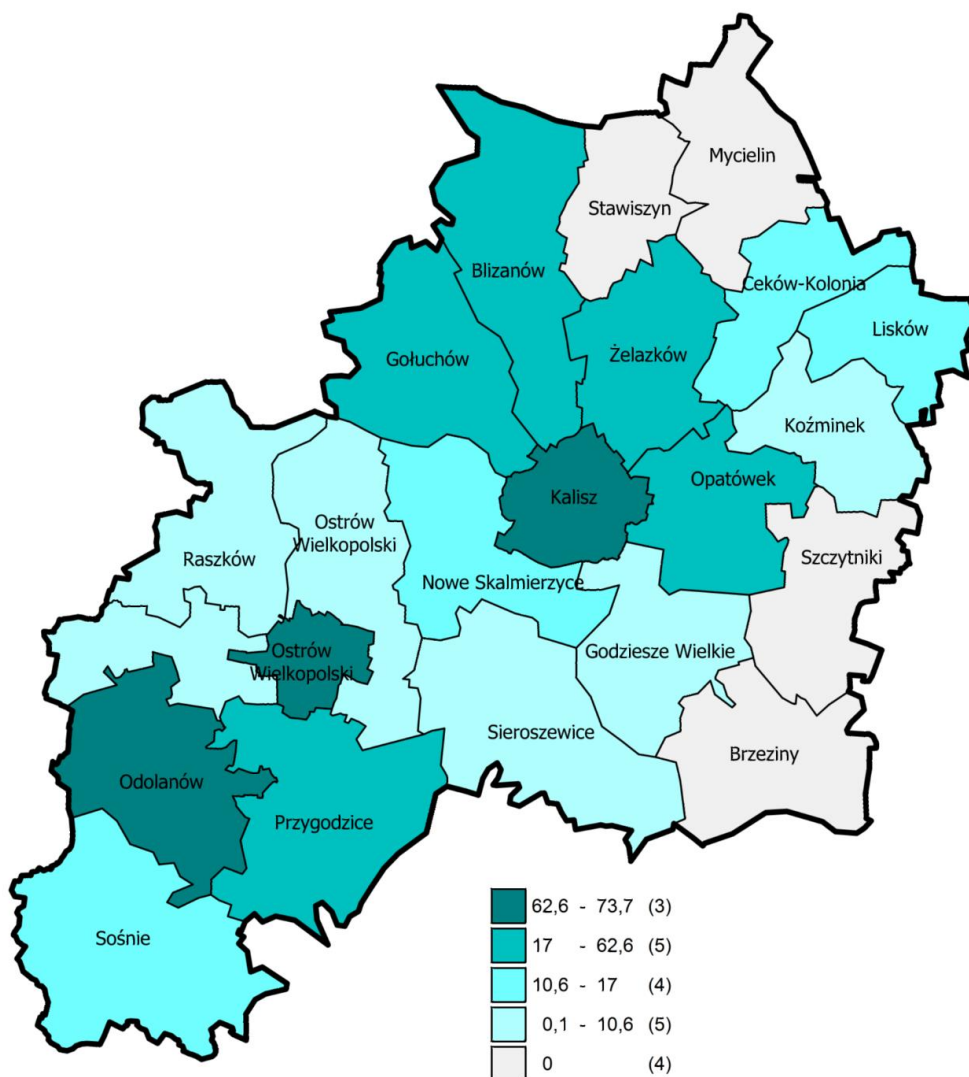

Rysunek 26. RÓŻNICA POMIĘDZY ODSETKIEM LUDNOŚCI KORZYSTAJĄCEJ Z WODOCIĄGU I Z KANALIZACJI W 2013 R. (PUNKTY PROCENTOWE) W WYMIARZE TERYTORIALNYM
 źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Zestawienie danych o dostępie do sieci wodociągowej z danymi o dostępie do sieci kanalizacyjnej pozwala na zobrazowanie skali tego problemu. W roku 2013 dysproporcja pomiędzy siecią wodociągową a siecią kanalizacyjną w wielu gminach AKO była niepokojąca: próg 50 punktów procentowych (co oznacza, że liczba osób korzystająca z sieci kanalizacyjnej jest o połowę mniejsza od liczby osób korzystających z sieci wodociągowej) przekroczyło aż 5 gmin AKO. Niedorozwój sieci kanalizacyjnej względem sieci wodociągowej jest najbardziej widoczny w gminach: Sośnie (wartość wskaźnika 76,8 punkty procentowe), Mycielin (76,1 punkty procentowe) i Sierszewice (70,6 punkty procentowe). Osobno należy wymienić gminę Odolanów, w której dysproporcja ta wynosiła aż 83 punkty procentowe – można stwierdzić, że niemal każda osoba z dostępem do wodociągu w tej gminie, jednocześnie nie posiadała dostępu do kanalizacji. Po drugiej stronie skali tego

problemu znalazły się oba miasta rdzeniowe, z dobrymi wartościami wskaźnika (Kalisz - 8,4, Ostrów Wielkopolski - 7,4).

Nie zawsze jednak budowa kanalizacji grawitacyjnej znajduje uzasadnienie ekonomiczne. W miejscowościach o rozproszonej zabudowie porządkowanie gospodarki ściekowej powinno koncentrować się na wspieraniu budowy przydomowych oczyszczalni ścieków. Sytuacja taka dotyczy ok. 100 wsi zlokalizowanych na obszarze Aglomeracji. Konsekwentna polityka w niniejszym zakresie powinna ograniczyć problem nieszczelnych szamb i przyczynić się do poprawy stanu środowiska naturalnego.

Rysunek 27. LUDNOŚĆ KORZYSTAJĄCA Z SIECI GAZOWEJ 2013 R. (PROCENTY) W WYMIARZE TERYTORIALNYM

źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

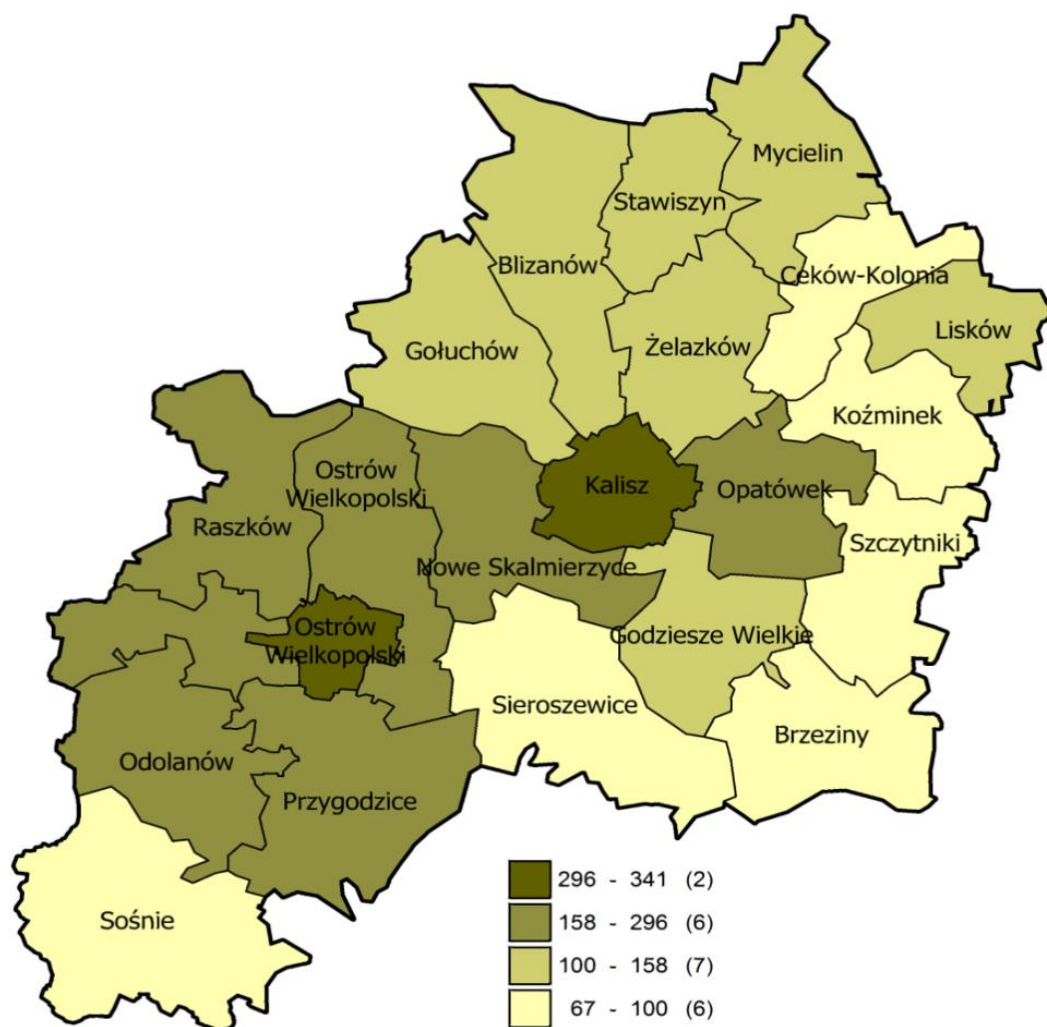
Sieć gazowa jest siecią o tradycyjnie najmniejszej gęstości i co za tym idzie najmniejszej dostępności - fakt ten dotyczy całego kraju. Jej rozbudowa, ze względów technicznych i ekonomicznych jest najtrudniejsza. W efekcie, sieć gazowa cechuje się najslabiej rozwiniętą siecią przyłączy, a dostępność do gazu jest najsilniej ze wszystkich sieci uwarunkowana przebiegiem infrastruktury liniowej (gazociągów). Analiza dostępności do sieci gazowej AKO w 2013 r. wskazuje, że typowo najlepsza sytuacja występuje w ośrodkach miejskich: Ostrowie Wielkopolskim - 73,7% i Kaliszu - 71,9%. Poza miastami, bardzo wysoką dostępność wykazała gmina Odolanów (62,6%), a w 4 gminach mieszkańcy w ogóle nie korzystają z tej sieci. Rozkład przestrzenny wskaźnika ukazuje pewną prawidłowość, a mianowicie gorsza sytuacja występuje w gminach powiatu kaliskiego, położonych we wschodniej części AKO, lepsza – w powiecie ostrowskim. Sytuacja ta powinna być poważnym sygnałem wskazującym na konieczność rozbudowy sieci magistralnej i stacji redukcyjnych gazu ziemnego w związku z przewidywanymi w PGN (tworzonymi przez gminy) koncepcjami zmian źródeł ciepła w budownictwie mieszkaniowym oraz użyteczności publicznej na terenie AKO.

4.3.2. Gospodarka odpadami

Kolejną ważną kwestią, wymagającą analizy jest problem gospodarki odpadami prowadzonej na obszarze Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej. W Aglomeracji w 2013 r. zebrano łącznie ponad 81 108 ton odpadów zmieszanych (w 2012 r. było to 79 971 ton). Od roku 2005 ilość zbieranych odpadów w AKO wzrosła o ok. 5%. W ujęciu szczegółowym, w latach 2005-2013 w niemal wszystkich gminach (19) AKO zanotowano wzrost ilości zbieranych odpadów, największy dotyczył gmin: Raszków (wzrost o 1 433,4 tony), gminy wiejskiej Ostrów Wielkopolski (1 302,22 tony), Nowe Skalmierzyce (1 040,49 tony) i Odolanów (1 026,26 tony). Spadek ilości zbieranych odpadów zmieszanych nastąpił w gminach: Kalisz (spadek o 6 868,36 tony) i Gołuchów (269,7 tony), co może świadczyć o wdrożonych systemowych rozwiązaniach proekologicznych, związanych z segregacją odpadów.

W przeliczeniu na 1 mieszkańca, ilość zebranych odpadów zmieszanych dla całej AKO wynosiła w 2013 r. 226,4 kg. Największe ilości zebrano w obu miastach rdzeniowych (Ostrów Wielkopolski – 340,3 kg; Kalisz – 296,8 kg), dużą wartość (nieznacznie powyżej AKO) wykazała również gmina Nowe Skalmierzyce (227,3 kg). Zdecydowanie mniejszą ilość odpadów przypadających na 1 mieszkańca zebrano

w gminach: Koźminek (95,7 kg), Ceków-Kolonia (90,8 kg), Brzeziny (84,2 kg), Szczytniki (80,0 kg), Sieroszewice (77,3%) i Sośnie (67,7). Zauważalna jest zatem pewna prawidłowość, z której wynika, iż gminy powiatu ostrowskiego wykazały wyższe wartości wskaźnika od gmin powiatu kaliskiego.

Rysunek 28. ZMIESZANE ODPADY ZEBRANE W CIĄGU ROKU OGÓŁEM NA 1 MIESZKAŃCA W 2013 R. (KG) W WYMIARZE TERYTORIALNYM
źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Z uwagi na brak danych statystycznych trudno jest określić jaki aktualnie odsetek zebranych odpadów stanowią selektywnie zebrane odpady surowcowe. Przed zmianą regulacji prawnych w niniejszym zakresie, udział selektywnie zebranych odpadów był niewielki. Dla przykładu z dokumentu Wspólny Plan Gospodarki Odpadami dla gmin – członków Związku Komunalnego Gmin „Czyste Miasto, Czysta

Gmina” – aktualizacja na lata 2009-2012 z perspektywą na lata 2013-2020³² wynika, że w roku 2009 ilość wydzielonych „surowców wtórnych” metodą „u źródła” poprzez system kloszowy, a także workowy od indywidualnych mieszkańców nie przekraczała 3% (0,6 kg na mieszkańca) i była bardzo niska na tle innych regionów kraju. Jednocześnie odzysk surowców poprzez instalację Orli Staw kształtował się na poziomie 8% (13,6 kg na osobę).

Zgodnie z danymi zawartymi w Planie Gospodarki Odpadami dla Województwa Wielkopolskiego na lata 2012-2017, na obszarze Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej funkcjonują związki gmin i porozumienia międzygminne zajmujące się gospodarowaniem odpadami. Zaliczyć do nich należy: Związek Komunalny Gmin „Czyste Miasto, Czysta Gmina” obejmujący miasto Kalisz i gminy: Stawiszyn, Blizanów, Brzeziny, Ceków-Kolonia, Godziesze Wielkie, Opatówek, Koźminek, Lisków, Mycielin, Gołuchów oraz Związek Gmin Zlewni Górnej Baryczy, w skład którego wchodzi następujące gminy: Odolanów, Przygodzice, Sośnie, Czajków, Grabów n.Prosną, Kobyla Góra, Kraszewice, Ostrzeszów, Kobylin, Koźmin Wielkopolski.

Aktualnie na obszarze AKO zlokalizowane są następujące instalacje odpadów: składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Ostrowie Wielkopolskim oraz składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Orlim Stawie (gmina Ceków-Kolonia) – RIPOK. W latach 2012-2013 zamknięto składowiska odpadów komunalnych w gminach: Odolanów, Raszków i Sośnie oraz przeprowadzono rekultywację składowiska w miejscowości Kamień (gmina Ceków-Kolonia). Zrealizowana została również inwestycja związana z budową Regionalnego Zakładu Zagospodarowania Odpadów w Ostrowie Wielkopolskim, który będzie przetwarzał i częściowo składował odpady z 22 gmin: z powiatu ostrowskiego (Raszków, Nowe Skalmierzyce, Gmina Ostrów Wielkopolski, Sieroszewice) oraz gmin zrzeszonych w Związku Gmin Zlewni Górnej Baryczy (Odołanów, Przygodzice, Sośnie, Czajków, Grabów n.Prosną, Kobyla Góra, Kraszewice, Ostrzeszów, Kobylin, Koźmin Wielkopolski) i w Związku Gmin Ziemi Ostrzeszowskiej (Czajków, Doruchów, Kobyla Góra, Kraszewice, Grabów n.Prosną, Mikstat, Ostrzeszów). Funkcjonowanie niniejszego zakładu w głównej mierze opierać się będzie na potencjale technologicznym Zakładu Oczyszczania i Gospodarowania Odpadami MZO S.A.

---

³² Orli Staw, maj 2010.

w Ostrowie Wielkopolskim. Docelowo Regionalny Zakład Zagospodarowania Odpadów Sp. z o.o. pełnić będzie rolę zarządcy regionalnej instalacji przetwarzania odpadów komunalnych, stając się też właścicielem majątku powstałego w ramach projektu³³.

Na terenie Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej, w obszarze gospodarki odpadami odnotowuje się deficyt występowania instalacji do utylizacji i biodegradacji odpadów poflotacyjnych będących efektem ubocznym procesu oczyszczania w oczyszczalniach ścieków. Taka sytuacja sprawia, że odpady te wywożone są poza obszar Aglomeracji lub są wykorzystywane rolniczo, co generuje wysokie koszty i może stanowić zagrożenie sanitarno-epidemiologiczne. W przyszłości należy również rozważyć budowę instalacji do termicznego przetwarzania odpadów.

Obecnie na terenie Aglomeracji występują zjawiska, które w perspektywie najbliższych 2-3 lat wymagać będą specjalistycznych rozwiązań np.: termicznej przeróbki odpadów. Istotne znaczenie dla AKO może mieć realizacja budowy stacji przeładunkowej odpadów (SPO) w Kaliszu wraz z punktem selektywnego zbierania odpadów komunalnych (PSZOK) i zapleczem edukacyjnym, tj. obiektem służącym przeładunkowi odpadów komunalnych odbieranych z terenu miasta Kalisza oraz okolicznych gmin przed ich transportem do ZUOK „Orli Staw”, a także miejsce w którym mieszkańcy będą mogli zostawić wytwarzane przez siebie, selektywnie zebrane odpady komunalne. Obiekt ten posiadałby także salę i inne elementy do realizacji edukacji ekologicznej ukierunkowanej na prawidłowe gospodarowanie odpadami komunalnymi, w szczególności w zakresie selektywnego zbierania odpadów komunalnych wraz z wyposażeniem i infrastrukturą, obiektami towarzyszącymi.

Ważna będzie również realizacja na terenie gmin AKO inwestycji dotyczącej budowy punktu selektywnego zbierania odpadów komunalnych obsługujących daną gminę wraz z komponentem edukacji ekologicznej. Konieczność budowy PSZOK w gminach oraz prowadzenia edukacji ekologicznej wynika z realizacji zapisów art. 3 ust. 2 pkt 6 i 8 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminie. Jest także wynikiem realizacji ramowej dyrektywy odpadowej i strategii UE „zero waste” oraz budowy przez społeczeństwa Unii gospodarki o obiegu zamkniętym (circular economy). Zadania te zostały zgłoszone przez ZKG „Czyste Miasto, Czysta Gmina”

---

³³ Regionalny Zakład Zagospodarowania Odpadów Sp. z o. o. w Ostrowie Wielkopolskim, <http://rzzo.com.pl/>.

oraz gminy AKO do realizacji jako elementy opracowywanego Wojewódzkiego planu gospodarki odpadami (WPGO) i Planu inwestycyjnego, będącego załącznikiem do WPGO.

Konieczna jest zatem budowa nowoczesnych punktów zagospodarowania osadów z oczyszczalni, uzdatniających je do stanu zgodnego z obowiązującymi przepisami dotyczącymi wykorzystania rolniczego. Zadania te mogą być powierzone m.in. podmiotom ekonomii społecznej działającym w gminach, z wykorzystaniem możliwości wsparcia w tym zakresie ze środków WRPO i PROW.

Kolejnym obszarem interwencji wymagającym wsparcia mogą być działania zmierzające do rozwoju kompostowni, aby rozwiązać problem odpadów masy zielonej. Ważne znaczenie będą miały również działania zmierzające do zagospodarowania popiołów z kotłowni przydomowych, które stanowią ok. 20% masy odpadów zmieszanych.

4.3.3. Infrastruktura mieszkaniowa i termomodernizacja

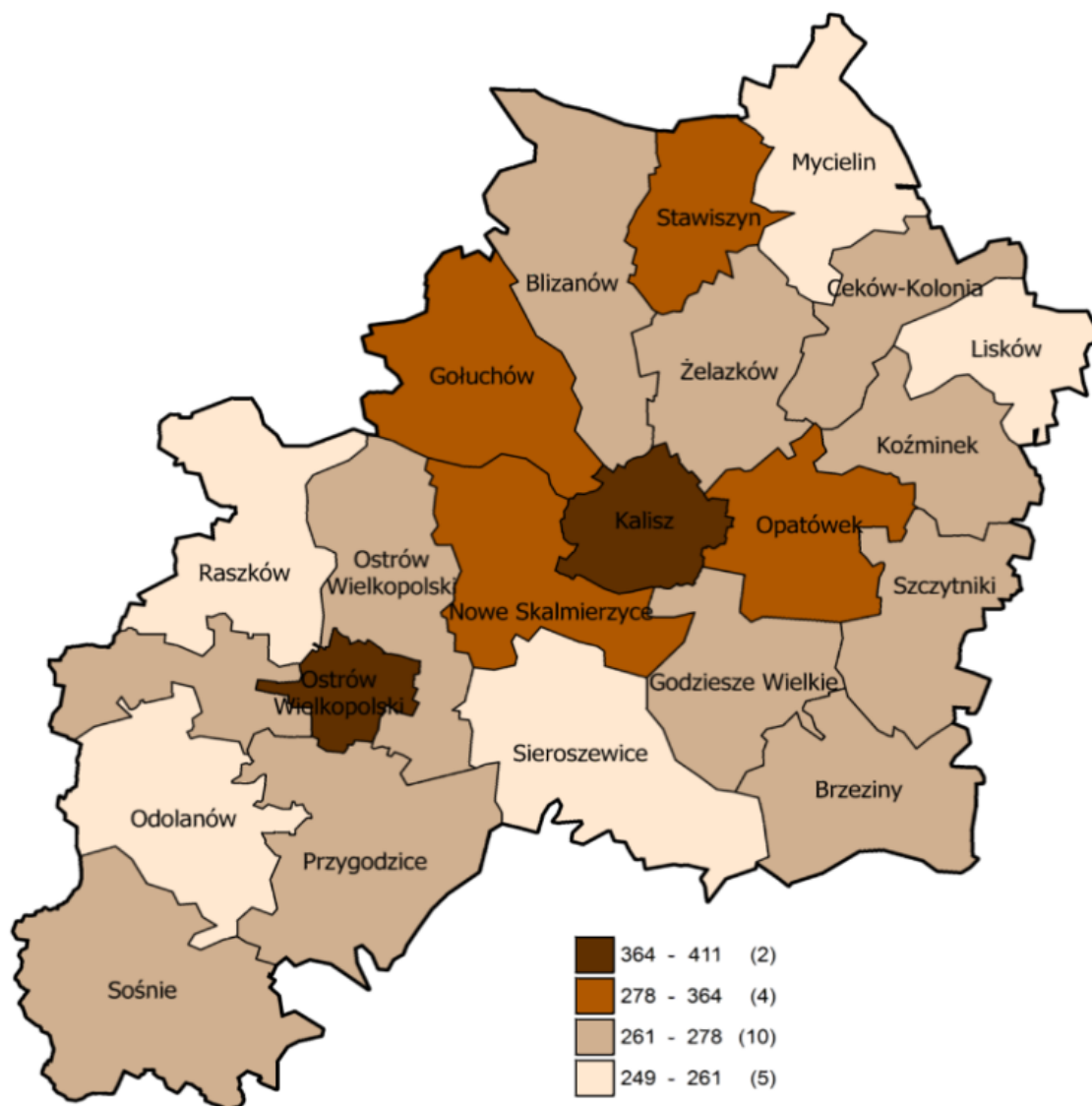
Kolejnym, ważnym problemem infrastrukturalnym w Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej jest wolny przyrost nowych mieszkań. W latach 2004-2013 w AKO (za wyjątkiem gminy Mycielin) nastąpił wzrost zasobów mieszkaniowych. W Aglomeracji zasoby mieszkaniowe (liczba mieszkań ogółem) wzrosły z 107 981 do 117 703 (o 9%), wzrost ten następował jednak wolniej niż w całym województwie. W największym stopniu zasoby mieszkaniowe w tym okresie powiększyły gminy: Gołuchów (o 26,2%), Godziesze Wielkie (21%), Opatówek (11,8%), Żelazków (11,8%), gmina wiejska Ostrów Wielkopolski (11,4%) i Przygodzice (11,4%). Najwolniej zasoby mieszkaniowe rosły w gminach: Stawiszyn (2,1%), Lisków (3,9%), Szczytniki (4,3%) i Brzeziny (4,8%), a gmina Mycielin zanotowała spadek zasobów mieszkaniowych (o 3,2%).

Relatywnie wolny przyrost zasobów mieszkaniowych w Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej prowadzi do sytuacji, w której trzon zasobów mieszkaniowych stanowią mieszkania znajdujące się w budynkach stawianych z wykorzystaniem starych technologii, a to rodzi potrzebę ich modernizacji i dostosowania do obowiązujących standardów. Należy się również spodziewać rosnących kosztów remontów nieruchomości, gdyż będzie postępowała ich dekapitalizacja.

Wolny przyrost tkanki mieszkaniowej powoduje konieczność podjęcia na obszarze AKO działań zmierzających do termomodernizacji budynków. Inwestycje

w niniejszym zakresie powinny być podejmowane przez wszystkie gminy tworzące Aglomerację. Niska efektywność energetyczna budynków jest problemem, który wiąże się wprost ze zjawiskiem niskiej emisji. Problem ten odczuwalny jest w okresie grzewczym, ponieważ dla ogrzewania mieszkań oraz budynków użyteczności publicznej niejednokrotnie wykorzystywane są nieefektywne systemy grzewcze, a niewystarczająca izolacja termiczna budynków rzutuje na nadmierne zużycie energii. W rezultacie konieczne jest podjęcie inwestycji dotyczących kompleksowej termomodernizacji i ogrzewania budynków, w tym o ile to uzasadnione ekonomicznie z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii. Skuteczność powyższych działań wymaga, po pierwsze przeprowadzenia inwestycji związanych z ociepleniem i uszczelnieniem budynków, po drugie wymiany źródeł zaopatrzenia w ciepło. Należy przy tym położyć nacisk na wyposażenie budynków w urządzenia umożliwiające wykorzystywanie energii odnawialnej. Szczegółowe dane, dotyczące zakresu planowanych w tej dziedzinie działań, określają Plany Gospodarki Niskoemisyjnej, których opracowanie zakończą gminy w I półroczu 2016 r.

Rysunek 29. LICZBA MIESZKAŃ NA 1000 MIESZKAŃCÓW W 2013 R. (MIESZKANIA)
W WYMIARZE TERYTORIALNYM
źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

W 2013 roku liczba mieszkań przypadająca na 1 tys. mieszkańców AKO wynosiła 328,6. Analizując sytuację mieszkaniową w poszczególnych gminach Aglomeracji, tylko dwie z nich tą wartość przekroczyły – są to oba miasta rdzeniowe (Kalisz – 410,6; Ostrów Wielkopolski – 364,9). Pozostałe gminy wykazują niższe nasycenie zasobem mieszkaniowym. Na ich tle nieco lepszą sytuację wykazały gminy: Stawiszyn (287,2), Opatówek (285,1), Gołuchów (281,6) i Nowe Skalmierzyce (278,8). Najmniejsze nasycenie występowało w gminach: Lisków (259,3), Odolanów (257,5), Mycielin (255,6), Raszków (251,3) i Sieroszewice (249,5). Dostrzegalny jest układ przestrzenny, w którym to gminy otaczające Kalisz (bezpośrednio z nim

graniczące bądź położone w niedalekiej odległości) zanotowały najwyższe wartości wskaźnika, co może sugerować rozpoczynający się w tych gminach proces kształtowania strefy podmiejskiej Kalisza.

4.3.4. Rewitalizacja obszarów zdegradowanych, cennych kulturowo i przemysłowych

Istotnym wyzwaniem Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej jest rewitalizacja, która dotyczy w szczególności obszarów miejskich, w tym przemysłowych. Na terenach wiejskich Aglomeracji, poza kilkoma wyjątkami, gminy nie identyfikują zdegradowanych obszarów.

Działania, które należy podjąć w celu rewitalizacji obszarów zdegradowanych miejskich i przemysłowych z jednej strony mogą zmierzać do nadania tym obszarom nowej funkcji, z drugiej - jeżeli jest to możliwe i wskazane, powinny przywracać im dawną funkcję. Rewitalizacja powinna być rozumiana jako kompleksowy proces odnowy infrastrukturalnej, gospodarczej i społecznej obszarów zdegradowanych. Tylko połączenie tych wszystkich aspektów rewitalizacji przyniesie zamierzony, pozytywny skutek.

Na obszarze Aglomeracji znajdują się także cenne historycznie i kulturowo układy przestrzenne, wymagające ochrony i rewaloryzacji. Szczególnie dotyczy to Kalisza i Ostrowa Wielkopolskiego, gdzie występują istotne elementy środowiska kulturowego.

Procesy rozwojowe nie przebiegają w przestrzeni równomiernie, występują obszary wzrostu oraz tereny ulegające marginalizacji i peryferyzacji. Prowadzi to w konsekwencji do powstania obszarów wykluczenia społecznego i gospodarczego. Obszary te negatywnie wpływają na możliwości rozwoju ośrodków miejskich i wiejskich, dlatego też powinny być przedmiotem troski samorządu. Podstawową formą wsparcia dla tych obszarów musi być objęcie ich programami rewitalizacji, mającymi na celu włączenie społeczne osób marginalizowanych lub zagrożonych marginalizacją. Działania te wymagają uzupełnienia infrastrukturalnego, które pozwoli przezwyciężyć bariery przestrzeni, uniemożliwiające wystąpienie pozytywnych zmian społecznych. Samorządy AKO działania rewitalizacyjne będą wdrażały w ramach lokalnych programów rewitalizacji opracowywanych na poziomie gmin, szczególnie miejskich. W kontekście Strategii ZIT AKO za pomocą działań rewitalizacyjnych miasta powinny skupić się na odwróceniu trendów depopulacji obszarów zdegradowanych, głównie centralnych, silnie zurbanizowanych i zminimalizowaniu

presji na tereny suburbanne, których zasiedlanie wiąże się ze spadkiem efektywności wydatkowania ze środków publicznych.

W latach 2007-2015 dokumenty o charakterze programów rewitalizacyjnych opracowały cztery jst należące do AKO: Ostrów Wielkopolski, Kalisz, Stawiszyn oraz Odolanów. Głównym źródłem wsparcia działań ujętych w ramach tych dokumentów, obok środków własnych gmin i środków podmiotów prywatnych, były środki unijne dostępne w ramach Inicjatywy JESSICA oraz działania 4.2. WRPO na lata 2007–2013.

Gminy wchodzące w skład AKO opracowując nowe programy rewitalizacji muszą uwzględniać uwarunkowania prawne związane z finansowaniem inwestycji rewitalizacyjnych z funduszy unijnych. Zgodnie z Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 3 lipca 2015 r., program rewitalizacji to inicjowany, opracowany i uchwalony przez radę gminy, na podstawie ustawy o samorządzie gminnym wieloletni program działań w sferze społecznej oraz gospodarczej lub przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej lub środowiskowej zmierzający do wyprowadzenia obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju, stanowiący narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji. Obszary zdegradowane to obszary, na których zidentyfikowano stan kryzysowy spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych (w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym), współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w innych sferach. Obszary takie diagnozuje się najczęściej na obszarach miejskich ale także i wiejskich. Obszar poddany rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym nieposiadające ze sobą wspólnych granic, pod warunkiem stwierdzenia sytuacji kryzysowej na każdym z podobszarów.

W związku z wejściem w życie ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. gminny program rewitalizacji może być uchwalony również na podstawie tejże ustawy.

Zarówno Wytyczne Ministra Infrastruktury i Rozwoju, jak i Ustawa o rewitalizacji, ale także inne dokumenty programowe, w tym *Krajowa Polityka Miejska 2023*, *Umowa Partnerstwa*, kładą szczególny nacisk na rozwiązywanie za pomocą programów i projektów rewitalizacyjnych problemów społecznych obszarów

dotkniętych stanem kryzysowym. Jak wynika z analizy dotychczasowej praktyki odnośnie prowadzenia rewitalizacji przez samorządy AKO, problemy społeczne występujące na zidentyfikowanych obszarach zdegradowanych były zauważane, jednak projekty rewitalizacyjne realizowane przez samorządy tylko pośrednio wpływały na poprawę złej sytuacji społecznej. W związku z tym Stowarzyszenie Aglomeracja Kalisko-Ostrowska planuje podjąć działania zmierzające do podniesienia wiedzy i świadomości pracowników samorządowych odpowiedzialnych za programowanie rewitalizacji w zakresie, jakiego typu projekty mogą być realizowane, aby rewitalizacja była bardziej skuteczna zarówno w kontekście indywidualnych potrzeb gmin, jak i całej Aglomeracji. Typy projektów przewidziane do realizacji w ramach rewitalizacji powinny wynikać z programów rewitalizacji opracowanych z udziałem społeczności lokalnej. Interesariuszami rewitalizacji są także inne podmioty, szczególnie organizacje pozarządowe i przedsiębiorcy. Również te podmioty powinny otrzymać wsparcie doradcze związane z planowaniem i realizacją projektów rewitalizacyjnych.

Poniżej przedstawiono rozstrzygnięcia programów rewitalizacyjnych dla poszczególnych miast AKO oraz podjęte dotychczas działania rewitalizacyjne.

Zintegrowany Program Rewitalizacji Miasta Ostrowa Wielkopolskiego na lata 2011-2015

Analiza jedenastu obszarów Ostrowa Wielkopolskiego w oparciu o wystandaryzowane wskaźniki delimitacyjne wykazała, iż osiedla: „Śródmieście”, „Kamienice Stare” oraz „Powstańców Wielkopolskich” charakteryzują się najwyższym stopniem degradacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej i to one zostały wskazane jako obszary objęte wsparciem w ramach Zintegrowanego Programu Rewitalizacji.

W obrębie obszaru Ostrowa Wielkopolskiego wskazanego do rewitalizacji znajdowały się tereny rekreacyjne (parki, stadiony, ogródki działkowe), Rynek (ściśle centrum miasta), tereny przemysłowe, osiedla mieszkaniowe, a także wskazano budynki handlowe, budynki użyteczności publicznej, obiekty zabytkowe i inne.

Ponadto w wyniku identyfikacji obszarów dysfunkcyjnych, na których trudne byłoby wykorzystanie skwantyfikowanych wskaźników jako obszarów wyraźnie

zdegradowanych na tle miasta i niezdolnych do pełnienia funkcji prorozwojowych, które wymagają zdecydowanych działań rewitalizacyjnych wskazano:

- obszary i obiekty powojkowe,
- obiekty kolejowe.

Wśród działań rewitalizacyjnych ujętych w Programie znalazły się zarówno inicjatywy Urzędu Miasta jak i licznych podmiotów prywatnych: przedsiębiorców, inwestorów, organizacji pozarządowych. Większość projektów realizowanych w ramach programu rewitalizacji Ostrowa Wielkopolskiego dotyczyła modernizacji, przebudowy lub budowy obiektów kubaturowych. Gmina Miasto Ostrow Wielkopolski przeprowadziła inwestycje związane z obiektami usług kultury i edukacji. Inwestorzy prywatni zagospodarowali na potrzeby prowadzenia działalności gospodarczej kilka nieruchomości położonych na terenach poprzemysłowych i powojkowych.

Okres programowania dokumentu zakończył się w 2015 roku, dlatego też niezbędne jest podjęcie prac nad aktualizacją Programu Rewitalizacji. Będzie to również okazja do zintegrowania działań rewitalizacyjnych realizowanych przez samorząd Ostrowa Wielkopolskiego z działaniami planowanymi do realizacji w ramach całej Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej.

Zakres zrealizowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych w Ostrowie Wielkopolskim nie był dotychczas wystarczający, aby zostały osiągnięte cele zidentyfikowane w programie rewitalizacji. Miasto, kontynuując rewitalizację powinno skupić się na obszarach centralnych, zwiększając zaangażowanie w projekty społeczne finansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego.

Zintegrowany Plan Rozwoju Obszarów Miejskich i Poprzemysłowych Miasta Kalisza do roku 2020 - aktualizacja

W drodze delimitacji obszarów zdegradowanych wsparciem objęto pięć następujących obszarów Miasta: Śródmieście, Majkowska – Złota, Wrocławska, Sulisławice oraz Szczypiorno. Obszary te są wyraźnie zróżnicowane między sobą i pełnią różne funkcje w przestrzeni miejskiej:

- Śródmieście – stanowi reprezentacyjną część miasta, a znaczna jego część podlega ochronie konserwatorskiej. Śródmieście pełni głównie funkcję usługową, edukacyjną, mieszkaniową, turystyczną oraz reprezentacyjno-administracyjną z uwagi na mieszczące się na jej terenie siedziby instytucji oraz obiekty kulturowo-historyczne. Do głównych problemów zidentyfikowanych na

tym terenie zaliczyć należy: wysoki poziom przestępczości, małą liczbę zarejestrowanych podmiotów gospodarczych, dużą liczbę osób długotrwale bezrobotnych oraz korzystających z usług pomocy społecznej, zły stan techniczny i niska efektywność energetyczna budynków i infrastruktury;

- Majkowska – Złota – jest to teren w centrum miasta, na którym prowadzona była działalność Kaliskich Linii Autobusowych, zakłady produkcyjne, budynki mieszkalne, obiekty handlowo – usługowe oraz zabudowania przemysłowe. Teren pełni funkcję mieszkaniową, usługowo-handlową oraz produkcyjną. Obszar ten cechują problemy zbliżone do obszaru Śródmieścia;
- Wrocławska – obszar w południowo-zachodniej części miasta. Przeważa tutaj zabudowa związana z transportem (dworzec), zarówno kolejowym jak i autobusowym. Na terenie znajdują się także obiekty produkcyjno-usługowe oraz budynki mieszkalne jednorodzinne. Do głównych problemów zidentyfikowanych na tym terenie zaliczyć należy: wysoki poziom przestępstw, małą liczbę zarejestrowanych podmiotów gospodarczych oraz dużą liczbę osób bezrobotnych, degradację budynków i infrastruktury na terenach pokolejowych;
- Sulisławice – obszar o przeważającej zabudowie mieszkaniowej jednorodzinnej, uzupełniony zespołem dworsko-folwarcznym z parkiem oraz nielicznymi obiektami handlowo-usługowymi;
- Szczypiorno - przeważają tutaj domy jednorodzinne, jednak na wschodzie obszaru zlokalizowane są firmy produkcyjno-usługowe, a na południu dworski park krajobrazowy.

Poza tym, aktualne pozostają zapisy pierwotnego planu z 2011 r., w którym wskazano do delimitacji tereny leżące przy ul. Stawiszyńskiej, ul. Warszawskiej, ul. Fabrycznej, ul. Jabłkowskiego i ul. Żytniej.

Wśród działań podjętych przez Kalisz w ramach realizacji programu rewitalizacji należy wymienić: rewitalizację Głównego Rynku w Kaliszu, zagospodarowanie skweru na Rozmarku, adaptację zabytkowego budynku „Koszary Godebskiego” na cele handlowo-usługowe.

Również w przypadku Kalisza zakres działań rewitalizacyjnych nie wskazuje, aby zostały rozwiązane wszystkie zidentyfikowane problemy obszarów zdegradowanych. Pogłębiona analiza obszaru powinna pozwolić na wytypowanie adekwatnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, które będą podejmowane w ciągu najbliższych lat. Projektom dotyczącym odnowie przestrzennej w większym zakresie powinny

towarzyszyć przedsięwzięcia związane z odnową społeczną i podnoszeniem aktywności gospodarczej finansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego. Jak wynika z przeprowadzonych dotychczas analiz, największe zaangażowanie władz publicznych powinno dotyczyć Śródmieścia Kalisza, w tym odtworzeniu centrotwórczej funkcji tego obszaru przez zmniejszenie skutków zjawisk kryzysowych – zanieczyszczenia powietrza, degradacji tkanki miejskiej, natężenia ruchu, zaniku funkcji kulturalno-rekreacyjnej, pogłębienia zjawisk patologicznych, degradacji społeczno-gospodarczej. Mieszkańcy powinni być włączani w tworzenie ww. rozwiązań, budując grupę identyfikującą się z miastem.

Program Rozwoju Lokalnego Gminy i Miasta Stawiszyn na lata 2007-2013 wraz z Lokalnym Programem Rewitalizacji Miasta Stawiszyn

Na podstawie przeprowadzonej delimitacji, do objęcia działaniami rewitalizacyjnymi wskazano w mieście jeden obszar ograniczony ulicami: Szosa Konińska, Konińska, 1-go Maja, Plac Wolności, Zamkowa, Kościelna, Szkolna, Piekarska oraz częściowo ul. Kaliska.

Obszar ten był miejscem koncentracji szeregu niekorzystnych zjawisk społecznych, gospodarczych, środowiskowych i infrastrukturalnych:

- bardzo wysoka skala ubóstwa;
- koncentracja osób niepełnosprawnych, wymagających szczególnej opieki;
- bardzo duża liczba przestępstw;
- zanieczyszczenia środowiska polegające na emisji do powietrza atmosferycznego znacznych ilości zanieczyszczeń komunikacyjnych, przekroczeniach dopuszczalnych norm hałasu komunikacyjnego oraz wibracje – związane z położeniem przy głównych trasach transportowych (ruch tranzytowy).

Opracowany program rewitalizacji na lata 2007-2013 nie został wdrożony do realizacji z uwagi na ograniczone środki finansowe i brak wsparcia dofinansowania zewnętrznego. Biorąc pod uwagę charakter problemów dotyczących zidentyfikowany obszar, istnieje konieczność prowadzenia działań rewitalizacyjnych w obecnej perspektywie. Działania te powinny zostać pilnie przez Gminę podjęte.

Lokalny Program Rewitalizacji dla Miasta Odolanów na lata 2013–2020

W ramach LPR wskazany został jeden obszar rewitalizacyjny wyznaczony w znacznej mierze w centralnej części miasta, w granicach ulic: 1-go Maja, Bartosza, Cofalskiego, Dąbrówki, Dworcowej, F. Sójki, Kaliskiej, Kopernika, Krotoszyńskiej, Namysł, Parkowej, pl. Kościuszki, pl. św. Barbary, Rynek, Słonecznej, Strzeleckiej (od Dworcowej do 1-go Maja), Wiosny Ludów, Zamkowej.

Obszar ten obok funkcji mieszkalnej, usługowej, administracyjnej i edukacyjnej winien pełnić funkcję reprezentacyjną miasta oraz miejsca integracji mieszkańców, gdyż to w jego granicach zlokalizowane są najważniejsze instytucje i obiekty dziedzictwa historyczno-kulturowego. Barię stanowią jednak zdiagnozowane problemy: degradacja społeczna (nagromadzenie patologii społecznych, utrzymujące się bezrobocie, wysoki wskaźnik przestępczości), degradacja oraz niedostatki majątku trwałego (infrastruktury miejskiej oraz zabudowy i zagospodarowania terenu) oraz wysokie obciążenie ruchem kołowym.

Dotychczas podejmowane działania rewitalizacyjne koncentrowały się na odnowie przestrzennej. Władze gminy skupiły się na osiągnięciu celów związanych z rekreacją, wypoczynkiem osób dorosłych i dzieci. W kolejnych latach przedsięwzięcia rewitalizacyjne powinny dotyczyć przede wszystkim rozwiązywania zdiagnozowanych problemów społecznych, w związku z czym gmina powinna zintensyfikować planowanie i realizację projektów finansowanych z EFS.

W pozostałych gminach AKO, według deklaracji przedstawicieli gminnych urzędów nie prowadzono działań rewitalizacyjnych. Gmina Szczytniki wskazuje, że dotychczasowe działania rewitalizacyjne obejmowały miejscowość Marchwacz, w tym budynek Zespołu Szkół wraz z otaczającym terenem. Szkoła została wyremontowana i poddana termomodernizacji, wybudowano ogólnodostępne boisko ze sztuczną nawierzchnią oraz plac zabaw, uruchomiono oddział przedszkolny w budynku szkoły (dwie grupy przedszkolne). Trudno jednak uznać te przedsięwzięcia jako rewitalizację zdegradowanego obszaru.

Generalnie należy stwierdzić, że dotychczas podejmowana przez samorządy AKO rewitalizacja obejmowała tylko obszary miejskie i ograniczała się do inwestycji w infrastrukturę, co istotnie obniża jej efektywność. Ostateczna ocena skuteczności podejmowanych działań może być dokonana po przeprowadzeniu ewaluacji realizowanych programów, jednak uwzględniając zakres dotychczas wykonanych projektów można stwierdzić, że programy rewitalizacji wymagają kontynuacji

i zwiększenia zaangażowania w bezpośrednie rozwiązywanie problemów społecznych zdegradowanych obszarów. Samorządy Aglomeracji w latach 2014-2020 powinny skupić się na bardziej bezpośredniej aktywizacji społecznej i zawodowej mieszkańców wybranych obszarów do rewitalizacji, szczególnie obszarów miejskich i wiejskich zurbanizowanych.

Jak wynika z analizy ankiet przeprowadzonych na potrzeby opracowania Strategii ZIT AKO wśród samorządów, nie są one obecnie dostatecznie przygotowane do prowadzenia rewitalizacji zgodnie z jej upowszechnionym w polityce spójności Unii Europejskiej rozumieniem. Zdecydowana większość gmin nie planuje w ogóle realizować projektów rewitalizacyjnych. Nie wynika to z pewnością z faktu, że w gminach tych nie funkcjonują obszary wymagające rewitalizacji. Może to być efektem wycofania się w poprzednim okresie finansowania polityki spójności samorządu województwa ze wsparcia dotacyjnego projektów rewitalizacyjnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego. Na instrumenty zwrotne gminy nie zgłaszały zapotrzebowania. Samorządy gminne w Wielkopolsce zaprzestały w związku z tym na kilka lat interesować się rewitalizacją. Pogłębiające się procesy wyludniania obszarów centralnych miast wskazują jednak, że gminy, szczególnie miejskie i miejsko-wiejskie, muszą zintensyfikować działania związane z rewitalizacją wyludniających się obszarów, dotkniętych dodatkowo innymi problemami społecznymi, gospodarczymi i przestrzenno-środowiskowymi. Poprzez opracowywane na poziomie poszczególnych gmin programy należy podejmować zintegrowane projekty rewitalizacyjne, których celem będzie kompleksowa odnowa, poprawa funkcjonalności obszarów, w kontekście potrzeb lokalnych i aglomeracyjnych oraz pośrednio odwrócenie trendów depopulacyjnych i niekontrolowanej suburbanizacji. Najbardziej zaawansowane procesy rewitalizacji można zaobserwować w miastach rdzeniowych, tj. Kaliszu i Ostrowie Wielkopolskim. To głównie te miasta muszą uwzględnić kontekst aglomeracyjny rewitalizacji swoich obszarów zdegradowanych. Gmina Odolanów posiada opracowany do 2020 r. Program rewitalizacji. Jego realizacja powinna w większym zakresie uwzględniać problemy społeczne. Na terenie gminy Ceków-Kolonia wstępnie zidentyfikowano obszary zdegradowane, jednak dopiero w 2017 r. planuje się przeprowadzenie analiz pozwalających na rozpoczęcie rewitalizacji. W gminie Szczytniki znajduje się wymagający pilnej interwencji obszar popegeerowski. Gmina Stawiszyn, jak wykazano w analizie, powinna również podjąć pilnie działania zmierzające do

rewitalizacji zidentyfikowanego obszaru zdegradowanego. Wszystkie gminy zostaną objęte wsparciem doradczym ze strony Instytucji Pośredniczącej WRPO 2014+ dotyczącym prowadzenia w ramach Aglomeracji polityki rewitalizacji i jej finansowania.

4.3.5. Infrastruktura drogowa. Dostępność komunikacyjna

Kluczowy dla Aglomeracji Kalisko–Ostrowskiej jest rozwój infrastruktury drogowej. Sprawna sieć drogowa warunkuje rozwój społeczno-gospodarczy we wszystkich dziedzinach życia, zapewnia dostęp przedsiębiorców do ich kontrahentów, uelastycznia lokalne rynki pracy, umożliwia podejmowanie pracy na większym obszarze. Dobrze zaprojektowana i efektywnie wykorzystana infrastruktura drogowa i kolejowa pozwala również zredukować koszty funkcjonowania przedsiębiorstw, a także podnieść standard życia mieszkańców AKO.

Główny układ komunikacyjny wiążący Aglomerację Kalisko-Ostrowską z systemem dróg krajowych tworzą następujące drogi:

1. Droga krajowa nr 11 łącząca Kołobrzeg (województwo zachodniopomorskie) i Bytom (województwo śląskie). Droga ta przebiega przez Ustronie Morskie, Koszalin, Bobolice, Szczecinek, Piłę, Chodzież, Poznań, Środę Wielkopolską, Jarocin, Pleszew, na obszarze AKO przez Ostrów Wielkopolski, Ostrzeszów, Kępno, Opatów, Kluczbork, Olesno, Tarnowskie Góry i Bytom. Droga pozwala na dojazd do Poznania, a następnie Piły i nadmorskich miejscowości położonych w okolicach Kołobrzegu i Koszalina oraz w przeciwnym kierunku do Aglomeracji Górnośląskiej. Program Budowy Dróg Krajowych na lata 2014-2023 z perspektywą do 2025 przewiduje budowę drogi S 11 w kilku odcinkach, w latach od 2017 do 2026³⁴. Droga ta jest przeznaczona do modernizacji a także rozbudowy (w tym budowy nowych odcinków), aby dostosować pożądane dla drogi krajowej parametry techniczne i użytkowe odpowiadające klasie drogi „S” czyli drogi ekspresowe.
2. Droga krajowa nr 12 łącząca granicę państwa z Niemcami w miejscowości Łęknica (województwo lubuskie) z granicą państwa z Ukrainą koło miejscowości: Dorohusk (województwo lubelskie). Droga przebiega przez miejscowości: Trzebiel, Żary, Żagań, Szprotawa, Przemków, Głogów, Wschowa, Leszno, Gostyń, Jarocin, Pleszew, na terenie AKO miasto Kalisz, Opatówek, Błaszki, Sieradz, Zduńska Wola, Łask, Piotrków Trybunalski, Sulejów, Opoczno, Przysucha, Radom, Zwoleń,

- Puławy, Piaski, Chełm. Droga ta stanowi jedyny równoleżnikowy układ na terenie Aglomeracji, łączący trasy ze wschodu na zachód, dający bezpośrednie połączenie z kilkoma drogami krajowymi i ekspresowymi, które przebiegają południkowo oraz Autostradą A1.
3. Droga krajowa nr 25 łącząca Bobolice (województwo zachodniopomorskie) z Oleśnicą (województwo dolnośląskie). Droga biegnie przez miejscowości: Biały Bór, Człuchów, Sępólno Krajeńskie, Koronowo, Bydgoszcz, Złotniki Kujawskie, Inowrocław, Strzelno, Ślesin, Konin, na terenie AKO przez Kalisz, Ostrów Wielkopolski, Międzybórz. Droga ta łączy ze sobą dwa główne ośrodki Aglomeracji oraz wiąże jej oddalone krańce: południowo-zachodni z północnym, zapewniając równocześnie komunikację ze stolicą województwa dolnośląskiego – Wrocławiem oraz Bydgoszczą, a następnie miejscowościami położonymi w okolicach Kołobrzegu i Koszalina.
  4. Droga krajowa nr 36 łącząca Prochowice (województwo dolnośląskie) i Ostrów Wielkopolski (województwo wielkopolskie). Droga biegnie przez miejscowości: Lisowice, Lubin, Ścinawa, Wąsocz, Rawicz, Miejska Górka, Kobylin, Krotoszyn i kończy swój bieg na terenie AKO w Ostrowie Wielkopolskim, na skrzyżowaniu z drogą krajową nr 11 (Kołobrzeg – Bytom), w którego bezpośrednim sąsiedztwie przebiega również droga krajowa nr 25 łącząca Bobolice (województwo zachodniopomorskie) z podwrocławską Oleśnicą.

Ważnymi ciągami komunikacyjnymi na terenie AKO są także drogi wojewódzkie, a mianowicie:

- droga wojewódzka nr 442 łącząca Wrześnię i Kalisz. Droga biegnie przez miejscowości: Bierzglinek, Kaczanowo, Borzykowo, Pызdry, Gizalki, Chocz, Jastrzębniki. We Wrześni odbija od drogi krajowej nr 92, gdzie ma również połączenie z drogą krajową nr 15, następnie przecina Autostradę A2, na dalszym swoim przebiegu kilka dróg wojewódzkich, a w Kaliszu łączy się z drogą krajową nr 12 i 25,
- droga wojewódzka nr 450 łącząca Kalisz i Opatów. Droga biegnie przez miejscowości: Ołobok, Wielowieś, Grabów nad Prosną, Doruchów, Wyszarów, Wieruszów w okolicach, którego przecina drogę ekspresową S8, a w dalszym jej przebiegu na południowych rogatkach Opatowa łączy się z drogą krajową nr 11,

- droga wojewódzka nr 470 łącząca Kościelec i Kalisz. Droga biegnie przez miejscowości: Turek, Malanów, Kamień, Skarszew. W okolicach Kościelca łączy się z drogą krajową nr 92, następnie przecina Autostradę A2 i drogę krajową nr 72, natomiast w Kaliszu kończy bieg i łączy się z drogą krajową nr 12,
- droga wojewódzka nr 444 łącząca Krotoszyn, Odolanów i Ostrzeszów. Droga pomiędzy miejscowościami: Czarny Las i Szklarka Przygodzicka przecina drogę krajową nr 25, a następnie łączy się przed Ostrzeszowem z drogą krajową nr 11,
- droga wojewódzka nr 445 łącząca Odolanów z Ostrowem Wielkopolskim,
- droga wojewódzka nr 447 relacji Antonin – Mikstat – Grabów nad Prosną.

Istotna jest specyfika AKO w zakresie układu dróg krajowych. Dla miasta Ostrowa Wielkopolskiego kluczowe znaczenie ma droga krajowa nr 11, która zapewnia miastu zewnętrzną dostępność transportową, natomiast dla miasta Kalisza taką rolę pełnią drogi krajowe nr 12 i nr 25. Droga krajowa nr 25 jest kluczowa dla obu wiodących miast, stanowi bowiem najważniejszą oś transportową łączącą oba miasta, zapewnia spójność wewnętrzną Aglomeracji, ma priorytetowe znaczenie dla rozwoju AKO. Sprawne i bezpieczne połączenie pomiędzy dwoma rdzeniami Aglomeracji ma priorytetowe znaczenie dla dalszego jej funkcjonowania i sprawnego rozwoju. Mając na względzie kategorię drogi jako krajowej, obecny przebieg DK nr 25 kierunku Kalisz-Ostrów Wielkopolski nie spełnia wymaganych dla tej kategorii (wymagana min. klasa GP) parametrów technicznych i użytkowych. Brak spełnienia tych wymogów to przebieg drogi jako jednojezdniowej, mniejsze aniżeli wymagane „warunkami technicznymi” odległości pomiędzy skrzyżowaniami i zjazdami, powodujące w konsekwencji brak możliwości uzyskania odpowiedniego poziomu swobody ruchu i przepustowości, a także niski poziom bezpieczeństwa w ruchu drogowym. Powyższe, w sposób bardzo wyraźny burzy wewnętrzną spójność, co może bardzo szybko doprowadzić do separacji obu miast. Z tego powodu droga ta jako priorytetowe znaczenie dla dalszego rozwoju AKO, powinna zostać doprowadzona do wymaganego dla drogi krajowej standardu odpowiadającemu klasie „S” czyli drogi ekspresowej. W uzupełnieniu, ważnymi ciągami komunikacyjnymi są także drogi wojewódzkie nr: 470, 442 i 450.

Wewnętrzny układ komunikacyjny Aglomeracji tworzą drogi gminne i powiatowe, które w połączeniu z drogami wojewódzkimi i krajowymi zapewniają łączność AKO z otoczeniem. Większość dróg posiada jednak niskie parametry techniczne, są to

przeważnie drogi jednojezdniowe, nie zapewniające oczekiwanej przepustowości, zwłaszcza w perspektywie przyspieszonego rozwoju.

Punktem odniesienia do sytuacji w AKO mogą być informacje dostępne dla powiatów. W latach 2005-2013 nastąpiły pozytywne zmiany w powiatach: kaliskim i ostrowskim. W powiecie kaliskim gęstość dróg gminnych i powiatowych o twardej nawierzchni wyraźnie wzrosła - z 71,6 do 98 km/km², natomiast w powiecie ostrowskim wzrost był mniejszy - z 80,3 do 88,8 km/km². Jednocześnie, w obu powiatach redukcji uległa sieć dróg o nawierzchni gruntowej. W powiecie kaliskim gęstość tych dróg spadła z 52 do 46,3 km/km², w powiecie ostrowskim - z 51,3 do 44,5 km/km².

Istotnym mankamentem układu komunikacyjnego Aglomeracji Kalisko–Ostrowskiej jest fakt, że drogi krajowe i wojewódzkie są przeważnie jednojezdniowe, często niewystarczające w czasach wzmożonego rozwoju transportu samochodowego. Drugim kluczowym problemem jest stan nawierzchni oceniany jako przeciętny³⁴.

Przeciętny stan mają drogi: DK 36 od Ostrowa Wielkopolskiego do granicy AKO, DK 25 od skrzyżowania DW 444 do Przygodzic oraz na północ od Ostrowa Wielkopolskiego, DK 12 od Gołuchowa w kierunku granicy powiatu. Stan mocno pogorszony został zaobserwowany na DK 25 na odcinku od granicy Aglomeracji do skrzyżowania z DW 444, DW 442 od Kalisza w kierunku granicy AKO oraz na połowie dróg: DW 450 oraz DW 449, licząc od granicy Aglomeracji. Drugim źródłem oceny stanu dróg jest System Stanu Nawierzchni (SOSN) zaproponowany przez GDDiKA, oceniający stan dróg, kolein, równości dróg oraz właściwości przeciwpoślizgowych dróg krajowych (w czterech kategoriach: A, B, C, D, gdzie A oznacza stan dobry, a D – stan zły). Zgodnie z tym systemem oceny nawierzchnia dróg wlotowych do/z Kalisza (tj. DK 12 i DK 25) oraz Ostrowa Wielkopolskiego (DK 11) została oceniona jako stan C pod kątem właściwości przeciwpoślizgowych oraz stanu kolein³⁵.

Taka sytuacja eksploatowanego zasobu dróg AKO pokazuje brak ich przystosowania do przenoszenia intensywnego ruchu samochodowego i stanowi barierę ograniczającą bezpieczeństwo ruchu drogowego oraz nie daje szans redukcji możliwości wystąpienia groźnych wypadków drogowych. Konieczne są działania

---

³⁴ Zob. szerzej: badania firmy HOLDIKOM S.A.

³⁵ Studium zrównoważonego rozwoju transportu Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej, 2015.

prowadzące do zwiększenia bezpieczeństwa i przepustowości zarówno dróg wewnętrznych, dróg tranzytowych poza obszarami zurbanizowanymi jak i dróg obwodowych wokół Kalisza i Ostrowa Wielkopolskiego. Szczególnie korzystnym dla Kalisza rozwiązaniem byłaby modernizacja drogi krajowej nr 12 do standardu S12 wraz z obwodnicą miasta i poprawą warunków intensywnego ruchu pojazdów na odcinku wspólnym DK 11 i DK 12 Kalisz – Jarocin.

W rezultacie konieczna jest budowa i przebudowa dróg wraz z infrastrukturą towarzyszącą, tak aby zwiększyć ich bezpieczeństwo i przepustowość. Niniejszym, działania powinny być skoncentrowane na budowie, przebudowie i modernizacji mostów, wiaduktów, estakad i tuneli drogowych.

Modernizacji dróg powinny towarzyszyć również inwestycje przyczyniające się do poprawy dostępności komunikacyjnej AKO, typu budowa zintegrowanych centrów przesiadkowych, zapewnienie dróg dostępu do przystanków, pasów ruchu dla rowerów, budowie systemów zarządzania i organizacji ruchu np. Inteligentnych Systemów Transportowych, działania informacyjno-promocyjne dotyczące transportu publicznego, rowerowego i pieszego oraz zastąpienia samochodów przyjaznymi środowisku formami transportu.

Istotna jest zatem budowa, przebudowa czy też modernizacja istniejących dróg dla rowerów, które mają za zadanie łączyć miasta i obszaru funkcjonalnego. Ścieżki rowerowe zwiększają bowiem mobilność mieszkańców bez konieczności posiadania pojazdu samochodowego. To niewątpliwie także działanie przyczyniające się do poprawy środowiska naturalnego, jak również do integracji oraz promocji turystyki i rekreacji na obszarze AKO.

Odpowiedzią na powyższe problemy powinna być intensyfikacja inwestycji infrastrukturalnych na obszarze Aglomeracji. Rozwój infrastruktury wiąże się z działaniami, które z jednej strony powinny usprawnić komunikację wewnątrz Aglomeracji, z drugiej strony poprawić jej łączność z najważniejszymi ośrodkami wzrostu w regionie oraz w rejonach sąsiednich.

4.3.6. Infrastruktura rowerowa

Należy pamiętać, że o dostępności komunikacyjnej obszaru decydują nie tylko drogi, ale także system infrastruktury rowerowej wraz z parkingami dla rowerów, drogami rowerowymi i systemem P&R łączącym transport rowerowy z publicznym, zmierzające do rozwoju systemu infrastruktury rowerowej łączące poszczególne

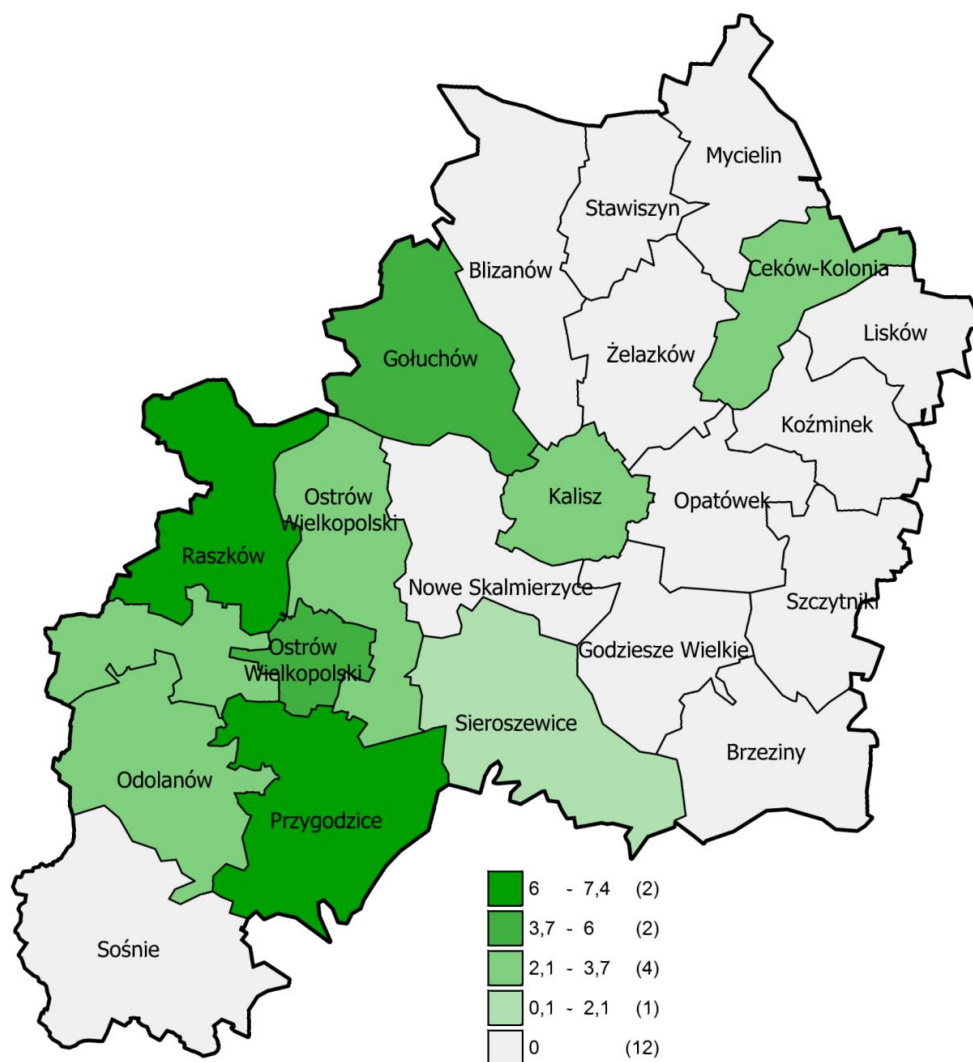
gminy. Działania takie nie tylko poprawiają stan środowiska naturalnego poprzez ograniczanie niskiej emisji, ale mają niezwykle istotne znaczenie dla aktywności mieszkańców w zakresie realizowania codziennych potrzeb transportowych. Dzięki odpowiednio ukształtowanej sieci ścieżek rowerowych, umożliwi się mieszkańcom codzienne dojazdy do pracy, szkół, urzędów, czy innych obiektów użyteczności publicznej. Dzięki odpowiedniej separacji uzyskuje się również poprawę poziomu bezpieczeństwa na drogach.

W 2013 roku sytuacja w zakresie ścieżek rowerowych w AKO była zła. Łącznie na terenie AKO funkcjonowało zaledwie 85 km ścieżek, z czego większość z nich (64,7%) przypadała na wiodące miasta: w Kaliszu było to 27,8 km, a w Ostrowie Wielkopolskim 27,2 km. Na pozostałym obszarze AKO, aż 12 gmin nie wykazało żadnych ścieżek rowerowych. W całym powiecie kaliskim tylko jedna gmina posiadała ścieżki rowerowe - Ceków-Kolonia - 1,5 km. Znacznie lepsza sytuacja jest w gminach z powiatu ostrowskiego. W niemal każdej z nich (poza gminami Nowe Skalmierzyce i Sośnie) występują ścieżki rowerowe, tj.: Przygodzice (8,8 km), Raszków (7,1 km), gmina wiejska Ostrów Wielkopolski (3,9 km), Odolanów (3,7 km) i Sieroszewice (0,7 km). W gminie Gołuchów z powiatu pleszewskiego znajduje się 7,4 km ścieżek rowerowych.

Dla całości AKO, wskaźnik dostępności ścieżek rowerowych dla mieszkańców (wyrażany poprzez liczbę kilometrów ścieżek przypadającą na każde 10 tys. mieszkańców) w roku 2013 wynosił 2,4 km, przy czym wartość wojewódzka tego wskaźnika wynosiła 3 km. Spośród wszystkich gmin Aglomeracji, najlepiej potrzeby mieszkańców w tym zakresie realizują gminy (najwyższa dostępność): Przygodzice (7,4 km – ponad dwukrotnie większa wartość niż w województwie i trzykrotnie wyższa niż w AKO), Raszków (6 km), Gołuchów (4,1 km), Ostrów Wielkopolski gmina wiejska (3,7 km) i Ceków-Kolonia (3,1 km). Kalisz wykazał wartość wskaźnika równą 2,7 km, co świadczy o niedostatecznym (nieadekwatnym do liczby mieszkańców) zainwestowaniu w tę infrastrukturę.

W tym kontekście istotne są wszelkie działania mające na celu promowanie strategii niskoemisyjnych (w szczególności dla obszarów miejskich i najbliższej okolicy miasta), w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu.

Rysunek 30. DŁUGOŚĆ ŚCIEŻEK ROWEROWYCH NA 10 TYS. MIESZKAŃCÓW W 2013 R. (KM)
W WYMIARZE TERYTORIALNYM
źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

4.3.7. Transport kolejowy

Uzupełnienie sieci dróg stanowi transport kolejowy. Ważne znaczenie komunikacyjne mają linie kolejowe o znaczeniu państwowym, tj. linia relacji: Kluczbork – Poznań – Ostrów Wielkopolski, linia: Łódź Kaliska – Zduńska Wola – Kalisz – Ostrów Wielkopolski oraz linia: Ostrów Wielkopolski – Grabowo Wielkie. Wśród głównych kierunków interwencji, zgodnie z podziałem środków instrumentu „Łącząc Europę” (CEF) oraz Funduszu Spójności, wśród projektów kolejowych przewidzianych do wsparcia jest projekt „Prace na liniach kolejowych nr 14, 811 na odcinku Łódź Kaliska - Zduńska Wola - Ostrów Wielkopolski”, finansowany z CEF

(I etap: Łódź Kaliska – Zduńska Wola) i z Funduszu Spójności (II etap: Zduńska Wola – Ostrów Wielkopolski)³⁶.

Przez teren AKO przebiegają trzy linie kolejowe: linia nr 14, nr 355, nr 272, na których kursują pociągi Przewozów Regionalnych Sp. z o.o. Kolei Wielkopolskich Sp. z o.o. oraz PKP Intercity Spółka Akcyjna. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska ma łącznie 24 przystanki kolejowe, 11 z nich nie ma dworców kolejowych, są to: Ociąż, Kalisz Szczypiorno, Kalisz Winiary, Janków Przygodzki, Tarchały Wielkie, Garki, Pawłów Wielkopolski, Ostrów Wielkopolski Gorzyce, Łąkociny, Daniszyn. Wszystkie linie kolejowe w AKO o znaczeniu państwowym mają status pierwszorzędnych³⁷ oraz są zelektryfikowane. Dziennie ze stacji Ostrów Wielkopolski wykonywanych jest 41 przejazdów, natomiast z Kalisza 20³⁸.

Ostrów Wielkopolski ma dobrze rozbudowaną sieć linii kolejowych, łączących wiele gmin Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej. Ostrowski Węzeł Kolejowy tworzą 3 linie kolejowe (nr 14, nr 355, nr 272) o znaczeniu pierwszego rzędu, w kierunku północ-południe oraz wschód-zachód³⁹. Na terenie miasta Ostrów Wielkopolski czynne są 3 przystanki kolejowe: Ostrów Wielkopolski, Ostrów Wielkopolski Gorzyce, Ostrów Wielkopolski Zachodni (przystanek towarowy).

Długość linii kolejowych w granicach miasta wynosi ok. 17 km⁴⁰. W ciągu dnia z Ostrowa Wielkopolskiego wykonywanych jest 41 przejazdów, m.in. w kierunku Kalisza (11), Biniewa (11), Odolanowa (9), Biadek (5), Przygodzic (5). Linia kolejowa nr 355 jest jednotorowa, natomiast pozostałe, nr 14 i 272 są dwutorowe, wszystkie są zelektryfikowane⁴¹.

Przez Kalisz przebiega jedna linia, nr 14 w relacji wschód-zachód. Na terenie miasta istnieją 4 przystanki kolejowe: Kalisz, Kalisz Północ, Kalisz Winiary, Kalisz Szczypiorno. Długość linii kolejowych w granicach miasta wynosi ok. 13,4 km⁴². W ciągu doby z Kalisza wykonywanych jest 20 połączeń, m.in. w kierunku

---

³⁶ Studium zrównoważonego rozwoju transportu Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej za dokumentem implementacyjnym do Strategii Rozwoju Transportu do 2020 r. (z perspektywą do 2030 r.), Warszawa, marzec 2014 r.

³⁷ <http://www.transportszynowy.pl/drogikolklas.php> [data dostępu: 06.05.2015 r.]. Linie kolejowe dzieli się pod różnymi względami (według rodzajów / funkcji / kategorii), pierwszorzędne – charakteryzują się szybkim ruchem.

³⁸ Op. cit., Studium zrównoważonego rozwoju transportu Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej.

³⁹ Tamże, <http://www.transportszynowy.pl/drogikolklas.php> [data dostępu: 06.05.2015 r.].

⁴⁰ Ibidem, <http://mapa.plk-sa.pl/> [data dostępu: 06.05.2015 r.].

⁴¹ Tamże, <http://mapa.plk-sa.pl/> [data dostępu: 04.05.2015 r.].

⁴² Tamże, <http://mapa.plk-sa.pl/> [data dostępu: 04.05.2015 r.].

miejsowości: Opatówek (7) i Ostrów Wielkopolski (10), Biniew (3). Linia kolejowa nr 14 jest dwutorowa oraz zelektryfikowana. Dodatkowo istnieje Kaliska Kolej Dojazdowa (KKD), która jest jednotorowa, nieelektryfikowana i wąskotorowa (750 mm)⁴³, łączy Opatówek z Turkiem przez Zbiersk i Petryki. Obecnie organizowane są odcinkowe przejazdy turystyczne (Opatówek –Zbiersk –Petryki). Nie jest prowadzony na niej rozkładowy ruch pociągów, a więc na chwilę obecną nie stanowi ona żadnej alternatywy dla pasażerów. Możliwe jest jednak uruchomienie przejazdu na zamówienie.

„Studium zrównoważonego transportu Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej” pokazuje, że dominacja ruchu pasażerskiego na stacjach kolejowych AKO występuje w Ostrowie Wielkopolskim, stanowiącym główny węzeł kolejowy AKO. Fakt ten przekłada się na największą liczbę osób korzystających ze stacji kolejowej Ostrów Wielkopolski, tj. ok 2000 osób w dobie dnia roboczego. Drugim z najbardziej obłożonych dworców jest dworzec w Kaliszu – 657 pasażerów dziennie. Poza Ostrowem Wielkopolskim największa liczba osób w powiecie ostrowskim korzysta ze stacji w Odolanowie oraz Sośniach, jednak są to liczby nieprzekraczające 100 osób na dobę dnia roboczego. Potoki w komunikacji kolejowej wskazują, że w ujęciu Aglomeracyjnym kolej nie stanowi obecnie atrakcyjnej alternatywy dla transportu autobusowego, czy indywidualnego samochodowego. Jednocześnie tak duże zróżnicowanie w liczbie pasażerów korzystających z poszczególnych stacji kolejowych pokazuje, że są to przewozy o znaczeniu ponadlokalnym. Czynnikiem wpływającym na małe wykorzystanie transportu kolejowego w transporcie wewnątrzaglomeracyjnym może być zarówno częstotliwość połączeń, jak również stopień koordynacji rozkładów jazdy pomiędzy poszczególnymi gałęziami transportu⁴⁴.

Jednym z parametrów, który określa jakość i konkurencyjność transportu kolejowego jest prędkość handlowa definiowana jako prędkość, z jaką porusza się środek transportu z uwzględnieniem czasu postoju na przystankach/stacjach pośrednich⁴⁵. Poniższe zestawienie przedstawia średnią prędkość pociągów na

---

⁴³ http://www.rynek-kolejowy.pl/52569/kaliska_kd_w_wakacje_codzienny_ruch_pociagow.htm, (data dostępu: 06.05.2015 r.).

⁴⁴ Tamże.

⁴⁵ Op. cit., Słowniki pojęć do strategii rozwoju transportu do 2020 roku (z perspektywą do 2030), Ministerstwo Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej, https://www.mir.gov.pl/Transport/Zrownowazony_transport/SRT/Documents/Sloownik_pojec_SRT.pdf [data dostępu: 30.04.2015 r.].

wybranych szlakach kolejowych w AKO według rozkładu jazdy pociągów obowiązującego od dnia 06.05.2015 roku.

Kierunek	Odległość [km]	Pociągi regionalne i osobowe		Pociągi dalekobieżne	
		czas [min]	prędkość [km/h]	czas [min]	prędkość [km/h]
Ostrów Wielkopolski – Kalisz	24	24	60	20	72
Ostrów Wielkopolski – Przygodzice	9	8	67,5	.	.
Ostrów Wielkopolski – Odolanów	13	14	55,7	.	.
Ostrów Wielkopolski – Biniew	10	9	66,7	.	.
Ostrów Wielkopolski – Białki	18	19	56,8	.	.
Kalisz – Łódź Kaliska	112	95	56,9	86	65,24
Kalisz – Opatówek	14	15	56,9	.	.

Tabela 1. ŚREDNIA PRĘDKOŚĆ POCIĄGÓW NA WYBRANYCH SZLAKACH KOLEJOWYCH W AKO WEDŁUG ROZKŁADU JAZDY POCIĄGÓW OBOWIĄZUJĄCEGO OD DNIA 06.05.2015 ROKU
 źródło: Studium zrównoważonego rozwoju transportu Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej za opracowaniem własnym na podstawie www.e-podroznik.pl (data dostępu: 15.05.2015 r.)

Jakość infrastruktury kolejowej nie jest przystosowana do obsługi pasażerów niepełnosprawnych lub z ograniczeniami ruchowymi. „Studium zrównoważonego rozwoju transportu Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej” pokazuje, że z badań terenowych przeprowadzonych na 5 reprezentatywnych stacjach kolejowych w Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej, stacje/dworce kolejowe nie są przystosowane do obsługi pasażerów niepełnosprawnych lub z ograniczeniami ruchowymi. Poniższa tabela obrazuje wyposażenie głównych dworców kolejowych AKO.

Nazwa stacji kolejowej	Specjalna toaleta	Obniżone okienko kasowe	Rampa przy wejściu na dworzec	Możliwość bezproblemowego poruszania się po peronie i dotarcia do platformy
Ostrów Wielkopolski	BRAK	JEST WYPOSAŻONY	JEST WYPOSAŻONY	JEST WYPOSAŻONY
Kalisz	JEST WYPOSAŻONY	JEST WYPOSAŻONY	JEST WYPOSAŻONY	JEST WYPOSAŻONY
Nowe Skalmierzyce	BRAK	BRAK	BRAK	JEST WYPOSAŻONY

Odolanów	BRAK	BRAK	BRAK	JEST WYPOSAŻONY
Opatówek	BRAK	BRAK	BRAK	JEST WYPOSAŻONY

Tabela 2. PRZYSTOSOWANIE GŁÓWNYCH DWORCÓW KOLEJOWYCH DO OBSŁUGI PASAŻERÓW NIEPEŁNOSPRAWNYCH LUB Z OGRANICZONYMI MOŻLIWOŚCIAMI RUCHOWYMI
źródło: Studium zrównoważonego rozwoju transportu Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej za opracowaniem własnym (stan aktualny na dzień 28.05.2015 r.)

Istotnym czynnikiem funkcjonowania AKO jest zakres i częstotliwość połączeń realizowanych przez przewoźników. Na terenie Aglomeracji nie występuje jednostka organizacji transportu Aglomeracyjnego. Nie ma jednostki uzgadniającej połączenia i częstotliwości przewoźników pracujących na terenie Aglomeracji, nie występują także czytelne dla pasażera zasady jednolite u wszystkich przewoźników o częstotliwości połączeń. Dla pasażera potrzebny jest rozkład jazdy o częstotliwościowy np. co 10, 15, 20 30 minut, godzinę który bardzo łatwo zapamiętać i w przypadku gdy nie ma zbiorczej informacji ta zasada ułatwia korzystanie z transportu zbiorowego. Z dniem 01.01.2016 r. Miasto Kalisz powołało jednostkę miejską w postaci Miejskiego Zarządu Dróg i Komunikacji (MZDiK) uchwałą Nr XIV/163/2015 Rady Miejskiej Kalisz z dnia 17 września 2015 roku, która jest organizatorem komunikacji na terenie Miasta Kalisza. Powiat kaliski jest w trakcie opracowywania zrównoważonego planu rozwoju komunikacji na terenie powiatu kaliskiego.

Dworzec kolejowy ma być obsługiwany przez komunikację miejską. Największym problemem będzie zaprojektowanie i wykonanie dróg umożliwiających wjazd i wyjazd na obszar Zintegrowanego Centrum Przesiadkowego. Jeżeli można przyjąć, że dworce są dostosowane dla osób niepełnosprawnych, to już obszar pomiędzy nimi a siecią drogową Miasta Kalisza jest barierą komunikacyjną dla pieszych, w tym dla osób niepełnosprawnych. Brakuje czytelnej informacji, w tym brak jest informacji dynamicznej. Brakuje również jednego miejsca, w którym można pozyskać informację o pojazdach i sposobie poruszania się w Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej - brak jest zintegrowanej informacji pasażerskiej PKP, PKS, prywatnych przewoźników oraz komunikacji miejskiej. Obecnie tą informację można pozyskać w wielu miejscach. Każdy z przewoźników ma inny wzór tabliczki przystankowej, stosuje odmienne legendy i zasady przewozu pasażerów. Te wszystkie trudności powodują przesiadanie się osób w samochody osobowe. Nie ma możliwości

podróżowania za pomocą jednego biletu, każdy przewoźnik dysponuje własnym systemem biletowym. Dworzec PKP w Kaliszu został świeżo otwarty po remoncie. Na dworcu będą pracować pracownicy MZDiK w Kaliszu w celu zapewnienia zintegrowanej obsługi pasażera.

Natomiast Dworzec PKP w Ostrowie Wielkopolskim dzieli się na dwie części: osobową i towarową. Perony zadane są wiatami, modernizację przeszedł tunel peronowy, przebudowano również plac przed dworcem.

Na terenie miasta Ostrowa Wielkopolskiego transport publiczny znajduje się w gestii spółki miejskiej – Miejskiego Zakładu Komunikacji S.A. w Ostrowie Wlkp. Operatorem publicznego transportu zbiorowego w Kaliszu są Kaliskie Linie Autobusowe Sp. z o.o. Dodatkowo na terenie miasta Kalisza funkcjonuje „BK GROUP” Sp. z o.o. z Łodzi, która realizuje regularny, specjalny przewóz osób w zakresie bezpłatnego przewozu klientów sieci handlowej Carrefour. Połączenia pomiędzy Kaliszem a Ostrowem Wielkopolskim realizowane są przede wszystkim przez:

- Kaliskie Linie Autobusowe Sp. z o.o. – zgodnie z zawartymi porozumieniami międzygminnymi z dnia 15 listopada 2013 r. Nr UA/6/WSO/2013 pomiędzy Miastem Kalisz a Gminą Ostrów Wielkopolski, a także umową Nr UA/7/WSO/2013 między Miastem Kalisz a Gminą Miasto Ostrów Wielkopolski (dnia 20.12.2013 r. wydano Zaświadczenie Nr 28/2013 na wykonywanie publicznego transportu zbiorowego Kalisz – Ostrów Wielkopolski),
- Miejski Zakład Komunikacji S.A. w Ostrowie Wielkopolskim – zgodnie z udzielonymi przez Prezydenta Miasta Kalisza oraz Prezydenta Ostrowa Wielkopolskiego zezwoleniami,
- Wróbel s.c. Krzysztof Wróbel, Teresa Wróbel, Przemysław Wróbel (przewoźnik prywatny).

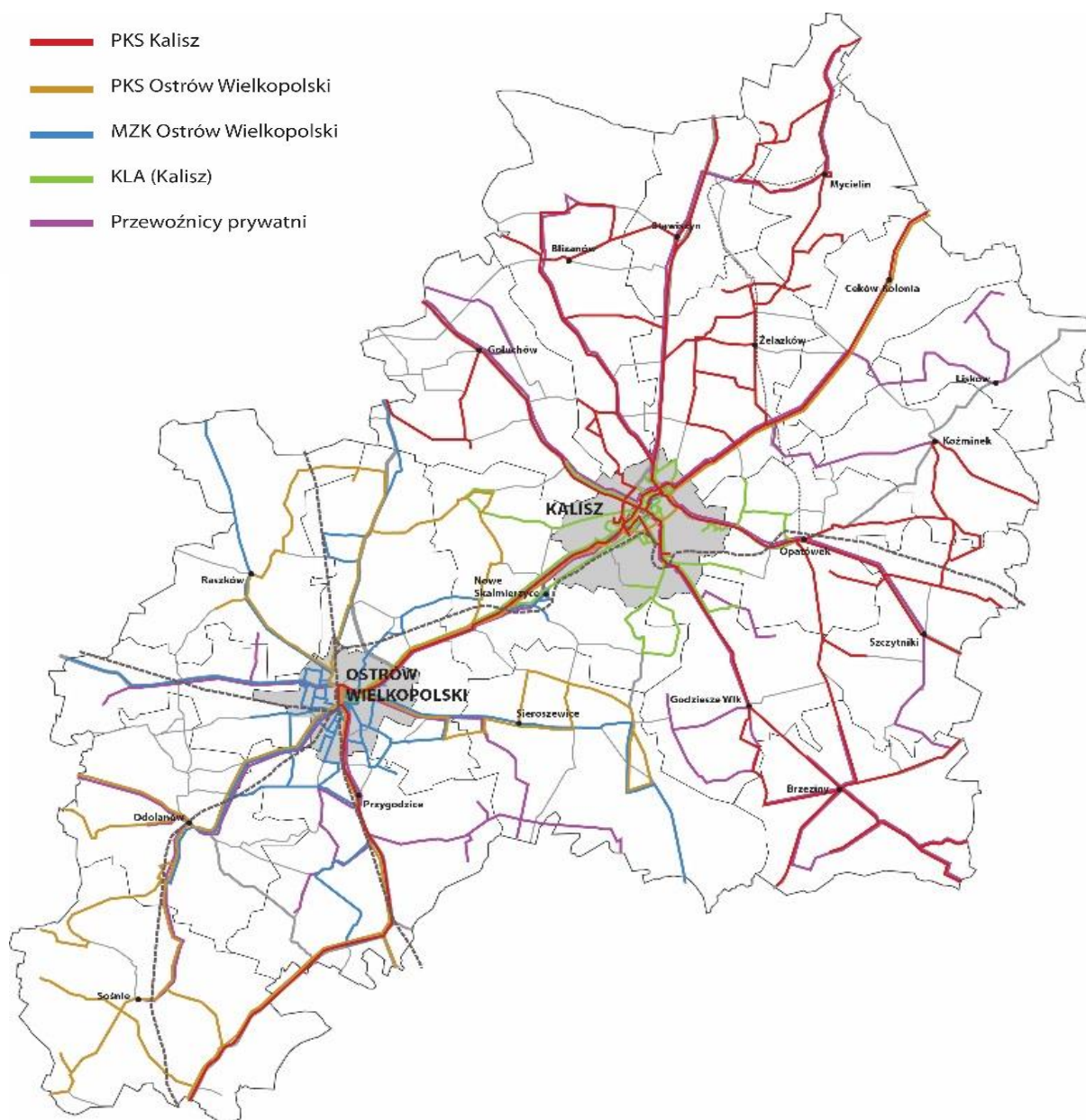
Jednocześnie na pozostałym obszarze Aglomeracji Kalisko–Ostrowskiej usługi transportu publicznego świadczy ponad dwadzieścia innych podmiotów, przy czym coraz większe znaczenie odgrywa prywatny transport zbiorowy, który nie ogranicza się wyłącznie do uzupełniania oferty transportu publicznego. Należy dokonać głębokiej analizy form i sposobu funkcjonowania transportu publicznego obsługującego poszczególne gminy z rdzeniem Aglomeracji.

Sieć drogowa i kolejowa jest pierwszym czynnikiem wpływającym na zewnętrzną i wewnętrzną dostępność komunikacyjną Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej. Dla perspektywicznego rozwoju Aglomeracji rozważyć należy stworzenie na bazie istniejącej sieci kolejowej, układu komunikacji kolejowej dojazdowej, np. szynobusy, przede wszystkim na głównej osi Aglomeracji, pomiędzy obszarami zurbanizowanymi Kalisza i Ostrowa Wielkopolskiego, z uwzględnieniem obszaru gmin: Opatówek i Przygodzice. Nie bez znaczenia jest również budowa linii kolei dużych prędkości „Y” w wariantcie uwzględniającym rozgałęzienie na obszarze Aglomeracji. Lobbowanie na rzecz budowy tej linii jest ważnym kierunkiem rozwoju społeczno-gospodarczego i przestrzennego Aglomeracji.

4.3.8. Transport autobusowy

Sieć połączeń komunikacyjnych Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej ma charakter koncentryczny wokół głównych ośrodków rdzenia Aglomeracji. Dostępność komunikacyjna poszczególnych gmin jest silnie zróżnicowana. Widoczny jest wyraźny podział terytorialny Aglomeracji, gdzie obszary położone blisko miast są obsługiwane przez przewoźników miejskich, natomiast gminy położone w większej odległości są obsługiwane przez przewoźników regularnych, którzy także komunikują AKO z sąsiednimi powiatami. Komunikację pomiędzy ośrodkami centralnymi powiatów a stolicami gmin i mniejszymi miejscowościami zapewnia głównie Miejski Zakład Komunikacji S.A. w Ostrowie Wielkopolskim (na terenie powiatu ostrowskiego) – MZK S.A. oraz przewoźnicy prywatni i PKS Kalisz Sp. z o.o. (na terenie powiatu kaliskiego). Siatkę połączeń uzupełniają kursy wykonywane przez PKS Ostrów Wielkopolski Sp. z o.o. na obszarze powiatu ostrowskiego, natomiast w gminach przyległych do miasta Kalisza – KLA Sp. z o.o.

Rysunek 31. SIEĆ KOMUNIKACYJNA AKO W PODZIALE NA GŁÓWNYCH PRZEWOŹNIKÓW
 źródło: Studium zrównoważonego rozwoju transportu Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej

Biorąc pod uwagę tabor, w skład MZK S.A. wchodzi pojazdy trzech typów: MINI, MIDI, MAXI. Są to autobusy o długości 12 metrów i stanowią one ok. 82% łącznej liczby autobusów. Pojazdów klasy MINI jest ok. 15%, a MIDI ok. 3% łącznej liczby autobusów. Średnia liczba miejsc siedzących i stojących jest zależna od wielkości pojazdów. Autobusy 12-metrowe mieszczą od 62 do 106 podróżujących, 10-metrowe – do 54 pasażerów, a 7-metrowe – od 32 do 41 pasażerów⁴⁶. Istotny jest też wiek

⁴⁶ Studium zrównoważonego rozwoju transportu Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej, opracowanie własne na podstawie danych z MZK S.A. w Ostrowie Wielkopolskim.

taboru i liczba pojazdów eksploatowanych marek. Poniższe zestawienie przedstawia wiek taboru MZK S.A w Ostrowie Wielkopolskim.

Rocznik pojazdu	1992	1994	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2014
Liczba pojazdów	2	2	2	6	2	4	3	4	6	3	3	4	6	2	5	9	1	1
Suma	65																	

Tabela 3. WIEK TABORU MZK S.A. W OSTROWIE WIELKOPOLSKIM
 źródło: Studium zrównoważonego rozwoju transportu Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej za opracowaniem własnym na podstawie danych z MZK S.A. w Ostrowie Wielkopolskim

Liczbę pojazdów poszczególnych marek eksploatowanych przez MZK S.A. przedstawia poniższa tabela.

Marka pojazdu	Liczba pojazdów
Solaris	25
MAN	23
Iveco	7
Jelcz	3
Autosan	2
Irisbus	2
Mercedes	2
Suma	65

Tabela 4. LICZBA POJAZDÓW POSZCZEGÓLNYCH MAREK EKSPLOATOWANYCH PRZEZ MZK S.A. W OSTROWIE WIELKOPOLSKIM
 źródło: Studium zrównoważonego rozwoju transportu Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej za opracowaniem własnym na podstawie danych z MZK S.A. w Ostrowie Wielkopolskim

Spółka MZK planuje dalszą wymianę taboru. Nowe pojazdy będą uwzględniać potrzeby osób niepełnosprawnych, o ograniczonej zdolności ruchowej oraz najwyższe normy emisji spalin do atmosfery (ok. 4 na 10 pojazdów eksploatowanych przez Miejski Zakład Komunikacji S.A. w Ostrowie Wielkopolskim spełnia najniższe z norm emisji spalin – EURO 1 lub EURO 2, a co piąty autobus – EURO 3). Przejawem niniejszego jest m.in. ostatni zakup spółki – w 2014 roku zakupiono pojazd Solaris Urbino 10 spełniający normę EURO 6⁴⁷.

⁴⁷ Na podstawie danych MZK S.A. w Ostrowie Wielkopolskim.

W 2015 roku, w skład taboru KLA Sp. z o.o. wchodziły pojazdy o 4 długościach: 12-metrowe autobusy – w liczbie 54, co stanowi 88% łącznej liczby autobusów, 18-metrowe – 5 sztuk, stanowiące 8%. W niewielkiej ilości występują pojazdy 7-metrowe – 2 sztuki, stanowiące 3% oraz 1 pojazd 10-metrowy. Poniższe zestawienie przedstawia wiek taboru KLA Sp. z o.o. w Kaliszu.

Rocznik	1996	1997	1998	2000	2003	2006	2008	2009	2010	2011	2013
Liczba	1	1	10	7	4	11	8	1	11	6	2
Suma	62										

Tabela 5. WIEK TABORU KLA SP. Z O.O.

źródło: Studium zrównoważonego rozwoju transportu Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej za opracowaniem własnym na podstawie Planu zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego Miasta Kalisza

Liczbę pojazdów poszczególnych marek eksploatowanych przez KLA sp. z o.o. przedstawia tabela.

Marka	Liczba pojazdów
Volvo	30
MAN	1
Scania	11
Solaris Urbino 10	2
Solaris Urbino 18	3
Solaris Urbino 12	11
Kapena Iveco 65C Urby	2
Iveco Daily	2
Suma	62

Tabela 6. LICZBA POJAZDÓW POSZCZEGÓLNYCH MAREK EKSPLOATOWANYCH PRZEZ KLA SP Z O.O. W KALISZU – STAN NA 2015 R.

źródło: Studium zrównoważonego rozwoju transportu Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej za opracowaniem własnym na podstawie danych z KLA sp. z o.o.

Obszar AKO obsługuje przede wszystkim PKS Kalisz i PKS Ostrów Wielkopolski oraz mniejsi przewoźnicy prywatni. PKS Kalisz Sp. z o.o. wykonuje głównie lokalne przewozy pasażerskie na obszarze powiatu kaliskiego oraz przewozy międzymiastowe łączące zarówno stolice gmin na terenie AKO, jak również wykraczające poza granice Aglomeracji. Według stanu na dzień 10.05.2015 roku kursy autobusów regularnie odbywają się pomiędzy Ostrowem Wielkopolskim,

Nowymi Skalmierzycami, Gołuchowem, Opatówkiem, Stawiszynem, Blizanowem, Korzeniewem, Brzeziniami i Oszczeklinem. PKS Ostrów Wielkopolski Sp. z o.o. z kolei świadczy usługi transportowe w powiecie ostrowskim oraz międzymiastowe. Linie autobusowe łączą Ostrów Wielkopolski z Kaliszem, Raszkowem, Odolanowem, Grudzielcem Nowym, Górzniem, Gałazkami Wielkimi, Psarami, Antoninem, Odolanowem, Granowcem, Cieszynem. Ponadto obszar AKO, głównie wzdłuż arterii łączącej dwa ośrodki rdzenia Aglomeracji, obsługują przewoźnicy tacy jak: PKS Turek S.A., PKS Radom Sp. z o.o., PKS Włocławek Sp. z o.o., PKS w Ostrowcu Świętokrzyskim Sp. z o.o., PKS w Gnieźnie Sp. z o.o. oraz przewoźnicy prywatni.

Analizując transport publiczny funkcjonujący na obszarze Aglomeracji należy zwrócić uwagę na tabor, za pomocą którego realizowane są usługi transportowe. Stan techniczny pojazdów autobusowych ma duże znaczenie, jeśli chodzi o bezpieczeństwo, zanieczyszczenie środowiska oraz poziom hałasu, a także dostosowania wielkości pojazdów do występującego ruchu pasażerskiego.

Widoczne są pozytywne zmiany w tym zakresie, jednak w skład eksploatowanego taboru oprócz niskopodłogowych i ekologicznych autobusów wchodzi także autobusy nie spełniające powyższych kryteriów. W rezultacie konieczna jest dalsza wymiana taboru podyktowana zarówno względami społecznymi (dostępność środków komunikacji miejskiej dla osób o ograniczonych możliwościach poruszania się), jak i środowiskowymi (ograniczenie niskiej emisji).

Odnosząc się do kwestii związanych z jakością dworców autobusowych wpływających na atrakcyjność transportu autobusowego, stwierdza się, że ich stan jest dobry. Dworzec Autobusowy w Ostrowie Wielkopolskim jest administrowany przez Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej w Ostrowie Wielkopolskim. Dworzec zawiera budynek dworcowy oraz pomieszczenia pomocnicze posiadające następujące wyposażenie: poczekalnię z miejscami siedzącymi dla podróżnych, kasę biletową, punkt informacji o rozkładzie jazdy i regulaminie przewozu, wizualny system informacji o przyjazdach i odjazdach autobusów, toalety dla podróżnych. Ponadto dworzec autobusowy posiada:

- zadaszone stanowiska odjazdowe wyposażone w system informacji o odjazdach autobusów z danego stanowiska,
- stanowiska przyjazdowe w komunikacji krajowej i zagranicznej,
- utwardzony plac manewrowy,

- miejsca parkingowe dla samochodów osobowych klientów korzystających z usług dworcowych.

Problemem występującym na terenie Miasta Kalisza jest brak uzgodnień, co do korzystania z dworca autobusowego będącego własnością PKS w Kaliszu. Dworzec ten powinien być dworcem miejskim lub Aglomeracyjnym, gdyż służy obsłudze pasażerów z Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej. Aktualnie dworzec ten nie spełnia roli dla komunikacji miejskiej i podmiejskiej. Miasto Kalisz poprzez MZDiK planuje rozwiązać ten problem budując zintegrowane centrum przesiadkowe wykorzystujące oba dworce kolejowy i autobusowy dla obsługi pasażerów. Dworzec autobusowy ma być miejscem rozpoczynającym i kończącym kursy w Kaliszu w komunikacji powiatowej, międzywojewódzkiej oraz międzynarodowej.

4.3.9. Centra przesiadkowe

Na terenie AKO wyróżniono węzły przesiadkowe, spośród których 21 posiada następujący standard wyposażenia: wiatę, zatokę, ławkę oraz tabliczkę z rozkładem jazdy. Ponadto na terenie AKO zlokalizowanych jest 526 przystanków. Sugerowanym standardem wyposażenia przystanków, umożliwiającym wizualną identyfikację oraz bezpieczeństwo i komfort oczekujących jest to, aby każdy z nich posiadał w/w elementy. Jednym z ważnych elementów dostosowywania infrastruktury transportowej do potrzeb mieszkańców jest nie tylko bezpieczeństwo i komfort oczekiwania na środek transportu, ale również identyfikacja wizualna. Zarządcy infrastruktury dążą do ustandaryzowania wyposażenia przystanków. W pierwszej kolejności należy zunifikować przystanki będące obecnymi i przyszłymi węzłami komunikacyjnymi.

Uwzględniając obecną infrastrukturę przystankową, znaczenia dla rozwoju transportu zbiorowego w Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej nabiera konieczność budowy węzłów przesiadkowych. Przystanki oznaczone jako węzły przesiadkowe powinny być czytelnie oznakowane. Nie bez znaczenia jest również modernizacja innych przystanków na terenie AKO. Korzystnym rozwiązaniem byłoby umożliwienie wprowadzenia takich systemów jak *Park&Ride*⁴⁸, a zwłaszcza *Kiss&Ride*⁴⁹. Zmiany

---

⁴⁸ Park&Ride to system, który integruje miejsca parkingowe zlokalizowane na obrzeżach miast z siecią transportu publicznego. Wymaga to budowy znaczącej liczby miejsc parkingowych w pobliżu przystanku bądź też pętli autobusowej.

najbardziej koniecznie są w punktach takich jak dworce kolejowe i autobusowe w Kaliszu oraz Ostrowie Wielkopolskim. Podczas planowania wszelkich modernizacji węzłów przesiadkowych należy wziąć pod uwagę liczbę i częstotliwość kursowania pojazdów obsługujących węzeł, przewidywaną liczbę pasażerów z niego korzystających⁵⁰, umiejętne kontrolowanie oraz monitoring stanu czystości oraz ewentualnych uszkodzeń infrastruktury przystankowej. Fundamentalne dla tych rozwiązań jest prowadzenie aktualnej inwentaryzacji oraz okresowych kontroli wszystkich przystanków na terenie miasta i poza nim, aby móc lepiej monitorować ich stan techniczny.

Poprawa spójności komunikacyjnej Aglomeracji wymaga zatem budowy centrów przesiadkowych w Kaliszu i Ostrowie Wielkopolskim. Centra takie dają możliwość łączenia różnych form transportu, pozwalają również w pełni wykorzystać potencjał transportu publicznego w wyniku synchronizacji połączeń kolejowych i autobusowych, zarówno międzymiastowych jak i miejskich. Dodatkowo centra takie, jeżeli posiadają rozbudowaną infrastrukturę towarzyszącą (parkingi), zmniejszają natężenie transportu prywatnego, ponieważ zachęcają do korzystania z przyjaznych środowisku form transportu takich jak środki komunikacji miejskiej i rower. Tym samym przyczyniają się do ograniczenia niskiej emisji, umożliwiają również szybsze przemieszczanie się wewnątrz Aglomeracji przy najniższym koszcie, likwidując lub ograniczając uliczne „korki”.

4.3.10. Parkingi i strefy płatnego parkowania

„Studium zrównoważonego rozwoju transportu Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej” przedstawia wyniki inwentaryzacji strefy płatnego parkowania w miastach AKO oraz strefy tzw. śródmieścia funkcjonalnego – a więc obszary, które ze względu na dostępność miejsc parkingowych znajdują się w obszarze oddziaływania strefy płatnego parkowania. W pozostałych miejscowościach zostały zinwentaryzowane miejsca parkingowe w obszarach centrotwórczych oraz w miejscach będących atrakcjami turystycznymi. W Kaliszu zdiagnozowano 2495 miejsc przeznaczonych do

---

⁴⁹ System Kiss&Ride natomiast polega na budowie niewielkiej liczby miejsc parkingowych w pobliżu Węzłów Przesiadkowych. Istotnym elementem systemu Kiss&Ride jest to, aby postój przekraczający 20 minut wiązał się ze zwielokrotnioną opłatą. Te systemy znacznie poprawiłyby zintegrowanie sieci transportowej na terenie Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej.

⁵⁰ Źródło: Studium Rozwoju Zrównoważonego Transportu dla Obszaru Funkcjonalnego Aglomeracji Konińskiej, Konin 2014.

parkowania, w Ostrowie Wielkopolskim zdiagnozowano ich 945. W obu miastach, parkowanie w większości przypadków odbywa się w zatokach przy jezdni i bezpośrednio na jezdni, sprzyjają temu szerokie przekroje dróg i ulic. Studium pokazuje, że większość przestrzeni parkingowej nie jest podzielona na stanowiska, stąd możliwość dowolnego sposobu postoju pojazdu. Obserwuje się też duży udział parkowania na chodniku, ograniczenie przestrzeni dla pieszych i utrudnienia w korzystaniu z chodnika szczególnie dla osób niepełnosprawnych, osób z dziećmi w wózkach. Problemem też jest nadmierna liczba stanowisk postojowych w centrach małych miejscowości i brak przestrzeni dla pieszych. Na terenach wiejskich przestrzenie parkingowe występują w sąsiedztwie sklepów, ośrodków zdrowia, kościołów, stadionów i cmentarzy. Miejsca te są przeważnie nieoznakowane, a parkowanie odbywa się w sposób niekontrolowany. Sytuacja ta pokazuje, że istotnym działaniem jest nastawienie polityki transportowej na:

- uporządkowanie parkowania w rejonie śródmiejskim w zakresie wydzielenia, oznakowania stanowisk, weryfikacji dotychczasowego sposobu wyznaczania miejsc do parkowania,
- wprowadzenie ograniczeń przestrzeni parkingowej w centrum,
- nieznaczne zmniejszenie liczby stanowisk postojowych w centrach małych miast przez wydzielenie części rynków tylko dla pieszych,
- wyznaczenie na terenach wiejskich uporządkowanych, oznakowanych parkingów w bezpiecznej lokalizacji w stosunku do jezdni,
- budowa parkingów *Park&Go* w bliskim sąsiedztwie centrum.

W celu sprawnego funkcjonowania systemu zrównoważonego transportu konieczne jest informowanie użytkowników układu drogowo-ulicznego o dostępnych miejscach parkingowych na poszczególnych parkingach włączonych do systemu, przede wszystkim buforowych (*Park&Go*) i strategicznych (*Park&Ride*). System Informacji Parkingowej ma służyć dynamicznemu przekazywaniu kierowcom informacji o liczbie wolnych miejsc na najważniejszych dla miast parkingach. System pozwala na ograniczenie negatywnego efektu, jakim jest zwiększone natężenie ruchu spowodowane poszukiwaniem wolnych miejsc parkingowych. Wprowadzenie systemu informacji parkingowej wymaga uporządkowania zasad parkowania i wydzielenia miejsc. Istotne jest zaplanowanie lokalizacji znaków i tablic informacji parkingowych jako elementu systemu ITS. Tablice będą wyświetlały informację o dostępnych parkingach i liczbie miejsc, a znaki będą ułatwiały dojazd do

wybranego parkingu i informowały o liczbie dostępnych miejsc parkingowych. Znaki mogą funkcjonować jako pojedyncze, informujące o liczbie miejsc parkingowych na obsługiwanym parkingu, natomiast tablice – jako zbiorcze znaki informujące o wolnych miejscach na wszystkich parkingach w systemie. Lokalizację tablic przewiduje się na trasach wlotowych do miast Kalisza i Ostrowa Wielkopolskiego, a znaków – bezpośrednio przy trasach dojazdowych do parkingów. Funkcjonowanie systemu uwarunkowane jest montażem urządzeń detekcji w postaci pętli indukcyjnych zliczających pojazdy wjeżdżające oraz wyjeżdżające z parkingu. Możliwe jest również stosowanie kamer, ale w tym przypadku ze względów eksploatacyjnych zalecane jest wbudowanie pętli jako rozwiązania trwalszego.

4.3.11. Koncepcja transportu publicznego w dokumentach programowych

Całościową wizję funkcjonowania transportu wewnątrz Aglomeracji, w tym zbiorowego transportu publicznego zawiera „Studium zrównoważonego rozwoju transportu Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej”⁵¹. Jednym z wielu ustaleń Studium jest określenie standardu usług przewozowych w transporcie zbiorowym, opartego na idei współpracy (wszystkich jednostek zarządzających infrastrukturą drogową, ruchem drogowym i systemem komunikacji zbiorowej) oraz integracji (wszystkich środków transportu). Standard ten polega na:

- systemie priorytetów w ruchu dla transportu publicznego (pasów ruchu dla autobusów na trasach wjazdowych do miasta lub do jego centrum),
- budowie parkingów dla użytkowników pojazdów indywidualnych przed wjazdami w strefy bliższe rdzenia Park&Ride z bogatą ofertą połączeń komunikacji zbiorowej (o odpowiednio dużej częstotliwości kursowania) oraz parkingów Park&Go ograniczających ruch w ścisłym centrum miast,
- budowie dogodnych dróg rowerowych zachęcających do odbywania krótkich podróży rowerem zamiast samochodem, w tym dróg dojazdowych do węzłów komunikacji publicznej,
- budowie lub wyznaczeniu miejsc parkingowych dla rowerów, samochodów przy stacjach i dworcach kolejowych oraz autobusowych na terenie Aglomeracji, pozwalających dotrzeć komunikacją indywidualną jak najbliżej do atrakcyjnego

---

⁵¹ Aglomeracja Kalisko-Ostrowska, 2015 r.

węzła komunikacyjnego okolicznym mieszkańcom, a następnie wygodną kontynuację podróży transportem zbiorowym,

- budowie węzłów przesiadkowych pomiędzy różnymi liniami transportu publicznego (w Kaliszu proponowany węzeł w pobliżu dworca kolejowego i PKS wraz z zatoką dla komunikacji autobusowej),
- budowie parkingów Bike&Ride umożliwiającym kontynuowanie podróży wiązanej komunikacją zbiorową,
- stworzeniu gęstej sieci przystanków komunikacji publicznej jak najbliżej źródeł i celów podróży,
- inwestycjach w infrastrukturę rowerową, także tę towarzyszącą (wiaty, stojaki, wypożyczalnie rowerowe Rower Miejski),
- wprowadzeniu karty aglomeracyjnej umożliwiającej komfortowe korzystanie z systemu transportu aglomeracyjnego,
- wprowadzeniu bezpłatnych przewozów rowerów w pociągach;
- systemie planowania podróży dostępny przez stronę internetową i na platformach mobilnych,
- zaplanowaniu rozwoju niskoemisyjnego transportu publicznego.

Studium identyfikuje również na terenie Aglomeracji węzły przesiadkowe, a więc najważniejsze punkty dla podróżujących transportem zbiorowym. Węzły zlokalizowane są w następujących miejscach: Kalisz, Górnośląska Dworzec PKS; Kalisz, Nowy Rynek Babina; Kalisz, Pl. Jana Pawła II; Kalisz, Harcerska Rogatka; Ostrów Wielkopolski dworzec kolejowy; Ostrów Wielkopolski dworzec autobusowy; Blizanów Drugi; Brzeziny; Godziesze; Gołuchów; Kościelna Wieś; Krzywosądów; Lisków; Nowe Skalmierzyce; Ołobok; Strzyżew; Cieszyn; Stawiszyn; Zbiersk; Chojno; Szczytniki; Radliczyce, stacja PKP; Mycielin; Dzierzbin; Janków Przygodzki Kościół; Szczurawice; Ceków Kolonia; Kamień; Koźminek; Odolanów Rynek; Odolanów, Górka ul. Kaliska; Wierzbno-Pakowiec; Odolanów; Tarchały Wielkie; Opatówek; Żelazków. Punkty przesiadkowe wskazane są jako priorytetowe do ustandaryzowania w zakresie wyposażenia przystanków, w skład którego powinny wchodzić: czytelne oznakowanie miejsca z nazwą przystanku, wiata, zatoka autobusowa, ławka, dynamiczna informacja pasażerska DIP (informacja o bieżącym rozkładzie jazdy, trasie przejazdu, systemie taryfowym, schemacie sieci) oraz stojaki rowerowe. Dokument wskazuje również potrzebę wprowadzenia systemów Park&Ride i Kiss&Ride w Kaliszu i Ostrowie Wielkopolskim, priorytetowo na

dworcach autobusowych i kolejowych, przy czym wszystkie inwestycje muszą uwzględniać liczbę i częstotliwość kursowania pojazdów obsługujących węzeł oraz przewidywaną liczbę pasażerów.

Studium przewiduje także rozwiązania dla osób niepełnosprawnych oraz tych z ograniczoną mobilnością, aby również dla tych mieszkańców AKO transport publiczny był atrakcyjny i szeroko dostępny. Rozwiązania te polegają na używaniu dużych, czytelnych i wyraźnych czcionek w rozkładach jazdy, taryfikatorach oraz schematach linii, umieszczaniu informacji na właściwej wysokości, tak aby była ona dostępna dla osób na wózkach inwalidzkich, płaskiej i utwardzonej nawierzchni infrastruktury przystankowej, stosowaniu tzw. płytek prowadzących na peronach, wyznaczających krawędzie oraz stopniowej wymianie i modernizacji taboru.

Dopełnieniem standardu usług przewozowych w transporcie zbiorowym, sieci węzłów przesiadkowych (i ich ujednoliconego wyposażenia) oraz rozwiązań dla osób niepełnosprawnych jest zintegrowana informacja pasażerska, również definiowana w Studium. W jej skład wchodzi:

- urządzenia zamontowane w pojazdach komunikacji zbiorowej oraz oprogramowanie,
- wspomniane już tablice informacyjne (DIP-dynamiczna informacja pasażerska) na przystankach wraz z urządzeniami zasilania,
- centrum zarządzania sprawujące funkcję zarządzania i monitoringu systemu,
- infrastruktura komunikacyjna i informatyczna umożliwiająca transmisję danych i sygnałów sterujących pomiędzy poszczególnymi elementami systemu,
- terminale informacji pasażerskiej,
- planer podróży umożliwiający zaplanowanie przejazdu zarówno przez stronę internetową, jak i platformę mobilną.

Całościowa koncepcja funkcjonowania transportu publicznego opisana w Studium zawiera również ideę integracji taryfowej przewoźników (polegającą na zamianie kilku różnych biletów w jedną, wygodną w użytkowaniu kartę bądź aplikację mobilną) oraz stosowną politykę informacyjno-promocyjną skierowaną dla mieszkańców AKO.

Należy pamiętać, że nowa polityka spójności UE na lata 2014-2020 jako jeden z kluczowych obszarów uznaje wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną. Gminy AKO również uznają wielkie znaczenie tego obszaru, czego potwierdzeniem jest przystąpienie 12 jst, tj. 11 gmin wchodzących w skład Powiatu Kaliskiego, który

to występuje jako partner wiodący oraz 1 gmina Powiatu Ostrowskiego) do sporządzenia wspólnego dokumentu w tym zakresie - Planu Gospodarki Niskoemisyjnej (PGN), który będzie zawierała zagadnienia mobilności miejskiej, a mianowicie zbiorowy transport pasażerski, transport niezmotoryzowany, intermodalność, transport drogowy, zarządzanie mobilnością, wykorzystanie inteligentnych systemów transportowych, logistyka miejska, bezpieczeństwo ruchu drogowego w miastach, wdrażanie nowych wzorców użytkowania, promocja ekologicznie czystych i energooszczędnych pojazdów. W przypadku pozostałych jst AKO: 8 jst posiada już opracowane i przyjęte PGN, które zostaną aktualizowane o kwestie mobilności miejskiej, 2 powiaty nie posiadają PGN, a jedna jst jest w trakcie indywidualnego jego opracowywania (nastąpi jego aktualizacja w zakresie mobilności miejskiej). Plany PGN określają poziom zużycia energii i poziom emisji dwutlenku węgla na terenie gminy oraz wyznaczają kierunki, prowadzące do redukcji emisji gazów cieplarnianych, zwiększenia udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych oraz redukcji zużycia energii finalnej (poprzez podniesienie efektywności energetycznej). W celu wpisania się w koncepcję strategicznego podejścia do inwestycji w ramach CT 4 niezbędny jest plan zrównoważonej mobilności miejskiej lub dokument równoważny (tj. PGN uzupełniony o zagadnienia mobilności miejskiej) m.in. informacji nt.: sieci komunikacyjnej, na której planowane jest wykonanie przewozów o charakterze użyteczności publicznej, oceny i prognozy potrzeb przewozowych, preferencji dotyczących wyboru rodzaju środka transportu, czy pożądanego standardu usług przewozowych. Strategia ZIT AKO zawiera ustalenia wynikające z PGN-ów oraz „Studium zrównoważonego rozwoju transportu Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej” w zakresie celów i planowanych działań.

Gminy: Gołuchów, Odolanów, Przygodzice, Raszków, Sośnie, Gmina Ostrów Wielkopolski oraz Miasto Kalisz i Miasto Ostrów Wlkp. dysponują gotowym Planem Gospodarki Niskoemisyjnej i wdrażają jego ustalenia, natomiast 12 gmin (dodatkowo Powiat Kaliski jako partner wiodący), w tym wszystkie z Powiatu Kaliskiego oraz gmina Sieroszewice z Powiatu Ostrowskiego przystąpiło do opracowania wspólnego PGN (termin zakończenia prac koniec kwietnia 2016 r.), jedna gmina AKO prace nad dokumentem planuje zakończyć w II kwartale 2016 r. - szczegóły zawiera załącznik nr 1 do Strategii ZIT AKO. Ustalenia i wnioski płynące z tych dokumentów mogą mieć istotne znaczenie dla zapisów niniejszej Strategii, wprowadzając do niej nowe elementy bądź modyfikując już istniejące. W związku z tym przewiduje się możliwość

aktualizacji Strategii ZIT AKO, tak aby dokument ten był zgodny i spójny z poszczególnymi gminnymi PGN⁵².

„Studium zrównoważonego rozwoju transportu Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej” przedstawia istniejące uwarunkowania oraz określa podstawowe cele i kierunki zrównoważonego rozwoju transportu na terenie AKO. Dokument obejmuje wszystkie gałęzie transportu pasażerskiego oraz transport towarowy i zawiera następujące elementy, w tym wymogi związane z Planem Mobilności Miejskiej:

1) Syntetyczna diagnoza systemu transportowego:

- a) uwarunkowania zewnętrzne,
- b) tendencje wpływające na rozwój transportu w Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej,
- c) dostępność transportowa na tle kraju,
- d) możliwości wykorzystania transportu lotniczego,
- e) uwarunkowania wewnętrzne,
- f) charakterystyka organizatorów i przewoźników transportu zbiorowego,
- g) opis układu drogowego i kolejowego,
- h) rozwój przestrzenny AKO a transport,
- i) dwa scenariusze rozwoju transportu: trend (oparty na aktualnych tendencjach) i przyjazny dla środowiska (zrównoważony rozwój).

2) Diagnoza strategiczna systemu transportu:

- a) podział podróży wg środka transportu dla Kalisza, Ostrowa Wielkopolskiego oraz sześciu gmin leżących w pierwszym i drugim pierścieniu AKO,
- b) Kompleksowe Badania Ruchu (KBR) w wariantach podstawowym: czyli badanie zachowań komunikacyjnych w AKO obejmujące:
  - ruch generowany przez mieszkańców i pojazdy obszaru zawartego w jej granicach,
  - ruch absorbowany (pozostała część ruchu osób i pojazdów

---

⁵² Wymóg KE/UP dotyczy postrzegania projektów zrównoważonej mobilności miejskiej w tym transportu publicznego, w ramach szerszego podejścia wpisującego się w strategię ZIT, plany niskoemisyjne lub inne dokumenty planistyczne. PGN-y lub inne równoważne dokumenty planistyczne muszą w zależności od zidentyfikowanych potrzeb, zawierać (w formie rozdziału lub załącznika) odniesienia do takich kwestii z zakresu mobilności miejskiej jak: zbiorowy transport pasażerski, transport niezmotoryzowany, intermodalność, transport drogowy, zarządzanie mobilnością, wykorzystanie inteligentnych systemów transportowych, logistyka miejska, bezpieczeństwo ruchu drogowego w miastach, wdrażanie nowych wzorców użytkowania, czy promocja ekologicznie czystych i energooszczędnych pojazdów.

- korzystających z układu transportowego zawartego w jego granicach),
- c) ocena i prognoza potrzeb przewozowych (w tym najważniejsze generatory ruchu w AKO),
  - d) układ linii transportu zbiorowego (w tym: autobusowego i kolejowego),
  - e) inwentaryzacja i ocena ciągłości systemu ścieżek (dróg) rowerowych i ciągów pieszo-rowerowych,
  - f) inwentaryzacja istniejących miejsc postojowych, parkingów, stref płatnego parkowania,
  - g) stopień koordynacji rozkładów jazdy wszystkich przewoźników,
  - h) dostępność przestrzenna do infrastruktury przystankowej transportu zbiorowego,
  - i) atrakcyjność i funkcjonalność układu sieci komunikacyjnej w AKO,
  - j) charakterystyka transportu usług taksówkowych,
  - k) przewozy uczniów i osób niepełnosprawnych,
  - l) pożądany standard usług przewozowych w transporcie zbiorowym,
  - m) badania ruchu na dworcach kolejowych,
  - n) możliwości wykorzystania transportu kolejowego w obsłudze Aglomeracji.
- 3) Sformułowanie polityki transportowej AKO, w tym:
- a) w zakresie organizacji ruchu (strefy ograniczonej dostępności, parkowania, prędkości, uspokajanie ruchu, zapewnienie priorytetów dla transportu zbiorowego, wykorzystanie ITS do informowania kierowców o sytuacji na drogach, informacji o miejscach parkingowych, zintegrowanej informacji pasażerskiej),
  - b) zróżnicowanie dostępności samochodu w różnych obszarach aglomeracji, strefowanie obszaru aglomeracyjnego,
  - c) strefowanie rozwoju ulic i parkingów, dostosowanie ulic i kontrola liczby miejsc parkingowych w obszarach śródmiejskich i ich otoczeniu, polityka w zakresie parkowania, ustalenie standardów zapewnienia miejsc postojowych, integracja i substytucja różnych środków transportu zbiorowego i indywidualnego, budowa parkingów (w tym: buforowych, „park&ride”, „bike &ride”),
  - d) rozbudowa infrastruktury przystankowej, pożądany standard, budowa zintegrowanych węzłów przesiadkowych,
  - e) publiczna zintegrowana informacja pasażerska dostępna na wyświetlaczach

- (np. na dworcach, centrach przesiadkowych) oraz wyszukiwarka podróży dostępną w Internecie i na urządzeniach mobilnych,
- f) koncepcja integracji taryfowej wszystkich przewoźników, możliwość wprowadzenia wspólnego biletu,
  - g) koncepcja rozwoju systemu dróg rowerowych w aspekcie dojazdów do pracy i szkół, uczelni, dostępności do usług publicznych oraz dokonywania zakupów, a także turystyki i rekreacji – zbudowanie koncepcji rozwoju tras rowerowych łączących gminy wchodzące w skład AKO z rdzeniem AKO z uwzględnieniem ich hierarchizacji oraz określenie standardów budowy dróg rowerowych,
  - h) rozwój układu dróg obsługujących transport wewnątrz aglomeracyjny przy uwzględnieniu aspektów bezpieczeństwa ruchu drogowego,
  - i) rozwój układu dróg obsługujących transport zewnątrz aglomeracyjny (w tym: połączenie z A2, S11, S8 oraz obwodnice w ciągach dróg krajowych) z uwzględnieniem aspektów bezpieczeństwa ruchu drogowego;
  - j) zapewnienie spójności systemów transportowych: lokalnego, aglomeracyjnego (w tym pieszego i rowerowego), krajowego i międzynarodowego,
  - k) rozwój carsharing, carpooling,
  - l) przygotowanie i prowadzenie polityki informacyjno-promocyjnej skierowanej do mieszkańców AKO w celu podnoszenia świadomości dotyczącej transportu zrównoważonego i zmian zachowań transportowych,
  - m) zestawienie wskaźników służących ocenie wdrożenia polityki transportowej w AKO.

Studium uwzględnia również cele zrównoważonego rozwoju transportu na terenie AKO, takie jak:

- a) zapewnienie sprawności funkcjonowania Aglomeracji przy rosnącym poziomie motoryzacji, w tym łagodzenie funkcjonalnych uciążliwości (ograniczona dostępność, zatłoczenie dróg, trudności parkingowe),
- b) poprawa jakości transportu zbiorowego,
- c) stworzenie warunków dla rozwoju ruchu rowerowego, poprawa warunków ruchu pieszego,
- d) wprowadzenie polityki parkingowej,
- e) poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego,

- f) łagodzenie nierównomierności w obsłudze transportowej obszarów miejskich i wiejskich oraz różnych grup mieszkańców (zwłaszcza osób niepełnosprawnych),
- g) dostępność transportu publicznego dla osób niepełnosprawnych (infrastruktura przystankowa, dworce, środki transportu),
- h) ograniczenie uciążliwości transportu dla mieszkańców i negatywnego wpływu na środowisko naturalne,
- i) wykorzystania ITS w celu zapewnienia informacji pasażerskiej oraz informacji dla kierowców, dostępności miejsc do parkowania i zapewnienia priorytetów dla transportu zbiorowego w sygnalizacji świetlnej,
- j) stymulowanie rozwoju gospodarczego AKO,
- k) utrzymanie lub przywracanie ład przestrzennego,
- l) poprawa dostępności obiektów użyteczności publicznej.

Jednym z ważnych działań jest tzw. „czysty transport” zapewniający ograniczanie niskiej emisji. Tworzenie centrów przesiadkowych i wymiana taboru jest niezbędnym elementem realizacji tych działań na terenie Aglomeracji. Tu również AKO wykazuje się dużą aktywnością, opracowując „Studium zrównoważonego rozwoju transportu Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej”. Co więcej, wszystkie gminy Aglomeracji planują opracować dokumenty niskoemisyjne, aby przygotować całościowe i kompleksowe rozwiązania.

4.3.12. Infrastruktura teleinformatyczna

Analiza dokumentu pt. „Wykaz i klasyfikacja miejscowości”, będącego załącznikiem do Studium wykonalności projektu „Budowa Wielkopolskiej Sieci Szerokopasmowej” prowadzi do wniosku, że poza najważniejszymi miastami AKO, dostęp do infrastruktury informatycznej na analizowanym obszarze jest przeważnie na poziomie średnim lub niskim.

Współcześnie dostęp do Internetu szerokopasmowego dla mieszkańców i przedsiębiorstw jest podstawą ich uczestnictwa w elektronicznych procesach komunikacji, wymiany wiedzy oraz zakupu dóbr i usług. Wraz z rozwojem e-administracji dostęp do Internetu przekłada się na możliwość pełnego korzystania z usług publicznych. Brak dostępu do powyższej technologii przyczynia się do marginalizacji i grozi tzw. wykluczeniem cyfrowym.

Z ogólnopolskich badań GUS⁵³ wynika, że w 2013 r. 59,6% osób w wieku 16-74 lat regularnie korzystało z Internetu, 36,1% Polaków dokonywało zakupów przez Internet, a 22,6% korzystało z usług e-administracji. W stosunku do 2009 r. wartość wszystkich powyższych wskaźników wzrosła. Rosnące wykorzystanie Internetu przez społeczeństwo oraz przedsiębiorców wymusza wzrost wydatków na rozwój stosownej infrastruktury oraz rozwój e-usług. W województwie wielkopolskim w 2013 r. 92,8% przedsiębiorstw miało dostęp do Internetu i był to wskaźnik niższy niż średnia kraju (93,6%). Jednocześnie 87,7% przedsiębiorstw korzystało z e-administracji (w Polsce wskaźnik ten wyniósł 90,4%). Równocześnie Wielkopolska charakteryzowała się znaczną ilością (jedną z najwyższych w kraju) samorządowych hotspotów zainstalowanych w miejscach publicznych.

Na obszarze AKO zaznacza się brak systemu regionalnej zintegrowanej infrastruktury informacji przestrzennej dla dystrybucji zintegrowanych danych i e-usług przestrzennych, jako narzędzia dystrybucji zintegrowanych danych i usług świadczonych dla ludności, administracji i przedsiębiorców za pośrednictwem dedykowanych portali z zakresu: środowiska, infrastruktury przestrzennej, inwestycji, małej i średniej przedsiębiorczości, mobilności i transportu, sportu i turystyki, edukacji, kultury i sztuki, zdrowia, szkoleń zawodowych, pracy, zarządzania kryzysowego i bezpieczeństwa oraz obsługi klienta. Taki system powinien służyć zarówno lokalnej administracji publicznej, jak i integrować usługi publiczne dostępne dla mieszkańców i wszystkich zainteresowanych takimi usługami świadczonymi w obrębie AKO.

Budowę systemu należy poprzedzić kompleksową identyfikacją potrzeb i inwentaryzacją zasobów w zakresie dostępności do szerokopasmowego Internetu (30MBit) na terenie AKO, natomiast głównym celem funkcjonowania takiego systemu powinno być upowszechnienie dostępu, usprawnienie e-administracji oraz poprawa cyfrowych kompetencji społeczeństwa AKO.

Reasumując, na obszarze Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej powinna ulec poprawie dostępność do Internetu, a także liczba e-usług podmiotów publicznych. Rozwój platform cyfrowych ułatwi, zwłaszcza mieszkańcom obszarów peryferyjnych możliwość korzystania z usług edukacyjnych, zdrowotnych czy też administracyjnych.

---

⁵³ Społeczeństwo informacyjne w Polsce. Wyniki badań statystycznych z lat 2009-2013. Główny Urząd Statystyczny, Urząd statystyczny w Szczecinie, Informacje i Opracowania Statystyczne, Warszawa 2013.

Dodatkowo zastosowanie nowoczesnych rozwiązań zmniejszy koszty funkcjonowania przedsiębiorstw i poprawi ich konkurencyjność. Szczególnie ważny jest powszechny dostęp do szerokopasmowego Internetu. Na obszarze Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej dostępność do Internetu oceniana jest jako przeciętna bądź słaba, przy czym w korzystniejszej pod tym względem sytuacji znajdują się gminy powiatu ostrowskiego. Tutaj występowanie obszarów, na których co najmniej dwóch operatorów posiada infrastrukturę szerokopasmowego dostępu do Internetu o przepływności od 2 Mbit/s w kierunku do użytkownika końcowego jest relatywnie częstsze, a skala wykluczenia mniejsza. Nie zmienia to jednak faktu, że interwencją i wsparciem należy objąć cały obszar Aglomeracji. Ponadto istotny jest rozwój e-usług, wśród których szczególne znaczenie dla dalszego rozwoju AKO będzie miał system informacji przestrzennej, dostępny zarówno dla lokalnych jednostek administracji, jak i dla wszystkich mieszkańców Aglomeracji.

4.4. SFERA ŚRODOWISKOWA

Zgodnie z dokumentem „Aglomeracja Kalisko-Ostrowska. Studium rozwoju przestrzennego”⁵⁴, cały obszar Aglomeracji można podzielić pod względem funkcjonalnym na strefy mające odzwierciedlenie w krajobrazie gospodarczym i przyrodniczym. Są to strefy funkcjonalne: intensywnego rozwoju społeczno-gospodarczego i przekształceń urbanistycznych (obejmująca miasta: Kalisz, Ostrów Wielkopolski, Nowe Skalmierzyce i Odolanów); rolniczej przestrzeni produkcyjnej (obejmująca północny fragment obszaru Aglomeracji - gminy: Raszków, Gołuchów i Blizanów); rolnictwa ekologicznego (obejmująca przede wszystkim wsie: Sieroszewice i Godziesze Wielkie); koncentracji funkcji rekreacyjnych (obejmująca tereny wokół gmin: Ceków-Kolonia, Brzeziny, Gołuchów i Opatówek); przyrodnicza o szczególnych walorach środowiska naturalnego (obejmująca gminy: Odolanów i Przygodzice).

4.4.1. Bioróżnorodność

Osią przyrodniczego układu Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej jest rzeka Proсна płynąca we wschodniej części AKO oraz rzeka Barycz płynąca w części południowo-

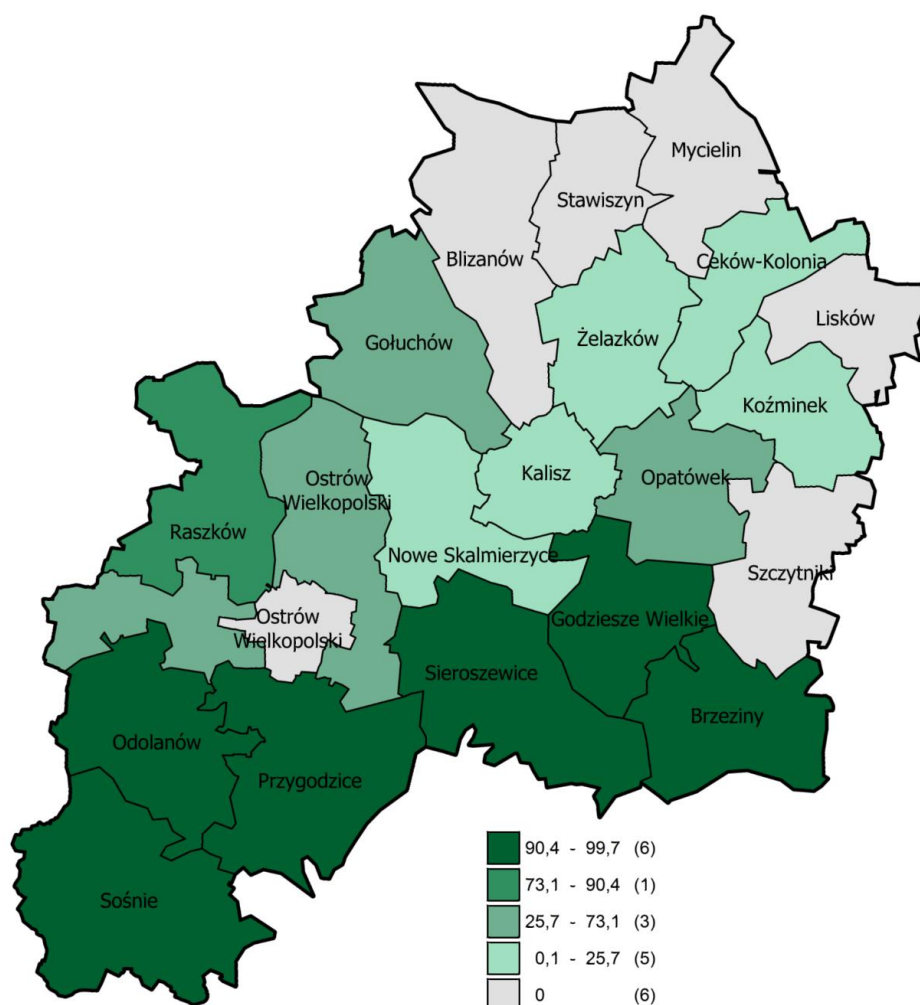
---

⁵⁴ Aglomeracja Kalisko–Ostrowska. Studium rozwoju przestrzennego. Synteza, Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego, Wielkopolskie Biuro Planowania Przestrzennego w Poznaniu, Poznań, 2005.

zachodniej. Z racji wysokich walorów przyrodniczych ochroną prawną objętych jest 44,6% powierzchni Aglomeracji. Łączna powierzchnia obszarów prawnie chronionych w AKO wynosiła w 2013 r. 112 572,1 ha, co stanowiło 11,9% ogółu obszarów prawnie chronionych w Wielkopolsce.

Najwięcej obszarów prawnie chronionych w 2013 r. znajdowało się na terenie gmin: Sośnie (18 676,7 ha), Przygodzice (15 521,2 ha), Sieroszewice (15 200 ha) i Odolanów (13 564,5 ha). Natomiast w mieście Ostrów Wielkopolski oraz w gminach: Stawiszyn, Blizanów, Lisków, Mycielin i Szczytniki tereny prawnie chronione nie występują.

Rysunek 32. UDZIAŁ OBSZARÓW CHRONIONYCH W POWIERZCHNI GMIN W 2013 R. (%)
W WYMIARZE TERYTORIALNYM

źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

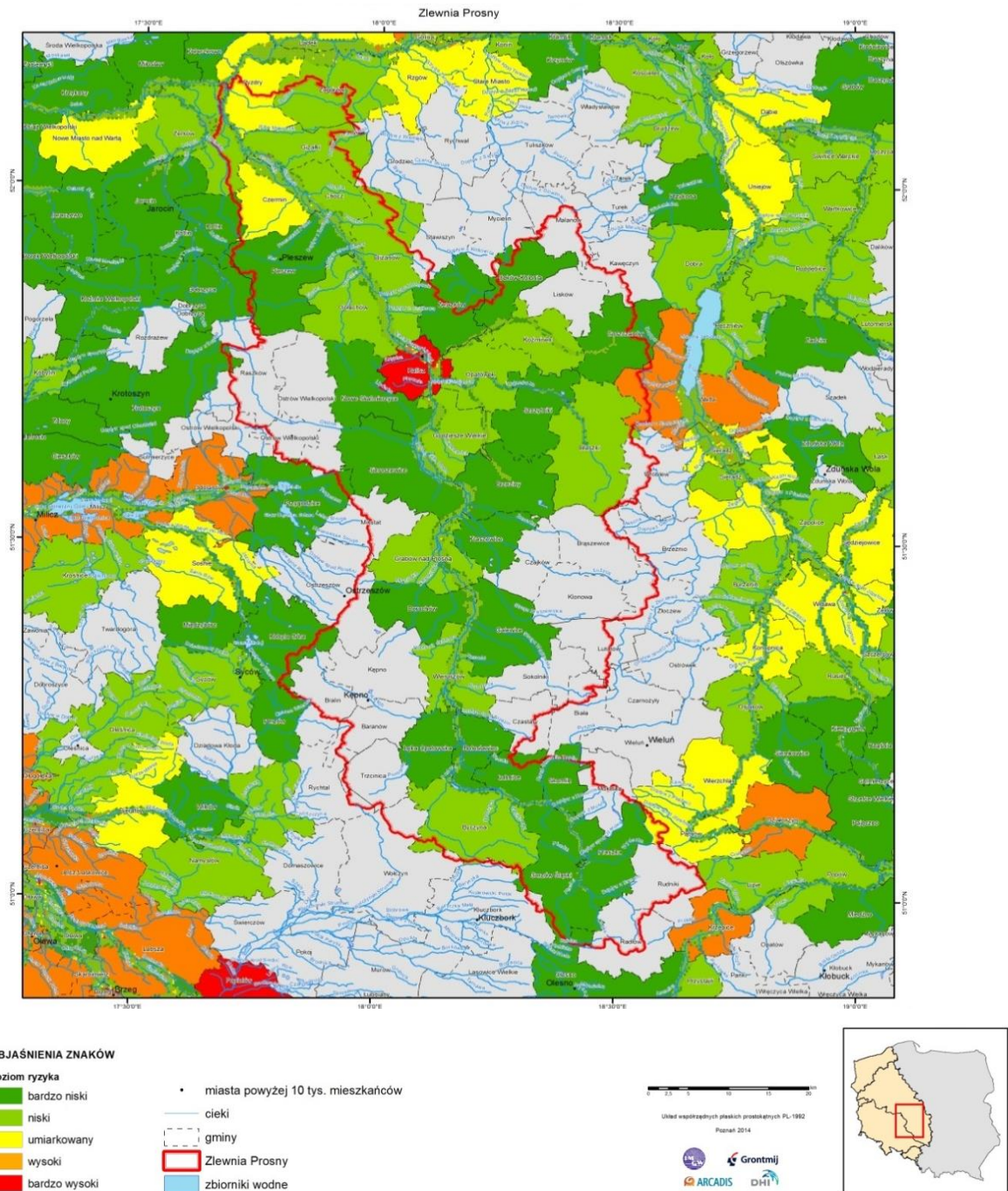
Udział obszarów chronionych w powierzchni gmin jest w AKO bardzo zróżnicowany i zawierał się w 2013 r. w przedziale od 0% (dla gmin, w których obszary takie nie występują) do blisko 100%. Zauważalny jest charakterystyczny

rozkład przestrzenny tej cechy, związany z występowaniem zasobów przyrodniczych i krajobrazowych. Największe udziały wykazały gminy położone wzdłuż południowej granicy Aglomeracji: Odolanów (99,7%), Sośnie (99,5%), Godziesze Wielkie (98,4%), Przygodzice (95%), Sieroszewice (93,2%) i Brzeziny (90,4%). Natomiast w północnej i wschodniej części AKO znajdują się wspomniane już gminy bez jakichkolwiek obszarów chronionych.

Na obszarach gmin o największych walorach przyrodniczych w pierwszej kolejności należy prowadzić działania zmierzające do ochrony i przywracania różnorodności biologicznej, ochrony gleby, a także rozwoju zielonej infrastruktury oraz realizacji działań mających na celu kanalizowanie ruchu turystycznego na obszarach cennych przyrodniczo. Do działań tych zaliczyć można np. przywracanie pożądanego stanu siedlisk przyrodniczych, wsparcie centrów ochrony różnorodności biologicznej oraz promowanie edukacji ekologicznej. Należy także wspierać inicjatywy zmierzające do budowy szlaków turystycznych i ścieżek edukacyjnych. Jednocześnie, w pozostałych gminach należy tak planować przedsięwzięcia, aby nie kolidowały z ochroną przyrody i nie zagrażały obszarom o szczególnych walorach przyrodniczych.

4.4.2. Ochrona przeciwpowodziowa

Ze sferą środowiskową wiąże się problem zapewnienia bezpieczeństwa mieszkańcom poprzez przeciwdziałanie klęskom żywiołowym, zwłaszcza powodziom. Podstawowe zagrożenie powodziowe występuje w okresie wzmożonej ilości opadów atmosferycznych i roztopów wiosennych. Stanowią je wody głównych rzek AKO, tj. Ołoboku, Baryczy, Polskiej Wody, Młyńskiej Wody, Proсны, Swędrni, Krępic i Pokrzywnicy. Terenami najbardziej narażonymi na wystąpienie zagrożenia powodziowego są gminy położone na obszarze Doliny Baryczy, przez które przepływa większość rzek. Na obszarze tym znajdują się również największe zbiorniki wodne. Zagrożenie powodziowe występuje także w dolinie rzeki Proсны i dotyczy przede wszystkim miasta Kalisza.

Rysunek 33. ZINTEGROWANE RYZYKO PRZECIWPOWODZIOWE OD RZEK – ZLEWNIA PROSNY
 źródło: Projekt planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla Regionu wodnego Warty

Powyższa mapa ilustruje zagrożenie powodziowe dotyczące dorzecza Proсны. Nie bez znaczenia jest także zagrożenie stwarzane przez rzekę Barycz w Odolanowie i jego sąsiedztwie. W przyjętej skali zagrożenia powodziowego Kalisz ma przypisane największe zagrożenie powodziowe w całym regionie wodnym Warty (poziom ryzyka bardzo wysoki). Odolanów w tej samej skali ryzyka (pochodzącego od Baryczy) poziom ryzyka ma określony jako wysoki. Inne gminy AKO poziom

ryzyka powodziowego mają wskazany jako umiarkowany, pozostałe jako niski, bardzo niski lub pomijalne. Stwierzeń tych nie należy utożsamiać ze skutkami gwałtownych, nawalnych opadów na terenach zurbanizowanych.

Przeciwdziałanie temu zagrożeniu wymaga w pierwszej kolejności utrzymywania w należyłym stanie lub budowy nowych zbiorników retencyjnych, wałów przeciwpowodziowych, dodatkowych kolektorów deszczowych wraz z pompowniami ścieków oraz regulacji koryt rzek. Kalisz jest miastem najbardziej zagrożonym powodzią w województwie wielkopolskim. Przeciwdziałania temu zagrożeniu wymaga w pierwszej kolejności budowa zbiornika wodnego „Wielowieś Klasztorna” na rzece Prośnie, który zredukuje maksymalne przepływy powodziowe powyżej Kalisza. Kolejną kwestią jest integracja systemów zarządzania kryzysowego na szczeblu Aglomeracji, wyposażenie systemów w nowe technologie oraz doposażenie służb ratunkowych w nowoczesny sprzęt ratunkowy.

Kolejnym zagrożeniem powodziowym, które występuje na terenie AKO szczególnie w okresie miesięcy letnich są gwałtowne, nawalne opady deszczu połączone z burzami termicznymi. Zjawiska te stwarzają zagrożenie dla obszarów miejskich: Kalisza, Ostrowa Wielkopolskiego, Nowych Skalmierzyc, Raszkowa, Odolanowa, gdzie występują duże obszary utwardzone ograniczające retencję gleby. Wody opadowe, których nie jest w stanie odebrać istniejący w tych miastach system kanalizacyjny mogą powodować zalania budynków mieszkalnych, a także pozostałej infrastruktury komunalnej⁵⁵. Kolejną istotną kwestią jest integracja systemu zarządzania kryzysowego na szczeblu AKO oraz wyposażenie służb ratowniczych w systemy wykorzystujące nowe technologie.

4.4.3. Stan i jakość powietrza

Kluczowe znaczenie dla środowiska naturalnego w Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej ma jakość powietrza i związany z tym stan jego zanieczyszczenia. Na obszarze Aglomeracji mamy do czynienia z emisją zanieczyszczeń punktowych (emisja zorganizowana z zakładów, powstająca w wyniku energetycznego spalania paliw oraz przemysłowych procesów technologicznych), liniową (emisja komunikacyjna z transportu samochodowego i kolejowego) oraz powierzchniową

---

⁵⁵ Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Ostrowskiego. Aktualizacja, Poznań 2009, Aktualizacja Powiatowego Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Kaliskiego na lata 2009-2012 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2013-2016, Kalisz 2009.

(emisja z palenisk domowych, oczyszczania ścieków w otwartych urządzeniach oczyszczających i składowania odpadów). Największa emisja z instalacji do spalania paliw na terenie AKO pochodzi z Ostrowskiego Zakładu Ciepłowniczego S.A. oraz zakładu Ciepło Kaliskie Sp. z o.o.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu, Delegatura w Kaliszu w informacji o stanie środowiska i działalności kontrolnej w roku 2013 podaje wyniki monitoringu jakości powietrza dla Miasta Kalisza, powiatu kaliskiego, powiatu ostrowskiego i powiatu pleszewskiego. Badanie obejmowało pomiary dla: dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, tlenku węgla, benzenu, ozonu, pyłu PM_{2,5}, pyłu PM₁₀ i benzo(a)pirenu oznaczanego w pyłe PM₁₀ oraz metali oznaczanych w pyłe PM₁₀. Oceny jakości powietrza dokonywane były z uwzględnieniem dwóch grup kryteriów: ustanowionych ze względu na ochronę zdrowia ludzi oraz ze względu na ochronę roślin. Wynikiem oceny, zarówno pod kątem kryteriów dla ochrony zdrowia, jak i kryteriów dla ochrony roślin, dla wszystkich substancji podlegających ocenie, było zaliczenie badanego obszaru do jednej z poniższych klas:

- A – jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają odpowiednio poziomów dopuszczalnych i poziomów docelowych,
- B – jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalny, lecz nie przekraczają poziomów dopuszczalnych powiększonych o margines tolerancji,
- C – jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalny powiększony o margines tolerancji, a w przypadku gdy margines tolerancji nie jest określony – poziomy dopuszczalny i poziomy docelowy.

Cała Aglomeracja Kalisko-Ostrowskiej została zaliczona do strefy C pod względem stężenia pyłu PM₁₀ oraz benzo(a)pirenu. Kalisz dodatkowo został zaliczony do klasy C pod względem stężenia pyłu PM_{2,5}.

Dla zdrowia szczególnie niebezpieczny jest pył PM_{2,5} zawierający cząstki mogące docierać do górnych dróg oddechowych, płuc i przenikać do krwi. Niebezpieczny jest także pył PM₁₀ zawierający większe cząstki absorbowane w górnych drogach oddechowych i oskrzelach. Pył ten może zawierać substancje toksyczne takie jak wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne (np. benzo(a)piren). Największa emisja pyłów pochodzi ze spalania węgla w starych i źle wyregulowanych kotłach oraz piecach domowych. Do zanieczyszczenia powietrza pyłami PM_{2,5} i PM₁₀ przyczynia się także komunikacja, szczególnie w miastach

o mniejszym przewietrzaniu. Emisja pyłów powodowana jest również przez przemysł, szczególnie energetyczny, chemiczny, ale ze względu na wysokość emitorów oraz obowiązujące przepisy prawne regulujące dopuszczalne wartości emisji, źródła te mają zwykle dużo mniejszy wpływ na jakość powietrza.

	Symbol klasy strefy dla poszczególnych substancji											
	NO2	SO2	CO	C6H6	pył PM2,5	pył PM10	BaP	As	Cd	Ni	Pb	O3
Miasto Kalisz	A	A	A	A	C	C	C	A	A	A	A	A
Powiat kaliski	A	A	A	A	A	C	C	A	A	A	A	A
Powiat ostrowski	A	A	A	A	A	C	C	A	A	A	A	A
Powiat pleszewski	A	A	A	A	A	C	C	A	A	A	A	A

Tabela 7. KLASY STREF DLA POSZCZEGÓLNYCH ZANIECZYSZCZEŃ UZYSKANE W OCENIE ROCZNEJ DOKONANEJ Z UWZGLĘDNIENIEM KRYTERIÓW USTANOWIONYCH W CELU OCHRONY ZDROWIA

źródło: na podstawie Informacja o stanie środowiska i działalności kontrolnej Wielkopolskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w powiecie (Miasto Kalisz, kaliskim, ostrowskim, pleszewskim) w roku 2013, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu, Delegatura w Kaliszu, Kalisz 2014

Dla minimalizacji emisji liniowej, kluczowe znaczenie mają inwestycje w obrębie transportu publicznego, zarówno w zakresie sprawnych systemów zachęcających mieszkańców do przesiadania się z własnych pojazdów do transportu zbiorowego, jak również w zakresie nowoczesnego taboru spełniającego rygorystyczne normy emisji spalin. Jednak fundamentalne znaczenie dla jakości powietrza w Aglomeracji ma sezon grzewczy i tradycyjne metody ogrzewania mieszkań i domów, dlatego kompleksowa termomodernizacja ma tak duże znaczenie, ograniczając zużycie paliw w systemach indywidualnych i równocześnie niską emisję. Dotyczy to także budynków użyteczności publicznej.

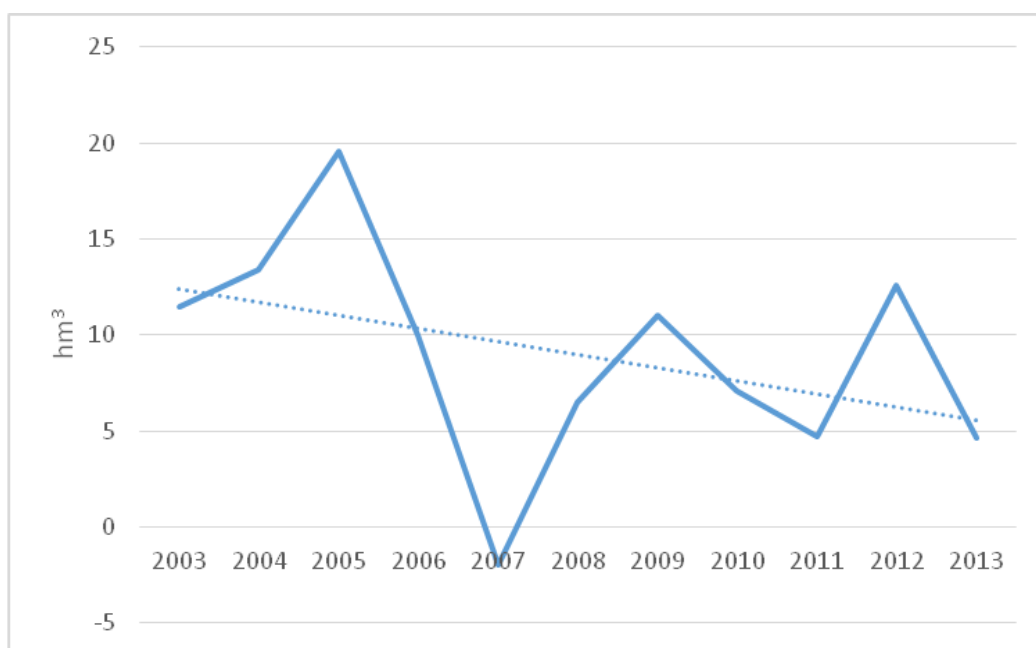
Inwestycje zmierzające do poprawy stanu powietrza atmosferycznego mają istotne znaczenie dla przyszłości Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej. Działaniami takimi należy objąć cały obszar Aglomeracji, jednak szczególne natężenie działań powinno zostać skierowane na miasta: Kalisz i Ostrów Wielkopolski. W tych bowiem miastach,

w największym stopniu mamy do czynienia z zanieczyszczeniem powietrza zwłaszcza w okresie zimowym, wynikającym z tradycyjnych metod grzewczych.

4.4.4. Zasoby wód

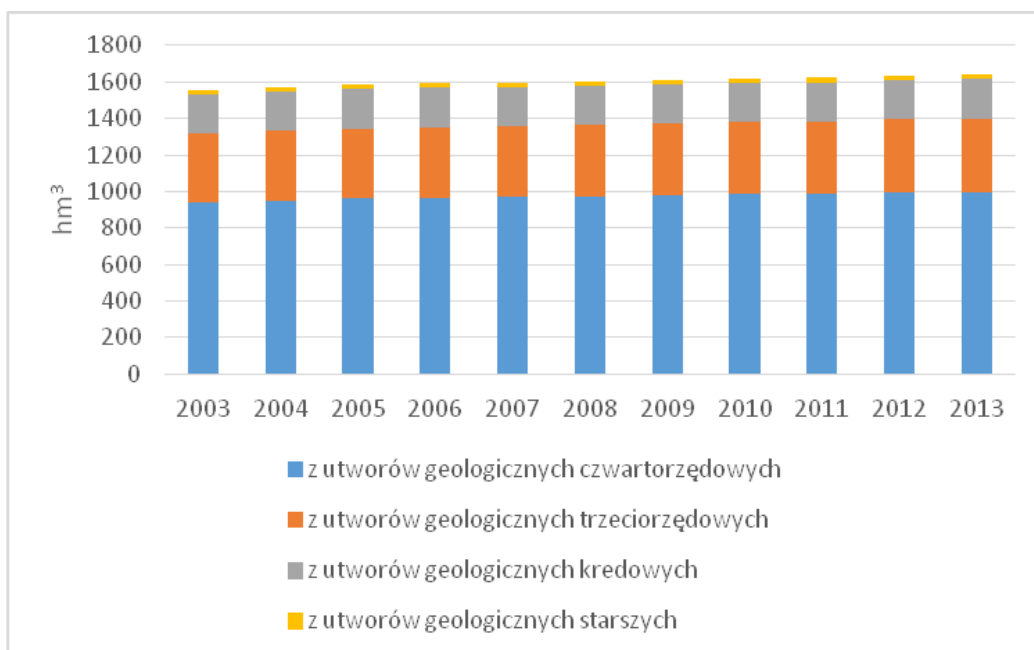
Województwo wielkopolskie charakteryzują stosunkowo niskie zasoby wodne, co powoduje, że pobór wody istotnie wpływa na stan wód. Fakt ten zobowiązuje wszystkie gminy województwa wielkopolskiego do szczególnej dbałości o dobre gospodarowanie zasobami wodnymi. Dla potrzeb socjalno-bytowych wykorzystywane są głównie wody podziemne, natomiast dla potrzeb przemysłu przede wszystkim wody powierzchniowe.

Według danych GUS zasoby eksploatacyjne zwykłych wód podziemnych w Wielkopolsce wynosiły w roku 2013 1640,6 mln m³/rok, przyrost zasobów w stosunku do roku poprzedniego osiągnął 4,6 mln m³/rok. Linia trendu (przerywana) wskazuje na malejące przyrosty zasobów eksploatacyjnych wód podziemnych.

Rysunek 34. ZASOBY EKSPLOATACYJNE WÓD PODZIEMNYCH WIELKOPOLSKI – PRZYROST LUB UBYTEK W STOSUNKU DO ROKU POPRZEDNIEGO
źródło: opracowanie własne na podstawie GUS BDL

Na terenie Wielkopolski dominują wody podziemne z otworów geologicznych czwartorzędowych (61%) i trzeciorzędowych (25%).

Rysunek 35. ZASOBY WÓD PODZIEMNYCH WG FORMACJI GEOLOGICZNYCH
źródło: opracowanie własne na podstawie GUS BDL

Poziom wód czwartorzędowych jest głównym poziomem użytkowym dla większej części Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej. Poziom trzeciorzędowy charakteryzuje się zmiennymi warunkami hydrogeologicznymi. Przy słabej odnawialności wód poziomu trzeciorzędowego, powodujących powstawanie rozległych lejów depresyjnych w rejonach ujęć, jego znaczenie w zaopatrzeniu gospodarki w wodę jest ograniczone do niewielkich obszarów i jego eksploatacja odbywa się na terenach, w których brak jest użytkowych poziomów wodonośnych czwartorzędu. Wody poziomu jurajskiego nie są w Aglomeracji ujmowane.

Największą rzeką przepływającą przez Aglomerację Kalisko-Ostrowską jest rzeka Proсна, będąca lewobrzeżnym dopływem Warty. Charakteryzuje się znacznymi wahaniami stanów wód i gwałtownymi przyborami objętości przepływów. Pod względem zasobności w wody powierzchniowe płynące, analizowany obszar jest zaliczany do obszarów o małej zasobności. Na obszarze Aglomeracji brak jest bowiem naturalnych jezior, ze względu na położenie poza granicami ostatniego zlodowacenia.

Istotnym problemem gospodarczym terenu Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej są małe zasoby wodne. Poprawę sytuacji i przeciwdziałanie temu zagrożeniu może spowodować budowa zbiornika wodnego „Wielowieś Klasztorna” na rzece Prośnie. Zbiornik ten o powierzchni 2000 ha i pojemności 50 mln m³ (zaprojektowany już w 1978 roku) spełniać może jednocześnie kilka funkcji, tj.:

- ochronę przeciwpożarową obszaru miasta Kalisza i terenów położonych powyżej miasta,
- utrzymanie należytego poziomu wód gruntowych na terenie zlokalizowanego w pobliżu miasta obszaru intensywnej gospodarki rolniczej,
- podtrzymanie wymaganego ze względów biologicznych przepływu wody rzecznej w okresie jej najniższego poziomu w Prośnie,
- zabezpieczenie ewentualnych potrzeb zaopatrzenia w wodę części terenu AKO,
- stworzenie możliwości rozwoju działalności rekreacyjno-sportowej i gospodarczej dla obszaru AKO,
- redukcję maksymalnych przepływów powodziowych powyżej Kalisza,
- umożliwienie okolicznym gminom rozwoju gospodarczego (gospodarki rybackiej),
- możliwość energetycznego wykorzystania spiętrzanej wody zbiornika.

Zbiornik wodny „Wielowieś Klasztorna” posiada ważny walor lokalizacyjny - jest położony w odległości około 20 km od miast stanowiących rdzeń Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej, co pozwala na stworzenie systemu niskoemisyjnego transportu do rejonów zaplanowanych jako centra funkcji rekreacyjnej w Raduchowie i Przystajni.

4.5. WYKAZ ZIDENTYFIKOWANYCH PROBLEMÓW

Na podstawie przeprowadzonych badań diagnostycznych i wynikających z nich wniosków dotyczących sytuacji społeczno-gospodarczo-przestrzennej Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej sporządzono poniższą listę problemów.

Szczegółowe opisy każdego z zidentyfikowanych problemów wraz z danymi statystycznymi, mapami, wykresami i dokumentami źródłowymi zawarte są w rozdziale 4 i nie będą powielane. Niniejszy podrozdział ma charakter syntezy części diagnostycznej (podsumowanie), nakierowanej wyłącznie na identyfikację problemów dotyczących AKO, a więc celowo pomija potencjały rozwojowe a skupia się tylko na barierach w celu sformułowania problemów, na które odpowiedzią będzie proponowany zakres wsparcia w Strategii ZIT AKO. Poniżej przedstawiono wykaz najważniejszych problemów AKO, który ułatwi późniejsze projektowanie konkretnych działań naprawczych:

- Rozwój gospodarczy Aglomeracji jest zbyt wolny, wyraźnie wolniejszy od reszty województwa wielkopolskiego. Niska atrakcyjność inwestycyjna terenu AKO powoduje pogłębianie się procesów hamujących rozwój gospodarczy. Średnie miesięczne wynagrodzenie mieszkańców AKO jest niższe niż w regionie i w kraju;
- Istnieje konieczność wspierania przedsiębiorczości - samozatrudnienia oraz aktywności zawodowej mieszkańców AKO poprzez realizację programów zdrowotnych;
- Oba miasta rdzeniowe Aglomeracji – Kalisz i Ostrów Wielkopolski nie spełniają obecnie oczekiwań wobec ich pozycji gospodarczej zarówno w AKO jak i w regionie, ich gospodarka nie wykazuje pożądanego ożywienia i nie stanowi wystarczającego impulsu rozwojowego dla reszty Aglomeracji;
- Aglomeracja nie dysponuje dostatecznie rozwiniętą ofertą IOB poza rdzeniem oraz wykazuje braki w zakresie terenów inwestycyjnych;
- Wciąż zbyt niski jest poziom współpracy pomiędzy przedsiębiorcami AKO, widoczna jest niechęć do wspólnych inicjatyw gospodarczych i sieciowania;
- Na obszarze Aglomeracji występują tereny zdegradowane, które należy uwzględnić w kontekście planowanych działań rewitalizacyjnych (społecznych i infrastrukturalnych) oraz słabe zdolności do właściwego programowania procesów rewitalizacyjnych;
- Widoczne są niekorzystne zjawiska demograficzne wewnątrz Aglomeracji, przejawiające się przede wszystkim tylko nieznacznym wzrostem liczby ludności, dezurbanizacją, ujemnym saldem migracji wewnętrznych oznaczającym odpływ ludności z AKO, starzeniem się społeczeństwa. Duża liczba osób zamieszkujących Aglomerację korzysta z pomocy społecznej – liczba ta jest większa niż w średnia w regionie i wciąż rośnie;
- Aglomeracja stoi przed wyzwaniami związanymi z restrukturyzacją /modernizacją bazy edukacyjnej, wobec wciąż malejącej liczby uczniów oraz słabej integracji realizowanego kształcenia z potrzebami rynku pracy;
- Aglomeracja wykazuje niską dostępność do opieki medycznej (poza miastami rdzeniowymi), niższą od średniej wojewódzkiej, co jest szczególnie niekorzystne wobec postępującego procesu starzenia się społeczeństwa;
- Na obszarze AKO występują liczne braki w zakresie infrastruktury technicznej: trudności z dostępem do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w wyniku jej

niedorozwoju poza miastami rdzeniowymi (wskaźniki poniżej średniej wojewódzkiej), konieczność budowy oczyszczalni ścieków, zły stan sieci, duże dysproporcje w dostępie pomiędzy siecią wodociągową a siecią kanalizacyjną (zagrożenie ekologiczne), mała dostępność do sieci gazowej (poza miastami rdzeniowymi), brak kolektorów na wody deszczowe, zbiorników retencyjnych, niedobór w instalacjach związanych z utylizacją odpadów;

- AKO cechuje wolniejszy niż w województwie wzrost zasobów mieszkaniowych, co prowadzi do postępującej dekapitalizacji istniejących zasobów (starych) i wzrostu kosztów ich utrzymania i remontów; dodatkowo widoczne są duże braki w zakresie kompleksowej modernizacji energetycznej budynków;
- Infrastruktura transportowa AKO wykazuje duże potrzeby inwestycyjne, związane ze stanem obiektów technicznych, parametrami i stanem nawierzchni dróg czy brakami sieci ścieżek rowerowych (bardzo mała ich gęstość);
- AKO cechuje niezadowalający stan infrastruktury drogowej, niedostosowanej do natężonego ruchu samochodowego, brak bezpieczeństwa ruchu drogowego. Niewystarczająca przepustowość istniejących połączeń oraz niska dostępność komunikacyjna wewnątrzregionalna wpływają na marginalizację Aglomeracji;
- Infrastruktura teleinformatyczna AKO jest słabo rozwinięta, występują utrudnienia w dostępie do sieci internetowej oraz braku integracji danych i e-usług przestrzennych, lokalnej administracji publicznej AKO. Istnieje potrzeba wprowadzenia na terenie Aglomeracji tzw. e-urzędów (elektroniczny obieg dokumentów, elektroniczna archiwizacja dokumentów w urzędach gmin/miast);
- Na terenie AKO zidentyfikowano zagrożenia środowiskowe związane z zjawiskiem niskiej emisji (zanieczyszczenie powietrza);
- W sferze kulturowej dostrzega się problem braku dobrze rozpoznawalnego produktu kultury integrującego wszystkie gminy Aglomeracji i wzmacniającego tożsamość mieszkańców AKO. Istotny jest również problem dekapitalizacji obiektów usług kultury i dziedzictwa kulturowego oraz złego stanu obiektów zabytkowych i kulturalnych wpływający na niską atrakcyjność turystyczną. Zachodzi konieczność wspierania rozwoju instytucji kultury i ochrony dziedzictwa narodowego.

5. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT jest efektywną metodą pozwalającą na identyfikację słabych i silnych stron Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej oraz szans i zagrożeń jakie przed nią stoją. Analiza SWOT składa się z czterech grup czynników:

- mocnych stron – uwarunkowań wewnętrznych, które stanowią silne strony Aglomeracji, a należycie wykorzystane sprzyjać będą jej rozwojowi,
- słabych stron – uwarunkowań wewnętrznych, które stanowią słabe strony AKO, a nie wyeliminowane utrudniać będą jej rozwój,
- szans – uwarunkowań zewnętrznych, które nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności Aglomeracji, ale przy odpowiednio podjętych przez nią działaniach mogą sprzyjać rozwojowi Aglomeracji,
- zagrożeń – uwarunkowań zewnętrznych, które także nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności Aglomeracji, ale które mogą stanowić zagrożenia dla jej rozwoju.

Opracowując analizę SWOT pamiętać należy, że ten sam czynnik może być zarówno silną stroną obszaru jak i jego słabością w zależności od kontekstu rozważań. Jako przykład może służyć problem koncentracji firm jednej branży, gdzie z jednej strony koncentracja firm jednej branży sprzyja kooperacji (rozwój społeczno-ekonomiczny oparty na kooperacji i konkurencji, jednocześnie występuje współdziałanie i konkurowanie) i może prowadzić do powstania tzw. okręgu Marshalla⁵⁶. W takim ujęciu koncentracja firm jest silną stroną Aglomeracji. Z drugiej strony koncentracja taka może prowadzić do powstania monokultury gospodarczej, która jest bardziej podatna na cykliczne wahania koniunktury, co prowadzi do wniosku, że dominacja jednej branży to słaba strona obszaru. Opracowując Strategię ZIT jednoznacznie wskazano jaką rolę odgrywa dany czynnik w odniesieniu do wizji rozwoju AKO.

---

⁵⁶ Obszar o silnej koncentracji przestrzennej firm, działających w obrębie jednej branży, o wysokim poziomie innowacyjności. Pomiedzy firmami zachodzą rozbudowane wzajemne relacje, oparte na współpracy i wzajemnym rozwoju.

Niniejsza analiza jest podsumowaniem i jednocześnie uzupełnieniem uprzednio sporządzonej diagnozy AKO – nowym spojrzeniem na Aglomerację, przy wykorzystaniu innego narzędzia badawczego. Dzięki analizie SWOT uzyskano pełniejszą informację o stanie Aglomeracji.

Sfera gospodarcza

Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Dywersyfikacja działalności gospodarczej przy jednoczesnej specjalizacji (przemysł lotniczy, automatyka, przetwórstwo rolno-spożywcze); • Koncentracja podmiotów działających w sektorze zaawansowanych technologii w Kaliszu i Ostrowie Wielkopolskim; • Funkcjonowanie podstref specjalnych stref ekonomicznych; • Zmiana podejścia do procesu rewitalizacji z inwestycyjnego na prospołeczne; • Funkcjonowanie klastrów bazujących na endogenicznym potencjale Aglomeracji, będących przejawem inteligentnej specjalizacji. 	<ul style="list-style-type: none"> • Relatywnie mała liczba dużych przedsiębiorstw mogących budować markę Aglomeracji; • Znaczna dywergencja w poziomie rozwoju gospodarczego poszczególnych gmin tworzących Aglomerację; • Mały przyrost podmiotów gospodarczych (w stosunku do 2004 r.) oraz mała aktywność mieszkańców Aglomeracji; • Relatywnie niski poziom przedsiębiorczości mieszkańców Aglomeracji; • Niedostateczna w stosunku do potrzeb podaź uzbrojonych terenów inwestycyjnych; • Ograniczona współpraca przedsiębiorstw zlokalizowanych na obszarze Aglomeracji, zwłaszcza w sferze B + R; • Niezadawalający poziom nakładów inwestycyjnych przedsiębiorstw zlokalizowanych na obszarze Aglomeracji; • Niska wartość środków trwałych, co może wynikać z dekapitalizacji majątku posiadanego przez przedsiębiorstwa; • Niski wzrost gospodarczy w podregionie kaliskim w stosunku do kraju i województwa; • Oferta IOB niewystarczająca względem potrzeb rozwoju gospodarczego AKO.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Uproszczenie przepisów związanych z zakładaniem i prowadzeniem działalności gospodarczej; • Napływ inwestycji, w tym BIZ; • Dostępność funduszy unijnych wspierających 	<ul style="list-style-type: none"> • Spowolnienie gospodarcze w kraju i w UE; • Rosnący deficyt budżetu państwa i budżetów JST oraz związane z tym niebezpieczeństwo ograniczania wydatków publicznych na inwestycje;

<p>przedsiębiorczość, tworzenie miejsc pracy, samozatrudnienie, innowacyjność przedsiębiorstw, współpraca sektora naukowo-badawczego z biznesem;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wzrost znaczenia polityki miejskiej w kraju. 	<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost obciążeń podatkowych i likwidacja ulg; • Negatywne przemiany demograficzne, wzrost liczby ludności w wieku poprodukcyjnym w relacji do osób w wieku przedprodukcyjnym mogące skutkować zakłóceniem rynku pracy; • Odływ wysoko wykwalifikowanych kadr do wiodących ośrodków miejskich poza Aglomeracją; • Ograniczenia czasowe funkcjonowania specjalnych stref ekonomicznych.
---	--

Tabela 8. ANALIZA SWOT – SFERA GOSPODARCZA
źródło: opracowanie własne

W sferze gospodarczej występuje wiele problemów, które ograniczają rozwój Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej, a ich siła oddziaływania jest duża. Mała liczba podmiotów gospodarczych i niska dynamika powstawania nowych rzutują na rynek pracy w AKO. Zagrożenia związane ze starzeniem się społeczeństwa i rosnącym wskaźnikiem obciążenia demograficznego, a także prognozowane dalsze globalne spowolnienie gospodarcze i siła przyciągania kapitału ludzkiego przez większe ośrodki aglomeracyjne mogą spotęgować słabe strony. Istotną szansą, którą w okresie programowania Strategii ZIT AKO należy wykorzystać, aby eliminować słabe strony, a jednocześnie wzmacniać potencjał Aglomeracji, jest dostępność funduszy unijnych przeznaczonych na finansowanie przedsięwzięć gospodarczych. Działanie to będzie bardziej skuteczne, jeśli wspieranie rozwoju lokalnych przedsiębiorstw zostanie skojarzone z rodzimymi, silnie zakorzenionymi w Aglomeracji branżami. Uwagę należy zatem skierować na lokalne specjalizacje i rozwijające się związki kooperacyjne. Cele związane z pobudzaniem lokalnej gospodarki i przedsiębiorczości mieszkańców AKO powinny być realizowane przede wszystkim przez funkcjonujące w AKO instytucje otoczenia biznesu stanowiące silną stronę miast rdzeniowych, a jednocześnie słabą stronę w aspekcie dostępności z innych gmin. Instytucje otoczenia biznesu należy konsekwentnie wyposażać w instrumenty budowania współpracy pomiędzy lokalnymi przedsiębiorstwami a sferą B+R. Ich oferta, a nie tylko liczba i potencjał instytucjonalny powinna być silną stroną,

aby w pełni wykorzystać szanse skutecznej absorpcji środków unijnych. Innowacje wdrażane w firmach AKO i dobrze wyedukowani pracownicy lokalnych przedsiębiorstw mogą stać się podstawą rozwijania gospodarki Aglomeracji konkurencyjnej w regionie i poza nim. Taka gospodarka jest bardziej stabilna i dynamiczniej się rozwija.

Sfera społeczna

Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Relatywnie niska stopa bezrobocia; • Relatywnie korzystna struktura demograficzna mieszkańców Aglomeracji (wysoki w stosunku do ogółu populacji udział osób w wieku mobilnym oraz wysoki udział ludzi młodych do 19 roku życia); • Wysoki poziom aktywności społecznej, a tym samym kapitału społecznego; • Funkcjonowanie szkół wyższych oferujących możliwość studiowania na kierunkach technicznych (informatyka); • Dobrze rozwinięta specjalistyczna opieka medyczna w Kaliszu i Ostrowie Wielkopolskim; • Wzrastająca liczba zakładów opieki zdrowotnej; • Łatwy dostęp do miejsc w przedszkolach w większości gmin Aglomeracji. 	<ul style="list-style-type: none"> • Duża liczba mieszkańców powiatu kaliskiego pozostająca długotrwale bez pracy; • Niższe niż średnie w kraju wynagrodzenie brutto; • Problem ubóstwa ekonomicznego w podregionie kaliskim; • Duża liczba osób korzystających ze świadczeń opieki społecznej; • Widoczny wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym w Kaliszu i Ostrowie Wielkopolskim; • Postępująca marginalizacja społeczności wiejskich; • Nieadekwatny do potrzeb rynku profil kształcenia w szkołach zawodowych zlokalizowanych poza Kaliszem i Ostrowem Wielkopolskim; • Brak dobrze rozpoznawalnego produktu kultury integrującego wszystkie gminy Aglomeracji; • Niewystarczająca oferta kształcenia adresowana dla dorosłych (zwłaszcza w przypadku wzrostu zainteresowania szkolnictwem zawodowym); • Wysoki odsetek osób pobierających zasiłki z pomocy społecznej, zasiłki dla bezrobotnych.

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Wsparcie sfery społecznej ze środków UE; • Rozwój przemysłu i usług akumulujących wysoko wykwalifikowaną kadrę; • Zmiana w mentalności społeczeństwa, docenienie zarówno szkolnictwa zawodowego jak i potrzeby uczenia się przez całe życie; • Promowanie włączenia społecznego i walka z ubóstwem. 	<ul style="list-style-type: none"> • Postępujący trend starzenia się społeczeństwa; • Niewystarczająca oferta kształcenia adresowana dla dorosłych (zwłaszcza w przypadku wzrostu zainteresowania szkolnictwem zawodowym); • Likwidacja Uczelni z uwagi na odpływ studentów do większych miast, tj. Poznania, Wrocławia, Łodzi, Warszawy; • „Dziedziczenie biedy” - powielanie przez młode pokolenia negatywnych postaw rodziców; • „Starzenie się kwalifikacji” - w rezultacie osoby długotrwale bezrobotne mogą ostatecznie opuścić rynek pracy i korzystać wyłącznie z pomocy społecznej.

Tabela 9. ANALIZA SWOT – SFERA SPOŁECZNA
źródło: opracowanie własne

Czynniki rozwojowe w sferze społecznej dotyczą przede wszystkim rynku pracy i kapitału ludzkiego w kontekście rynku pracy. Relatywnie niska średnia stopa bezrobocia dla AKO i aktywność społeczna mieszkańców Aglomeracji wyrażona m.in. uczestnictwem w działalności organizacji pozarządowych to mocne strony, które należy korelować z takimi szansami, jak zauważalny trend powrotu młodzieży do szkół zawodowych na poziomie średnim i wyższym oraz dostępność środków unijnych na rozwój kapitału ludzkiego. W sferze społecznej samorządy AKO powinny skupić się na realizacji strategii ofensywnej polegającej na wykorzystaniu szans i mocnych stron. Można to zrobić przede wszystkim inwestując środki publiczne i inne zasoby w edukację na każdym poziomie nauczania. W odniesieniu do gospodarki Aglomeracji interesariusze jej rozwoju powinni skupić się na rozwijaniu edukacji ponadgimnazjalnej zawodowej. Oczekiwane przedsięwzięcia w tym zakresie będą polegać na poszerzaniu i polepszaniu oferty kształcenia w systemie oświaty, dostosowywaniu jej do potrzeb rynku pracy (przedsiębiorców) oraz w usługach edukacyjnych dla osób dorosłych, a także na poprawie jakości i dostępności infrastruktury edukacyjnej. Właściwe wykorzystanie szansy związanej z dostępnością

funduszy zewnętrznych będzie polegać także na eliminowaniu słabych stron Aglomeracji dotyczących problemów społecznych i zróżnicowaniu natężenia ich występowania na terenie AKO. Niektóre rejony Aglomeracji narażone są w większym stopniu na długotrwałe bezrobocie i generalnie ubóstwo ekonomiczne oraz wykluczenie społeczne. Zjawisko to należy rozpatrywać w aspekcie zróżnicowania pomiędzy gminami AKO, jak i w obrębie poszczególnych gmin, w których wyodrębnia się tzw. obszary kryzysowe przeznaczone do rewitalizacji. Niekorzystane zjawiska demograficzne, dziedziczenie biedy i „starzenie się kwalifikacji” to zagrożenia, które mogą potęgować wymienione wcześniej słabe strony. Oznacza to, że partnerstwo AKO będzie musiało skupić się nie tylko na wzmacnianiu potencjałów przy wykorzystaniu szans, ale także na eliminowaniu słabych stron i unikaniu zagrożeń.

Sfera środowiskowa i infrastrukturalna

Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost zasobów mieszkaniowych; • Występowanie cennych historycznie i kulturowo układów przestrzennych (wymagających ochrony i rewaloryzacji); • Rozwinięta sieć dróg krajowych, wojewódzkich, powiatowych oraz gminnych w Aglomeracji; • Dysponowanie wartościowymi zasobami urbanistycznymi stanowiącymi kulturowe dziedzictwo; • Znaczący udział obszarów cennych przyrodniczo. 	<ul style="list-style-type: none"> • Niska dostępność gospodarstw domowych do infrastruktury wodnej i kanalizacyjnej; • Zły stan techniczny sieci wodociągowej (np. wykorzystanie azbestocementu); • Brak instalacji do utylizacji i biodegradacji odpadów poplucyjnych będących efektem ubocznym procesu oczyszczania w oczyszczalniach ścieków; • Dekapitalizacja budynków, w tym mieszkalnych oraz usług kultury i dziedzictwa kulturowego; • Zbyt mała świadomość potrzeby dotyczącej rewitalizacji i termomodernizacji; • Niska efektywność energetyczna wielu budynków, w tym użyteczności publicznej; • Występowanie terenów zdegradowanych wymagających podjęcia działań rewitalizacyjnych; • Brak obwodnicy drogowej na DK 12 dla miasta Kalisza oraz drogi o parametrach drogi klasy GP w kierunkach: Ostrowa Wielkopolskiego, Poznania i Łodzi;

	<ul style="list-style-type: none"> • Przeciętne parametry techniczne dróg (stan dróg, kolein, równości dróg oraz właściwości przeciwpoślizgowych); • Niski poziom bezpieczeństwa na drogach oraz ich słaba przepustowość; • Silnie zróżnicowana dostępność komunikacyjna poszczególnych gmin; • Brak publicznego transportu niskoemisyjnego na obszarach rdzenia Aglomeracji; • Brak systemu ścieżek rowerowych; • Duża emisja gazów cieplarnianych wpływających negatywnie na poziom życia mieszkańców i środowisko; • Likwidacja połączeń autobusowych; • Nieszczelność zbiorników bezodpływowych i szamb przydomowych; • Niewystarczające zabezpieczenia przeciwpowodziowe.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost nakładów na cyfryzację zgodnie z założeniami Strategii Europa 2020; • Postęp technologiczny umożliwiający oferowanie usług internetowych z pominięciem dotychczasowych operatorów; • Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki niskoemisyjnej we wszystkich sektorach; • Regulacje prawne (na poziomie UE) wymuszające stosowanie alternatywnych źródeł energii; • Działania związane z usprawnieniem komunikacji publicznej łączącej cały obszar Aglomeracji, w tym skoordynowane działania w zakresie planowania i zarządzania; • Stały lobbing zarówno na poziomie regionu jak i kraju zmierzający do uwzględnienia potrzeb komunikacyjnych Aglomeracji (kultury, centrów usługowych); • Wsparcie finansowe dla budowy przydomowych oczyszczalni ścieków; • Wzrastający poziom świadomości ekologicznej. 	<ul style="list-style-type: none"> • Postępująca suburbanizacja, która może spowodować wzrost kosztów budowy i funkcjonowania infrastruktury komunalnej; • Zmniejszenie nakładów finansowych (z powodu rosnącego deficytu budżetu centralnego i budżetów JST) na rozwój infrastruktury; • Zbyt wysokie koszty ogrzewania ekologicznymi nośnikami energii; • Wzrost cen energii elektrycznej spowodowany dostosowaniem się sektora energetycznego do wymogów UE w zakresie zwiększenia udziału OZE w wytwarzanej energii; • Rosnące koszty utrzymywania infrastruktury niewykorzystywanej z uwagi na negatywne tendencje demograficzne; • Ograniczanie połączeń kolejowych przez władze regionalne w ramach redukcji kosztów funkcjonowania Przewozów Regionalnych; • Dewastacja infrastruktury kolejowej, włącznie z demontażem torów; • Dezurbanizacja centrów miast; • Postępująca biodegradacja obszarów cennych przyrodniczo.

Tabela 10. ANALIZA SWOT – SFERA ŚRODOWISKOWA I INFRASTRUKTURALNA
źródło: opracowanie własne

Czynniki rozwojowe dotyczące infrastruktury sieciowej, dróg i innych zasobów komunalnych są ściśle skorelowane z czynnikami odnoszącymi się do środowiska przyrodniczego i jakości życia, a także z procesami gospodarczymi. Inwestowanie w infrastrukturę nie stanowi celu samego w sobie, ale przekłada się na możliwość osiągnięcia celów rozwojowych w sferze społecznej, środowiskowej i gospodarczej. Odpowiednio kształtowana polityka ochrony środowiska na poziomie lokalnym ale także krajowym i Unii Europejskiej przyczynia się do tego, że wzrasta poziom świadomości ekologicznej, a co za tym idzie przyzwolenia społecznego na inwestowanie w infrastrukturę ochrony środowiska oraz infrastrukturę przeznaczoną bezpośrednio do innych celów, wyposażoną w technologie ekologiczne. Wśród słabych stron Aglomeracji zauważono niedobory wyposażenia w infrastrukturę ochrony środowiska. Brakuje jej generalnie w całej AKO lub występuje zróżnicowanie w dostępności do niej. Szanse związane z tym, że polityka środowiskowa stanowi istotny element polityki spójności Unii Europejskiej oraz te związane ze wzrastającym poziomem przyzwolenia społecznego na inwestycje prośrodowiskowe, usprawnianym prawodawstwem ochrony środowiska i rozwojem technologicznym należy wykorzystać, aby eliminować słabe strony. Cele z tym związane będą trudne do osiągnięcia ze względu na występowanie wielu zagrożeń głównie o charakterze finansowej efektywności stosowania proekologicznej infrastruktury, w związku z czym priorytetowo należy traktować inwestowanie w ochronę środowiska w okresie wzmożonego napływu funduszy zewnętrznych na tego typu działania. Konieczne zatem jest zaplanowanie rozwoju niskoemisyjnego transportu publicznego, inwestowanie w termomodernizację obiektów przede wszystkim mieszkalnych i użyteczności publicznej, promowanie korzystania z transportu publicznego i alternatywnych form przemieszczania się (np. roweru), rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej na obszarach wiejskich i innych o niskim zainwestowaniu.

W korelacji do czynników rozwojowych zidentyfikowanych w sferze gospodarczej pozostają mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia związane z infrastrukturą AKO. Stosunkowo niskie wskaźniki dynamiki rozwoju gospodarczego i liczby podmiotów gospodarczych funkcjonujących na terenie AKO wraz ze słabymi

stronami dotyczącymi niedoborów infrastrukturalnych, w tym połączeń drogowych, czy też wciąż niewystarczająco rozwinięta komunikacja elektroniczna, tworzą listę problemów, które muszą być rozwiązywane kompleksowo przy wykorzystaniu posiadanych potencjałów i sprzyjającego otoczenia. Niewątpliwie do potencjałów należą specjalizacje gospodarcze i rozwijające się klastry, a także silne instytucjonalnie otoczenie biznesu i funkcjonujące tereny aktywizacji gospodarczej. Uwzględniając szanse związane z kształtującą się polityką miejską i jej finansowaniem należy rozwijać infrastrukturę dla lokalnej gospodarki. Aktywność inwestycyjna interesariuszy rozwoju AKO powinna skupiać się na komunikacji drogowej i elektronicznej, zarówno w ujęciu wewnętrznym jak i w relacji do otoczenia. Lokalny rynek konsumencki jest i będzie niewystarczający dla przedsiębiorstw Aglomeracji, których zapotrzebowanie na pracę docelowo powinno pokryć sferę podażową. Zagrożenia związane z depopulacją i starzeniem się mieszkańców AKO będą potęgować słabe strony gospodarki i rynku pracy obszaru funkcjonalnego Kalisza i Ostrowa. Należy w związku z tym podejmować działania, które przyczynią się do wchodzenia przez lokalne przedsiębiorstwa na otaczające rynki oraz rynki globalne. W związku z tym komunikacja drogowa i elektroniczna stają się priorytetem dla AKO.

W celu uniknięcia zagrożeń związanych z negatywnymi trendami demograficznymi, należy eliminować słabe strony odnoszące się do infrastruktury społecznej, szczególnie jej stanu. Niewątpliwie należy również wzmacniać silne strony związane z infrastrukturą usług edukacji, kultury i zdrowia. Jak wykazano w diagnozie, Aglomeracja dysponuje cennymi zasobami kultury i dziedzictwa narodowego, dobrze rozwiniętą siecią przedszkoli, zakładów opieki zdrowotnej. Dobrze rozwinięta jest także sfera zasobów mieszkaniowych. Problemem pozostaje niejednokrotnie stan tych zasobów i ich dostępność w całej AKO. Likwidacja tych problemów może pozytywnie wpłynąć na odwrócenie lub przynajmniej zahamowanie negatywnych trendów demograficznych, szczególnie jeśli rozwijać się będzie sfera gospodarcza. Dostępność do usług kultury, zdrowia i innych usług społecznych powinna być zagwarantowana szczególnie w ośrodkach miejskich, w obszarach

centralnych. Obszary te, jak wykazano w diagnozie narażone są na procesy degradacji społecznej, gospodarczej i infrastrukturalnej. Rewitalizacja tych obszarów leży zatem „w interesie” całej Aglomeracji.

6. TERYTORIALNY WYMIAR WSPARCIA AGLOMERACJI KALISKO-OSTROWSKIEJ

Wyznaczając wymiar terytorialny wsparcia w ramach Strategii ZIT AKO uwzględniono przede wszystkim wyniki diagnozy stanu oraz działania, które będą wspierane w ramach instrumentu ZIT.

Określenie wymiaru terytorialnego wsparcia w ramach Strategii ZIT AKO ma służyć właściwemu dostosowaniu interwencji do specyfiki poszczególnych obszarów AKO oraz zwiększeniu efektywności programowania i realizacji społeczno-gospodarczych i infrastrukturalno-środowiskowych działań rozwojowych. Zakres interwencji dla obszarów ZIT AKO wynika bezpośrednio ze wskazanych potencjałów i problemów przedstawionych w diagnozie. Ponadto zakres interwencji poparty jest partnerskimi uzgodnieniami IZ WRPO 2014+ ze Związkiem ZIT AKO w zakresie wsparcia na realizację celów rozwojowych określonych w Strategii ZIT AKO.

Działanie Strategii ZIT AKO	Terytorialny wymiar wsparcia
<p>Działanie 1.1. Samozatrudnienie oraz tworzenie nowych miejsc pracy.</p>	<p>Rozwój gospodarczy Aglomeracji jest znacznie wolniejszy niż dynamika rozwoju województwa wielkopolskiego, niski jest również poziom współpracy pomiędzy przedsiębiorcami. Główne Miasta AKO: Kalisz i Ostrów Wielkopolskiego nie doganiają gospodarczo regionu. Zapewnienie dodatkowego wsparcia ze środków publicznych obszarów relatywnie dobrze rozwiniętych gospodarczo AKO jest niezbędne ze względu na generalnie nienajlepszą sytuację gospodarczą Aglomeracji. Jednocześnie zauważa się mniejszą dynamikę powstawania nowych firm w południowej części AKO, szczególnie w gminach otaczających Ostrów Wielkopolski. W tych gminach odnotowuje się również najwyższe wskaźniki bezrobocia rejestrowanego. Należy pobudzić rozwój przedsiębiorczości i samozatrudnienia, gdyż wsparcie skierowane na aktywizację gospodarczą ma na celu między innymi eliminowanie zjawiska bezrobocia, zwiększenie przyrostu nowych miejsc pracy.</p> <p>Institucje otoczenia biznesu zlokalizowane są głównie w Kaliszu i Ostrowie Wielkopolskim, zatem do tych miast będzie skierowana głównie pomoc związana z rozwojem oferty IOB. W pozostałych gminach przewiduje się wzmacnianie instytucjonalnego potencjału IOB.</p>
<p>Działanie 1.2. Wspieranie aktywności zawodowej poprzez działania</p>	<p>Planowane w ramach działania wsparcie obejmuje wszystkie gminy AKO równoważnie z uwzględnieniem parytetu liczby osób w wieku produkcyjnym. Przewidziano realizację programów zdrowotnych dostosowanych do potrzeb społeczności AKO służących przede wszystkim podniesieniu/ poprawie stanu zdrowia i wydłużeniu okresu</p>

Działanie Strategii ZIT AKO	Terytorialny wymiar wsparcia
prozdrowotne.	aktywności zawodowej mieszkańców AKO oraz zmniejszeniu nierówności społecznej. Programy te powinny obejmować podstawowy poziom opieki lekarskiej, tj. lekarzy i pielęgniarki podstawowej opieki zdrowotnej. Poprawa dostępności do wysokiej jakości usług zdrowotnych oraz regularnie prowadzone działania profilaktyczne pozwolą na zdrowe i aktywne starzenie się mieszkańców Aglomeracji.
Działanie 2.1. Niskoemisyjny system transportu publicznego.	Działania związane z rozwojem transportu publicznego niskoemisyjnego będą realizowane głównie w miastach rdzeniowych, w których odnotowuje się relatywnie najwyższe wskaźniki zanieczyszczenia powietrza pochodzącego z niskiej emisji. Bierze się pod uwagę również fakt, że Kalisz i Ostrów Wielkopolski jako ośrodki o funkcjach aglomeracyjnych, stanowiących jednocześnie rynek pracy dla mieszkańców pozostałych gmin, w największym stopniu wymagają rozwoju transportu publicznego. Istotne są zatem inwestycje w infrastrukturę transportu publicznego m.in. poprzez zakup taboru, infrastrukturę przystankową, zapewnienie dróg dostępu do węzłów przesiadkowych i przystanków, zintegrowanych centrów/węzłów przesiadkowych wraz z towarzyszącą infrastrukturą techniczną, parkingów P&R, B&R, pasów ruchu dla rowerów, wymianę oświetlenia na efektywne energetycznie, budowy systemu ścieżek rowerowych/tras dla rowerów na terenie AKO oraz ograniczenie korzystania z samochodu na rzecz przyjaznych środowisku form transportu, promowanie korzystania z komunikacji zbiorowej, niezmotoryzowanej lub rowerowej, poruszania się pieszo.
Działanie 2.2. Kompleksowa termomodernizacja budynków użyteczności publicznej.	Natężenie wsparcia w zakresie termomodernizacji budynków użyteczności publicznej nie będzie zróżnicowane w wymiarze przestrzennym. Efekty w postaci zmniejszenia emisji zanieczyszczeń do powietrza będą najbardziej pożądane w obszarach najsilniej zurbanizowanych, czyli miastach, głównie ich centrach oraz w obszarach wiejskich zurbanizowanych. Należy wziąć pod uwagę jednak fakt, że we wszystkich gminach w podobnym stopniu oczekuje się redukcji kosztów finansowych związanych z korzystaniem z energii cieplnej i elektrycznej. W ramach działania planuje się realizację na terenie AKO inwestycji polegających na kompleksowej, głębokiej termomodernizacji energetycznej budynków użyteczności publicznej, przyczyniających się do zmniejszenia zużycia energii pierwotnej w budynkach publicznych oraz spadku emisji gazów cieplarnianych, poprzez m.in. działania dotyczące ocieplenia obiektu, wymianę okien i drzwi zewnętrznych, przebudowę systemów grzewczych, czy wymianę oświetlenia na energooszczędne.
Działanie 3.1. Zapewnienie równego dostępu do dobrej jakości edukacji.	Wsparcie związane z rozwojem edukacji na poziomie przedszkolnym, szkoły podstawowej i gimnazjum powinno być udzielane wszystkim gminom AKO równomiernie. Potrzeby z tym związane nie są zróżnicowane wewnątrz Aglomeracji. Należy jednak zaznaczyć, że główny nacisk w rozwoju edukacji będzie kładziony na szkolnictwo

Działanie Strategii ZIT AKO	Terytorialny wymiar wsparcia
<p>Działanie 3.2. Rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej.</p>	<p>ponadgimnazjalne, w tym szczególnie szkoły średnie i zasadnicze zawodowe, a także na edukację ustawiczną. Ze względu na zlokalizowanie większości szkół zawodowych (średnich i zasadniczych) w Kaliszu i Ostrowie, to właśnie tam będzie głównie kierowane wsparcie związane z rozwojem edukacji na tym poziomie, uwzględnić jednak należy także szkoły w gminach: Opatówek, Odolanów i Przygodzice. Instytucje kształcenia zawodowego młodzieży i dorosłych, ustawicznego zlokalizowane są przede wszystkim w Kaliszu i Ostrowie. Usługi edukacyjne mają charakter ponadlokalny, dlatego wsparcie poprzez m.in. wyposażenie/doposażenie szkół w nowoczesny sprzęt i materiały dydaktyczne, staże zawodowe u pracodawców, kursy, doradztwo edukacyjno-zawodowe, dostosowanie programów nauczania do potrzeb rynku pracy, skierowane do tych miast nie jest sprzeczne z zasadami dążenia do spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej AKO. Istotne są inwestycje w infrastrukturę szkół i placówek oświatowych, które prowadzą kształcenie zawodowe młodzieży i dorosłych, celem podniesienia jakości, poziomu i warunków kształcenia.</p>
<p>Działanie 4.1. Wdrażanie technologii komunikacyjno-informacyjnych dla rozszerzenia stosowania e-usług.</p>	<p>Sieć teleinformatyczna najslabiej rozwinięta jest na obszarach wiejskich. Generalnie jednak przyjmuje się, że rozbudową sieci szerokopasmowego Internetu, w tym zwiększenia jego dostępności zajmują się podmioty komercyjne. Władze publiczne skupią się na rozwoju usług publicznych w oparciu o technologie telekomunikacyjno-informatyczne. Zakłada się, że wsparcie rozwoju usług publicznych będzie dostępne równomiernie na terenie całej AKO. Ważne jest zintegrowanie administracji publicznej, danych i usług świadczonych dla ludności i przedsiębiorczości za pośrednictwem planowanego do utworzenia Geoportalu – regionalnej zintegrowanej infrastruktury informacji przestrzennej AKO, obejmującego różne sfery życia. Budowa infrastruktury informacyjnej, funkcjonalnej i technicznej AKO umożliwi odbiorcom dostęp do własnych danych oraz do danych innych Urzędów, jednostek Aglomeracji i służb publicznych.</p>
<p>Działanie 4.2. Rozwój instytucji kultury i ochrona dziedzictwa narodowego.</p>	<p>Wsparcie w zakresie rozwoju usług kultury i ochrony dziedzictwa kulturowego nie będzie zróżnicowane w wymiarze terytorialnym. Planowane wsparcie przeznaczone będzie na rozwój instytucji kultury i dziedzictwa narodowego stanowiących atrakcje turystyczne AKO oraz zwiększenie atrakcyjności turystycznej Aglomeracji.</p>
<p>Działanie 4.3. Rewitalizacja obszarów miejskich i wiejskich.</p>	<p>Działania rewitalizacyjne będą podejmowane w ramach Strategii ZIT AKO przede wszystkim w miastach, w obszarach centralnych. Właściwie przeprowadzona rewitalizacja powinna obejmować aspekty społeczne, infrastrukturalne, gospodarcze i przestrzenne. Kluczowa jest rewitalizacja obejmująca aspekty społeczne, która powinna przeciwdziałać negatywnym zjawiskom społecznym, w szczególności bezrobociu, ograniczeniu ubóstwa, przestępczości,</p>

Działanie Strategii ZIT AKO	Terytorialny wymiar wsparcia
	<p>patologii, aktywizacji społeczności lokalnej AKO, niewystarczającemu poziomowi uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, zwiększeniu więzi mieszkańców AKO. Istotną formą wsparcia obszarów wytypowanych do rewitalizacji powinno być objęcie ich programami rewitalizacji, mającymi na celu włączenie społeczne osób marginalizowanych lub zagrożonych marginalizacją.</p> <p>Z kolei działania rewitalizacyjne, obejmujące aspekty infrastrukturalne pozwolą przezwyciężyć bariery przestrzeni, uniemożliwiające wystąpienie pozytywnych zmian społecznych. Zakłada się, że rewitalizacja w kontekście rozwoju obszaru funkcjonalnego miast ma na celu odwrócenie trendu depopulacji obszarów najbardziej zurbanizowanych, szczególnie centralnych miast przy jednoczesnym zaludnianiu terenów suburbialnych, słabo lub w ogóle niezurbanizowanych, a zatem nieuzbrojonych w infrastrukturę sieciową, drogi, szkoły, itd. Rewitalizacja obszarów zdegradowanych, przemysłowych, powojennych, pokolejowych, czy popegeerowskich będzie realizowana w całej AKO na podstawie przeprowadzonych badań zmierzających do zidentyfikowania takich terenów.</p> <p>Działania rewitalizacyjne w niektórych JST AKO będą kontynuacją, widzi się potrzebę ich dalszego rozwinięcia, należy jednak skupić się przede wszystkim na zwiększeniu zaangażowania w działania społeczne, przedsięwzięcia związane z odnową społeczną i podnoszeniem aktywności gospodarczej, na rozwiązaniu problemów społecznych.</p>
<p>Działanie 4.4. Rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej.</p>	<p>Największe problemy z dostępnością do infrastruktury wodociągowej według danych statystycznych GUS mają gminy peryferyjne AKO, tj. Brzeziny, Godziesze Wielkie, Szczytniki, Mycielin, Blizanów oraz gmina wiejska Ostrów Wielkopolski. Są to tereny słabo zurbanizowane lub jak w przypadku gminy wiejskiej Ostrów Wielkopolski podlegające intensywnej urbanizacji. Wskazane obszary należy traktować jako priorytetowe w wymiarze terytorialnym wsparcia rozwoju infrastruktury wodociągowej. Gminy: Sośnie, Odolanów, Sieroszewice, Godziesze Wielkie, Szczytniki, Mycielin oraz Przygodzice, Brzeziny, Koźminek, Lisków, Żelazków, Opatówek i Blizanów charakteryzują się najmniejszą dostępnością spośród gmin AKO do infrastruktury kanalizacyjnej. W związku z tym należy uznać, że tereny zasiedlone i zasiedlane tych gmin stanowią priorytetowe obszary wsparcia w wymiarze terytorialnym.</p> <p>Uznaje się jednocześnie, że w przypadku pozostałych gmin inwestycje w infrastrukturę kanalizacyjną w ramach Strategii ZIT AKO będą wspierane głównie na obszarach intensywnej urbanizacji oraz aktywizacji gospodarczej.</p>
<p>Działanie 4.5. Rozbudowa infrastruktury</p>	<p>Przyjmuje się, że rozwój infrastruktury drogowej będzie wspierany w całej AKO. Priorytetowo będzie traktowany układ dróg dojazdowych do Ostrowa Wielkopolskiego i Kalisza oraz dróg łączących oba</p>

Działanie Strategii ZIT AKO	Terytorialny wymiar wsparcia
drogowej.	<p>miasta. Obszar bezpośrednio położony wokół miast rdzeniowych oraz pomiędzy nimi zajmują tereny aktywizacji gospodarczej, w związku z czym uzasadnione jest przyznanie sieci tych dróg priorytetu. W całej AKO, według wskazań „Studium zrównoważonego rozwoju transportu AKO” drogi powinny być wyposażane w infrastrukturę transportu publicznego oraz ścieżki rowerowe stanowiące alternatywę dla komunikacji samochodowej i służące ograniczeniu zjawiska niskiej emisji. Należy zatem poprawić układ drogowy w ramach AKO oraz dostępność Aglomeracji do ponadregionalnego (krajowego i europejskiego) systemu transportowego. W ramach tego działania zachodzi konieczność przebudowy ulic zlokalizowanych w ciągu drogi wojewódzkiej nr 450 zlokalizowanej w Kaliszu wraz z infrastrukturą towarzyszącą.</p>

Tabela 11. TERYTORIALNY WYMIAR WSPARCIA AGLOMERACJI KALISKO-OSTROWSKIEJ
źródło: opracowanie własne

7. WIZJA ROZWOJU AGLOMERACJI KALISKO-OSTROWSKIEJ

Wizja rozwoju Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej opisuje stan docelowy jednostki przystępującej do realizacji strategii w wyznaczonym horyzoncie czasowym. Wizja ta sformułowana jest na podstawie przeprowadzonej diagnozy obszaru funkcjonalnego AKO oraz identyfikacji jego problemów i potencjałów. Ponadto wizja rozwoju AKO odzwierciedla urzeczywistnione cele rozwojowe, priorytety, działania i projekty planowane do realizacji w dalszym etapie wdrażania Strategii ZIT AKO.

W związku z tym przyjęto, że w wyniku partnerskiej współpracy w 2020 r. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska osiągnie następujące korzyści rozwojowe:

- będzie obszarem intensywnego rozwoju gospodarczego i społecznego,
- interwencja publiczna przyczyni się do wzrostu liczby przedsiębiorstw i miejsc pracy w sferze prywatnej,
- poprawi się konkurencyjność funkcjonujących tu przedsiębiorstw, które uzyskają większy dostęp do nowoczesnej infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej oraz wykwalifikowanych w toku ulepszanej edukacji zawodowej pracowników,
- podjęte działania w zakresie profilaktyki zdrowotnej poprawią kondycję fizyczną mieszkańców Aglomeracji, a lepsza jakość i dostęp do usług instytucji kultury i dziedzictwa narodowego pozytywnie wpłynie na rozwój społeczny obszaru,
- poprawi się jakość środowiska przyrodniczego dzięki inwestycjom w ekologiczny transport publiczny, infrastrukturę kanalizacyjną i usprawnienia efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej,
- działania rewitalizacyjne realizowane przez gminy Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej doprowadzą do rozwiązania wielu problemów społecznych zdegradowanych dzielnic miast i dysfunkcyjnych obszarów wiejskich i przyczynią się do poprawy jakości przestrzeni publicznej,
- mieszkańcy i przedsiębiorstwa Aglomeracji będą korzystać z szerokopasmowego Internetu, a rozwijająca się gospodarka będzie konkurencyjna na rynku krajowym. Nastąpi wielopłaszczyznowa integracja usług publicznych dostępnych dla mieszkańców Aglomeracji oraz wszystkich zainteresowanych usługami świadczonymi w obrębie AKO,
- poprawi się dostępność i jakość infrastruktury drogowej.

8. CELE ROZWOJOWE DO REALIZACJI W RAMACH ZIT

„Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie” (KSRR) przyjmuje jako jedno z głównych założeń odejście od podziału na polityki inter- i intraregionalną na rzecz jednej, wspólnej polityki (ze wspólnymi celami), określającej cele w odniesieniu do terytorium dla wszystkich podmiotów publicznych (każdy z tych podmiotów realizuje inne zadania zgodnie ze sferą swojej kompetencji), stymulowania konkurencyjności w skali regionalnej, krajowej i międzynarodowej, jak również wspomagania rozprzestrzeniania procesów rozwoju z ośrodków najszybciej rozwijających się na pozostałe obszary kraju. Ważne zatem jest wykształcenie siatki ośrodków wzrostu w poszczególnych subregionach, co umożliwi wzrost konkurencyjności zarówno regionów jak i w rezultacie kraju, nawet jeśli zróżnicowania regionalne i wewnątrzregionalne zostaną utrzymane na tym samym poziomie.

Mając powyższe wskazania na uwadze oraz biorąc pod uwagę konieczność rozwiązania zidentyfikowanych problemów i wykorzystania potencjałów, aby realne było osiągnięcie wizji rozwoju, Aglomeracja Kalisko-Ostrowska formułuje sobie następujący cel główny:

„Aglomeracja Kalisko-Ostrowska będzie ważnym biegunem wzrostu i rozwoju województwa wielkopolskiego, która przy współpracy jednostek samorządu terytorialnego oraz dzięki wykorzystaniu posiadanego kapitału społecznego rozwiąże istniejące problemy społeczno-gospodarcze, infrastrukturalno-środowiskowe i stworzy trwałe podstawy zrównoważonego rozwoju”.

Realizację powyższego celu warunkuje przede wszystkim partnerstwo oraz efektywna współpraca jednostek samorządu terytorialnego i to nie tylko w ramach rdzenia Aglomeracji na osi Kalisz–Ostrów Wielkopolski ale również w całej przestrzeni Aglomeracji, którą tworzą łącznie 24 jednostki samorządu terytorialnego.

Cel główny został podzielony na cele rozwojowe, dla których następnie określono (przedstawione w kolejnych rozdziałach) działania i spodziewane efekty ich realizacji w postaci wymiernych wskaźników. Wyznaczone do realizacji w Strategii ZIT AKO

cele rozwojowe oraz odpowiadające im priorytety i działania zostały opracowane na podstawie dokonanej analizy zidentyfikowanych problemów. Za sposób wyznaczania kluczowych elementów Strategii ZIT AKO uznano następujący ciąg logiczny⁵⁷:

Diagnoza obszaru funkcjonalnego → Identyfikacja problemów/potencjałów →
Zdefiniowanie celów → Zdefiniowanie priorytetów inwestycyjnych →
Zdefiniowanie działań → Wybór Projektów. Zależności.

Cele rozwojowe będzie można jednak w pełni osiągnąć poprzez partnerstwa (publiczne i publiczno-prywatne), zaangażowanie organizacji społecznych, przedsiębiorstw, przedstawicieli sektora nauki, a przede wszystkim mieszkańców AKO.

Cele rozwojowe instrumentu ZIT AKO

1. Rozwój zrównoważonego systemu transportu publicznego AKO.
2. Rozwój edukacji ponadgimnazjalnej i kształcenia zawodowego/ustawicznego.
3. Przywracanie funkcji społeczno-gospodarczych zdegradowanych obszarów miejskich i wiejskich AKO.
4. Poprawa stanu środowiska na obszarze funkcjonalnym AKO.
5. Wspieranie efektywności energetycznej oraz promowanie strategii niskoemisyjnych.
6. Wzmacnianie rozwoju gospodarczego AKO, przedsiębiorczości, zatrudnienia i aktywności zawodowej.
7. Poprawa dostępu i jakości usług publicznych na całym obszarze funkcjonalnym.
8. Rozwój infrastruktury AKO.

---

⁵⁷ JASPERS Warszawa- Grupa zadaniowa ZIT, Ramy koncepcyjne w zakresie przygotowania i oceny Strategii ZIT, Warszawa 2014.

Poniżej przedstawiono cele rozwojowe wraz z uzasadnieniem.

Lp.	Cel rozwojowy Strategii ZIT AKO	Uzasadnienie wyboru celu
1.	Rozwój zrównoważonego systemu transportu publicznego AKO.	Część gmin peryferyjnych Aglomeracji wykazuje słabe powiązania funkcjonalne z miastami rdzeniowymi. Pilną potrzebą obszaru AKO jest rozwój systemu zrównoważonego transportu publicznego na terenie Aglomeracji. Ograniczenia korzystania z samochodów na rzecz przyjaznych środowisku form transportu umożliwią podróżowanie przy możliwie najniższym koszcie, likwiduje/ ogranicza uliczne „korki” i sprzyja poprawie stanu środowiska AKO. Rozwój systemu zrównoważonego transportu publicznego na terenie Aglomeracji przyczyni się przede wszystkim do redukcji występujących zanieczyszczeń komunikacji liniowych odpowiedzialnych za emisję tlenków azotu, tlenków węgla, węglowodorów aromatycznych, metali ciężkich itp.
2.	Rozwój edukacji ponadgimnazjalnej i kształcenia zawodowego/ ustawicznego.	Wobec wciąż malejącej liczby uczniów oraz konieczności dostosowania profilu kształcenia zawodowego do potrzeb lokalnego rynku pracy Aglomeracja stoi przed wyzwaniem związanym z restrukturyzacją/ modernizacją bazy edukacyjnej i szkoleniowej. Istnieje konieczność zintensyfikowania działań na rzecz kształcenia zawodowego młodzieży i dorosłych w całym okresie aktywności zawodowej, wzbogacenia oferty edukacyjnej, zwiększenia jej atrakcyjności i konkurencyjności.
3.	Przywracanie funkcji społeczno-gospodarczych zdegradowanych obszarów miejskich i wiejskich AKO.	Na terenie Aglomeracji, szczególnie w ośrodkach miejskich, zidentyfikowano obszary zdegradowane społecznie, gospodarczo i przestrzennie. Są to jednocześnie obszary pełniące istotne funkcje ponadlokalne, w tym aglomeracyjne. Jest to problem, który należy rozwiązać, aby zapobiec pogłębianiu się negatywnych zjawisk związanych z przemieszczaniem się ludności z terenów zurbanizowanych na obszary wiejskie niezurbanizowane, a także szeregiem innych konsekwencji marginalizacji obszarów o kluczowych funkcjach dla AKO, do jakich należą centra miast, tereny inwestycyjne, obszary cenne kulturowo.
4.	Poprawa stanu środowiska na obszarze funkcjonalnym AKO.	Na terenie AKO zidentyfikowano zagrożenia środowiskowe związane z zjawiskiem niskiej emisji (zanieczyszczenie powietrza), występowaniem indywidualnych zbiorników nieczystości (zanieczyszczenie gleb oraz wód podziemnych) oraz ze zbyt małymi zasobami wodnymi (ograniczenia między innymi dla rozwoju produkcji rolniczej), czy z powodziąmi.

5.	Wspieranie efektywności energetycznej oraz promowanie strategii niskoemisyjnych.	Gospodarka niskoemisyjna jest jednym z kluczowych zagadnień w polityce Unii Europejskiej, a realizacja obowiązków wynikających z dyrektyw unijnych w sprawie jakości energetycznej budynków jest priorytetem na najbliższe lata. Trzonem zasobów mieszkaniowych AKO jest budownictwo starych technologii, co to rodzi potrzebę ich modernizacji i dostosowania do obowiązujących standardów. Na obszarze Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej należy podejmować działania dotyczące kompleksowej termomodernizacji, w tym zmiany sposobu ogrzewania budynków. Zasadniczym celem, a tym samym korzyścią płynącą bezpośrednio z kompleksowych działań termomodernizacyjnych jest zmniejszenie ilości zużywanej energii cieplnej co przynosi korzyść ekonomiczną, a więc ograniczenie kosztów ogrzewania. Termomodernizacja niesie także za sobą korzyści ekologiczne, a mianowicie zmniejszenie eksploatacji nieodnawialnych źródeł energii i zmniejszenie emisji dwutlenku węgla do atmosfery oraz korzyści społeczne i zdrowotne (m.in. poprawa estetyki budynków, warunków mikroklimatycznych, integracja społeczności).
6.	Wzmacnianie rozwoju gospodarczego AKO, przedsiębiorczości, zatrudnienia i aktywności zawodowej.	Oba miasta rdzeniowe Aglomeracji – Kalisz i Ostrów Wielkopolski nie spełniają obecnie oczekiwań wobec ich pozycji gospodarczej zarówno w AKO jak i w regionie. Ich gospodarka nie wykazuje pożądanego ożywienia i nie stanowi wystarczającego impulsu rozwojowego dla reszty Aglomeracji. AKO nie dysponuje dostatecznie rozwiniętą ofertą IOB oraz wykazuje braki w zakresie terenów inwestycyjnych, a rozwój gospodarczy Aglomeracji jest zbyt wolny, wyraźnie wolniejszy od reszty województwa wielkopolskiego. Aglomeracja nie dogania gospodarczo regionu, a wciąż bardziej się od niego pod tym względem oddala. Wciąż zbyt niski jest poziom współpracy pomiędzy przedsiębiorcami AKO, widoczna jest niechęć do wspólnych inicjatyw gospodarczych i sieciowania. Bardzo ważnym elementem przyczyniającym się do rozwoju ekonomicznego i społecznego AKO jest pobudzanie rozwoju przedsiębiorczości i samozatrudnienia, co w efekcie przyczyni się do zmniejszenia bezrobocia, podniesienia poziomu aktywności zawodowej mieszkańców Aglomeracji.

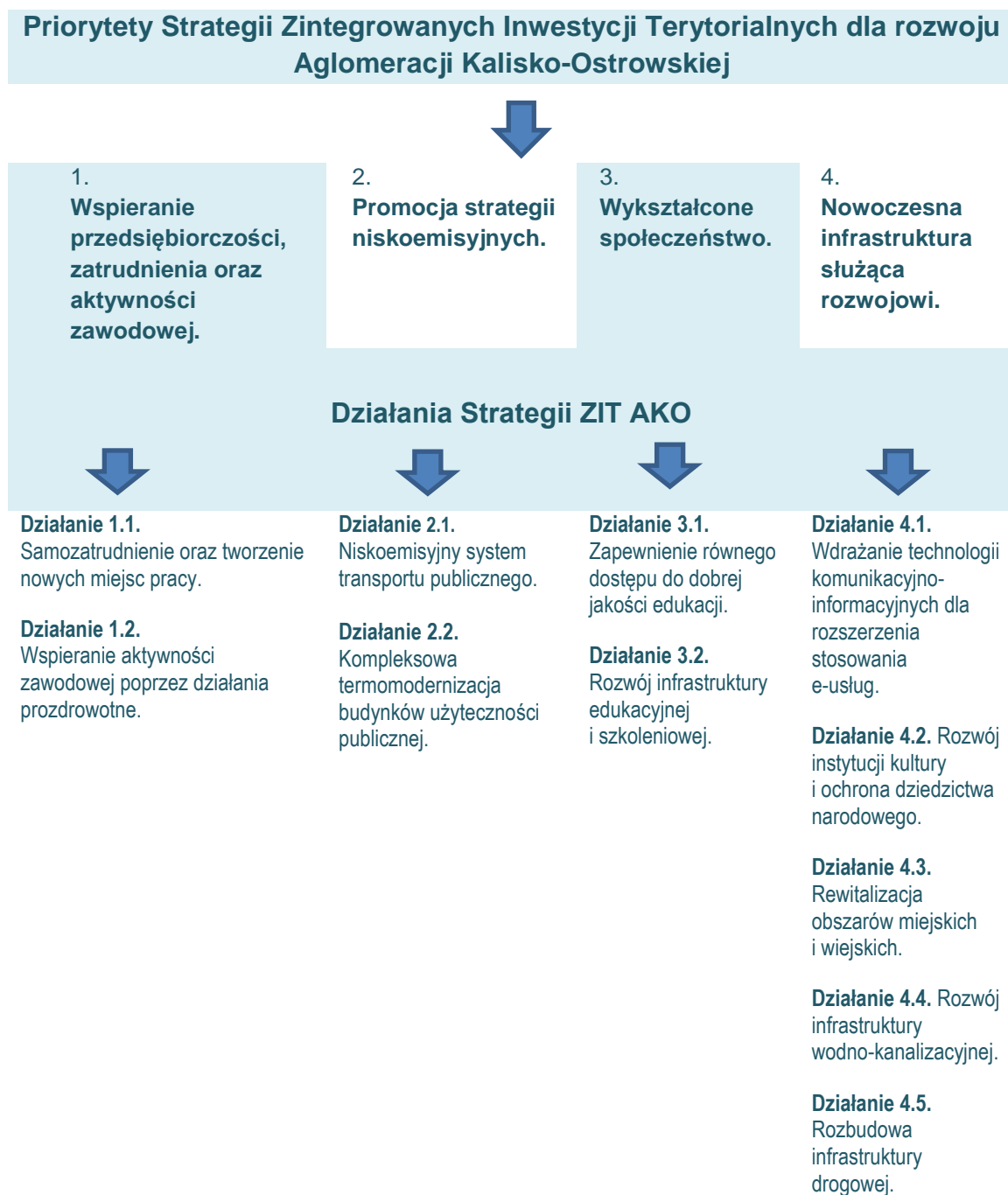

7.	Poprawa dostępu i jakości usług publicznych na całym obszarze funkcjonalnym.	Infrastruktura teleinformatyczna AKO jest słabo rozwinięta, występują utrudnienia w dostępie do sieci internetowej oraz braku integracji danych i e-usług przestrzennych, lokalnej administracji publicznej AKO. Konieczne jest wdrożenie infrastruktury technicznej i procedur wspierających realizację zadań przez pracowników jednostek administracyjnych AKO oraz jednostek miejskich i służb publicznych, aby przeciwdziałać wykluczeniu cyfrowemu AKO, przyspieszyć rozwój e-usług na terenie AKO oraz poprawić dostępność do elektronicznych usług publicznych.
8.	Rozwój infrastruktury AKO.	Na obszarze AKO występują liczne braki w zakresie infrastruktury technicznej, trudności z dostępem do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w wyniku jej niedorozwoju poza miastami rdzeniowymi, zły stan sieci, duże dysproporcje w dostępie pomiędzy siecią wodociągową a siecią kanalizacyjną (zagrożenie ekologiczne), mała dostępność do sieci gazowej (poza miastami rdzeniowymi), braki w instalacjach związanych z utylizacją odpadów. Również infrastruktura transportowa AKO wykazuje duże potrzeby inwestycyjne, związane ze stanem obiektów technicznych, taboru publicznego oraz jego infrastruktury, oświetlenia ulicznego, parametrami i stanem nawierzchni dróg, czy brakami sieci ścieżek rowerowych (bardzo mała ich gęstość). Zachodzi także konieczność wspierania rozwoju instytucji kultury i dziedzictwa narodowego, co przyczyni się do zwiększenia atrakcyjności, przede wszystkim turystycznej Aglomeracji.

Tabela 12. CELE ROZWOJOWE STRATEGII ZIT AKO
źródło: opracowanie własne

Cel główny i poszczególne cele rozwojowe rozwoju Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej realizowany będzie przez priorytety Strategii ZIT AKO, które przedstawiono poniżej.

Celom rozwojowym przyporządkowano priorytety i określone według priorytetów działania strategiczne. Identyfikacja priorytetów i działań rozpoczyna etap operacjonalizacji Strategii ZIT AKO polegającej na zaplanowaniu konkretnych przedsięwzięć, za pomocą których będą realizowane cele.

Cele rozwojowe	Priorytet 1. Wspieranie przedsiębiorczości, zatrudnienia oraz aktywności zawodowej	Priorytet 2. Promocja strategii niskoemisyjnych	Priorytet 3. Wykształcone społeczeństwo	Priorytet 4. Nowoczesna infrastruktura służąca rozwojowi
	Działanie w ramach Priorytetu 1 realizujące cel rozwojowy	Działanie w ramach Priorytetu 2 realizujące cel rozwojowy	Działanie w ramach Priorytetu 3 realizujące cel rozwojowy	Działanie w ramach Priorytetu 4 realizujące cel rozwojowy
1. Rozwój zrównoważonego systemu transportu publicznego AKO.		Działanie 2.1. Niskoemisyjny system transportu publicznego.		
2. Rozwój edukacji ponadgimnazjalnej i kształcenia zawodowego/ustawicznego.			Działanie 3.1. Zapewnienie równego dostępu do dobrej jakości edukacji. Działanie 3.2. Rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej.	
3. Przywracanie funkcji społeczno-gospodarczych zdegradowanych obszarów miejskich i wiejskich AKO.				Działanie 4.3. Rewitalizacja obszarów miejskich i wiejskich.
4. Poprawa stanu środowiska na obszarze funkcjonalnym AKO.				Działanie 4.4. Rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej.
5. Wspieranie efektywności energetycznej oraz promowanie strategii niskoemisyjnych.		Działanie 2.1. Niskoemisyjny system transportu publicznego. Działanie 2.2. Kompleksowa termomodernizacja budynków użyteczności publicznej.		

Cele rozwojowe	Priorytet 1. Wspieranie przedsiębiorczości, zatrudnienia oraz aktywności zawodowej	Priorytet 2. Promocja strategii niskoemisyjnych	Priorytet 3. Wykształcone społeczeństwo	Priorytet 4. Nowoczesna infrastruktura służąca rozwojowi
	Działanie w ramach Priorytetu 1 realizujące cel rozwojowy	Działanie w ramach Priorytetu 2 realizujące cel rozwojowy	Działanie w ramach Priorytetu 3 realizujące cel rozwojowy	Działanie w ramach Priorytetu 4 realizujące cel rozwojowy
6. Wzmacnianie rozwoju gospodarczego AKO, przedsiębiorczości, zatrudnienia i aktywności zawodowej.	Działanie 1.1. Samozatrudnienie oraz tworzenie nowych miejsc pracy.			
7. Poprawa dostępu i jakości usług publicznych na całym obszarze funkcjonalnym.	Działanie 1.2. Wspieranie aktywności zawodowej poprzez działania prozdrowotne.			Działanie 4.2. Rozwój instytucji kultury i ochrona dziedzictwa narodowego. Działanie 4.4. Rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej.
8. Rozwój infrastruktury AKO.				Działanie 4.1. Wdrażanie technologii komunikacyjno-informacyjnych dla rozszerzenia stosowania e-usług. Działanie 4.4. Rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej. Działanie 4.5. Rozbudowa infrastruktury drogowej.

Tabela 13. CELE ROZWOJOWE – PRIORYTETY I DZIAŁANIA STRATEGII ZIT AKO
źródło: opracowanie własne

Ostatnim etapem planowana strategicznego na etapie operacjonalizacji jest przyjęcie wskaźników zakładanych efektów, których osiągnięcie ukaże w wymierny sposób skalę zrealizowanych działań na poziomie rezultatów, a pośrednio zrealizowanych celów i rozwiązanych problemów.

Działanie Strategii ZIT AKO	Zakładane efekty
<p>Działanie 1.1. Samozatrudnienie oraz tworzenie nowych miejsc pracy.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost liczby utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej. • Wzrost liczby przedsiębiorców pozytywnie oceniających wsparcie rozwojowe otrzymane po utworzeniu działalności gospodarczej w ramach programu.
<p>Działanie 1.2. Wspieranie aktywności zawodowej poprzez działania prozdrowotne.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost liczby osób, które po opuszczeniu programu podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie. • Wzrost liczby osób, które dzięki interwencji EFS zgłosiły się na badanie profilaktyczne.
<p>Działanie 2.1. Niskoemisyjny system transportu publicznego.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost liczby przewozów komunikacją miejską na przebudowanych i nowych liniach komunikacji miejskiej. • Spadek emisji gazów cieplarnianych.
<p>Działanie 2.2. Kompleksowa termomodernizacja budynków użyteczności publicznej.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zmniejszenie zużycia energii pierwotnej w budynkach publicznych. • Spadek emisji gazów cieplarnianych.
<p>Działanie 3.1. Zapewnienie równego dostępu do dobrej jakości edukacji.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost liczby osób, które uzyskały kwalifikacje w ramach pozaszkolnych form kształcenia. • Wzrost liczby nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu. • Wzrost liczby uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego objętych wsparciem w programie uczestniczących w kształceniu lub pracujących po 6 miesiącach po ukończeniu nauki. • Wzrost liczby szkół i placówek kształcenia zawodowego wykorzystujących doposażenie zakupione dzięki EFS.
<p>Działanie 3.2. Rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost liczby osób korzystających ze wspartych obiektów infrastruktury kształcenia zawodowego.

Działanie Strategii ZIT AKO	Zakładane efekty
Działanie 4.1. Wdrażanie technologii komunikacyjno-informacyjnych dla rozszerzenia stosowania e-usług.	<ul style="list-style-type: none"> Wzrost liczby osób korzystających z Internetu w kontaktach z administracją publiczną.
Działanie 4.2. Rozwój instytucji kultury i ochrona dziedzictwa narodowego.	<ul style="list-style-type: none"> Wzrost oczekiwanej liczby odwiedzin w objętych wsparciem miejscach należących do dziedzictwa kulturowego i naturalnego oraz stanowiące atrakcje turystyczne.
Działanie 4.3. Rewitalizacja obszarów miejskich i wiejskich.	<ul style="list-style-type: none"> Wzrost liczby ludności mieszkającej na obszarach objętych zintegrowanymi strategiami rozwoju obszarów miejskich.
Działanie 4.4. Rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej.	<ul style="list-style-type: none"> Wzrost liczby dodatkowych osób korzystających z ulepszonych oczyszczania ścieków.
Działanie 4.5. Rozbudowa infrastruktury drogowej.	<ul style="list-style-type: none"> Poprawa nośności dróg.

Tabela 14. CELE ROZWOJOWE – WSKAŹNIKI ZAKŁADANYCH EFEKTÓW
źródło: opracowanie własne

8.1. KOMPLEMENTARNOŚĆ STRATEGII ZIT AKO Z PROGRAMAMI OPERACYJNYMI

Komplementarność jest jedną z zasad przyznawania wsparcia przez Unię Europejską. Zasada ta zapewnia zachowanie spójności pomiędzy działaniami finansowanymi ze środków unijnych, środków własnych jst, czy środków prywatnych. Zadaniem Państw Członkowskich jest zapewnienie mechanizmów pozwalających na jej wdrożenie w sposób jak najbardziej efektywny. Dla działań określonych w Strategii ZIT AKO ma zastosowanie przede wszystkim komplementarność międzyprogramowa, która zachodzi w przypadku działań finansowanych z Krajowych Programów Operacyjnych (POIŚ, POWER, POIR) ale i komplementarność z działaniami Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020.

W ramach wdrażania instrumentu ZIT w Polsce pojęcie „projekt komplementarny” zarezerwowane jest tylko dla projektów wybieranych w trybie pozakonkursowym pozytywnie zaopiniowanych przez właściwą Instytucję Zarządzającą Krajowym Programem Operacyjnym i dotyczy wsparcia miast wojewódzkich. Aglomeracja

w ramach realizacji Strategii ZIT AKO nie będzie korzystał ze wsparcia POIŚ oraz POPW na projekty komplementarne.

AKO będzie poszukiwać innych, dodatkowych źródeł finansowania dla swoich działań w ramach krajowych programów operacyjnych w trybie konkursowym. Działaniami i projektami wspierającymi realizację Strategii ZIT AKO określa się bowiem te działania, które zapewniają synergii i wzajemne uzupełnianie się w ramach korzystania ze strumieni wsparcia w celu najefektywniejszego rozwiązania problemu na poziomie lokalnym i regionalnym. Strategia ZIT AKO definiuje obszary interwencji, w ramach których planowana jest realizacja projektów uzupełniających względem przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w formule ZIT. Przedsięwzięcia te realizowane będą głównie z alokacji ogólnej WRPO 2014+ oraz POIŚ i stanowią m.in. źródło wsparcia dla niezbędnych działań wynikających ze Strategii ZIT AKO.

Komplementarność wszystkich działań określonych w Strategii ZIT AKO można podzielić według następujących rodzajów:

- obszarowa (geograficzna);
- problemowa;
- przedmiotowa (sektorowa).

Komplementarność obszarowa zostanie uzyskana ze względu na ścisłe określenie obszaru funkcjonowania Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej. Działania podejmowane w ramach Strategii ZIT AKO będą skoncentrowane geograficznie, przy czym priorytetowo realizowane będą te działania, których lokalizacja i zasięg oddziaływania są jak najszersze w obrębie AKO. Partnerstwo samorządów AKO będzie dążyć do osiągnięcia dzięki współpracy efektu równomiernego w rozumieniu przestrzennym rozwoju społecznego i gospodarczego.

Komplementarność problemowa z kolei polega na powiązaniu działań rozwiązujących podobne problemy. Zostały one zidentyfikowane w ramach Strategii ZIT AKO i zakłada się, że dla osiągnięcia jak największej efektywności interwencji publicznej będą podejmowane te przedsięwzięcia, które będą koncentrować się na ich rozwiązaniu. Na podstawie zidentyfikowanych obszarów problemowych zostały określone cele rozwojowe, priorytety i działania. Należy w związku z tym przyjąć, że komplementarność problemowa wymagać będzie od realizatorów Strategii ZIT AKO

wyboru działań, które w pierwszej kolejności będą służyły osiągnięciu zakładanych celów i przyczynią się do rozwoju AKO.

Komplementarność przedmiotowa, zwana inaczej sektorowa, zostanie zapewniona przede wszystkim ze względu na skoncentrowanie działań określonych w Strategii ZIT AKO na rozwoju głównie usług publicznych. Zakłada się, że pośrednio Strategia będzie realizowana również przez podmioty prywatne, jednakże to usługi publiczne będą domeną działań podmiotów bezpośrednio zaangażowanych w osiągnięcie celu głównego i realizację priorytetów Strategii ZIT AKO.

Należy również podkreślić, że fakt rekomendowania danego działania/projektu realizującego cele Strategii ZIT AKO nie gwarantuje uzyskania wsparcia w ramach alokacji ogólnej WRPO 2014+, czy też krajowych programów operacyjnych. Poza tym dany projekt powinien spełniać warunki brzegowe kryteriów wyborów projektów Regionalnego Programu Operacyjnego i Krajowych Programów Operacyjnych. Należy dodać, że dla działań wspierających realizację Strategii ZIT AKO będą poszukiwane źródła finansowania zgodnie z zasadami określonymi dla odpowiednich programów. Realizacja poszczególnych priorytetów Strategii ZIT AKO odbywać się będzie również poprzez odpowiednie osie i działania w ramach programów operacyjnych.

Priorytet Strategii ZIT AKO 1. Wspieranie przedsiębiorczości, zatrudnienia oraz aktywności zawodowej może być realizowany poprzez projekty dofinansowane w ramach programów operacyjnych przedstawionych w tabeli:

Program Operacyjny	Oś priorytetowa	PI	Nazwa działania	Typy działań komplementarnych
WRPO 2014+	1. Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka.	1b.	Działanie 1.2. Wzmocnienie potencjału innowacyjnego przedsiębiorstw Wielkopolski.	- wspieranie infrastruktury badawczo – rozwojowej, - wsparcie rozwoju instytucji otoczenia biznesu na rzecz inkubacji przedsiębiorstw, - uzbrojenie terenów inwestycyjnych na rzecz rozwoju gospodarczego w tym inteligentnych specjalizacji
		3a.	Działanie 1.3. Wsparcie przedsiębiorczości i infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego.	
	6. Rynek pracy.	8iii.	Działanie 6.3. Samozatrudnienie i przedsiębiorczość.	
		8vi.	Działanie 6.6. Wspieranie aktywności zawodowej pracowników poprzez działania prozdrowotne.	
	7. Włączenie społeczne.	9v.	Działanie 7.3. Ekonomia społeczna.	
	9. Infrastruktura dla Kapitału Ludzkiego.	9b.	Działanie 9.2. Rewitalizacja obszarów problemowych.	

Program Operacyjny	Oś priorytetowa	PI	Nazwa działania	Typy działań komplementarnych
POWER 2014-2020	I. Osoby młode na rynku pracy	8ii.	Działanie 1.1. Wsparcie osób młodych pozostających bez pracy na regionalnym rynku pracy – projekty pozakonkursowe	regionalnych, - wspieranie aktywności zawodowej, - promocja gospodarcza, - wspieranie ekonomii społecznej. - wsparcie infrastruktury szpitalnej i usług zdrowotnych.
			Działanie 1.2. Wsparcie osób młodych pozostających bez pracy na regionalnym rynku pracy – projekty konkursowe	
	Działanie 1.3. Wsparcie osób młodych znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji			
	Działanie 2.2. Wsparcie na rzecz zarządzania strategicznego przedsiębiorstw oraz budowy przewagi konkurencyjnej na rynku.			
II. Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji.	8v.	Działanie 2.3. Zapewnienie jakości i dostępności usług rozwojowych świadczonych na rzecz przedsiębiorstw i pracowników.		
	8vi.	Działanie 2.4. Modernizacja publicznych i niepublicznych służb zatrudnienia oraz lepsze dostosowanie ich do potrzeb rynku pracy.		
	8vii.			
POIR 2014-2020	I. Wsparcie prowadzenia prac B+R przez przedsiębiorstwa.	1b.	Działanie 1.1. Projekty B+R przedsiębiorstw.	
	III. Wsparcie innowacji w przedsiębiorstwach.	3a.	Działanie 3.1. Finansowanie innowacyjnej działalności MŚP z wykorzystaniem kapitału podwyższonego ryzyka.	
POIŚ 2014-2020	IX. Wzmocnienie strategicznej infrastruktury ochrony zdrowia.	9a.	Działanie 9.2. Infrastruktura ponadregionalnych podmiotów leczniczych.	

Tabela 15. KOMPLEMENTARNOŚĆ PRIORYTETU STRATEGII ZIT AKO 1. WSPIERANIE PRZEDSIĘBIORCZOŚCI, ZATRUDNIENIA ORAZ AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ Z INNYMI PROGRAMAMI OPERACYJNYMI
źródło: opracowanie własne

Priorytet Strategii ZIT AKO 2. Promocja strategii niskoemisyjnych może być realizowany poprzez projekty dofinansowane w ramach programów operacyjnych przedstawionych w tabeli:

Program Operacyjny	Oś priorytetowa	PI	Nazwa działania	Typy działań komplementarnych
WRPO 2014+	3. Energia.	4c.	Działanie 3.2. Poprawa efektywności energetycznej w sektorze publicznym i mieszkaniowym.	<ul style="list-style-type: none"> - montaż efektywnego energetycznie oświetlenia ulicznego, - rozbudowa sieci ciepłowniczych, - kompleksowa termomodernizacja obiektów mieszkalnych oraz obiektów użyteczności publicznej, - inwestycje w odnawialne źródła energii, - rozbudowa systemu ścieżek rowerowych, - rozbudowa infrastruktury transportu publicznego, w tym przystanków, systemu informacji pasażerskiej, wspólny bilet aglomeracyjny, - budowa parkingów, - zakup niskoemisyjnego taboru transportu publicznego, - inteligentny system zarządzania ruchem.
		4e.	Działanie 3.3. Wspieranie strategii niskoemisyjnych w tym mobilność miejska.	
POIŚ 2014-2020	VI. Rozwój niskoemisyjnego transportu zbiorowego w miastach.	4v.	Działanie 6.1. Rozwój publicznego transportu zbiorowego w miastach.	<ul style="list-style-type: none"> - budowa parkingów, - zakup niskoemisyjnego taboru transportu publicznego, - inteligentny system zarządzania ruchem.
	I. Zmniejszenie emisyjności gospodarki.	4iii.	Działania 1.3. Wspieranie efektywności energetycznej w budynkach.	

Tabela 16. KOMPLEMENTARNOŚĆ PRIORYTETU STRATEGII ZIT AKO 2. PROMOCJA STRATEGII NISKOEMISYJNYCH Z INNYMI PROGRAMAMI OPERACYJNYMI
źródło: opracowanie własne

Priorytet Strategii ZIT AKO 3. Wykształcone społeczeństwo może być realizowany poprzez projekty dofinansowane w ramach programów operacyjnych przedstawionych w tabeli:

Program Operacyjny	Oś priorytetowa	PI	Nazwa działania	Typy działań komplementarnych
WRPO 2014+	8. Edukacja.	10iii.	Działanie 8.2. Uczucie się przez całe życie.	<ul style="list-style-type: none"> - wsparcie kształcenia przedszkolnego, - wsparcie kształcenia ogólnego, w tym podstawowego, gimnazjalnego, licealnego. - wspieranie kształcenia zawodowego, - kształcenie ICT, podnoszenie kompetencji językowych i/lub TIK, - wsparcie uczenia się w formach
		10iv.	Działanie 8.3. Wzmocnienie oraz dostosowanie kształcenia i szkolenia zawodowego do potrzeb rynku pracy.	
	9. Infrastruktura dla Kapitału Ludzkiego.	10a.	Działanie 9.3. Inwestowanie w rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej.	

POWER 2014-2020	II. Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji.	10iv.	Działanie 2.15. Kształcenie i szkolenie zawodowe dostosowane do potrzeb zmieniającej się gospodarki.	pozaszkolnych organizowanych we współpracy z pracodawcami.
--------------------	--	-------	--	--

Tabela 17. KOMPLEMENTARNOŚĆ PRIORYTETU STRATEGII ZIT AKO 3. WYKSZTAŁCONE SPOŁECZEŃSTWO Z INNYMI PROGRAMAMI OPERACYJNYMI
źródło: opracowanie własne

Priorytet Strategii ZIT AKO 4. Nowoczesna infrastruktura służąca rozwojowi może być realizowany poprzez projekty dofinansowane w ramach programów operacyjnych przedstawionych w tabeli:

Program Operacyjny	Oś priorytetowa	PI	Nazwa działania	Typy działań komplementarnych
WRPO 2014+	2. Społeczeństwo informacyjne.	2c.	Działanie 2.1. Rozwój elektronicznych usług publicznych.	- informatyzacja urzędów, - elektroniczna archiwizacja i digitalizacja dokumentów,
	4. Środowisko.	5b.	Działanie 4.1. Zapobieganie, likwidacja skutków klęsk żywiołowych i awarii środowiskowych.	- rozwój i powszechny dostęp do szybkiego, szerokopasmowego Internetu,
		6a.	Działanie 4.2. Gospodarka odpadami.	- wspieranie działań ukierunkowanych na konkretne rodzaje ryzyka zagrożeń przy jednoczesnym zwiększeniu odporności na klęski i katastrofy i rozwijaniu systemów zarządzania klęskami i katastrofami,
		6b.	Działanie 4.3. Gospodarka wodno-ściekowa.	- wspieranie rozwoju infrastruktury wodno-ściekowej,
		6c.	Działanie 4.4. Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego.	- wspieranie rozwoju infrastruktury gospodarki odpadami,
	6d.	Działanie 4.5. Ochrona przyrody.	- ochrona i rozwój terenów zielonych i rekreacyjnych oraz wspieranie edukacji ekologicznej,	
	5. Transport.	7b.	Działanie 5.1. Infrastruktura drogowa regionu.	- rozwój instytucji kultury i ochrona dziedzictwa narodowego, w tym wspieranie ważnych dla Aglomeracji wydarzeń kulturalnych,
	9. Infrastruktura dla Kapitału Ludzkiego.	9b.	Działanie 9.2. Rewitalizacja obszarów problemowych.	- rozwój infrastruktury drogowej,
7. Włączenie społeczne.	9v.	Działanie 7.3. Ekonomia społeczna.	- rewitalizacja miast i ich dzielnic, terenów wiejskich, przemysłowych i powojennych, - wspieranie ekonomii społecznej,	
POLSKA CYFROWA 2014-2020	II. E-administracja i otwarty rząd.	2c.	Działanie 2.1. Wysoka dostępność i jakość e-usług publicznych.	
POIŚ 2014-2020	VIII. Ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój zasobów kultury.	6c.	Działanie 8.1. Ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój zasobów kultury.	
	II. Ochrona środowiska,	6iv.	Działanie 2.3. Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach	

	w tym adaptacja do zmian klimatu.	6ii.	Działanie 2.5. Poprawa jakości środowiska miejskiego.	- rozwój budownictwa socjalnego, - przeciwdziałanie wkluczeniom społecznym, kulturowym, edukacyjnym, w tym wspieranie przedsiębiorczości.
	IV. Infrastruktura drogowa dla miast.	7b.	Działanie 4.1. Zwiększenie dostępności transportowej ośrodków miejskich leżących w sieci drogowej TEN-T i odciążenie miast od nadmiernego ruchu drogowego.	

Tabela 18. KOMPLEMENTARNOŚĆ PRIORYTETU STRATEGII ZIT AKO 4. NOWOCZESNA INFRASTRUKTURA SŁUŻĄCA ROZWOJOWI Z INNYMI PROGRAMAMI OPERACYJNYMI
źródło: opracowanie własne

9. OPIS PRIORYTETÓW I DZIAŁAŃ

Poniżej zaprezentowane zostały poszczególne priorytety wraz z celami i uzasadnieniem oraz działaniami. Należy podkreślić, że inwestycje, które będą realizowane z instrumentu ZIT w ramach WRPO 2014+ powinny uwzględniać wszelkie obostrzenia wynikające z zapisów SZOOP WRPO 2014+.

9.1. PRIORYTET 1. WSPIERANIE PRZEDSIĘBIORCZOŚCI, ZATRUDNIENIA

ORAZ AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ

Cel priorytetu:

Wzmacnianie rozwoju gospodarczego AKO, przedsiębiorczości, zatrudnienia oraz aktywności zawodowej.

Uzasadnienie:

Rozwój gospodarczy Aglomeracji, rozumiany jako długofalowy proces przemian dokonujących się w gospodarce, dotyczy zarówno zmian ilościowych (wzrostu produkcji, zatrudnienia, inwestycji, dochodów i innych wielkości ekonomicznych) jak również towarzyszących im zmian o charakterze jakościowym (zmiany organizacji społeczeństwa). Jest on jednym z głównych kierunków rozwoju AKO, ponieważ warunkuje wzrost standardu życia, zwiększenie produkcji, lepszą sytuację socjalną oraz większe bezpieczeństwo publiczne, czyli jednym słowem zabezpiecza podstawę funkcjonowania całej Aglomeracji.

Dynamiczna gospodarka, aby się rozwijać musi ulepszać materialne i osobowe czynniki produkcji. Wymaga - obok ciągłej akumulacji kapitału nowych inwestycji, ciągłego doskonalenia ludzkich umiejętności i dokonywania postępu technicznego. Rdzeń Aglomeracji mający pełnić funkcję koła napędowego rozwoju gospodarczego, rozwija się relatywnie wolno na tle województwa wielkopolskiego.

Warunki rozwoju działalności gospodarczej wymagają szczególnej uwagi i stosownych działań wspomagających. Przedsiębiorczość musi być wspierana w sposób bardziej intensywny i skoordynowany. Spowolnienie dynamiki rozwoju gospodarczego jest również wynikiem wolniejszego napływu inwestycji. Wolny napływ inwestycji może wynikać z niedostatecznej podaży terenów inwestycyjnych.

Na obszarze AKO powierzchnia uzbrojonych i przygotowanych terenów inwestycyjnych jest relatywnie mała w stosunku do potrzeb.

Bardzo ważnym elementem stymulowania rozwoju ekonomicznego i społecznego regionów jest rozwój przedsiębiorczości i samozatrudnienia. Jest to forma skutecznego przeciwdziałania bezrobociu, podnoszenia poziomu aktywności zawodowej społeczeństwa. Z globalnego punktu widzenia rozwój samozatrudnienia ma duże znaczenie dla ograniczania bezrobocia. Stwarza dla osób poszukujących zatrudnienia możliwość powrotu do zasobu pracujących. Dodatkowo, dodatni wpływ samozatrudnienia na wzrost liczby miejsc pracy wynika z tego, że założenie i rozwój własnej firmy mogą wiązać się z zatrudnianiem osób w kolejnych okresach. Ze względu na istniejący obecnie niewystarczający przyrost nowych miejsc pracy, forma tworzenia własnego miejsca pracy będzie miała istotne znaczenie.

Rozwój Aglomeracji jest zależny od wzrostu liczby trwałych przedsiębiorstw oraz generowania w nich nowych miejsc pracy. Na przyrost nowych miejsc pracy może wpłynąć powstawanie przedsiębiorstw. Główną barierą wejścia na rynek dla osób planujących rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej jest ograniczony dostęp do kapitału finansowego. Innymi barierami są nieznanostwo procedur, nieumiejętnostwo pozyskania kapitału, brak wiedzy na temat dostępnych jego źródeł oraz brak informacji o rynku pracy. Podjęte interwencje będą wzmacniać wysiłki na rzecz wsparcia osób doświadczających trudności na lokalnym rynku pracy oraz przeciwdziałania ubóstwu grup doświadczających największych na nim problemów. Sektor MŚP ma duże znaczenie dla rozwoju AKO, dlatego istnieje konieczność wsparcia przyszłych przedsiębiorców i mikroprzedsiębiorczości. Znaczenia nabierają działania, takie jak wsparcie finansowe na rozpoczęcie pracy na własny rachunek, działania szkoleniowo-doradcze dla osób planujących, bądź prowadzących działalność gospodarczą.

Istotnym problemem Aglomeracji jest dostęp mieszkańców do dobrej jakości usług z zakresu ochrony zdrowia oraz usług społecznych. Należy pamiętać, że również system opieki zdrowia, wpływając na fizyczną kondycję, a także system usług społecznych, który przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu, służy wzmocnieniu kapitału ludzkiego. Dlatego inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, aby zmniejszać nierówności społeczne są z punktu widzenia rozwoju

Aglomeracji bardzo ważne, podobnie jak odpowiednio prowadzona profilaktyka, dostosowana do potrzeb społeczności AKO.

Na obszarze AKO struktura wiekowa ludności nadal pozostaje korzystna, jednak również tutaj obserwuje się zjawisko starzenia się społeczeństwa. Utrzymujący się w niniejszym zakresie niekorzystny trend będzie rzutować na przyszłe kierunki inwestycji infrastrukturalnych. Przyjmując jako symptom tego zjawiska stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym do ludności w wieku przedprodukcyjnym stwierdzić należy, że sytuacja w całej Aglomeracji uległa pogorszeniu. Istnieje zatem potrzeba zwiększenia działań służących podniesieniu poziomu zdrowia i wydłużenia czasu aktywności zawodowej mieszkańców, aby utrzymać wysoki poziom zasobów pracy. Niezbędne są odpowiednie programy profilaktyki i rehabilitacji zdrowotnej oraz działania skierowane do osób zagrożonych przerwaniem aktywności zawodowej, czy eliminowanie czynników zagrażających zdrowiu w miejscu pracy.

Zachowanie zdrowia oraz aktywności mieszkańców AKO przekłada się na produktywność i konkurencyjność Aglomeracji. Większa produktywność i wydajność pracy zdrowych pracowników bezpośrednio przekłada się na rozwój gospodarki AKO. Znaczącym problemem jest także niska świadomość zdrowotna mieszkańców AKO, szczególnie w kwestii chorób cywilizacyjnych oraz niski stopień wykrywalności chorób na wczesnym etapie ich występowania. Rekomenduje się działania na rzecz przedłużenia zdrowszego życia zawodowego przez promowanie zdrowego stylu życia oraz zmniejszenia czynników ryzyka związanych ze zdrowiem. Istotne jest również wsparcie profilaktyczne osób doświadczających trudności na rynku pracy, w szczególności osób zagrożonych wyłączeniem z aktywności zawodowej z powodu wieku lub stanu zdrowia. Uzasadnione jest zatem planowanie wdrażania populacyjnych programów profilaktycznych.

Na obszarze Aglomeracji występuje problem ubóstwa ekonomicznego (liczonego z uwzględnieniem średniego wynagrodzenia i dochodów z podatków osobistych per capita)⁵⁸. Podregion kaliski zaliczony został do podregionów w Wielkopolsce o największym natężeniu tego zjawiska. Utrzymujące się ubóstwo niesie ze sobą liczne, negatywne konsekwencje ekonomiczne i społeczne. Niższe od średniej

---

⁵⁸ „Identyfikacja i delimitacja obszarów problemowych i strategicznej interwencji w Polsce”, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego oraz Instytut Badań Strukturalnych, Warszawa 2009 r.

w regionie zarobki oraz występujące bezrobocie uderzają w najslabsze grupy społeczne i skutkują większym zagrożeniem związanym z wykluczeniem społeczno-zawodowym.

Innym, ważnym czynnikiem rozwoju Aglomeracji, który należy wzmocnić aby zapewnić jej wzrost jest promocja gospodarcza, której celem będzie zwiększenie rozpoznawalności oraz wzrostu konkurencyjności Aglomeracji w wymiarze krajowym i międzynarodowym. Głównym działaniem jest szerokie rozpowszechnianie informacji, wiedzy o regionie, a tym samym wzmocnienie wizerunku regionu, jak również wytwarzanych w nim produktów i oferowanych usług, w tym usług turystycznych.

Proponowane działania w ramach promocji gospodarczej to przede wszystkim:

- promocja i wzmocnienie sektora przedsiębiorstw regionu jako potencjału gospodarczego, społecznego i ekonomicznego Aglomeracji w celu stworzenia warunków do napływu kapitału zewnętrznego oraz zainteresowania regionem potencjalnych inwestorów krajowych i zagranicznych (przyciąganie inwestorów),
- promowanie atrakcyjności regionu (inwestycji) dla inwestorów oraz rynku usług turystycznych (rozwój usług turystycznych: walory przyrodnicze, kulturowe, w tym turystyka biznesowa),
- rozwinięcie oferty regionu pod kątem turystów biznesowych, tworzenie nowych, innowacyjnych produktów turystycznych w tym segmencie, rozwój turystyki wypoczynkowo-rekreacyjnej,
- zwiększenie stopnia otwartości na nowe rynki (umiędzynarodowienie małych i średnich przedsiębiorstw),
- szerzenie wiedzy o rynkach krajowych i zagranicznych, rozwój współpracy przedsiębiorstw,
- podniesienie poziomu aktywności promocyjnej firm z terenu Aglomeracji na innych rynkach (krajowych i zagranicznych).

Należy zatem mocne strony AKO (wysoko rozwinięte rolnictwo, zaplecze naukowo-badawcze, wykwalifikowane kadry) wzmocniać, wykorzystywać i oferować jako atuty na zewnątrz.

Należy także zwiększyć zastosowanie instrumentów aktywizacji zawodowej, edukacyjnej, zdrowotnej, społecznej i kulturalnej. Aby ograniczyć poziom ubóstwa i wykluczenia społecznego, nie można zrezygnować z zapewnienia dostępu do dobrej jakości usług społecznych i zdrowotnych rodzin, osób starszych, dzieci i młodzieży ze środowisk posiadających niższy status materialny. Realizowane to być powinno poprzez projekty służące poprawie dostępu do usług wsparcia rodziny i rodzinnej pieczy zastępczej, wsparcia osób starszych i z niepełnosprawnościami, programy zdrowotne dla dzieci, czy poprzez zwiększenie dostępu do usług poradnictwa prawnego i obywatelskiego. Pobudzenie aktywności społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym lub wykluczonych, wsparcie grup słabszych ekonomicznie przyczyni się do ograniczenia skali ubóstwa, zmniejszenia beneficjentów pomocy społecznej, a co najważniejsze grupy społeczne, zagrożone wykluczeniem zostaną włączone we wspólny nurt rozwoju, przyczyniając się do rozwoju Aglomeracji.

Kolejnym, ważnym działaniem mającym ograniczać negatywne zjawisko m.in. bezrobocie, ubóstwo jest wspieranie gospodarki społecznej (ekonomia społeczna). Podejście to jest zgodne z Prawem wspólnotowym, które odwołuje się do modelu społecznej gospodarki rynkowej, który zakłada pogodzenie zasady swobody konkurencji z zasadą solidarności.

Aby wzmocnić konkurencyjność obszaru i poprzez to przeciwdziałać negatywnym zjawiskom m.in. bezrobociu i ubóstwu, powinny zostać podjęte na terenie obszaru Aglomeracji przedsięwzięcia zmierzające przede wszystkim do:

- wsparcia przedsiębiorstw i przedsiębiorczości, w tym samozatrudnienia,
- wsparcia gospodarki społecznej,
- wsparcie i realizacja programów zdrowotnych (objęcie jak największej liczby mieszkańców AKO badaniami profilaktycznymi),
- zwiększenia podaży terenów inwestycyjnych,
- promocji gospodarczej.

9.1.1. Główne działania w ramach priorytetu 1

Działanie 1.1. Samozatrudnienie oraz tworzenie nowych miejsc pracy.	
Cel tematyczny	08. Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników.
Priorytet inwestycyjny	8iii. Praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw, w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw.
Oś priorytetowa WRPO 2014+ Działanie WRPO 2014+	6. Rynek Pracy (EFS). 6.3. Samozatrudnienie i przedsiębiorczość.
Główne typy projektów	<p>W ramach działania zakłada się realizację projektów prowadzących do rozwoju przedsiębiorczości wśród mieszkańców Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej. Wnioskodawcy w swoich przedsięwzięciach zobowiązani będą uwzględniać przynajmniej:</p> <ul style="list-style-type: none"> • w procesie rekrutacji grupy docelowej projektów - diagnozę kompetencji zawodowych w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej, • cykl szkoleń i/lub doradztwo przygotowujące uczestników projektu do rozpoczęcia i prowadzenia działalności gospodarczej, • udzielanie uczestnikom projektu dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej, • zaplanowanie wsparcia pomostowego w postaci usług doradczo-szkoleniowych o charakterze specjalistycznym (indywidualnych i grupowych) skierowanego do osób, które w ramach projektu rozpoczęły działalność gospodarczą. <p>Bezpośrednim efektem realizacji takich projektów będzie zmniejszenie bezrobocia i zwiększenie liczby osób aktywnych zawodowo Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej, a tym samym podniesienie konkurencyjności tego obszaru na tle całego regionu.</p>
Przykładowe grupy docelowe/beneficjenci	<p>Beneficjenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej lub oświatowej. <p>Grupa docelowa:</p> <ul style="list-style-type: none"> - osoby bezrobotne, bierne zawodowo powyżej 29⁵⁹ roku życia z jednej z poniższych grup: <ul style="list-style-type: none"> ▪ osoby długotrwale bezrobotne, ▪ osoby w wieku 50 lat i więcej, ▪ kobiety, ▪ osoby z niepełnosprawnościami,

⁵⁹ W projektach RPO wiek uczestnika projektu jest określany na podstawie daty urodzenia i ustalany w dniu rozpoczęcia udziału w projekcie – tj. od dnia 30 urodzin.

Działanie 1.1. Samozatrudnienie oraz tworzenie nowych miejsc pracy.	
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ osoby o niskich kwalifikacjach.
Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	Liczba utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej (szt.). Odsetek przedsiębiorców pozytywnie oceniających wsparcie rozwojowe otrzymane po utworzeniu działalności gospodarczej w ramach programu (%).
Lista wskaźników produktu	Liczba osób pozostających bez pracy, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie (osoby). Liczba osób objętych wsparciem aktywizacji zawodowej w programie (osoby). Liczba usług rozwojowych skierowanych do przedsiębiorstw powstałych w ramach programu (szt.).
Dofinansowanie UE	3 460 000,00 €.
Poziom dofinansowania UE	85% wydatków kwalifikowalnych w przypadku projektów nie objętych pomocą publiczną. Maksymalny poziom dofinansowania dla projektów objętych pomocą publiczną wynikać będzie z krajowych regulacji w tym zakresie.
Tryb naboru	Tryb konkursowy właściwy dla ZIT AKO, zgodny z Wytycznymi w zakresie trybów wyboru projektów na lata 2014-2020 opracowanymi przez MliR.
Planowany okres realizacji projektów	2016–2020.

Tabela 19. DZIAŁANIE STRATEGII ZIT AKO 1.1. SAMOZATRUDNIENIE ORAZ TWORZENIE NOWYCH MIEJSC PRACY
źródło: opracowanie własne

Działanie 1.2. Wspieranie aktywności zawodowej poprzez działania prozdrowotne.	
Cel tematyczny	08. Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników.
Priorytet inwestycyjny	8vi. Aktywne i zdrowe starzenie się.
Oś priorytetowa WRPO 2014+ Działanie WRPO 2014+	6. Rynek Pracy (EFS). 6.6. Wspieranie aktywności zawodowej pracowników poprzez działania prozdrowotne.
Główne typy projektów	W ramach działania zaplanowane zostały do realizacji program/y zdrowotny/e - projekty w zakresie profilaktyki zdrowotnej, służące wspieraniu aktywności zawodowej, podniesieniu poziomu zdrowia i zmniejszeniu nierówności społecznej, obejmujące jak największą liczbę mieszkańców Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej. Programy zdrowotne powinny obejmować podstawowy poziom opieki, tj. lekarzy i pielęgniarki podstawowej opieki zdrowotnej.
Przykładowe grupy	Beneficjenci projektów: - pracodawcy,

Działanie 1.2. Wspieranie aktywności zawodowej poprzez działania prozdrowotne.	
docelowe/beneficjenci	<ul style="list-style-type: none"> - instytucje rynku pracy, - podmioty ekonomii społecznej, - organizacje pozarządowe, - podmioty utworzone przez jst realizujące zadania publiczne, - jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne oraz utworzone przez nie podmioty, - podmioty lecznicze utworzone przez jednostki samorządu terytorialnego (a także przedsiębiorcy powstałe z ich przekształceń), - niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej, świadczące usługi medyczne w publicznym systemie ochrony zdrowia. <p>Grupy docelowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> - osoby w wieku aktywności zawodowej, kwalifikujące się do profilaktyki, leczenia lub rehabilitacji zdrowotnej ze względu na wiek lub stan zdrowia, - przedsiębiorcy, pracodawcy i ich pracownicy z branż, w których występują czynniki negatywnie wpływające na zdrowie.
Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	Liczba osób, które dzięki interwencji EFS zgłosiły się na badanie profilaktyczne (osoby/%).
Lista wskaźników produktu	Liczba wdrożonych programów zdrowotnych istotnych z punktu widzenia potrzeb zdrowotnych regionu, w tym pracodawców (szt.) Liczba osób objętych programem zdrowotnym dzięki EFS (osoby).
Dofinansowanie UE	985 000,00 €.
Poziom dofinansowania UE	85% kosztów kwalifikowalnych.
Tryb naboru	Tryb konkursowy właściwy dla ZIT AKO, zgodny z Wytycznymi w zakresie trybów wyboru projektów na lata 2014-2020 opracowanymi przez MliR.
Planowany okres realizacji projektów	2016–2020.

Tabela 20. DZIAŁANIE STRATEGII ZIT AKO 1.2. WSPIERANIE AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ POPRZEZ DZIAŁANIA PROZDROWOTNE
źródło: opracowanie własne

9.2. PRIORYTET 2. PROMOCJA STRATEGII NISKOEMISYJNYCH

Cel priorytetu:

Poprawa stanu środowiska na obszarze AKO, wspieranie efektywności energetycznej i promowanie strategii niskoemisyjnych poprzez wdrażanie proekologicznych przedsięwzięć na terenie Aglomeracji oraz rozwój zrównoważonego systemu transportu publicznego AKO.

Uzasadnienie:

Rozwój gospodarczy ostatnich lat wymusza budowanie świadomości ekologicznej w społeczeństwie. Obecnie wyraźnie zauważalny jest negatywny wpływ działalności człowieka na środowisko. Chcąc ograniczyć rozwój tej sytuacji, wprowadza się w życie coraz to nowe rozwiązania. Jednym z przykładów takiej działalności jest określenie głównych zasad polityki zrównoważonego rozwoju, wg której rozwój gospodarczy powinien stać na równi ze sprawami dotyczącymi ochrony środowiska.

Nie tylko ustawowy obowiązek determinuje samorzady do zajmowania się ochroną środowiska. Z punktu widzenia rozwoju Aglomeracji należy rozpatryć także inny, bardzo ważny aspekt jakim są inwestycje w ochronę środowiska, które wykazują stosunkowo długie okresy zwrotu nakładów finansowych, sprzyjają jednak poprawie jakości życia ludzi i szybszemu rozwojowi danych obszarów. Występuje tu swego rodzaju sprzężenie zwrotne. Inwestycje w środowisko zdecydowanie poprawiają atrakcyjność miast, a te jako bardziej atrakcyjne przyciągają nowych inwestorów – niejednokrotnie nowych mieszkańców. Inwestycje w środowisko to długofalowa ale i trwała promocja Aglomeracji, która nie jest możliwa bez ścisłej współpracy samorządów.

Ogromne znaczenie dla środowiska naturalnego w AKO ma jakość powietrza i związany z tym stan jego zanieczyszczenia. Pilną potrzebą jest redukcja występujących zanieczyszczeń liniowych. Są to głównie zanieczyszczenia komunikacyjne odpowiedzialne za emisję tlenków azotu, tlenków węgla, węglowodorów aromatycznych, metali ciężkich itp. Można to osiągnąć poprzez rozwój systemu zrównoważonego transportu publicznego na terenie Aglomeracji. Jego celem jest osiągnięcie licznych korzyści płynących z ograniczenia korzystania z samochodów na rzecz przyjaznych środowisku form transportu takich jak: rower, środki komunikacji miejskiej, poruszanie się pieszo. Zapewnia to przede wszystkim korzyści środowiskowe (czyste i pozbawione hałasu otoczenie), umożliwia szybkie i wygodne podróżowanie do różnych miejsc, przy możliwie najniższym koszcie, jak również likwiduje lub ogranicza uliczne „korki”.

Kolejnym problemem w zakresie zanieczyszczenia powietrza są tzw. zanieczyszczenia powierzchniowe (rozproszone) – czyli paleniska domowe, lokalne

kotłownie, tradycyjne metody ogrzewania budynków publicznych mieszkań i domów oraz niska efektywność energetyczna budynków. W ostatnich latach następował stosunkowo wolny przyrost zasobów mieszkaniowych w AKO. Doprowadziło to do sytuacji, w której trzon zasobów mieszkaniowych stanowią mieszkania znajdujące się w budynkach wznoszonych z wykorzystaniem starych technologii, a to rodzi potrzebę ich modernizacji i dostosowania do obowiązujących standardów. Na obszarze Aglomeracji należy podejmować działania dotyczące kompleksowej termomodernizacji, w tym zmiany sposobu ogrzewania budynków. Zasadniczym celem, a tym samym korzyścią płynącą bezpośrednio z kompleksowych działań termomodernizacyjnych jest zmniejszenie ilości zużywanej energii cieplnej co przynosi korzyść ekonomiczną, a więc ograniczenie kosztów ogrzewania. Termomodernizacja niesie także za sobą korzyści ekologiczne, a więc zmniejszenie eksploatacji nieodnawialnych źródeł energii i zmniejszenie emisji dwutlenku węgla do atmosfery oraz korzyści społeczne i zdrowotne (poprawa estetyki budynków oraz warunków mikroklimatycznych). Gospodarka niskoemisyjna jest jednym z kluczowych zagadnień w polityce Unii Europejskiej, a realizacja obowiązków wynikających z dyrektyw unijnych w sprawie jakości energetycznej budynków jest priorytetem na najbliższe lata.

Należy również podkreślić, że projekty planowane do realizacji w ramach PI 4e muszą być zgodne z postanowieniami UP „Zrównoważona intermodalna mobilność miejska (PI 4e)” – nowe wspólne interpretacje UP. Odnosząc się dalej do niskiej emisji, wszystkie działania dotyczące zrównoważonej mobilności miejskiej, w tym transportu publicznego powinny uwzględniać szersze podejście, wpisując się w odnoszące się do zagadnień niskoemisyjności strategię miejskie lub dla obszarów aglomeracyjnych, kompleksowe Plany gospodarki niskoemisyjnej lub dokumenty równoważne. Również wsparcie z zakresu termomodernizacji uzyskają projekty zgodne z Planem gospodarki niskoemisyjnej dla danego obszaru lub innym dokumentem równoważnym. Nie wszystkie gminy z terenu AKO mają opracowany PGN, w większości z nich trwają prace nad dokumentem. Szczegółowe zestawienie PGN jst AKO zawiera załącznik nr 1 do Strategii ZIT AKO. Finalnie 22 jst będą dysponować PGN uwzględniającymi kwestie mobilności miejskiej. Projekty realizujące Strategię ZIT AKO w tym zakresie będą spójne z PGN i „Studium zrównoważonego rozwoju transportu Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej”.

9.2.1. Główne działania w ramach priorytetu 2

Działanie 2.1. Niskoemisyjny system transportu publicznego.	
Cel tematyczny	04. Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach.
Priorytet inwestycyjny	4e. Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich obszarów rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu.
Oś priorytetowa WRPO 2014+	3. Energia (EFRR).
Działanie WRPO 2014+	3.3. Wspieranie strategii niskoemisyjnych w tym mobilność miejska.
Główne typy projektów	<p>Cel główny działań: przechodzenie na gospodarkę niskoemisyjną jako element zrównoważonego wzrostu.</p> <p>W ramach tego działania, wszystkie projekty dotyczące zrównoważonej mobilności miejskiej, w tym transportu publicznego powinny uwzględniać szersze podejście, wpisując się w odnoszące się do zagadnień niskoemisyjności strategii miejskie lub dla obszarów aglomeracyjnych kompleksowe Plany Gospodarki Niskoemisyjnej lub dokumenty równoważne.</p> <p>Realizowane będą projekty, w zakres rzeczowy których wejdą m.in. działania związane z:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zakupem ekologicznych/niskoemisyjnych autobusów dla transportu publicznego oraz inwestycjami związanymi z zapewnieniem odpowiedniej infrastruktury wynikającej z danego źródła zasilania pojazdów, np. zakup ładowarek do szybkiego ładowania baterii autobusów elektrycznych, - budową, przebudową, rozbudową i modernizacją infrastruktury transportu publicznego, w tym np.: <ul style="list-style-type: none"> • sieci autobusowych - wyposażenia dróg w zjazdy, zatoki autobusowe i inne urządzenia drogowe dla komunikacji miejskiej, • przystanków, wysepek oraz urządzeń dla osób niepełnosprawnych, • zintegrowanych węzłów/ centrów przesiadkowych wraz z towarzyszącą infrastrukturą techniczną, • zapewnieniem dróg dostępu do węzłów przesiadkowych i przystanków, • parkingów P&R i B&R oraz pasów ruchu dla rowerów, - budową inteligentnych systemów zarządzania i organizacji ruchu na terenie miasta, wdrożeniem inteligentnego systemu transportowego (ITS), zakupem i montażem urządzeń z zakresu telematyki służących komunikacji publicznej - systemy dystrybucji i identyfikacji biletów (biletomatów) oraz elektroniczne tablice informacyjne wraz z oprogramowaniem, wspólny bilet aglomeracyjny, - ograniczeniem korzystania z samochodów na rzecz przyjaznych środowisku form transportu: roweru, środków komunikacji miejskiej,

Działanie 2.1. Niskoemisyjny system transportu publicznego.

	<p>poruszania się pieszo (budową, przebudową i modernizacją dróg dla rowerów/ścieżek rowerowych wraz z infrastrukturą uzupełniającą, rowerową typu kładki rowerowe i pieszo-rowerowe zlokalizowane w ciągach ścieżek rowerowych, punkty, stacje napraw rowerów),</p> <ul style="list-style-type: none"> - budową systemu tras/dróg dla rowerów łączących miasta i ich obszar funkcjonalny, ściśle powiązanie projektowanych dróg rowerowych z punktami przesiadkowymi i innymi elementami transportu publicznego, - wymianą oświetlenia ulicznego/drogowego na bardziej efektywne energetycznie, w tym oparte na odnawialnych źródłach energii (energia słoneczna) lub modernizacją oświetlenia ulicznego pod kątem zwiększenia jego energooszczędności, - działaniami informacyjno-promocyjnymi dotyczącymi transportu publicznego, rowerowego i pieszego. <p>W ramach przedmiotowego działania realizowane będą wyłącznie projekty składające się z co najmniej 2 elementów inwestycyjnych wskazanych powyżej oraz elementu dotyczącego informacji i promocji.</p> <p>Wnioskodawcy w swoich przedsięwzięciach zobowiązani będą w inwestycjach w infrastrukturę, czy w tabor transportu publicznego uwzględnić działania „miękkie”, tj. promować korzystanie z komunikacji zbiorowej, niezmotoryzowanej lub rowerowej.</p> <p>Bezpośrednim efektem realizacji takich projektów będzie rozwój niskoemisyjnego transportu publicznego na terenie AKO oraz spadek emisji gazów cieplarnianych, redukcji zużycia energii elektrycznej i w efekcie redukcji emisji gazów cieplarnianych, poprawy mobilności na terenie AKO zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju i zwiększenie dostępności obszarów miejskich dla mieszkańców i inwestorów.</p>
Beneficjenci	<ul style="list-style-type: none"> - jednostki samorządu terytorialnego z terenu AKO, ich związki i stowarzyszenia, - jednostki organizacyjne jst posiadające osobowość prawną, - podmioty wykonujące usługi publiczne na zlecenie gminy/miasta na prawach powiatu/związku międzygminnego - w których większość udziałów lub akcji posiada gmina, powiat, związek międzygminny, Skarb Państwa lub spółka kapitałowa, w której wymienione wcześniej podmioty (to jest gmina, powiat, związek międzygminny, Skarb Państwa) dysponują bezpośrednio większością głosów na zgromadzeniu wspólników albo na walnym zgromadzeniu - na podstawie aktualnej umowy dotyczącej świadczenia usług z zakresu transportu publicznego lub oświetlenia ulicznego.
Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	<p>Liczba przewozów komunikacją miejską na przebudowanych i nowych liniach komunikacji miejskiej (szt.).</p> <p>Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych (tony ekwiwalentu CO₂/rok).</p>
Lista wskaźników	<p>Liczba wybudowanych zintegrowanych węzłów przesiadkowych (szt.).</p>

Działanie 2.1. Niskoemisyjny system transportu publicznego.	
produktu	Liczba zakupionych jednostek taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej (szt.). Długość dróg dla rowerów (km).
Dofinansowanie UE	18 120 000,00 €.
Poziom dofinansowania UE	Do 85% kosztów kwalifikowalnych projektu z zastrzeżeniem, iż: – dla projektów spełniających definicję projektów generujących dochód zastosowanie mają Wytyczne w zakresie zagadnień związanych z przygotowaniem projektów inwestycyjnych, w tym projektów generujących dochód i projektów hybrydowych na lata 2014–2020, – dla projektów objętych pomocą publiczną - zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie zasadami.
Tryb naboru	Tryb konkursowy właściwy dla ZIT AKO, zgodny z Wytycznymi w zakresie trybów wyboru projektów na lata 2014-2020 opracowanymi przez MliR. Możliwy również tryb pozakonkursowy.
Planowany okres realizacji projektów	2016–2020.

Tabela 21. DZIAŁANIE STRATEGII ZIT AKO 2.1. NISKOEMISYJNY SYSTEM TRANSPORTU PUBLICZNEGO
źródło: opracowanie własne

Działanie 2.2. Kompleksowa termomodernizacja budynków użyteczności publicznej.	
Cel tematyczny	04. Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach.
Priorytet inwestycyjny	4c. Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych i sektorze mieszkaniowym.
Oś priorytetowa WRPO 2014+ Działanie WRPO 2014+	3. Energia (EFRR). 3.2. Poprawa efektywności energetycznej w sektorze publicznym i mieszkaniowym.
Główne typy projektów	W ramach działania wsparcie uzyskują projekty zgodne z Planem gospodarki niskoemisyjnej dla danego obszaru lub innym dokumentem równoważnym. Zakłada się realizację projektów polegających na kompleksowej, głębokiej modernizacji energetycznej budynków użyteczności publicznej z terenu AKO, obejmujących działania dotyczące przede wszystkim: <ul style="list-style-type: none"> – ocieplenia obiektu, – wymiany okien, drzwi zewnętrznych, – przebudowy systemów grzewczych wraz z wymianą podłączeniem do źródła ciepła, systemów wentylacji i klimatyzacji, – instalacji OZE w modernizowanych energetycznie budynkach, w tym z zastosowaniem kogeneracji, – instalacji systemów chłodzących (w tym również z OZE),

Działanie 2.2. Kompleksowa termomodernizacja budynków użyteczności publicznej.	
	<ul style="list-style-type: none"> - wymiany oświetlenia na energooszczędne (finansowanie niezbędnych audytów energetycznych), - inne, np. systemy monitorowania i zarządzania energią, finansowanie opracowanych audytów energetycznych. <p>Wnioskodawcy przy realizacji swoich przedsięwzięć zobowiązani są posiadać opracowany audyt energetyczny dla sektora publicznego jako element kompleksowego projektu.</p> <p>Bezpośrednim efektem realizacji takich projektów będzie zmniejszenie zużycia energii pierwotnej w budynkach publicznych oraz spadek emisji gazów cieplarnianych na terenie AKO. Ponadto nastąpi: optymalizacja wytwarzania ciepła i eksploatacji systemu na terenie AKO, zrównoważenie gospodarki energetyczno-ciepłnej, poprawa bezpieczeństwa energetycznego i ekologicznego, zmniejszanie kosztów ogrzewania i oświetlenia oraz zwiększanie świadomości ekologicznej społeczeństwa AKO.</p>
Beneficjenci	<ul style="list-style-type: none"> - jednostki samorządu terytorialnego i ich związki, - jednostki zależne od jednostek samorządu terytorialnego posiadające osobowość prawną, w tym spółki komunalne realizujące zadania własne gminy.
Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	<p>Zmniejszenie zużycia energii pierwotnej w budynkach publicznych (kWh/rok).</p> <p>Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych (tony ekwiwalentu CO₂/rok).</p>
Lista wskaźników produktu	Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków (szt.).
Dofinansowanie UE	12 865 000,00 €.
Poziom dofinansowania UE	<p>Do 85% kosztów kwalifikowalnych projektu z zastrzeżeniem, iż:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dla projektów spełniających definicję projektów generujących dochód zastosowanie mają Wytyczne w zakresie zagadnień związanych z przygotowaniem projektów inwestycyjnych, w tym projektów generujących dochód i projektów hybrydowych na lata 2014 – 2020, - dla projektów objętych pomocą publiczną - zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie zasadami.
Tryb naboru	Tryb konkursowy właściwy dla ZIT AKO, zgodny z Wytycznymi w zakresie trybów wyboru projektów na lata 2014-2020 opracowanymi przez MliR.
Planowany okres realizacji projektów	2016–2020.

Tabela 22. DZIAŁANIE STRATEGII ZIT AKO 2.2. KOMPLEKSOWA TERMOMODERNIZACJA BUDYNKÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ
źródło: opracowanie własne

9.3. PRIORYTET 3. WYKSZTAŁCONE SPOŁECZEŃSTWO

Cel priorytetu:

Rozwój edukacji ponadgimnazjalnej i kształcenia zawodowego/ustawicznego.

Uzasadnienie:

Jednym z najważniejszych kierunków rozwoju Aglomeracji jest wzmacnianie kapitału ludzkiego i społecznego. Jest to uwarunkowane tym, że kapitał ludzki jest najważniejszym czynnikiem dla współczesnych procesów rozwojowych. Tworzą go osoby (mieszkańcy) aktywnie lub potencjalnie uczestniczące w działalności społeczno-gospodarczej ze względu na posiadaną wiedzę, kwalifikacje i umiejętności.

Wymagana jest interwencja we wszystkich obszarach, które mają wpływ na kondycję i stan społeczeństwa. Wzmocnieniu tego zasobu służy system edukacyjny (baza materialna i jakość oświaty). O zawodowym sukcesie jednostek decydować będzie bowiem nieustanne uzupełnianie, aktualizowanie wiedzy, ciekawość świata oraz gotowość rozwijania nowych umiejętności na każdym etapie edukacji. Nauczanie nie tylko dzieci, młodzieży ale i dorosłych ma zasadnicze znaczenie dla rozwoju kapitału ludzkiego Aglomeracji.

Kolejnym wyzwaniem w zakresie edukacji jakie stawia współczesna gospodarka jest podnoszenie kwalifikacji zawodowych przez całe życie, w tym kształcenie w szkołach dla dorosłych. Biorąc pod uwagę, że współczesna gospodarka wymaga permanentnego podnoszenia kwalifikacji zawodowych, liczbę słuchaczy, zgodnie z diagnozą uznać należy za niespełniającą oczekiwań. Dlatego istnieje konieczność zintensyfikowania działań na rzecz kształcenia ustawicznego w całym okresie aktywności zawodowej.

Szczególne role z punktu widzenia możliwości rozwoju gospodarczego Aglomeracji przypada szkolnictwu zawodowemu. Problem stanowi profil kształcenia zawodowego oraz jego niedostosowanie do potrzeb rynku. Brakuje, zwłaszcza poza rdzeniem AKO kierunków kształcenia nastawionych na potrzeby nowoczesnego przemysłu. Dlatego należy podjąć działania ukierunkowane na wprowadzenie zintensyfikowanej współpracy szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe z ich otoczeniem społeczno-gospodarczym, tak aby

realizowane kształcenie korespondowało z potrzebami rynku pracy. Pożądane są również działania wspierające indywidualne potrzeby uczniów. Potencjał społeczno-gospodarczy w długim okresie budowany jest poprzez przełamywanie barier w zakresie dostępu do edukacji. Diagnoza wykazała, że należy podjąć szereg działań zmierzających do podniesienia warunków i jakości edukacji, dostępu do nauki oraz poprawić infrastrukturę edukacyjną i szkoleniową.

9.3.1. Główne działania w ramach priorytetu 3

Działanie 3.1. Zapewnienie równego dostępu do dobrej jakości edukacji.	
Cel tematyczny	10. Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie.
Priorytet inwestycyjny	10iv. Lepsze dostosowanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy, ułatwianie przechodzenia z etapu kształcenia do etapu zatrudnienia oraz wzmacnianie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego i ich jakości, w tym poprzez mechanizmy prognozowania umiejętności, dostosowania programów nauczania oraz tworzenia i rozwoju systemów uczenia się poprzez praktyczną naukę zawodu realizowaną w ścisłej współpracy z pracodawcami.
Oś priorytetowa WRPO 2014+ Działanie WRPO 2014+	8. Edukacja (EFS). 8.3. Wzmocnienie oraz dostosowanie kształcenia i szkolenia zawodowego do potrzeb rynku pracy.
Główne typy projektów	W ramach działania zaplanowano realizację projektów obejmujących swoim zakresem edukację na poziomie zawodowym młodzieży oraz kształcenie zawodowe dorosłych na terenie Aglomeracji. Planuje się realizację przedsięwzięć w zakresie: <ul style="list-style-type: none"> - podnoszenia kwalifikacji zawodowych młodzieży poprzez staże zawodowe i praktyki u pracodawców/ przedsiębiorców (w tym pracodawców rzemieślników), - kształcenie zawodowe oraz dostosowania zakresu nauczania do potrzeb rynku pracy, w tym m.in. współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe, - wspierania indywidualnych potrzeb młodzieży poprzez organizowanie procesu uczenia się w formie organizacji działań służących podnoszeniu kwalifikacji zawodowych uczniów (m.in. dodatkowych zajęć realizowanych we współpracy z podmiotami otoczenia społeczno-gospodarczego, kursów przygotowawczych na studia, wsparcia uczniów w zdobywaniu dodatkowych uprawnień zwiększających ich szanse na rynku pracy), doradztwa edukacyjno-zawodowego itp., - wspierania indywidualnych potrzeb dorosłych poprzez organizowanie procesu uczenia się w formie kwalifikacyjnych kursów zawodowych, kursów umiejętności zawodowych, wsparcia osób zgłaszających potrzebę formalnego potwierdzenia posiadanych kwalifikacji zawodowych, zdobytych w sposób poza formalny i nieformalny, doradztwo edukacyjno-zawodowe itp.,

Działanie 3.1. Zapewnienie równego dostępu do dobrej jakości edukacji.

	<ul style="list-style-type: none"> - doskonalenie kompetencji nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu, - wsparcia szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe, Centrów Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w zakresie infrastruktury niezbędnej do prowadzenia tej edukacji, tj. wyposażenie w nowoczesny sprzęt i materiały dydaktyczne umożliwiające kształcenie w zawodach wynikających z lokalnych potrzeb rynku pracy. <p>Projekty w ramach działania będą zgodne z Wytocznymi w zakresie zasad realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020 w obszarze edukacji.</p>
<p>Przykładowe grupy docelowe/beneficjenci</p>	<p>Beneficjenci: wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej lub oświatowej.</p> <p>Grupy docelowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uczniowie szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe, - nauczyciele kształcenia zawodowego, instruktorzy praktycznej nauki zawodu szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe, - nauczyciele i specjaliści z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego, - szkoły i placówki systemu oświaty prowadzące kształcenie zawodowe i ustawiczne lub ich organy prowadzące, - osoby dorosłe w wieku aktywności zawodowej, w szczególności w wieku 25-64 lata (głównie o niskich kompetencjach i kwalifikacjach i/lub 50+) zgłaszające z własnej inicjatywy potrzebę podniesienia kwalifikacji, - Centra Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego i inne zespoły realizujących zadania zbieżne z zadaniami CKZiU.
<p>Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego</p>	<p>Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje w ramach pozaszkolnych form kształcenia (osoby/%).</p> <p>Liczba nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu (osoby/%).</p> <p>Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego objętych wsparciem w programie uczestniczących w kształceniu lub pracujących po 6 miesiącach po ukończeniu nauk (osoby/%).</p> <p>Liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego wykorzystujących doposażenie zakupione dzięki EFS (szt./%).</p>
<p>Lista wskaźników produktu</p>	<p>Liczba osób uczestniczących w pozaszkolnych formach kształcenia w programie (osoby).</p> <p>Liczba nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu objętych wsparciem w programie (osoby).</p> <p>Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego uczestniczących w stażach i praktykach u pracodawcy (osoby).</p> <p>Liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego doposażonych w programie w sprzęt i materiały dydaktyczne niezbędne do realizacji kształcenia zawodowego (szt.).</p> <p>Liczba podmiotów realizujących zadania centrum kształcenia zawodowego i ustawicznego objętych wsparciem w programie (szt.).</p>
<p>Dofinansowanie UE</p>	<p>3 355 000,00 €.</p>
<p>Poziom dofinansowania UE</p>	<p>85 % kosztów kwalifikowalnych.</p>

Działanie 3.1. Zapewnienie równego dostępu do dobrej jakości edukacji.	
Tryb naboru	Tryb konkursowy właściwy dla ZIT AKO, zgodny z Wytycznymi w zakresie trybów wyboru projektów na lata 2014-2020 opracowanymi przez MliR.
Planowany okres realizacji projektów	2016–2020.

Tabela 23. DZIAŁANIE STRATEGII ZIT AKO 3.1. ZAPEWNIENIE RÓWNEGO DOSTĘPU DO DOBREJ JAKOŚCI EDUKACJI
źródło: opracowanie własne

Działanie 3.2. Rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej.	
Cel tematyczny	10. Inwestowanie w edukację, umiejętności uczenie się przez całe życie.
Priorytet inwestycyjny	10a. Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej.
Oś priorytetowa WRPO 2014+	9. Infrastruktura dla kapitału ludzkiego (EFRR).
Działanie WRPO 2014+	9.3. Inwestowanie w rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej.
Główne typy projektów	W działaniu tym możliwa będzie realizacja projektów obejmujących inwestycje w infrastrukturę szkół i placówek oświatowych, które prowadzą kształcenie zawodowe młodzieży i dorosłych, przede wszystkim poprzez inwestycje w obiekt/y (przebudowę, rozbudowę, adaptację, modernizację budynku/ów), wyposażenie/ doposażenie obiektu w wysokospecjalistyczny, nowoczesny sprzęt i materiały/ pomoce dydaktyczne. Efektem przedsięwzięć ma być podniesienie jakości i warunków kształcenia młodzieży i dorosłych, podniesienie poziomu wykształcenia społeczeństwa, a tym samym kompetencji zawodowych mieszkańców oraz wzrost konkurencyjności Aglomeracji na tle regionu.
Beneficjenci	- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia, - jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego posiadające osobowość prawną.
Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	Liczba osób korzystających ze wspartych obiektów infrastruktury kształcenia zawodowego (osoby).
Lista wskaźników produktu	Liczba wspartych obiektów infrastruktury kształcenia zawodowego (szt.).
Dofinansowanie UE	5 000 000,00 €.
Poziom dofinansowania UE	Projekty nie objęte pomocą publiczną – maksymalnie 85% kosztów kwalifikowalnych inwestycji. Projekty objęte pomocą publiczną – zgodnie ze schematami pomocy publicznej.
Tryb naboru	Tryb konkursowy właściwy dla ZIT AKO, zgodny z Wytycznymi w zakresie trybów wyboru projektów na lata 2014-2020 opracowanymi przez MliR.

Planowany okres realizacji projektów

2016–2020.

Tabela 24. DZIAŁANIE STRATEGII ZIT AKO 3.2. ROZWÓJ INFRASTRUKTURY EDUKACYJNEJ I SZKOLENIOWEJ
źródło: opracowanie własne

9.4. PRIORYTET 4. NOWOCZESNA INFRASTRUKTURA SŁUŻĄCA

ROZWOJOWI

Cel priorytetu:

Przywracanie funkcji społeczno-gospodarczych zdegradowanych obszarów miejskich i wiejskich AKO oraz stworzenie na terenie Aglomeracji nowoczesnej infrastruktury, w tym komunikacyjno-informacyjnej poprzez poprawę dostępu i jakości usług publicznych na całym obszarze funkcjonalnym, rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, infrastruktury drogowej oraz instytucji kultury i ochrona dziedzictwa narodowego.

Uzasadnienie:

Powstanie nowoczesnej infrastruktury, która będzie miała zasadniczy wpływ na konkurencyjność Aglomeracji i poprawę jakości życia mieszkańców AKO jest bardzo istotnym planem inwestycyjnym, rozwojowym. Aby sprostać wyzwaniom nowoczesności i przyczynić się do tworzenia społeczeństwa informacyjnego, definiowanego jako społeczeństwo, w którym informacja jest kluczowym elementem społeczno-ekonomicznej działalności i zmian, szczególną rolę będzie miało wdrożenie technologii informacyjno-komunikacyjnych w celu upowszechnienia e-usług.

Poza najważniejszymi miastami Aglomeracji, dostęp do infrastruktury informatycznej na analizowanym obszarze jest przeważnie na poziomie średnim lub niskim. Rozwój e-usług z jednej strony wymusi poprawę dostępności do Internetu, z drugiej rozwój platform cyfrowych może ułatwić (zwłaszcza mieszkańcom obszarów peryferyjnych) możliwość korzystania z usług edukacyjnych, zdrowotnych, czy też administracyjnych, wzmacniając tym samym potencjał ludzki i społeczny Aglomeracji.

Nowoczesna infrastruktura służąca rozwojowi społeczeństwa to również działania w obszarze ochrony dóbr kultury i rozwoju instytucji kultury. W dziedzictwie kulturowym powinno dostrzegać się nie tylko wartości kulturowe (artystyczne, estetyczne czy historyczne) ale także społeczne i ekonomiczne, zarówno użytkowe, jak i pozaużytkowe. Zwraca się również uwagę na rozliczne ekonomiczne i pozaekonomiczne korzyści zewnętrzne, jakie tworzy dziedzictwo. Działalność związana z dziedzictwem kulturowym może oddziaływać na gospodarkę Aglomeracji, choćby poprzez efekty mnożnikowe, w tym mnożnik turystyczny przyczyniając się zarówno do tworzenia dochodów jak i miejsc pracy, wpływając także na przychody i wydatki sektora publicznego oraz rynek nieruchomości.

Wspierając gospodarkę opartą na wiedzy i kreatywności należy pamiętać, że dziedzictwo kulturowe stanowi zasób i przestrzeń edukacyjną, pomaga w budowaniu kapitału ludzkiego, indywidualnego i zbiorowego kapitału kulturowego oraz stymulowaniu wyobraźni i kreatywności. Dlatego niezbędne są działania mające na celu ochronę i wspieranie tego obszaru.

Ponadto nowoczesna infrastruktura służąca rozwojowi wymaga kompleksowej rewitalizacji i restrukturyzacji społeczno-gospodarczej obszarów AKO. Konieczne staje się zatrzymanie procesów marginalizacji na obszarach tracących dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze oraz pobudzenie zdolności do rozwoju dzięki procesom rewitalizacyjnym. Efektem dotychczasowych, spójnych działań rewitalizacyjnych powinno być przywrócenie dotychczasowych i/lub nadanie nowych funkcji, ożywienie i dywersyfikacja gospodarcza oraz poprawa sytuacji społecznej na obszarach miejskich, wiejskich i wiejsko - miejskich AKO. Rewitalizacja nie powinna być rozumiana wyłącznie jako odnowa tkanki mieszkaniowej, czy poprawa istniejącej infrastruktury. Działania rewitalizacyjne muszą wynikać ze szczegółowych planów rewitalizacji i uwzględniać wymiar infrastrukturalny, gospodarczy i społeczny. Tylko zintegrowane podejście do działań rewitalizacyjnych zapewnia efektywność przywrócenia właściwych funkcji miastom, gminom, dzielnicom znajdującym się obszarze AKO. W tym kontekście istotne są projekty wynikające z kompleksowych programów rewitalizacji zdegradowanych fizycznie, społecznie i gospodarczo obszarów miast, dzielnic miast oraz terenów wiejskich, terenów powojkowych i przemysłowych wymagających odnowy, czy restrukturyzacji, ze szczególnym uwzględnieniem rozwiązywania problemów

społecznych. Konieczne są zatem działania typu przebudowa lub adaptacja budynków, obiektów na terenach zdegradowanych w celu przywrócenia i/lub nadania im nowych funkcji społecznych, gospodarczych, edukacyjnych, kulturalnych lub rekreacyjnych. Nie bez znaczenia są też wszelkie działania inwestycyjne podporządkowane rozwiązywaniu zdiagnozowanych problemów społecznych, w tym rewitalizacja tkanki mieszkaniowej w zakresie części wspólnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych. Realizacja działań typu budowa, rozbudowa, modernizacja lub remont dróg lokalnych na rewitalizowanym terenie i ich połączeń z siecią dróg publicznych konieczna jest jedynie wówczas, gdy przyczyni się do fizycznej, gospodarczej i społecznej rewitalizacji oraz regeneracji obszarów miejskich lub miejskich obszarów funkcjonalnych jako element kompleksowych programów rewitalizacji.

Kolejna grupa problemów w obszarze infrastruktury AKO związana jest z gospodarką wodno-kanalizacyjną. Diagnoza wykazała, że podstawowe wskaźniki dostępności do mediów typu wodociąg i kanalizacja kształtują się poniżej średniej w regionie. Nie można również stwierdzić, aby dystans ten uległ zmniejszeniu. Zaznaczyć przy tym należy, że nie tylko średnie pokrycie Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej siecią wodociągową jest istotne ale również jej stan techniczny, który rzutuje na skalę ubytków wody i jej jakość. Istnieje więc potrzeba intensyfikacji prac remontowo-modernizacyjnych sieci wodociągowej oraz stacji uzdatniania wody. Osią przyrodniczego układu AKO jest rzeka Proсна. Należy prowadzić działania zmierzające do poprawy jakości wód w rzece Prośnie i w jej zlewni, szczególnie poniżej Kalisza, tj. m.in. wód rzeki Swędrni, Kręcicy i Pokrzywnicy oraz zbiornika Szale (najbliższego rejonu wypoczynku dla mieszkańców Kalisza).

Do działań z zakresu ochrony środowiska jednostki samorządu terytorialnego zobowiązane są ustawami. Szczególne obowiązki nałożone są na gminy, które mają zapewnić: „ład przestrzenny, gospodarkę terenami i ochronę środowiska”, a także „wodociągi i zaopatrzenie w wodę, kanalizację, usuwanie i oczyszczanie ścieków komunalnych (...)”. Szczegółowo obowiązki te zostały uregulowane w przepisach prawnych bezpośrednio związanych z ochroną środowiska.

Na potencjał społeczno-gospodarczy AKO wpływa stan infrastruktury zlokalizowanej na jej obszarze. W przypadku dostępności do sieci kanalizacyjnej AKO, jak pokazuje diagnoza znajduje się w sytuacji gorszej niż województwo.

Konieczne są działania zmierzające do uporządkowania i zmodernizowania systemu odprowadzenia i oczyszczania ścieków.

Kwestią, wymagającą interwencji jest problem gospodarki odpadami prowadzonej na obszarze Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej. Obowiązujące przepisy nakładają nowe obowiązki na gminy tworzące Aglomerację. Są one związane głównie z recyklingiem odpadów, powstawaniem PSZOK, zagospodarowaniem części odpadów komunalnych i walką z tzw. *dzikimi wysypiskami*. W celu wywiązania się z tych obowiązków konieczne jest wsparcie, które zwiększy efektywność samorządów w wywiązywaniu się z tych obowiązków. W przyszłości należy przewidzieć także budowę instalacji do termicznego przekształcania odpadów jako niezbędnego elementu gospodarowania odpadami na terenie AKO.

Opisane powyżej podejście jest skorelowane z działaniami promującymi bioróżnorodność, tj. polepszanie stanu środowiska naturalnego i zwiększanie wiedzy w tym obszarze wśród mieszkańców i turystów. Podejmowanie takich działań poprawi dostępność miejsc atrakcyjnych turystycznie oraz umożliwi mieszkańcom aktywne spędzanie czasu. Również rewitalizacja terenów zdegradowanych i nadawanie im nowych funkcji służy poprawie środowiska.

Innym, zdiagnozowanym rodzajem problemów związanych ze sferą środowiskowo-przestrzenną są problemy zapewnienia bezpieczeństwa mieszkańcom poprzez przeciwdziałanie klęskom żywiołowym, głównie powodziom. Na terenie AKO, szczególnie w okresie miesięcy letnich występują gwałtowne, nawalne opady deszczu połączone z burzami termicznymi. Przeciwdziałanie powyższemu zagrożeniu wymaga w pierwszej kolejności podjęcia starań o budowę zbiornika Wielowieś Klasztorna oraz utrzymania w należyтым stanie Zbiornika Szale. Kolejną, wynikającą z tego zagrożenia potrzebą jest odpowiednie wyposażenie służb ratowniczych w nowy sprzęt, gotowych przeciwdziałać pojawiającym się sytuacjom kryzysowym.

Zaznaczyć również należy, iż inwestycje we wzmacnianie odporności i działania na rzecz zmniejszania ryzyka związanego z klęskami żywiołowymi jest opłacalne.

Nie bez znaczenia dla sytuacji Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej jest rozwój infrastruktury drogowej. Zdiagnozowanym, podstawowym mankamentem układu komunikacyjnego Aglomeracji jest fakt, że tworzą go przeważnie drogi nie dostosowane do obsługi natężonego ruchu samochodowego. Drogi te nie gwarantują

odpowiedniej przepustowości, a tym samym mogą być barierą rozwoju gospodarki. Problemem jest też stan nawierzchni dróg oceniany przez mieszkańców najwyżej jako przeciętny⁶⁰. W rezultacie konieczna jest budowa, przebudowa i rozbudowa dróg wraz z infrastrukturą towarzyszącą, tak aby zwiększyć ich bezpieczeństwo i przepustowość, a przede wszystkim stworzyć spójny system z infrastrukturą TEN-T, co wzmocni konkurencyjność obszaru. Dla rozwoju AKO potrzebny jest rozwój sieci transportowej. Oprócz dróg wewnętrznych dla Kalisza i Ostrowa Wlkp. - głównych ośrodków miejskich AKO, istotny jest rozwój sieci drogowej w układzie ośrodki subregionalne – ich otoczenie. Ważne dla rozwoju są także inwestycje w układy drogowe miast oraz ich obwodnice (wg „Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020. Wielkopolska 2020.” – cel operacyjny 1.1.). Dla Kalisza ważnym jest powstanie tras obwodowych dla tranzytu bez potrzeby wjeżdżania do strefy zurbanizowanej.

Szczególne znaczenia nabiera tutaj pilna budowa obwodnic zewnętrznych w ciągu DK nr 12 i nr 25 (przebiegających obecnie przez centrum m. Kalisza), a także rozbudowa dróg w ciągu DK nr 11, 12 i nr 25 przy uwzględnieniu co najmniej parametrów drogi klasy GP. Realizacja obwodnic jw. a także rozbudowa dróg w ciągu DK nr 11, 12 i nr 25 otwiera sprawne połączenie nie tylko w ramach Aglomeracji, ale także ze wschodem i zachodem państwa oraz w kierunku północnym poprzez autostradę A2 w m. Konin.

Dogodne trasy obwodowe ośrodków mogą być impulsem rozwojowym. Spojrzenie w skali Europy wskazuje, że poniżej i powyżej AKO zlokalizowane są węzły dróg autostradowych i szybkiego ruchu, powiązane ze szkieletem głównych tras europejskich (na autostradzie A2 w odległości od 40 do 45 km oraz na drodze ekspresowej S8 w odległości około 40 km). Sprawne i dogodne połączenia wewnątrz AKO trasami szybkiego ruchu i powiązanie ich z tranzytem europejskim sprawi, że cały obszar w skali podróży trans-europejskich stanie się dogodny komunikacyjnie.

Dostępność transportowa AKO wpływa na sfery życia społecznego i gospodarczego, stanowi istotny element organizacji przestrzeni. Stworzenie podstaw dla wysokiej mobilności mieszkańców, a także sprawnego i bezpiecznego

---

⁶⁰ Zob. szerzej: badania firmy Holdikom S.A.

przepływu towarów i energii, w oparciu o efektywnie funkcjonujące (inteligentne) sieci i systemy infrastrukturalne, sprzyjające przestrzennemu równoważeniu procesów rozwojowych są jednym z elementów warunkujących stabilny, zrównoważony i długofalowy postęp.

Ponadto niezadowalający stan infrastruktury drogowej, niewystarczająca przepustowość istniejących połączeń oraz niska dostępność komunikacyjna wewnątrzregionalna, tj. pomiędzy poszczególnymi jednostkami wchodzącymi w skład obszaru Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej, a także słabe powiązanie z siecią TEN-T wpływa na marginalizację części obszaru województwa wielkopolskiego. Powyższa sytuacja wywołuje negatywne skutki społeczne i gospodarcze, powoduje dysproporcje w rozwoju poszczególnych obszarów, ograniczenia w dostępie do inwestycji i innowacji, powstawanie ograniczeń w konkurencyjności gospodarki regionu w stosunku do innych obszarów województwa. Zdiagnozowano również problemy, których rozwiązanie rekomendowane jest w ramach działań komplementarnych.

Należy podkreślić, że inwestycje drogowe (realizowane w ramach PI WRPO 2014+ 7b) muszą być zgodne z Regionalnym Planem Transportowym dla Województwa Wielkopolskiego (przygotowanym przez Zarząd Województwa Wielkopolskiego) lub uzgodnionym z Komisją Europejską Planem Działań.

9.4.1. Główne działania w ramach priorytetu 4

Działanie 4.1. Wdrażanie technologii komunikacyjno-informacyjnych dla rozszerzenia stosowania e-usług.	
Cel tematyczny	02. Zwiększanie dostępności, stopnia wykorzystania i jakości technologii informacyjnych i komunikacyjnych.
Priorytet inwestycyjny	2c. Wzmacnianie zastosowań TIK dla e-administracji, e-uczenia się, e-włączenia społecznego, e-kultury i e-zdrowia.
Oś priorytetowa WRPO 2014+	2. Społeczeństwo informacyjne (EFRR).
Działanie WRPO 2014+	2.1. Rozwój elektronicznych usług publicznych.
Główne typy projektów	W ramach działania realizowany będzie projekt pozakonkursowy pn. „Regionalna zintegrowana infrastruktura informacji przestrzennej Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej”, którego Beneficjentem będzie Miasto Kalisz. Projekt polegał będzie na budowie, utworzeniu Geoportalu RZIIP-AKO stanowiącego narzędzie dystrybucji zintegrowanych danych

Działanie 4.1. Wdrażanie technologii komunikacyjno-informacyjnych dla rozszerzenia stosowania e-usług.

	<p>i usług świadczonych dla ludności, administracji i przedsiębiorców za pośrednictwem dedykowanych portali z zakresu dotyczącego: środowiska, infrastruktury przestrzennej, mobilności i transportu, zdrowia, przedsiębiorczości, sportu i turystyki, edukacji, kultury i sztuki, szkoleń zawodowych, bezpieczeństwa i zarządzania kryzysowego oraz obsługi klienta. W ramach projektu podjęte zostaną głównie działania obejmujące budowę infrastruktury informacyjnej, funkcjonalnej i technicznej AKO, co umożliwi odbiorcom stały dostęp nie tylko do własnych danych ale również do danych innych dysponentów, tj. m.in. poszczególnych Urzędów AKO, jednostek AKO, służb publicznych.</p> <p>Ponadto w działaniu tym przewidziano do realizacji projekty w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tworzenia, rozwijania oraz udostępniania baz danych obejmujących zbiory danych przestrzennych, rozwiązań technicznych i aplikacyjnych zapewniających interoperacyjność zbiorów i usług danych przestrzennych, geograficznych systemów informacji przestrzennej GIS oraz pozyskiwania i przetwarzania danych celem zapewnienia wymagań systemowych, a także udostępnianie nowych usług oraz dostosowanie i poprawę funkcjonalności oraz poziomu dojrzałości usług już dostępnych, - rozwoju elektronicznych systemów obsługi obywateli oraz systemów wspomagających funkcjonowanie administracji publicznej poprzez m.in. zapewnienie interoperacyjności rejestrów publicznych oraz systemów teleinformatycznych i ich integrację, a także poprawę efektywności zarządzania i upowszechnienie komunikacji elektronicznej w instytucjach publicznych, - zapewnienia powszechnego, otwartego dostępu do cyfrowej postaci posiadanych zasobów <p>Bezpośrednim efektem realizacji projektu będzie zwiększenie liczby osób korzystających z Internetu w kontaktach z administracją publiczną, przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu społeczeństwa AKO, przyspieszenia rozwoju e-usług na terenie AKO, poprawy dostępu do elektronicznych usług publicznych.</p>
Beneficjenci	- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia oraz jednostki im podległe.
Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	Liczba osób korzystających z Internetu w kontaktach z administracją publiczną (osoby).
Lista wskaźników produktu	Liczba podmiotów, które udostępniły on-line informacje sektora publicznego (szt.). Liczba usług publicznych udostępnionych on-line o stopniu dojrzałości 3 - dwustronna interakcja (szt.).
Dofinansowanie UE	1 820 000,00 €.
Poziom dofinansowania UE	Projekty nie objęte pomocą publiczną – maksymalnie 85% kosztów kwalifikowalnych inwestycji. Projekty objęte pomocą publiczną – zgodnie ze schematami pomocy publicznej.

Działanie 4.1. Wdrażanie technologii komunikacyjno-informacyjnych dla rozszerzenia stosowania e-usług.	
Tryb naboru	Tryb pozakonkursowy właściwy dla ZIT AKO, zgodny z Wytycznymi w zakresie trybów wyboru projektów na lata 2014-2020 opracowanymi przez MliR. Możliwy również tryb konkursowy.
Planowany okres realizacji projektów	2015–2018.

Tabela 25. DZIAŁANIE STRATEGII ZIT AKO 4.1. WDRAŻANIE TECHNOLOGII KOMUNIKACYJNO-INFORMACYJNYCH DLA ROZSZERZENIA STOSOWANIA E-USŁUG
źródło: opracowanie własne

Działanie 4.2. Rozwój instytucji kultury i ochrona dziedzictwa narodowego.	
Cel tematyczny	6. Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami.
Priorytet inwestycyjny	6c. Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego.
Oś priorytetowa WRPO 2014+ Działanie WRPO 2014+	4. Środowisko (EFRR). 4.4. Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego.
Główne typy projektów	<p>W ramach działania realizowane będą inwestycje w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozwoju instytucji kultury i ochronie dziedzictwa narodowego, w tym inwestowanie w instytucje kultury (wraz z wyposażeniem) i obiekty oraz obszary zabytkowe (w tym m.in. rozbudowa, przebudowa, konserwacja, rewitalizacja, renowacja, rewaloryzacja, restauracja, zachowanie, a także adaptacja na cele kulturalne), - zakupu trwałego wyposażenia oraz zabezpieczenie, konserwacja muzealiów, archiwaliów, starodruków, - zabezpieczenia zabytków i obiektów dziedzictwa kulturowego przed degradacją, kradzieżą i zniszczeniem, - wykorzystania i rozwoju aplikacji oraz usług teleinformatycznych, jak również rozwoju kultury i turystyki związanej z treściami cyfrowymi, - zagospodarowania otoczenia obiektów o charakterze kulturalnym, - tworzenia i rozwoju systemów oznakowania obszarów i obiektów atrakcyjnych kulturowo, - adaptacji na cele kulturalne obiektów przemysłowych i powojkowych o wartościach historycznych. <p>Bezpośrednim efektem realizacji projektów będzie rozwój instytucji kultury i dziedzictwa narodowego stanowiących atrakcje turystyczne Aglomeracji, poprawy atrakcyjności obiektów historycznych znajdujących się na obszarze AKO, zwiększenie atrakcyjności turystycznej AKO oraz upowszechnienia wiedzy o dziedzictwie historycznym i kulturowym.</p>

Działanie 4.2. Rozwój instytucji kultury i ochrona dziedzictwa narodowego.	
Beneficjenci	<ul style="list-style-type: none"> - instytucje kultury (samorządowe, państwowe oraz współprowadzone z ministrem właściwym ds. kultury i ochrony dziedzictwa narodowego), - jednostki samorządu terytorialnego, - związki i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego, - jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego, posiadające osobowość prawną.
Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	Wzrost oczekiwanej liczby odwiedzin w objętych wsparciem miejscach należących do dziedzictwa kulturalnego i naturalnego oraz stanowiących atrakcje turystyczne (odwiedziny/rok).
Lista wskaźników produktu	Liczba zabytków objętych wsparciem (szt.). Liczba instytucji kultury objętych wsparciem (szt.).
Dofinansowanie UE	3 500 000,00 €.
Poziom dofinansowania UE	85% kosztów kwalifikowalnych - maksymalny zgodny z SZOOP WRPO 2014+ lub zgodny z właściwym schematem pomocy publicznej.
Tryb naboru	Tryb konkursowy właściwy dla ZIT AKO, zgodny z Wytocznymi w zakresie trybów wyboru projektów na lata 2014-2020 opracowanymi przez MliR.
Planowany okres realizacji projektów	2016–2020.

Tabela 26. DZIAŁANIE STRATEGII ZIT AKO 4.2. ROZWÓJ INSTYTUCJI KULTURY I OCHRONA DZIEDZICTWA NARODOWEGO
źródło: opracowanie własne

Działanie 4.3. Rewitalizacja obszarów miejskich i wiejskich.	
Cel tematyczny	9. Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją.
Priorytet inwestycyjny	9b. Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich.
Oś priorytetowa WRPO 2014+	9. Infrastruktura dla kapitału ludzkiego.
Działanie WRPO 2014+	9.2. Rewitalizacja miast i ich dzielnic, terenów wiejskich, przemysłowych i powojkowych.
Główne typy projektów	<p>W ramach działania realizowane będą inwestycje polegające na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rewitalizacji miast i ich dzielnic, terenów wiejskich, przemysłowych i powojkowych poprzez przebudowę/ adaptację/ remont budynków/ obiektów zdegradowanych, przestrzeni użyteczności publicznej wraz z całym otoczeniem, - renowację wspólnych części wielorodzinnych budynków, - poprawę funkcjonalności ruchu pieszego, kołowego, estetyki przestrzeni publicznej rewitalizowanego obszaru. <p>Wnioskodawcy w swoich projektach zobowiązani będą uwzględniać przedsięwzięcia wynikające z Programów Rewitalizacji</p>

Działanie 4.3. Rewitalizacja obszarów miejskich i wiejskich.

	<p>zdegradowanych fizycznie, społecznie i gospodarczo obszarów miast, dzielnic miast oraz terenów wiejskich, terenów powojkowych i przemysłowych wymagających odnowy, czy restrukturyzacji, ze szczególnym uwzględnieniem rozwiązywania problemów społecznych (działania rewitalizacyjne dotyczyć będą m.in. adaptacji, przebudowy, remontów budynków, dróg, chodników, poprawy funkcjonowania ruchu kołowego i pieszego, miejsc postojowych, terenów/miejsc zielonych, małej architektury, tworzenia warunków dla działalności podmiotów realizujących zadania społeczne, edukacyjne, zapobiegających wzrostowi przestępczości i patologiom społecznym, zapobiegania lub łagodzenia zjawisk wykluczenia społecznego, tworzenie miejsc odpoczynku, zabaw, spotkań).</p> <p>Realizowane inwestycje przyczynią się do przeciwdziałania marginalizacji wybranych obszarów, ograniczenia ubóstwa, aktywizacji społeczności lokalnej AKO, integracji społecznej, gospodarczej i przestrzennej, poprawy jakości życia, zwiększenia więzi mieszkańców AKO z otoczeniem, wyrównanie poziomu rozwoju w regionie, wygenerowaniu impulsów rozwojowych, poprawy atrakcyjności i konkurencyjności AKO.</p> <p>Bezpośrednim efektem realizacji projektów będzie poprawa funkcjonalności przestrzeni publicznej rewitalizowanego terenu AKO. Uzupełnieniem działań rewitalizacyjnych, zgodnie z zapisami UP oraz Wytycznych MliR w zakresie rewitalizacji będą działania/projekty zintegrowane, wynikające z programów rewitalizacji, finansowane w ramach innych priorytetów inwestycyjnych.</p>
Beneficjenci	<p>Beneficjentami mogą być następujące podmioty, których projekt został ujęty w Programie Rewitalizacji:</p> <ul style="list-style-type: none"> - jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia, - jednostki organizacyjne JST posiadające osobowość prawną, - podmioty działające na zlecenie jednostek samorządu terytorialnego wybrane zgodnie z Prawem Zamówień Publicznych, - jednostki sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną, - administracja rządowa, - partnerzy społeczni i gospodarczy, - spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe, - przedsiębiorcy, - porozumienia w/w podmiotów, - podmioty ekonomii społecznej.
Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	Ludność mieszkająca na obszarach objętych zintegrowanymi strategiami rozwoju obszarów miejskich (osoby).
Lista wskaźników produktu	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha). Otwarta przestrzeń utworzona lub rekultywowana na obszarach miejskich (m ²).
Dofinansowanie UE	10 000 000,00 €.
Poziom dofinansowania UE	Projekty nie objęte pomocą publiczną – maksymalnie 85% kosztów kwalifikowalnych inwestycji.

Działanie 4.3. Rewitalizacja obszarów miejskich i wiejskich.	
	Projekty objęte pomocą publiczną – zgodnie z właściwym schematem pomocy publicznej.
Tryb naboru	Tryb konkursowy właściwy dla ZIT AKO, zgodny z Wytycznymi w zakresie trybów wyboru projektów na lata 2014-2020 opracowanymi przez MliR.
Planowany okres realizacji projektów	2016–2020.

Tabela 27. DZIAŁANIE STRATEGII ZIT AKO 4.3. REWITALIZACJA OBSZARÓW MIEJSKICH I WIEJSKICH

źródło: opracowanie własne

Działanie 4.4. Rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej.	
Cel tematyczny	6. Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami.
Priorytet inwestycyjny	6b. Inwestowanie w sektor gospodarki wodnej celem wypełniania zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii Europejskiej w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych, określonych przez państwa członkowskie.
Oś priorytetowa WRPO 2014+	4. Środowisko (EFRR).
Działanie WRPO 2014+	4.3. Gospodarka wodno-ściekowa.
Główne typy projektów	W ramach działania możliwe będą do realizacji inwestycje polegające na: - budowie/ rozbudowie/ remoncie sieci kanalizacji sanitarnej, - wsparciu budowy lub modernizacji oczyszczalni ścieków komunalnych. Przewidywane do realizacji projekty muszą spełniać wymagania dyrektywy ściekowej mówiące, iż wsparciem objęte będą mogły być jedynie projekty w aglomeracjach o wielkości od 2 000 do 10 000 RLM ujętych w KPOŚK ⁶¹ oraz wynikających z Master planu dla dyrektywy ściekowej. Bezpośrednim efektem działań będzie zwiększenie liczby mieszkańców AKO korzystających z ulepszanego oczyszczania ścieków, poprawi się również stan czystości wód podziemnych i powierzchniowych.
Beneficjenci	- jednostki samorządu terytorialnego i ich związki, - podmioty świadczące usługi wodno-ściekowe w ramach obowiązków własnych gmin.
Lista wskaźników rezultatu	Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszanego

⁶¹ Do czasu przyjęcia IV aktualizacji KPOŚK dokumentem właściwym dla uruchomienia konkursów będzie Master plan dla wdrażania dyrektywy 91/271/EWG.

Działanie 4.4. Rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej.	
bezpośredniego	oczyszczania ścieków (RLM).
Lista wskaźników produktu	Długość wybudowanej kanalizacji sanitarnej (km). Długość wyremontowanej kanalizacji sanitarnej (km). Liczba wspartych oczyszczalni ścieków komunalnych (szt.).
Dofinansowanie UE	3 345 000,00 €.
Poziom dofinansowania UE	Do 85% kosztów kwalifikowalnych projektu z zastrzeżeniem, iż: - dla projektów spełniających definicję projektów generujących dochód - zastosowanie mają Wytyczne w zakresie zagadnień związanych z przygotowaniem projektów inwestycyjnych, w tym projektów generujących dochód i projektów hybrydowych na lata 2014-2020, - dla projektów objętych pomocą publiczną - zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie zasadami.
Tryb naboru	Tryb konkursowy właściwy dla ZIT AKO, zgodny z Wytycznymi w zakresie trybów wyboru projektów na lata 2014-2020 opracowanymi przez MliR.
Planowany okres realizacji projektów	2016–2020.

Tabela 28. DZIAŁANIE STRATEGII ZIT AKO 4.4. ROZWÓJ INFRASTRUKTURY WODNO-KANALIZACYJNEJ
źródło: opracowanie własne

Działanie 4.5. Rozbudowa infrastruktury drogowej.	
Cel tematyczny	07. Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszych infrastruktury sieciowej.
Priorytet inwestycyjny	7b. Zwiększanie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T, w tym z węzłami multimodalnymi.
Oś priorytetowa WRPO 2014+	5. Transport (EFRR).
Działanie WRPO 2014+	5.1. Infrastruktura drogowa regionu.
Opis działań w ramach projektu	Inwestycje drogowe realizowane w ramach PI WRPO 2014+ 7b muszą być zgodne z Regionalnym Planem Transportowym dla Województwa Wielkopolskiego (przygotowanym przez Zarząd Województwa Wielkopolskiego) lub uzgodnionym z Komisją Europejską Planem Działań. W ramach działania realizowany będzie projekt pozakonkursowy pn. „Rozbudowa ulic w ciągu drogi wojewódzkiej nr 450 na odcinku od „Rogatki” do granicy miasta Kalisza”, którego Beneficjentem będzie Miasto Kalisz. Projekt polegał będzie na przebudowie ulic o długości ok. 6,3 km zlokalizowanych w ciągu drogi wojewódzkiej nr 450 (tj. ulic: Nowy Świat, Częstochowskiej i Rzymskiej) wraz ze wzmocnieniem i dostosowaniem nawierzchni jezdni do wymogów nośności dla dróg

Działanie 4.5. Rozbudowa infrastruktury drogowej.	
	<p>krajowych (115kN/oś), przebudową i budową chodników, ścieżek rowerowych, ciągów pieszo-rowerowych, zatok autobusowych, budową rond na skrzyżowaniu ulic: Legionów - Nowy Świat oraz skrzyżowaniu ulic: Częstochowska - Budowlanych, przebudową istniejących skrzyżowań, przebudową wiaduktu kolejowego, przebudową oświetlenia ulicznego, odwodnieniem, usunięciem kolizji z istniejącą infrastrukturą techniczną. Projekt uwzględnił będzie również zastosowanie elementów poprawiających bezpieczeństwo ruchu drogowego.</p> <p>Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się przede wszystkim do poprawy dostępności całej Aglomeracji do ponadregionalnego (krajowego i europejskiego) systemu transportowego, poprawy jakości obsługi komunikacyjnej ościennych gmin, zwiększenia atrakcyjności Miasta Kalisza jako subregionalnego ośrodka miejskiego, zwiększenia możliwości rozwoju gospodarczego obszaru AKO, poprawy obsługi komunikacyjnej terenów inwestycyjnych oraz poprawy jakości życia mieszkańców. W wyniku realizacji przedmiotowego zadania poprawi się układ drogowy w ramach obszaru Aglomeracji.</p> <p>W ramach działania nie będą realizowane przedsięwzięcia/inwestycje dotyczące dróg lokalnych.</p>
Beneficjent	Miasto Kalisz.
Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	Nośność drogi (kN/oś).
Lista wskaźników produktu	Długość przebudowanych dróg wojewódzkich (km).
Dofinansowanie UE	6 650 000,00 €.
Poziom dofinansowania UE	75% kosztów kwalifikowalnych - maksymalny zgodny z SZOOP WRPO 2014+ lub zgodnie z właściwymi przepisami prawa wspólnotowego i krajowego dotyczącymi zasad udzielania pomocy publicznej.
Tryb naboru	Tryb pozakonkursowy właściwy dla ZIT AKO zgodny z Wytycznymi w zakresie trybów wyboru projektów na lata 2014-2020 opracowanymi przez MliR.
Planowany okres realizacji projektów	2017–2019.

Tabela 29. DZIAŁANIE STRATEGII ZIT AKO 4.5. ROZBUDOWA INFRASTRUKTURY DROGOWEJ
źródło: opracowanie własne

10. LOGIKA INTERWENCJI

Jako podsumowanie części postulatywnej Strategii ZIT AKO przedstawiono w rozdziale „Logika interwencji” schemat powiązań pomiędzy poszczególnymi poziomami planowania strategicznego oraz pomiędzy diagnozą i postulatami. Najważniejszym elementem planowania strategicznego jest wizja rozwoju Aglomeracji, która prezentuje oczekiwany przez mieszkańców i podmioty AKO docelowy stan rozwoju obszaru w aspekcie społecznym, gospodarczym i przestrzennym. Samorządy jednostek terytorialnych wchodzących w skład AKO i inni interesariusze rozwoju Aglomeracji zdają sobie sprawę, że osiągnięcie docelowego stanu rozwoju obszaru będzie bardzo trudne. Zidentyfikowane problemy do rozwiązania są pierwszym elementem formułowania planu działań, za pomocą którego interesariusze Strategii ZIT AKO będą dążyć do realizacji wizji.

W pierwszym z niżej przedstawionych w formie tabelarycznej schematów logiki interwencji, wizja rozwoju została podzielona na składowe, którym przyporządkowano zidentyfikowane w ramach diagnozy stanu główne problemy. Zakłada się, że rozwiązanie tych problemów jest kluczowe dla realizacji wizji.

Wizja rozwoju	Problemy do rozwiązania
Aglomeracja Kalisko-Ostrowska będzie obszarem intensywnego rozwoju gospodarczego i społecznego.	<ul style="list-style-type: none"> • Część gmin peryferyjnych Aglomeracji wykazuje słabe powiązania funkcjonalne z miastami rdzeniowymi; • Rozwój gospodarczy Aglomeracji jest zbyt wolny, wyraźnie wolniejszy od reszty województwa wielkopolskiego. Aglomeracja nie dogania gospodarczo regionu, a wręcz bardziej się od niego pod tym względem oddala, dodatkowo charakteryzując się niską atrakcyjnością inwestycyjną. Średnie miesięczne wynagrodzenie mieszkańców AKO jest niższe niż w regionie i w kraju; • Niski poziom współpracy pomiędzy przedsiębiorcami AKO, widoczna jest niechęć do wspólnych inicjatyw gospodarczych i sieciowania; • Istnieje konieczność wspierania przedsiębiorczości – samozatrudnienia oraz aktywności zawodowej mieszkańców AKO poprzez realizację programów zdrowotnych; • Oba miasta rdzeniowe Aglomeracji – Kalisz i Ostrow Wielkopolski nie spełniają obecnie oczekiwań wobec ich pozycji gospodarczej zarówno w AKO jak i w regionie – ich gospodarka nie wykazuje pożądanego ożywienia i nie stanowi wystarczającego impulsu rozwojowego dla reszty Aglomeracji;

Wizja rozwoju	Problemy do rozwiązania
	<ul style="list-style-type: none"> • Aglomeracja nie dysponuje dostatecznie rozwiniętą ofertą IOB oraz wykazuje braki w zakresie terenów inwestycyjnych; • Wciąż zbyt niski jest poziom współpracy pomiędzy przedsiębiorcami AKO, widoczna jest niechęć do wspólnych inicjatyw gospodarczych i sieciowania; • W sferze kulturowej dostrzega się problem braku dobrze rozpoznawalnego produktu kultury integrującego wszystkie gminy Aglomeracji i wzmacniającego tożsamość mieszkańców AKO. Istotny jest również problem dekapitalizacji obiektów usług kultury i dziedzictwa kulturowego oraz złego stanu obiektów zabytkowych i kulturalnych wpływający na niską atrakcyjność turystyczną. Zachodzi konieczność wspierania rozwoju instytucji kultury i ochrony dziedzictwa narodowego.
Interwencja publiczna przyczyni się do wzrostu liczby przedsiębiorstw i miejsc pracy w sferze prywatnej.	<ul style="list-style-type: none"> • Aglomeracja nie dysponuje dostatecznie rozwiniętą ofertą IOB oraz wykazuje braki w zakresie terenów inwestycyjnych; • Duża liczba osób zamieszkujących Aglomerację korzysta z pomocy społecznej – liczba ta jest większa niż w średnia w regionie i wciąż rośnie.
Poprawi się konkurencyjność funkcjonujących tu przedsiębiorstw, które uzyskają większy dostęp do nowoczesnej infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej oraz wykwalifikowanych w toku intensywnie ulepszanej edukacji zawodowej pracowników.	<ul style="list-style-type: none"> • Aglomeracja stoi przed wyzwaniami związanym z restrukturyzacją/modernizacją bazy edukacyjnej, wobec wciąż malejącej liczby uczniów oraz słabej integracji realizowanego kształcenia z potrzebami rynku pracy.
Podjęte działania w zakresie profilaktyki zdrowotnej poprawią kondycję fizyczną mieszkańców Aglomeracji, a lepsza jakość i dostęp do usług instytucji kultury i dziedzictwa narodowego pozytywnie wpłynie na rozwój społeczny obszaru.	<ul style="list-style-type: none"> • Aglomeracja wykazuje niską dostępność do opieki medycznej (poza miastami rdzeniowymi), niższą od średniej wojewódzkiej, co jest szczególnie niekorzystne wobec postępującego procesu starzenia się społeczeństwa.
Poprawi się jakość środowiska przyrodniczego dzięki inwestycjom w ekologiczny transport publiczny, infrastrukturę wodno-kanalizacyjną i usprawnienie efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej.	<ul style="list-style-type: none"> • Na terenie AKO zidentyfikowano zagrożenia środowiskowe związane z zjawiskiem niskiej emisji (zanieczyszczenie powietrza); • AKO cechuje niezadowolający stan infrastruktury drogowej, niedostosowanej do natężonego ruchu samochodowego, brak bezpieczeństwa ruchu drogowego. Niewystarczająca przepustowość istniejących połączeń oraz niska dostępność komunikacyjna wewnątrzregionalna wpływają na marginalizację Aglomeracji; • Infrastruktura transportowa AKO wykazuje duże potrzeby inwestycyjne, związane ze stanem obiektów technicznych, parametrami i stanem nawierzchni dróg czy brakami ścieżek rowerowych (bardzo mała ich gęstość);

Wizja rozwoju	Problemy do rozwiązania
	<ul style="list-style-type: none"> • Na obszarze AKO występują liczne braki w zakresie infrastruktury technicznej: trudności z dostępem do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w wyniku jej niedorozwoju poza miastami rdzeniowymi (wskaźniki poniżej średniej wojewódzkiej), konieczność budowy oczyszczalni ścieków, zły stan sieci, duże dysproporcje w dostępie pomiędzy siecią wodociągową a siecią kanalizacyjną (zagrożenie ekologiczne), mała dostępność do sieci gazowej (poza miastami rdzeniowymi), brak kolektorów na wody deszczowe, zbiorniki retencyjne, niedobór w instalacjach związanych z utylizacją odpadów.
<p>Działania rewitalizacyjne realizowane przez gminy Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej doprowadzą do rozwiązania wielu problemów społecznych zdegradowanych dzielnic miast i dysfunkcyjnych obszarów wiejskich i przyczynią się do poprawy jakości przestrzeni publicznej.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Aglomeracja wykazuje niską dostępność do opieki medycznej (poza miastami rdzeniowymi), niższą od średniej wojewódzkiej, co jest szczególnie niekorzystne wobec postępującego procesu starzenia się społeczeństwa; • AKO cechuje wolniejszy niż w województwie wzrost zasobów mieszkaniowych, co prowadzi do postępującej dekapitalizacji istniejących zasobów (starych) i wzrostu kosztów ich utrzymania i remontów; dodatkowo widoczne są duże braki w zakresie kompleksowej modernizacji energetycznej budynków; • Na obszarze Aglomeracji występują tereny zdegradowane, które należy uwzględnić w kontekście planowanych działań rewitalizacyjnych (społecznych i infrastrukturalnych) oraz słabe zdolności do właściwego programowania procesów rewitalizacyjnych.
<p>Mieszkańcy i przedsiębiorstwa Aglomeracji będą korzystać z szerokopasmowego Internetu, a rozwijająca się gospodarka elektroniczna będzie konkurencyjna na rynkach globalnych. Nastąpi wielopłaszczyznowa integracja usług publicznych dostępnych dla mieszkańców Aglomeracji oraz wszystkich zainteresowanych usługami świadczonymi w obrębie AKO.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Infrastruktura teleinformatyczna AKO jest słabo rozwinięta, występują utrudnienia w dostępie do sieci internetowej oraz braku integracji danych i e-usług przestrzennych, lokalnej administracji publicznej AKO. Istnieje potrzeba wprowadzenia na terenie Aglomeracji tzw. e-urzędów (elektroniczny obieg dokumentów, elektroniczna archiwizacja dokumentów w urzędach gmin/miast).

Tabela 30. LOGIKA INTERWENCJI - WIZJA ROZWOJU AGLOMERACJI KALISKO-OSTROWSKIEJ
źródło: opracowanie własne

Kolejny schemat logiki interwencji przedstawia, w jaki sposób Aglomeracja planuje rozwiązać problemy. Odpowiedzią na zidentyfikowane problemy jest sformułowanie celów rozwojowych. Każdemu z problemów przyporządkowano jeden lub więcej celów rozwojowych.

Zidentyfikowane problemy	Cele rozwojowe
Rozwój gospodarczy Aglomeracji jest zbyt wolny, wyraźnie wolniejszy od reszty województwa wielkopolskiego. Aglomeracja nie dogania gospodarczo regionu, a wręcz bardziej się od niego pod tym względem oddala, dodatkowo charakteryzując się niską atrakcyjnością inwestycyjną. Średnie miesięczne wynagrodzenie mieszkańców AKO jest niższe niż w regionie i w kraju.	Wzmacnianie rozwoju gospodarczego AKO, przedsiębiorczości, zatrudnienia i aktywności zawodowej.
Oba miasta rdzeniowe Aglomeracji – Kalisz i Ostrów Wielkopolski nie spełniają obecnie oczekiwań wobec ich pozycji gospodarczej zarówno w AKO jak i w regionie, ich gospodarka nie wykazuje pożądanego ożywienia i nie stanowi wystarczającego impulsu rozwojowego dla reszty Aglomeracji.	Wzmacnianie rozwoju gospodarczego AKO, przedsiębiorczości, zatrudnienia i aktywności zawodowej.
Aglomeracja nie dysponuje dostatecznie rozwiniętą ofertą IOB oraz wykazuje braki w zakresie terenów inwestycyjnych.	Wzmacnianie rozwoju gospodarczego AKO, przedsiębiorczości, zatrudnienia i aktywności zawodowej. Rozwój infrastruktury AKO.
Wciąż zbyt niski jest poziom współpracy pomiędzy przedsiębiorcami AKO, widoczna jest niechęć do wspólnych inicjatyw gospodarczych i sieciowania.	Wzmacnianie rozwoju gospodarczego AKO, przedsiębiorczości, zatrudnienia i aktywności zawodowej.
Część gmin peryferyjnych Aglomeracji wykazuje słabe powiązania funkcjonalne z miastami rdzeniowymi.	Poprawa dostępu i jakości usług publicznych na całym obszarze funkcjonalnym.
Aglomeracja wykazuje niską dostępność do opieki medycznej (poza miastami rdzeniowymi), niższą od średniej wojewódzkiej, co jest szczególnie niekorzystne wobec postępującego procesu starzenia się społeczeństwa.	Przywracanie funkcji społeczno-gospodarczych zdegradowanych obszarów miejskich i wiejskich AKO. Poprawa dostępu i jakości usług publicznych na całym obszarze funkcjonalnym.
Duża liczba osób zamieszkujących Aglomerację korzysta z pomocy społecznej – liczba ta jest większa niż w średnia w regionie i wciąż rośnie.	Przywracanie funkcji społeczno-gospodarczych zdegradowanych obszarów miejskich i wiejskich AKO.
Aglomeracja stoi przed wyzwaniami związanym z restrukturyzacją/ modernizacją bazy edukacyjnej, wobec wciąż malejącej liczby uczniów oraz słabej integracji realizowanego kształcenia z potrzebami rynku pracy.	Rozwój edukacji ponadgimnazjalnej i kształcenia zawodowego/ustawicznego.
Na obszarze AKO występują liczne braki	Poprawa stanu środowiska na obszarze

Zidentyfikowane problemy	Cele rozwojowe
w zakresie infrastruktury technicznej: trudności z dostępem do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w wyniku jej niedorozwoju poza miastami rdzeniowymi (wskaźniki poniżej średniej wojewódzkiej), konieczność budowy oczyszczalni ścieków, zły stan sieci, duże dysproporcje w dostępie pomiędzy siecią wodociągową a siecią kanalizacyjną (zagrożenie ekologiczne), mała dostępność do sieci gazowej (poza miastami rdzeniowymi), brak kolektorów na wody deszczowe, zbiorników retencyjnych, niedobór w instalacjach związanych z utylizacją odpadów.	funkcjonalnym AKO. Rozwój infrastruktury AKO.
AKO cechuje wolniejszy niż w województwie wzrost zasobów mieszkaniowych, co prowadzi do postępującej dekapitalizacji istniejących zasobów (starych) i wzrostu kosztów ich utrzymania i remontów; dodatkowo widoczne są duże braki w zakresie termomodernizacji budynków. Ponadto występują potrzeby rewitalizacyjne.	Przywracanie funkcji społeczno-gospodarczych zdegradowanych obszarów miejskich i wiejskich AKO. Wspieranie efektywności energetycznej oraz promowanie strategii niskoemisyjnych.
Infrastruktura transportowa AKO wykazuje duże potrzeby inwestycyjne, związane ze stanem obiektów technicznych, parametrami i stanem nawierzchni dróg, czy brakami sieci ścieżek rowerowych (bardzo mała ich gęstość).	Rozwój zrównoważonego systemu transportu publicznego AKO. Rozwój infrastruktury AKO.
Infrastruktura teleinformatyczna AKO jest słabo rozwinięta, występują utrudnienia w dostępie do sieci internetowej oraz braku integracji danych i e-usług przestrzennych, lokalnej administracji publicznej AKO. Istnieje potrzeba wprowadzenia na terenie Aglomeracji tzw. e-urzędów.	Rozwój infrastruktury AKO. Poprawa dostępu i jakości usług publicznych na całym obszarze funkcjonalnym.
Na terenie AKO zidentyfikowano zagrożenia środowiskowe związane z zjawiskiem niskiej emisji (zanieczyszczenie powietrza).	Poprawa stanu środowiska na obszarze funkcjonalnym AKO.
W sferze kulturowej dostrzega się problem braku dobrze rozpoznawalnego produktu kultury integrującego wszystkie gminy Aglomeracji i wzmacniającego tożsamość mieszkańców AKO. Istotny jest również problem dekapitalizacji obiektów usług kultury i dziedzictwa kulturowego oraz złego stanu obiektów zabytkowych i kulturalnych wpływający na niską atrakcyjność turystyczną. Zachodzi konieczność wspierania rozwoju instytucji kultury i ochrony dziedzictwa narodowego.	Wzmacnianie rozwoju gospodarczego AKO, przedsiębiorczości, zatrudnienia i aktywności zawodowej.

Tabela 31. LOGIKA INTERWENCJI – ZIDENTYFIKOWANE PROBLEMY I CELE ROZWOJOWE
AGLOMERACJI KALISKO-OSTROWSKIEJ

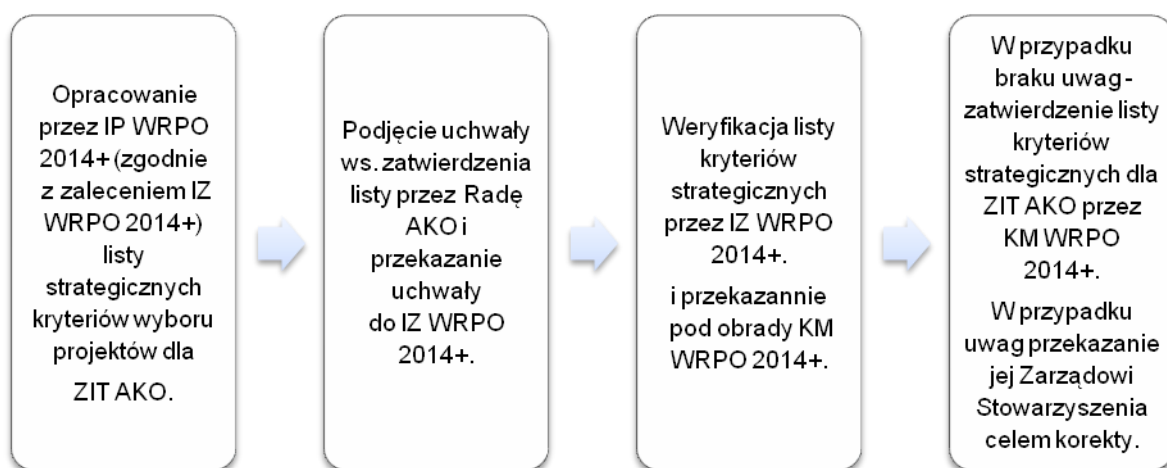
źródło: opracowanie własne

11. TRYB WYBORU PROJEKTÓW W RAMACH STRATEGII ZIT AKO

Zgodnie z treścią „Zasad realizacji Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych w Polsce” oraz krajowych wytycznych dotyczących trybów wyboru projektów⁶², w przypadku projektów realizowanych w formule ZIT (niezależnie od trybu wyboru projektów), proponowane przedsięwzięcia będą musiały spełnić kryteria wyboru projektów zaakceptowane i formalnie ustanowione przez Komitet Monitorujący Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020.

Z tego względu, poniżej przedstawiono wypracowane na dzień dzisiejszy zasady wyboru projektów, które po zatwierdzeniu Strategii ZIT AKO będą przedmiotem dalszych uzgodnień z IZ WRPO 2014 + i będą stanowiły podstawę do opracowania szczegółowych kryteriów wyboru projektów.

Schemat zatwierdzania strategicznych kryteriów wyboru projektów dla ZIT AKO

źródło: opracowanie własne

Jednym z zadań SAKO jako IP WRPO 2014+, określonym w dokumentach programowych jest wybór pakietów projektów przewidzianych do realizacji w formule ZIT. Uwzględniając poziom delegacji uprawnień IZ WRPO 2014+ oraz zapisy podpisanego w dniu 16 marca 2015 r. Porozumienia, SAKO jest odpowiedzialne za realizację procesu priorytetyzacji przedsięwzięć przeznaczonych do dofinansowania

⁶² Wytyczne w zakresie trybów wyboru projektów na lata 2014-2020, MliR, 2015 r.

w ramach ZIT AKO. Przygotowanie strategicznych kryteriów wyboru operacji w Strategii ZIT AKO przedstawia się następująco:

IP WRPO 2014+ we współpracy z JST tworzącymi Aglomerację Kalisko-Ostrowską oraz IZ WRPO 2014+ przygotowuje propozycję kryteriów wyboru projektów dla oceny strategicznej ZIT, które będą podlegać dalszym pracom w ramach Komitetu Monitorującego WRPO 2014+. IP WRPO 2014+ uczestniczy w procesie przygotowania i akceptacji kryteriów wyboru projektów poprzez udział swoich przedstawicieli w pracach KM WRPO 2014+. Rada Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej przyjmuje w formie uchwały propozycje kryteriów wyboru projektów i przedkłada je do akceptacji IZ WRPO 2014+ oraz KM WRPO 2014+. Wybór projektów odbywa się w sposób jawny, przejrzysty i obiektywny.

Opis propozycji strategicznych kryteriów wyboru projektów w ramach Strategii ZIT AKO

Projekty Strategii ZIT AKO przyczynią się do osiągnięcia celów i wartości wskaźników WRPO 2014+, dlatego też zasadniczym kryterium wyboru projektów przeznaczonych do dofinansowania w ramach instrumentu ZIT AKO będą założenia realizacji wskaźników w ramach Strategii ZIT AKO. Propozycja opisu strategicznych kryteriów wyboru projektów w ramach Strategii ZIT AKO dla poszczególnych działań, podlegających ocenie przez IP WRPO 2014+ przedstawiona została w załączniku nr 4. Kryteria EFRR zostały zaakceptowane przez IZ WRPO 2014+ oraz zatwierdzone w dniu 08 grudnia 2015 r. przez Komitet Monitorujący WRPO 2014+.

Projekty, które w ramach danego naboru do działania/poddziałania WRPO 2014+/ZIT AKO i w ramach alokacji ZIT uzyskają najwyższą liczbę punktów oraz spełnią wymogi określone w poszczególnych regulaminach konkursów tworzą listę rankingową projektów i przechodzą do IZ WRPO 2014+ do dalszej oceny formalnej i merytorycznej. Pozostałe projekty, które nie spełnią określonych wymogów zostaną odrzucone lub umieszczone na liście rezerwowej.

Na etapie opracowania Strategii ZIT AKO, w konsultacji z IZ WRPO 2014+ oraz Członkami Stowarzyszenia Aglomeracja Kalisko-Ostrowska dokonano wyboru trybu wyboru projektów dla poszczególnych Priorytetów Inwestycyjnych WRPO 2014+/Działań ZIT AKO, uwzględniając charakter planowanych projektów, zintegrowany charakter i strategiczne znaczenie dla Aglomeracji.

11.1. Tryb konkursowy

Odpowiedzialnym za ogłoszenie naborów wniosków o dofinansowanie projektów planowanych do realizacji w ramach Strategii ZIT AKO jest IZ WRPO 2014+ w porozumieniu z IP WRPO 2014+ (SAKO). Nabory ogłaszane będą za pośrednictwem strony internetowej IZ WRPO 2014+ i IP WRPO 2014+ i przeprowadzane będą w ramach odpowiednich procedur wdrażania WRPO 2014+.

Wnioski o dofinansowanie składane będą do IP WRPO 2014+, która dokona oceny strategicznej. W trakcie przeprowadzania oceny strategicznej IP WRPO 2014+ może korzystać z opinii ekspertów. W wyniku przeprowadzonej oceny strategicznej tworzona będzie lista rankingowa projektów rekomendowanych do dofinansowania, która podlega zatwierdzeniu przez IP WRPO 2014+ uchwałą RAKO. Przedmiotowa uchwała wraz z dokumentacją aplikacyjną projektów rekomendowanych do dofinansowania przekazywana jest do IZ WRPO 2014+ do dalszej oceny formalnej i merytorycznej. Projekty, które pozytywnie przejdą ocenę formalną i merytoryczną dokonaną przez IZ WRPO 2014+ zostają na mocy uchwał ZWW i RAKO zatwierdzone do dofinansowania. Szczegółowe zasady wyboru projektów realizowanych w ramach celów szczegółowych Priorytetu Inwestycyjnego zawiera SZOOP 2014+, który może podlegać aktualizacjom.

Rola IP WRPO 2014+ w wyborze projektów jest dominująca. Ranking projektów jest wynikiem oceny strategicznej dokonywanej przez IP WRPO 2014+, prowadzonej na podstawie obiektywnych, kwantyfikowalnych i przejrzystych kryteriów. Rola IZ WRPO 2014+ ogranicza się do weryfikacji kwalifikowalności, bez wpływu na kolejność projektów na liście. IZ WRPO 2014+ może dokonywać oceny projektów przedstawionych przez IP WRPO 2014+ na podstawie kryteriów punktowych. Punkty uzyskane w ocenie IP WRPO 2014+ oraz IZ WRPO 2014+ nie sumują się.

Warunkiem pozostawienia projektu na liście rankingowej jest:

- potwierdzenie przez IZ WRPO 2014+ kwalifikowalności projektu w ramach programu oraz
- uzyskanie określonego minimum punktów z oceny dokonanej przez IZ WRPO 2014+.

Ocena dokonywana przez IZ WRPO 2014+ nie będzie miała wpływu na ranking projektów. Wyniki oceny dokonanej przez IZ WRPO 2014+ mają wpływ na ranking projektów jedynie w przypadku nie uzyskania minimum punktowej oceny jakościowej

IZ WRPO 2014+ lub nie spełnienia warunków kwalifikowania się w ramach WRPO 2014+.

Realizacja procedury konkursowej odbywa się w oparciu o zatwierdzony przez ZWW indykatywny na dany rok kalendarzowy harmonogram konkursów, stanowiący plan naborów wniosków dla poszczególnych działań WRPO 2014+. Do kompetencji IP WRPO 2014+ należy współpraca z IZ WRPO 2014+ w zakresie określenia i uzgadniania propozycji harmonogramu naborów wniosków w trybie konkursowym dla ZIT AKO na dany rok kalendarzowy.

Tryb wyboru projektów dla każdego z działań w ramach alokacji ZIT AKO zawiera tabela – plan finansowy.

11.2. Tryb pozakonkursowy

Zastosowanie pozakonkursowego trybu wyboru projektów może mieć miejsce tylko przy zaistnieniu łącznie dwóch okoliczności⁶³:

- a) wnioskodawcą danego projektu, ze względu na jego charakter lub cel może być wyłącznie podmiot jednoznacznie określony przed złożeniem wniosku o dofinansowanie,
- b) dany projekt ma strategiczne znaczenie dla społeczno-gospodarczego rozwoju kraju lub regionu lub obszaru objętego realizacją ZIT lub dotyczy realizacji zadań publicznych.

Przez jednoznaczne określenie podmiotu, przewidziane w art. 38 ust. 2 ustawy, należy rozumieć wskazanie potencjalnego wnioskodawcy, które obejmuje co najmniej jego nazwę. Natomiast strategiczne znaczenie, o którym mowa w art. 38 ust. 3 ustawy oznacza, że dany projekt został wskazany w dokumencie strategicznym lub implementacyjnym. Jednocześnie wskazanie to nie musi oznaczać podania nazwy konkretnego projektu, lecz wystarczające będzie, aby w dokumencie wskazano zakres przedmiotowy tego projektu. Innymi słowy projekt powinien realizować cele określone w danym dokumencie strategicznym lub implementacyjnym. Dla ZIT AKO wymiar strategiczny powinien być rozpatrywany w szczególności na poziomie Strategii ZIT AKO.

---

⁶³ Ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020.

Zastosowanie trybu pozakonkursowego umożliwi precyzyjne skierowanie wsparcia i przyczynia się w optymalny sposób do osiągnięcia celów priorytetu inwestycyjnego. Ten tryb wyboru obejmuje najważniejsze inwestycje o kluczowym znaczeniu dla AKO. Tryb pozakonkursowy uwzględniony w Strategii ZIT AKO dotyczy projektów charakteryzujących się strategicznym znaczeniem dla rozwoju obszaru funkcjonalnego ośrodka regionalnego Kalisza z Ostrowem Wielkopolskim. W przypadku, gdy propozycja projektu pozakonkursowego zgłoszona zostanie na etapie opracowywania Strategii ZIT AKO, zostanie ona uwzględniona w treści dokumentu i podlegać będzie zatwierdzeniu przez RAKO na podstawie procedury zatwierdzania Strategii ZIT AKO. W przypadku, gdy propozycja projektu pozakonkursowego pojawi się po zatwierdzeniu Strategii ZIT AKO, nastąpi zmiana zakresu rzeczowego projektu pozakonkursowego lub wystąpi konieczność aktualizacji listy projektów pozakonkursowych, to wszelkie modyfikacje zostaną uwzględnione w trybie aktualizacji Strategii ZIT AKO.

12. WSTĘPNA LISTA PROJEKTÓW WYBIERANYCH W TRYBIE POZAKONKURSOWYM

W ramach Strategii ZIT AKO przewiduje się do realizacji dwa projekty pozakonkursowe. Projekty te stanowią pakiet działań służących zrównoważonemu rozwojowi oraz poprawie warunków społecznych, gospodarczych, środowiskowych, klimatycznych i demograficznych Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej. Proponowane projekty wynikają z priorytetów strategicznych dla rozwoju Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej i są osadzone w kierunkach interwencji ZIT w perspektywie finansowej 2014-2020.

Realizacja Strategii ZIT AKO to głównie zadanie dla podmiotów interwencji publicznej, samorządów lokalnych i samorządu regionalnego oraz innych instytucji, ściśle ze sobą współpracujących. Projekty pozakonkursowe zostały zidentyfikowane i konsultowane przez Członków AKO z wykorzystaniem bazy projektów możliwych do realizacji, która została utworzona w początkowym etapie prac nad Strategią ZIT AKO.

Lp.	Nazwa projektu	Nazwa właściwego RPO	Priorytet Inwestycyjny WRPO 2014+	Nazwa działania w ramach właściwego RPO	Indykatorywny koszt całkowity projektu (PLN)	Priorytet Strategii ZIT AKO	Nazwa Działania Strategii ZIT AKO
1.	Regionalna zintegrowana infrastruktura informacji przestrzennej Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej.	WRPO na lata 2014-2020.	2c. Wzmocnienie zastosowań TIK dla e-administracji, e-uczenia się, e-włączenia społecznego, e-kultury i e-zdrowia.	Działanie 2.1. Rozwój elektronicznych usług publicznych.	ponad 8,7 mln	4. Nowoczesna infrastruktura służąca rozwojowi.	4.1. Wdrażanie technologii komunik.-inform. dla rozszerzenia stosowania e-usług.
2.	Rozbudowa ulic w ciągu drogi wojewódzkiej nr 450 na odcinku od „Rogatki” do granicy miasta Kalisza.	WRPO na lata 2014-2020.	7b. Zwiększanie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T, w tym z węzłami multimodalnymi.	Działanie 5.1. Infrastruktura drogowa regionu.	ponad 36,3 mln	4. Nowoczesna infrastruktura służąca rozwojowi.	4.5. Rozbudowa infrastruktury drogowej.

Tabela 32. PROJEKTY POZAKONKURSOWE PRZEWIDZIANE DO REALIZACJI W STRATEGII ZIT AKO
źródło: opracowanie własne

Prezentację powyższych kart projektów pozakonkursowych zawarto w załączniku nr 3 do Strategii ZIT AKO. Warunkiem realizacji projektów pozakonkursowych jest ich zgodność z zasadami UP weryfikowaną na etapie identyfikacji oraz zgodność z WRPO 2014+ i SZOOP WRPO 2014+, co będzie weryfikowane na etapie oceny formalnej i merytorycznej dokonywanej przez IZ WRPO 2014+.

12.1. Sposób identyfikacji projektów pozakonkursowych

Lista projektów pozakonkursowych ZIT AKO jest efektem długofalowego procesu, analizy potrzeb obszaru AKO, konsultacji Członków RAKO i IZ WRPO 2014+. Proces identyfikacji projektów pozakonkursowych ZIT AKO rozpoczął się przygotowaniem fiszek projektowych przez potencjalnych Beneficjentów, które następnie były prezentowane i dyskutowane przez Członków Stowarzyszenia na cyklicznych spotkaniach (Komitecie Sterującym i Radzie AKO). Finalna lista propozycji projektów powstawała wieloetapowo: w oparciu o aktualizowane dokumenty prawa wspólnotowego i krajowego, w drodze analizy i konsultacji, w tym z ekspertami zewnętrznymi, poprzez agregację zaktualizowanych danych, w wyniku ustaleń Rady AKO znalazła odzwierciedlenie w Strategii ZIT AKO.

Projekty wybierane w trybie pozakonkursowym podlegają ocenie zgodnie ze strategicznymi kryteriami wyboru projektów dla ZIT AKO. Oceny strategicznej ZIT dokonywać będzie powołana przez IP WRPO 2014+ Komisja Oceny Projektów Instytucji Pośredniczącej, zgodnie z regulaminem oraz procedurą oceny wniosków składanych w trybie pozakonkursowym, zawartych w IW IP WRPO 2014+.

Powiązania projektów pozakonkursowych z interwencją w ramach innych działań Strategii ZIT AKO

Proponowane projekty pozakonkursowe pn.: „Regionalna zintegrowana infrastruktura informacji przestrzennej Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej” oraz projekt pozakonkursowy pn.: „Rozbudowa ulic w ciągu drogi wojewódzkiej nr 450 na odcinku od „Rogatki” do granicy miasta Kalisza” przyczynią się m.in. do przywracania funkcji społeczno-gospodarczych AKO oraz stworzenia na terenie Aglomeracji nowoczesnej infrastruktury komunikacyjno-informacyjnej, infrastruktury drogowej. Projekty te

wpisują się w Priorytet 4 Strategii ZIT AKO Nowoczesna infrastruktura służąca rozwojowi. Działania te powiązane są bezpośrednio z celem głównym Strategii ZIT AKO, który zakłada, że Aglomeracja Kalisko-Ostrowska będzie ważnym biegunem wzrostu i rozwoju województwa wielkopolskiego. W sposób pośredni projekty te przyczynią się do współpracy jednostek samorządu terytorialnego i wykorzystania posiadanego kapitału społecznego w celu rozwiązania problemów społeczno-gospodarczych i infrastrukturalno-środowiskowych oraz stworzenia trwałych podstaw zrównoważonego rozwoju. Przedsięwzięcia tego rodzaju, jak proponowane do realizacji projekty pozakonkursowe stanowią elementy niezbędne dla rozwoju także innych dziedzin życia społeczno-gospodarczego, w ramach których podejmowane będą inne działania zaplanowane w Strategii ZIT AKO.

13. ZASADY PRZYGOTOWANIA, ZATWIERDZANIA

I SPRAWOZDAWCZOŚCI STRATEGII ZIT AKO

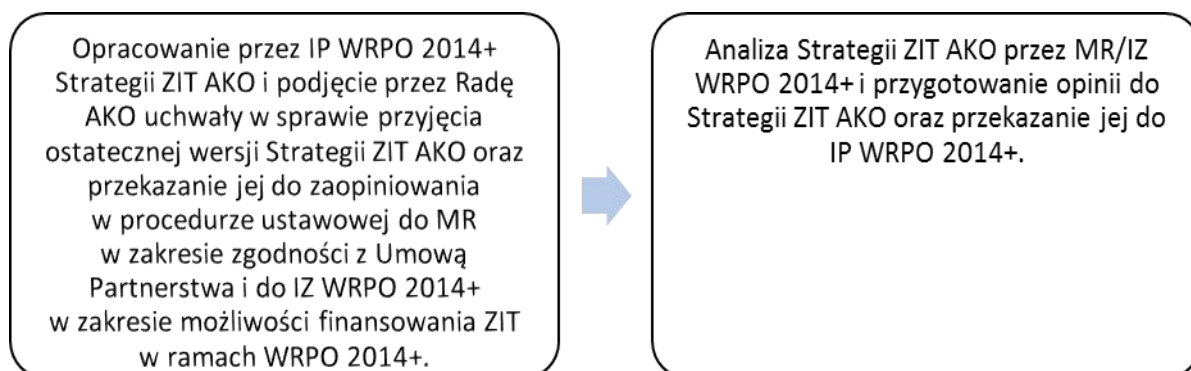
Strategia ZIT jest podstawowym warunkiem realizacji instrumentu ZIT. Jest to dokument określający cele, kierunki rozwoju, zasady współpracy oraz najważniejsze działania i przedsięwzięcia wynikające z analizy barier i potencjałów rozwojowych danego obszaru. Strategia ZIT AKO jest opracowywana przez Związek ZIT (SAKO) i zawiera co najmniej elementy wskazane w art. 30 ust. 8 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 (w tym wskazanie projektów pozakonkursowych oraz obszarów, w których planowane jest przeprowadzenie procedury konkursowej z wykorzystaniem alokacji ZIT).

Przygotowanie projektu Strategii ZIT AKO przez IP WRPO 2014+ odbywa się przy współpracy z Ministrem Rozwoju oraz IZ WRPO 2014+, którzy badają zgodność Strategii ZIT AKO odpowiednio z zapisami Umowy Partnerstwa i WRPO 2014+. Strategia ZIT AKO przygotowywana jest przez Związek ZIT (SAKO) w uzgodnieniu z jednostkami samorządu terytorialnego tworzącymi Związek ZIT – założycielami SAKO. Dokument podlegał również konsultacjom społecznym.

Decyzję o zatwierdzeniu/przyjęciu Strategii ZIT AKO podejmuje RAKO w drodze uchwały. Wszelkie zmiany/aktualizacja dokumentu dokonywane są analogicznie do procedury zatwierdzenia Strategii ZIT AKO wskazanej w ustawie wdrożeniowej. Zatwierdzona Strategia ZIT AKO oraz jej aktualizacje podlegają publikacji na stronie internetowej IP WRPO 2014+. Zatwierdzanie Strategii ZIT AKO odbywa się wg poniższego schematu:

Schemat zatwierdzania Strategii ZIT AKO

źródło: opracowanie własne

13.1. Monitoring realizacji Strategii ZIT AKO

Za koordynację procesu monitorowania realizacji Strategii ZIT AKO odpowiada Biuro Stowarzyszenia Aglomeracja Kalisko-Ostrowska. Monitoring Strategii ZIT AKO obejmuje przede wszystkim bieżące monitorowanie realizacji projektów wybranych do dofinansowania w ramach alokacji ZIT, w tym harmonogramu realizacji i wskaźników ujętych w Strategii ZIT AKO, w szczególności wskaźników związanych z Ramami Wykonania WRPO 2014+ w zakresie Priorytetów Inwestycyjnych, w ramach których realizowane będą projekty ZIT. Proces ten ma służyć gromadzeniu informacji finansowych i statystycznych dotyczących projektów realizowanych w ramach Strategii ZIT AKO, które przekazywane będą do IZ WRPO 2014+ lub na żądanie Instytucji Audytującej.

Celem monitorowania Strategii ZIT AKO jest obserwacja kompletności realizacji założeń zaplanowanych w Strategii lub dostarczenie danych i informacji niezbędnych do podjęcia działań w kierunku aktualizacji Strategii, w tym związanych z nią celów, wskaźników rezultatu i produktu. Monitorowanie Strategii ZIT AKO odbywać się będzie zgodnie z zapisami ustawy wdrożeniowej, Wytycznych w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych 2014-2020 oraz projektu wytycznych Komisji Europejskiej w zakresie zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich. Monitoring służy w szczególności

zagwarantowaniu realizacji celów i priorytetów określonych w Strategii ZIT AKO, poprzez monitorowanie postępu rzeczowego i finansowego.

Monitoring rzeczowy dostarcza danych na temat postępu we wdrażaniu Strategii ZIT AKO, które umożliwiają ocenę stanu realizacji zaplanowanych celów i działań. Dane wykorzystywane przy monitorowaniu są skwantyfikowane, dotyczą wskaźników produktu i rezultatu. Wskaźniki te określone są na etapie opracowywania wniosków o finansowanie przez beneficjentów instrumentu ZIT AKO. Studia wykonalności projektów stanowią podstawę do monitorowania efektów rzeczowych.

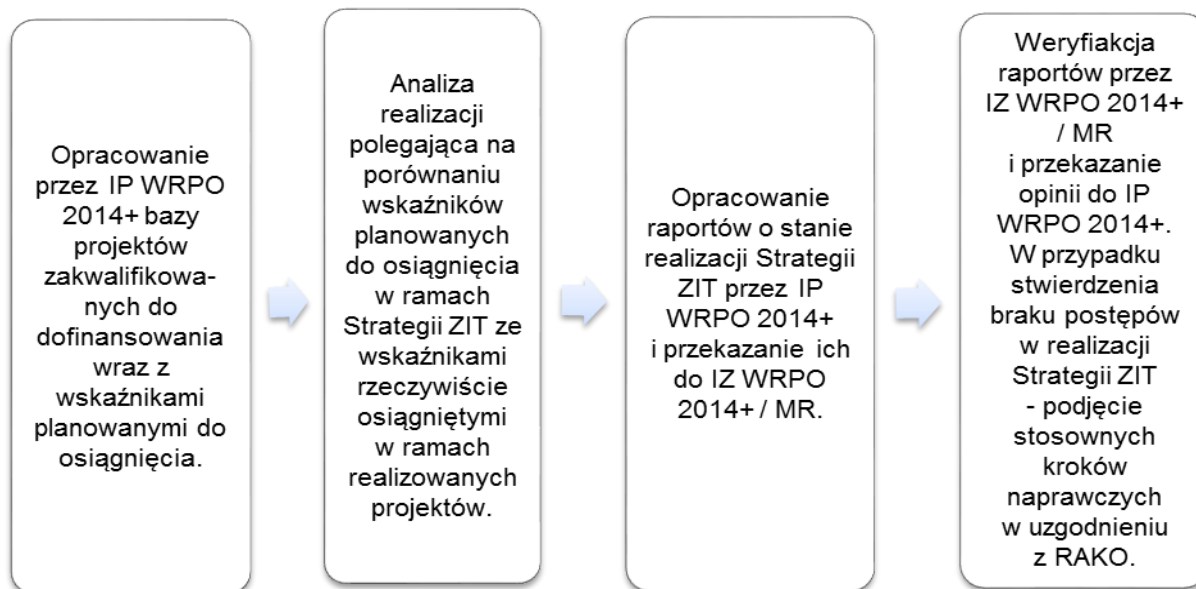
Monitoring finansowy dostarcza danych na temat postępu realizacji planu finansowego zarówno poszczególnych projektów, jak i całej Strategii ZIT AKO w okresie sprawozdawczym oraz przedstawia prognozę w tym zakresie na kolejny okres sprawozdawczy. Monitoring finansowy dostarcza również danych dotyczących wysokości wkładu finansowego, pochodzącego ze środków publicznych (wydatki poniesione w okresie objętym sprawozdaniem, wydatki poniesione od początku realizacji zadania, stan zaawansowania realizacji zadania w ujęciu procentowym, stopień osiągnięcia założonych wskaźników).

Podmiotami biorącymi udział w procesie monitorowania Strategii ZIT AKO są:

- Instytucja Zarządzająca WRPO 2014+,
- Rada Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej,
- Zarząd Stowarzyszenia,
- Beneficjenci AKO.

Procedura monitorowania realizacji Strategii ZIT AKO ma charakter pomocniczy dla procedury ewentualnej zmiany i aktualizacji Strategii.

Schemat monitorowania realizacji Strategii ZIT AKO

źródło: opracowanie własne

Wskaźniki produktu i rezultatu bezpośredniego wykorzystywane w procesie monitorowania Strategii ZIT AKO zostały skonsultowane z IZ WRPO 2014+. Wartości docelowe wskaźników oszacowano w porozumieniu z IZ WRPO 2014+, m.in. na podstawie planów działań opracowanych przez jst AKO oraz z uwzględnieniem dostępnej alokacji w poszczególnych działaniach.

Poniżej przedstawiono zestawienie wskaźników wraz z ich wartościami pośrednimi i docelowymi.

Nazwa wskaźnika produktu	Typ wskaźnika (P/RB/RD/RS)*	Jednostka miary	Wartość bazowa (rok bazowy)	Wartość pośrednia (2018)	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
PI 8iii. – Działanie 6.3.							
Priorytet Strategii ZIT AKO 1. Wspieranie przedsiębiorczości, zatrudnienia oraz aktywności zawodowej.							
Działanie Strategii ZIT AKO 1.1. Samozatrudnienie oraz tworzenie nowych miejsc pracy.							
Alokacja ZIT AKO w euro: Dofinansowanie UE: 3 460 000,00 Ogółem: 4 070 588,24.							
Liczba osób pozostających bez	P	osoby	nd	64	223	SL2014/ beneficjenci	corocznie

Nazwa wskaźnika produktu	Typ wskaźnika (P/RB/RD/RS)*	Jednostka miary	Wartość bazowa (rok bazowy)	Wartość pośrednia (2018)	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
pracy, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie.							
Liczba osób objętych wsparciem aktywizacji zawodowej w programie.	P	osoby	nd	67	223	SL2014/ beneficjenci	corocznie
Liczba usług rozwojowych skierowanych do przedsiębiorstw powstałych w ramach programu.	P	sztuki	nd	26	112	SL2014/ beneficjenci	corocznie
Liczba utworzonych miejsc pracy w ramach utworzonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej.	RB	sztuki	0	Nd	252	SL2014/ beneficjenci	corocznie
Odsetek przedsiębiorców pozytywnie oceniających wsparcie rozwojowe otrzymane po utworzeniu działalności gospodarczej w ramach programu.	RB	%	92% (2014)	92%	92%	SL2014/ beneficjenci	corocznie
Liczba utworzonych mikroprzedsiębiorst w działających 30 miesięcy po uzyskaniu wsparcia finansowego.	RD	%	42 (2014)	Nd	42	ewaluacja	co najmniej dwa razy w okresie programowania
PI 8vi. – Działanie 6.6.							
Działanie Strategii ZIT AKO 1.2. Wspieranie aktywności zawodowej poprzez działania prozdrowotne.							
Alokacja ZIT AKO w euro: Dofinansowanie UE: 985 000,00							
Ogółem: 1 158 823,53.							
Liczba wdrożonych programów zdrowotnych istotnych z punktu	P	sztuki	nd	1	1	SL2014/ beneficjenci	corocznie

Nazwa wskaźnika produktu	Typ wskaźnika (P/RB/RD/RS)*	Jednostka miary	Wartość bazowa (rok bazowy)	Wartość pośrednia (2018)	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
widzenia potrzeb zdrowotnych regionu, w tym pracodawców.							
Liczba osób objętych programem zdrowotnym dzięki EFS.	P	osoby	nd	0	14 875	SL2014/beneficjenci	corocznie
Liczba osób, które dzięki interwencji EFS zgłosiły się na badanie profilaktyczne ⁶⁴ .	RB	%	50% (2014)	60%	60%	SL2014/beneficjenci	corocznie
PI 4e. – Działanie 3.3.							
Priorytet Strategii ZIT AKO 2. Promocja strategii niskoemisyjnych.							
Działanie Strategii ZIT AKO 2.1. Niskoemisyjny system transportu publicznego.							
Alokacja ZIT AKO w euro: Dofinansowanie UE: 18 120 000,00							
Ogółem: 21 317 647,06.							
Liczba wybudowanych zintegrowanych węzłów przesiadkowych.	P/W	sztuki	nd	1 ⁶⁵	2	beneficjenci	corocznie
Liczba zakupionych jednostek taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej.	P	sztuki	nd	8 ⁶⁶	12	beneficjenci	corocznie
Długość dróg dla rowerów.	P	km	nd	7	20	beneficjenci	corocznie
Liczba przewozów komunikacją miejską na przebudowanych i nowych liniach komunikacji	RB	sztuki	0	nd	2 400	beneficjenci	corocznie

⁶⁴ W przypadku tego projektu jest to wskaźnik rezultatu bezpośredniego, co wynika z braku wskaźników rezultatu długoterminowego PI 8vi.

⁶⁵ Do końca 2018 r. zakłada się realizację rzeczową wskaźnika na poziomie 1 szt. z zastrzeżeniem, że przedmiotowy węzeł przesiadkowy powstanie w ramach niezakończonego i nierozliczonego do końca 2018 r. większego, kompleksowego projektu.

⁶⁶ Do końca 2018 r. zakłada się realizację rzeczową wskaźnika na poziomie min. 8 szt. z zastrzeżeniem, że zakup ww. autobusów dokonany zostanie w ramach niezakończonego i nierozliczonego do końca 2018 r. większego, kompleksowego projektu

Nazwa wskaźnika produktu	Typ wskaźnika (P/RB/RD/RS)*	Jednostka miary	Wartość bazowa (rok bazowy)	Wartość pośrednia (2018)	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
miejskiej.							
Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych.	RB	tony ekwiwalentu CO ₂ /rok	0	nd	486	beneficjenci	corocznie
Przewozy pasażerów komunikacją miejską.	RS	mln osób	268,5 (2012)	nd	281	GUS	corocznie
PI 4c. – Działanie 3.2.							
Działanie Strategii ZIT AKO 2.2. Kompleksowa termomodernizacja budynków użyteczności publicznej.							
Alokacja ZIT AKO w euro: Dofinansowanie UE: 12 865 000,00							
Ogółem: 15 135 294,12.							
Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków.	P/W	sztuki	nd	8	34	beneficjenci	corocznie
Zmniejszenie rocznego zużycia energii pierwotnej w budynkach publicznych.	RB	kWh/rok	0	nd	7 600 000	beneficjenci	corocznie
Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych.	RB	tony ekwiwalentu CO ₂ /rok	0	nd	2 000	beneficjenci	corocznie
Sprzedaż energii cieplnej w GJ na cele komunalno-bytowe ogółem.	RS	GJ	14 327 099 (2013)	nd	12 000 000	GUS	corocznie
PI 10iv. – Działanie 8.3.							
Priorytet Strategii ZIT AKO 3. Wykształcone społeczeństwo.							
Działanie Strategii ZIT AKO 3.1. Zapewnienie równego dostępu do dobrej jakości edukacji.							
Alokacja ZIT AKO w euro: Dofinansowanie UE: 3 355 000,00							
Ogółem: 3 947 058,82.							
Liczba osób uczestniczących w pozaszkolnych formach kształcenia w programie.	P	osoby	nd	170	563	SL2014/ beneficjenci	corocznie
Liczba nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu objętych wsparciem w programie.	P	osoby	nd	6	33	SL2014/ beneficjenci	corocznie
Liczba uczniów szkół i placówek	P	osoby	nd	320	960	SL2014/ beneficjenci	corocznie

Nazwa wskaźnika produktu	Typ wskaźnika (P/RB/RD/RS)*	Jednostka miary	Wartość bazowa (rok bazowy)	Wartość pośrednia (2018)	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
kształcenia zawodowego uczestniczących w stażach i praktykach u pracodawcy.							
Liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego wyposażonych w programie w sprzęt i materiały dydaktyczne niezbędne do realizacji kształcenia zawodowego.	P	sztuki	nd	3	12	SL2014/ beneficjenci	corocznie
Liczba podmiotów realizujących zadania centrum kształcenia zawodowego i ustawicznego objętych wsparciem w programie.	P	sztuki	nd	1	2	SL2014/ beneficjenci	corocznie
Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje w ramach pozaszkolnych form kształcenia.	RB	%	90% (2014)	90%	90%	SL2014/ beneficjenci	corocznie
Liczba nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu.	RB	%	70,10% (2014)	70,10%	70,10%	SL2014/ beneficjenci	corocznie
Liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego wykorzystujących wyposażenie zakupione dzięki EFS.	RB	%	100% (2014)	100%	100%	beneficjenci	corocznie
Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego objętych wsparciem	RD	%	80% (2014)	nd	80%	ewaluacja	co najmniej dwa razy w okresie programo

Nazwa wskaźnika produktu	Typ wskaźnika (P/RB/RD/RS)*	Jednostka miary	Wartość bazowa (rok bazowy)	Wartość pośrednia (2018)	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
w programie uczestniczących w kształceniu lub pracujących po 6 miesiącach po ukończeniu nauki.							-wania
PI 10a. – Działanie 9.3.							
Działanie Strategii ZIT AKO 3.2. Rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej.							
Alokacja ZIT AKO w euro: Dofinansowanie UE: 5 000 000,00							
Ogółem: 5 882 352,94.							
Liczba wspartych obiektów infrastruktury kształcenia zawodowego.	P/W	sztuki	nd	4	4	beneficjenci	corocznie
Liczba osób korzystających ze wspartych obiektów infrastruktury kształcenia zawodowego.	RB	osoby	0	nd	142	beneficjenci	corocznie
Odsetek uczniów uczestniczących w zajęciach pozalekcyjnych.	RS	%	61% (2013)	nd	75%	GUS	corocznie
PI 2c. – Działanie 2.1.							
Priorytet Strategii ZIT AKO 4. Nowoczesna infrastruktura służąca rozwojowi.							
Działanie Strategii ZIT AKO 4.1. Wdrażanie technologii komunikacyjno-informacyjnych dla rozszerzenia stosowania e-usług.							
Alokacja ZIT AKO w euro: Dofinansowanie UE: 1 820 000,00							
Ogółem: 2 141 176,47.							
Liczba podmiotów, które udostępniły on-line informacje sektora publicznego.	P	sztuki	nd	2	2	beneficjenci	corocznie
Liczba usług publicznych udostępnionych on-line o stopniu dojrzałości 3 – dwustronna interakcja.	P/W	sztuki	nd	2	2	beneficjenci	corocznie
Liczba osób korzystających z Internetu w kontaktach z administracją publiczną.	RB	osoby	0	nd	48 864	beneficjenci	corocznie

Nazwa wskaźnika produktu	Typ wskaźnika (P/RB/RD/RS)*	Jednostka miary	Wartość bazowa (rok bazowy)	Wartość pośrednia (2018)	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
Odsetek obywateli korzystających z e-administracji.	RS	%	20,7% (2014)	nd	26,6%	GUS	corocznie
PI 6c. – Działanie 4.4.							
Działanie Strategii ZIT AKO 4.2. Rozwój instytucji kultury i ochrona dziedzictwa narodowego.							
Alokacja ZIT AKO w euro: Dofinansowanie UE: 3 500 000,00							
Ogółem: 4 117 647,06.							
Liczba zabytków objętych wsparciem.	P/W	sztuki	nd	2	3	beneficjenci	corocznie
Liczba instytucji kultury objętych wsparciem.	P/W	sztuki	nd	1	2	beneficjenci	corocznie
Wzrost oczekiwanej liczby odwiedzin w objętych wsparciem miejscach należących do dziedzictwa kulturalnego i naturalnego oraz stanowiących atrakcje turystyczne.	RB	odwiedziny /rok	0	nd	9 293	beneficjenci	corocznie
Liczba osób odwiedzających muzea i oddziały oraz teatry i instytucje muzyczne na 10 tys. mieszkańców.	RS	osoby	6 343 (2012)	nd	7 500	GUS	corocznie
PI 9b. – Działanie 9.2.							
Działanie Strategii ZIT AKO 4.3. Rewitalizacja obszarów miejskich i wiejskich.							
Alokacja ZIT AKO w euro: Dofinansowanie UE: 10 000 000,00							
Ogółem: 11 764 705,88.							
Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją.	P	ha	nd	1	8	beneficjenci	corocznie
Otwarta przestrzeń utworzona lub rekultywowana na obszarach miejskich.	P	m ²	nd	664	3 906	beneficjenci	corocznie
Ludność mieszkająca na obszarach objętych zintegrowanymi strategiami rozwoju obszarów	RB	osoby	0	nd	22 641	beneficjenci	corocznie

Nazwa wskaźnika produktu	Typ wskaźnika (P/RB/RD/RS)*	Jednostka miary	Wartość bazowa (rok bazowy)	Wartość pośrednia (2018)	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
miejskich.							
Wskaźnik zagrożenia ubóstwem relatywnym po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych.	RS	%	16,9% (2011)	nd	15,5%	GUS	corocznie
PI 6b. – Działanie 4.3.							
Działanie Strategii ZIT AKO 4.4 Rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej.							
Alokacja ZIT AKO w euro: Dofinansowanie UE: 3 345 000,00 Ogółem: 3 935 294,12.							
Długość wybudowanej kanalizacji sanitarnej.	P/W	km	nd	4	15	beneficjenci	corocznie
Długość wyremontowanej kanalizacji sanitarnej.	P/W	km	nd	1	1	beneficjenci	corocznie
Liczba wspartych oczyszczalni ścieków komunalnych.	P	sztuki	nd	0	1	beneficjenci	corocznie
Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszonych oczyszczalni ścieków.	RB	RLM	0	nd	2 839	beneficjenci	corocznie
Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ogólnej liczby ludności.	RS	%	66,2% (2012)	nd	72%	GUS	corocznie
PI 7b. – Działanie 5.1.							
Działanie Strategii ZIT AKO 4.5. Rozbudowa infrastruktury drogowej.							
Alokacja ZIT AKO w euro: Dofinansowanie UE: 6 650 000,00 Ogółem: 8 866 666,67.							

Nazwa wskaźnika produktu	Typ wskaźnika (P/RB/RD/RS)*	Jednostka miary	Wartość bazowa (rok bazowy)	Wartość pośrednia (2018)	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
Długość przebudowanych dróg wojewódzkich.	P/W	km	nd	2 ⁶⁷	6	beneficjenci	corocznie
Nośność drogi.	RB	kN/oś	80 (2015)	nd	115	beneficjenci	corocznie
Liczba ośrodków gminnych o polepszonej dostępności drogowej do Poznania.	RS	sztuki	0 (2015)	nd	1	Związek ZIT	badanie na końcu okresu programowania

*) wyjaśnienie skrótów:

P - wskaźnik produktu; RB - wskaźnik rezultatu bezpośredniego; RD - wskaźnik rezultatu długoterminowego; W - wskaźnik Ram Wykonania; RS - wskaźnik rezultatu strategicznego - (dane informacyjne dotyczące obszaru Województw Wielkopolskiego a nie obszaru AKO, bez obowiązku osiągnięcia/rozliczenia wartości przez SAKO).

Tabela 33. ZESTAWIENIE WSKAŹNIKÓW Z WARTOŚCIAMI POŚREDNIMI I DOCELOWYMI
źródło: opracowanie własne

13.2. Sprawozdawczość z realizacji Strategii ZIT AKO

Skuteczna realizacja zadań związanych z procesem monitorowania warunkowana jest prowadzeniem kompleksowej sprawozdawczości opartej na zasadach uwzględniających wszystkie etapy przygotowania, realizacji i zakończenia projektów wybranych do dofinansowania w ramach instrumentu ZIT. Podstawą sprawozdawczości z realizacji Strategii ZIT AKO jest monitorowanie realizacji projektów zakwalifikowanych do dofinansowania w ramach instrumentu ZIT. Sprawozdawczość z realizacji Strategii uwzględnia zakres postępu prac, występowanie ryzyka i nieprawidłowości, osiągnięte wartości wskaźników produktu i rezultatu, poziom wydatkowania środków, oddziaływanie przedsięwzięcia itp.

Wszystkie wskaźniki mierzone są cyklicznie z uwzględnieniem bazowego okresu, tj. roku, bądź ostatniego kwartału poprzedzającego rok, w którym rozpoczęto

⁶⁷ Do końca 2018 r. zakłada się realizację rzeczową wskaźnika na poziomie 2 km, z zastrzeżeniem, że zadeklarowana długość przebudowanej drogi będzie realizowana w ramach jednego, kompleksowego, niezakończony i nierozliczony do końca 2018 r. projektu.

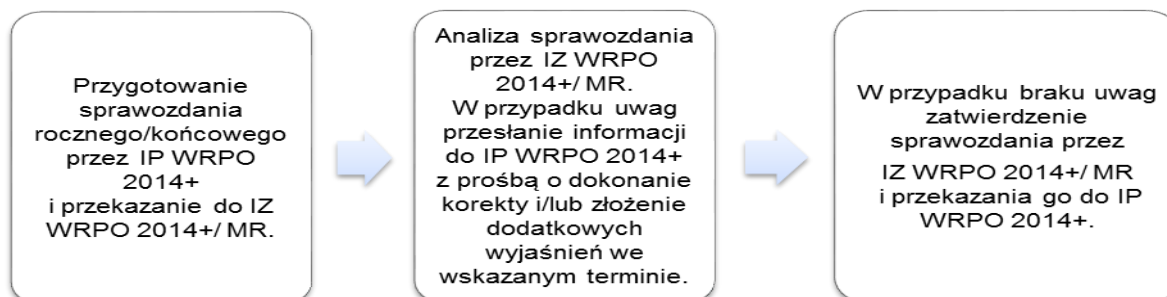
wdrażanie Strategii. Częstotliwość pomiaru wskaźników jest zależna od ich kategorii. w przypadku projektów realizowanych w trybie konkursowym sprawozdawczość obejmuje opracowanie raportów okresowych w cyklu kwartalnym, rocznym i raportów końcowych. Sprawozdania z realizacji projektów realizowanych w trybie pozakonkursowym są opracowywane okresowo w cyklu miesięcznym, kwartalnym, rocznym i na koniec realizacji projektu.

Podstawowymi narzędziami sprawozdawczości są sprawozdania, umowy o dofinansowanie i wnioski aplikacyjne/o refundację.

Roczne sprawozdania na poziomie realizacji projektów obejmować będą informacje dotyczące:

- podpisanych umów,
- stanu realizacji celów projektu,
- stopnia osiągnięcia założonych w nim wartości wskaźników,
- postępu finansowego według źródeł pochodzenia środków,
- zestawienie poniesionych wydatków i zrealizowanych płatności,
- prognozy przebiegu realizacji projektu w kolejnym roku,
- przestrzegania polityk Wspólnoty przy realizacji Strategii,
- wypełniania zobowiązań w zakresie informacji i promocji,
- sprawności systemu realizacji,
- problemów, przeprowadzonych kontrolach oraz stwierdzonych nieprawidłowościach.

Schemat przygotowania sprawozdań rocznych/końcowego

źródło: opracowanie własne

Powyższe zasady sprawozdawczości umożliwiają bieżący i periodyczny przepływ informacji między IP WRPO 2014+ i IZ WRPO 2014+ pozwalają na weryfikację nieprawidłowości w procesie wdrażania Strategii ZIT AKO.

Podmiotami biorącymi udział w procesie sprawozdawczości z realizacji Strategii ZIT AKO są:

- Instytucja Zarządzająca WRPO 2014+,
- Rada Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej,
- Zarząd Stowarzyszenia,
- Beneficjenci AKO.

Odpowiedzialność za przygotowanie sprawozdań rocznych/końcowego leży po stronie IP WRPO 2014+. Projekt rocznego sprawozdania z wdrażania Strategii ZIT AKO jest przygotowywany przez IP WRPO 2014+, opiniowany przez ZAKO i zatwierdzany przez IZ WRPO 2014+.

13.3. Aktualizacja Strategii ZIT AKO

Mając na uwadze długi horyzont czasowy realizacji Strategii ZIT AKO oraz dynamiczne zmiany uwarunkowań lokalnego rynku AKO i związane z tym modyfikacje harmonogramu naborów wniosków o dofinansowanie oraz oszczędności na poziomie realizacji projektów ZIT AKO przewiduje się możliwość modyfikacji priorytetów, kierunków interwencji oraz planu finansowego Strategii ZIT AKO. W tym kontekście zachodzi również konieczność aktualizacji w przyszłości Strategii (m.in. w zakresie PGN, zidentyfikowanych projektów pozakonkursowych, ram wykonania, realokacji środków itd.). W takich sytuacjach zastosowanie ma procedura aktualizacji Strategii ZIT AKO, szczegółowo przedstawiona w IW IP WRPO 2014+.

Podmiotami uczestniczącymi w procesie aktualizacji Strategii ZIT AKO są:

- Minister odpowiedzialny za rozwój regionalny, w zakresie wydania opinii do zaktualizowanej Strategii ZIT AKO,
- Instytucja Zarządzająca WRPO 2014+,
- Rada Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej,
- Zarząd Stowarzyszenia,
- Beneficjenci AKO.

Proces aktualizacji Strategii ZIT AKO przedstawia następujący schemat:

Schemat aktualizacji Strategii ZIT AKO

źródło: opracowanie własne

13.4. Ewaluacja Strategii ZIT AKO

Ewaluacja to badanie społeczno-ekonomiczne realizowane w celu oceny jakości i efektów prowadzonych działań. Ocena taka dokonywana jest w oparciu o odpowiednie kryteria. Najczęściej stosowanymi kryteriami w procesie ewaluacji są: skuteczność, efektywność, użyteczność, trwałość i trafność. W celu przeprowadzenia oceny ewaluacja posługuje się odpowiednio dobranymi metodami badań społecznych i ekonomicznych⁶⁸. To „osąd (ocena) wartości interwencji publicznej dokonany przy uwzględnieniu odpowiednich kryteriów (trafności, skuteczności, efektywności, użyteczności i trwałości) i standardów. Osąd dotyczy zwykle potrzeb, jakie muszą być zaspokojone w wyniku interwencji oraz osiągniętych efektów. Ewaluacja oparta jest na specjalnie w tym celu zebranych i zinterpretowanych informacjach za pomocą odpowiedniej metodologii”⁶⁹.

Rozwój obszarów funkcjonalnych, takich jak np. AKO ma istotny wpływ na rozwój całego regionu. W związku z tym istnieje potrzeba monitoringu sytuacji społeczno-gospodarczej i przestrzennej w obszarze realizacji Strategii ZIT AKO, jak i współpracy przy pracach koncepcyjnych w zakresie tego obszaru. Wyniki przeprowadzonych w tym zakresie analiz będą służyły ewaluacji realizacji Strategii ZIT AKO i ewentualnej jej aktualizacji, a także przydatne będą do formułowania

⁶⁸ Ewaluacja. Poradnik dla pracowników administracji publicznej. Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2012.

⁶⁹ Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia na lata 2007–2013. Wytyczne nr 6 w zakresie ewaluacji programów operacyjnych na lata 2007–2013, Warszawa 2007.

polityki rozwoju całej Wielkopolski, w tym do oceny stopnia realizacji celów „Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020” oraz ewentualnych zmian zapisów tego dokumentu.

Za prowadzenie ewaluacji WRPO 2014+ odpowiada IZ WRPO 2014+, a w jej ramach utworzona specjalnie w tym celu Jednostka Ewaluacyjna WRPO 2014+. Podmiotem odpowiedzialnym za współpracę przy realizacji działań ewaluacyjnych w zakresie Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych w ramach WRPO 2014+ jest IP WRPO 2014+. W przypadku prowadzenia przez IP WRPO 2014+ prac analityczno-koncepcyjnych dotyczących rozwoju obszaru realizacji Strategii ZIT AKO, IP WRPO 2014+ umożliwi udział przedstawicieli IZ WRPO 2014+ w tych pracach. Współpraca pomiędzy IZ WRPO 2014+ a IP WRPO 2014+, w tym zakresie będzie dotyczyć między innymi wymiany wiedzy i informacji o rozwoju przestrzennym, społecznym i gospodarczym, w tym udostępniania różnego typu danych statystycznych i wyników badań już przeprowadzonych oraz tych, które będą przygotowywane dla obszaru ZIT.

Ewaluacja Strategii ZIT AKO polegać będzie na określeniu w jakim stopniu zaplanowane kierunki interwencji przyczyniły się do rozwiązania zidentyfikowanych problemów AKO oraz na ocenie w jakim stopniu osiągnięte w ramach projektów rezultaty wpłynęły na rozwój AKO. Prowadzona będzie na zasadzie współpracy IP WRPO 2014+ z IZ WRPO 2014+. Działania w tym zakresie przebiegać będą zgodnie z Planem ewaluacji Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020, przyjętym przez IZ WRPO 2014+ i obejmującym cały okres programowania.

Współpraca Stowarzyszenia z IZ WRPO 2014+ polegać będzie przede wszystkim na uczestnictwie w badaniach ewaluacyjnych realizowanych przez IZ WRPO 2014+ poprzez m.in.:

- zapewnienie dostępu do danych przez IP WRPO 2014+,
- wdrożenie rekomendacji z ewaluacji w zakresie ZIT,
- upublicznieniu wyników ewaluacji dotyczących obszaru objętego Strategią ZIT AKO.

Ponadto, co najmniej raz w roku, w ostatnim kwartale każdego roku IZ WRPO 2014+ zorganizować będzie spotkanie z przedstawicielami IP WRPO 2014+ w celu przeglądu systemu realizacji WRPO 2014+. Na spotkaniu podejmowane będą kwestie: realizacji wskaźników do Ram Wykonania, innych wskaźników, omawiany będzie harmonogram na kolejny rok oraz inne, istotne kwestie związane z wdrażaniem WRPO 2014+.

14. INSTRUMENTY FINANSOWE

Podstawowe znaczenie dla realizacji projektów w ramach alokacji ZIT będą miały bezzwrotne środki zapewnione w ramach WRPO 2014+. Jak wynika z oceny ex-ante⁷⁰ dotyczącej możliwości zastosowania instrumentów finansowych w WRPO 2014+ oraz zapisów SZOOP WRPO 2014+ (Uszczegółowienie WRPO 2014+), większość priorytetów inwestycyjnych będzie finansowana w formie bezzwrotnej dotacji. Zakłada się jednak, że wybrane działania związane ze wsparciem przedsiębiorczości oraz projekty dotyczące termomodernizacji budynków użyteczności publicznej i mieszkaniowych, a także działania rewitalizacyjne, mogą być realizowane za pomocą instrumentów finansowych (zwrotnych). W przypadku działań nakierowanych na wsparcie przedsiębiorstw oraz projektów termomodernizacyjnych uruchomienie instrumentów zwrotnych wiąże się z dodatnią rentownością tego typu przedsięwzięć, w przypadku działań rewitalizacyjnych uzasadnienie to ma zastosowanie w odniesieniu do projektów generujących dodatnią stopę zwrotu. W ramach Strategii ZIT AKO nie będą realizowane instrumenty zwrotne. Podstawowe znaczenie dla realizacji projektów ZIT będą miały środki bezzwrotne - dotacja w ramach WRPO 2014+.

---

⁷⁰ Analiza ex-ante w zakresie możliwości zastosowania instrumentów finansowych w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020, Poznań, czerwiec 2015.

15. STRATEGICZNA OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko (SOOŚ) jest wymagana w przypadku projektów z zakresu: koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego (na poziomie gminy), planów zagospodarowania przestrzennego oraz polityk, strategii, planów, które wyznaczają ramy dla późniejszych przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

W celu spełnienia wymagań prawnych w zakresie przeprowadzenia postępowania w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu dokumentu „Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla rozwoju Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej”, zwrócono się na podstawie art. 47 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r., poz. 1235 z późn. zm.) do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu (pismem z dnia 27.05.2014 r., znak sprawy: BOIPS.042.1.15.2014) o odstąpienie od obowiązku przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Wraz z ww. zapytaniem przesłano Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Poznaniu analizę środowiskowych uwarunkowań, sporządzoną zgodnie z wymaganiami art. 49 cytowanej ustawy.

W przeprowadzonej analizie uwarunkowań środowiskowych wykazano, że większość działań planowanych do realizacji w ramach Strategii ZIT AKO dotyczy obszaru antropogenicznego, wcześniej już przekształconego działalnością ludzką. Ponadto, działania przewidziane do realizacji w Strategii ZIT AKO nie będą kolidować z obszarami chronionymi, w tym obszarami Natura 2000, nie przyczynią się zatem do pogorszenia krajobrazu, wręcz przeciwnie przywrócą go do życia, poprawią jego estetykę i funkcjonalność oraz nadadzą mu nową jakość.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu, biorąc pod uwagę analizę środowiskowych uwarunkowań, w opinii z dnia 26 czerwca 2014 r. znak sprawy: WOO-III.410.319.2014.AM2.1 wydanej na podstawie art. 47 oraz art. 49, w związku z art. 57 ust. 1 pkt 2 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko stwierdził, że projekt: **Strategia Zintegrowanych Inwestycji**

Terytorialnych dla rozwoju Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej nie wymaga przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

16. PLAN FINANSOWY

Działanie ZIT AKO	PI WRPO 2014+	Dofinansowanie UE (EUR)	Budżet państwa (EUR)	Wkład własny (EUR)	Poziom dofinansowania (%)	Razem (EUR)	Proporcja źródeł finansowania	Fundusz	Tryb naboru	Projekty pozakonkursowe			Beneficjent*
										Dofinansowanie UE (PLN)	Wkład własny (PLN)	Razem (PLN)	
1.1. Samozatrudnienie oraz tworzenie nowych miejsc pracy.	8iii. Praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw, w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw.	3 460 000,00	407 058,82	203 529,41	85%	4 070 588,23	85/10/5	EFS	Konkursowy	nd	nd	nd	nd
1.2. Wspieranie aktywności zawodowej poprzez działania prozdrowotne.	8vi. Aktywne i zdrowe starzenie się.	985 000,00	115 882,35	57 941,18	85%	1 158 823,53	85/10/5	EFS	Konkursowy	nd	nd	nd	nd

Działanie ZIT AKO	PI WRPO 2014+	Dofinansowanie UE (EUR)	Budżet państwa (EUR)	Wkład własny (EUR)	Poziom dofinansowania (%)	Razem (EUR)	Proporcja źródeł finansowania	Fundusz	Tryb naboru	Projekty pozakonkursowe			Beneficjent*
										Dofinansowanie UE (PLN)	Wkład własny (PLN)	Razem (PLN)	
2.1. Niskoemisyjny system transportu publicznego.	4e. Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu.	18 120 000,00	nd	3 197 647,06	85%	21 317 647,06	85/0/15	EFRR	Konkursowy	nd	nd	nd	nd
2.2. Kompleksowa termomodernizacja budynków użyteczności publicznej.	4c. Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej i sektorze mieszkaniowym.	12 865 000,00	nd	2 270 294,12	85%	15 135 294,12	85/0/15	EFRR	Konkursowy	nd	nd	nd	nd

Działanie ZIT AKO	PI WRPO 2014+	Dofinansowanie UE (EUR)	Budżet państwa (EUR)	Wkład własny (EUR)	Poziom dofinansowania (%)	Razem (EUR)	Proporcja źródeł finansowania	Fundusz	Tryb naboru	Projekty pozakonkursowe			Beneficjent*
										Dofinansowanie UE (PLN)	Wkład własny (PLN)	Razem (PLN)	
3.1. Zapewnienie równego dostępu do dobrej jakości edukacji.	10iv. Lepsze dostosowanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy, ułatwienie przechodzenia z etapu kształcenia do etapu zatrudnienia oraz wzmacnianie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego i ich jakości, w tym poprzez mechanizmy prognozowania umiejętności, dostosowania programów nauczania oraz tworzenia i rozwoju systemów uczenia się poprzez praktyczną naukę zawodu realizowaną w ścisłej współpracy z pracodawcami.	3 355 000,00	197 352,94	394 705,88	85%	3 947 058,82	85/5/10	EFS	Konkursowy	nd	nd	nd	nd

Działanie ZIT AKO	PI WRPO 2014+	Dofinansowanie UE (EUR)	Budżet państwa (EUR)	Wkład własny (EUR)	Poziom dofinansowania (%)	Razem (EUR)	Proporcja źródeł finansowania	Fundusz	Tryb naboru	Projekty pozakonkursowe			Beneficjent*
										Dofinansowanie UE (PLN)	Wkład własny (PLN)	Razem (PLN)	
3.2. Rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej.	10a. Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej.	5 000 000,00	nd	882 352,94	85%	5 882 352,94	85/0/15	EFRR	Konkursowy	nd	nd	nd	nd
4.1. Wdrażanie technologii komunikacyjno-informacyjnych dla rozszerzenia stosowania e-usług.	2c. Wzmacnianie zastosowań TIK dla e-administracji, e-uczenia się, e-włączenia społecznego, e-kultury i e-zdrowie.	1 820 000,00	nd	321 176,47	85%	2 141 176,47	85/0/15	EFRR	Pozakonkursowy: „Regionalna zintegrowana infrastruktura informacji przestrzennej Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej”.	7 462 000,00	1 316 823,53	8 778 823,53	Miasto Kalisz
4.2. Rozwój instytucji kultury i ochrona dziedzictwa narodowego.	6c. Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego.	3 500 000,00	nd	617 647,06	85%	4 117 647,06	85/0/15	EFRR	Konkursowy	nd	nd	nd	nd

Działanie ZIT AKO	PI WRPO 2014+	Dofinansowanie UE (EUR)	Budżet państwa (EUR)	Wkład własny (EUR)	Poziom dofinansowania (%)	Razem (EUR)	Proporcja źródeł finansowania	Fundusz	Tryb naboru	Projekty pozakonkursowe			Beneficjent*
										Dofinansowanie UE (PLN)	Wkład własny (PLN)	Razem (PLN)	
4.3. Rewitalizacja obszarów miejskich i wiejskich.	9b. Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich.	10 000 000,00	nd	1 764 705,88	85%	11 764 705,88	85/0/15	EFRR	Konkursowy	nd	nd	nd	nd
4.4. Rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej.	6b. Inwestowanie w sektor gospodarki wodnej celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii Europejskiej w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych, określonych przez państwa członkowskie.	3 345 000,00	nd	590 294,12	85%	3 935 294,12	85/0/15	EFRR	Konkursowy	nd	nd	nd	nd

Działanie ZIT AKO	PI WRPO 2014+	Dofinansowanie UE (EUR)	Budżet państwa (EUR)	Wkład własny (EUR)	Poziom dofinansowania (%)	Razem (EUR)	Proporcja źródeł finansowania	Fundusz	Tryb naboru	Projekty pozakonkursowe			Beneficjent*
										Dofinansowanie UE (PLN)	Wkład własny (PLN)	Razem (PLN)	
4.5. Rozbudowa infrastruktury drogowej.	7b. Zwiększanie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T, w tym z węzłami multimodalnymi.	6 650 000,00	nd	2 216 666,67	75%	8 866 666,67	75/0/25	EFRR	Pozakonkursowy: „Rozbudowa ulic w ciągu drogi wojewódzkiej nr 450 na odcinku od „Rogatki” do granicy miasta Kalisza”.	27 265 000,00	9 088 333,34	36 353 333,34	Miasto Kalisz
Ogółem budżet ZIT AKO		69 100 000,00	720 294,11	12 516 960,79	84%	82 337 254,91				34 727 000,00	10 405 156,87	45 132 156,87	

*) w przypadku projektów pozakonkursowych.

Tabela 34. PLAN FINANSOWY
źródło: opracowanie własne

17. SYSTEM WDRAŻANIA

17.1. ORGANIZACJA WDRAŻANIA STRATEGII ZIT AKO

Stowarzyszenie Aglomeracja Kalisko-Ostrowska jest samorządnym zrzeszeniem 24 jednostek samorządu terytorialnego – gmin i powiatów Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej, tworzących miejski obszar funkcjonalny.

SAKO jest zinstytucjonalizowaną płaszczyzną współpracy stowarzyszonych gmin i powiatów w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym oraz ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym. Ponadto działa na podstawie przepisów ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach oraz Statutu Stowarzyszenia, zatwierdzonego uchwałą Nr 2/2015 Zebrania Założycielskiego z dnia 17 lutego 2015 roku. SAKO posiada osobowość prawną z chwilą wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego, tj. od dnia 10 marca 2015 roku.

Szczegółowy zakres zadań powierzonych SAKO przez IZ WRPO 2014+ określa Porozumienie z dnia 16 marca 2015 roku w sprawie realizacji Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla rozwoju Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020 (zwane dalej Porozumieniem), zawarte pomiędzy ZWW (IZ WRPO 2014+) a SAKO (IP WRPO 2014+).

SAKO wobec władz regionalnych i krajowych pełni funkcję Związku ZIT, stanowiącą wspólną reprezentację jednostek samorządu terytorialnego wdrażających Zintegrowane Inwestycje Terytorialne.

Podstawowym celem SAKO jest wspieranie i rozwijanie idei samorządu terytorialnego oraz obrona wspólnych interesów członków SAKO, a w szczególności wzmacnianie rozwoju społeczno-gospodarczego jednostek samorządu terytorialnego tworzących AKO oraz współpraca gmin i powiatów w tym zakresie.

Stowarzyszenie swe cele będzie realizowało przede wszystkim poprzez:

- programowanie i wdrażanie wspólnej dla AKO Strategii ZIT AKO,
- wspólne planowanie rozwoju AKO oraz integrację działań zmierzających do zrównoważonego rozwoju jednostek samorządu terytorialnego tworzących AKO,

- promowanie partnerskiego modelu współpracy jednostek samorządu terytorialnego AKO oraz innych podmiotów działających na terenie AKO,
- podejmowanie wspólnych inicjatyw gospodarczych i społecznych oraz realizację wspólnych przedsięwzięć prorozwojowych, mających na celu zrównoważony, wszechstronny rozwój AKO,
- pozyskiwanie środków finansowych na realizację wspólnych przedsięwzięć prorozwojowych AKO,
- wymianę informacji i doświadczeń w zakresie wykonywanych zadań własnych stowarzyszonych jednostek samorządu terytorialnego oraz zadań im zleconych przez inne organy administracji,
- prowadzenie działalności informacyjnej, konsultacyjnej i programowej mającej na celu wspólne rozwiązywanie problemów w zakresie poszczególnych dziedzin działalności samorządu gminnego i powiatowego,
- prowadzenie monitoringu procesów społeczno-gospodarczych i środowiskowych w AKO,
- prowadzenie działalności szkoleniowej, promocyjnej i wydawniczej,
- promowanie walorów gospodarczych i inwestycyjnych, przestrzennych, historycznych i społecznych związanych z realizacją celów Stowarzyszenia,
- ochronę wspólnych interesów członków Stowarzyszenia oraz ich reprezentację na forum publicznym,
- współpracę z osobami oraz instytucjami o podobnych celach działania,
- inne działania realizujące cele statutowe.

Zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy wdrożeniowej IZ WRPO 2014+ oddelegowuje część zadań do IP WRPO 2014+ (Związek ZIT AKO). Zgodnie z art. 30 ustawy wdrożeniowej IZ WRPO 2014+ w drodze Porozumienia, powierza IP WRPO 2014+ część zadań związanych z realizacją WRPO 2014+ w ramach realizacji Strategii ZIT AKO (w zakresie EFRR i EFS).

W celu zapewnienia efektywnego funkcjonowania systemu koordynacji działań realizowanych w ramach Strategii ZIT AKO oraz pozostałych obszarów wsparcia WRPO 2014+, szczegółowe rozwiązania będą określały m.in. procedury wdrożeniowe ujęte w IW IP WRPO 2014+.

Zgodnie z Porozumieniem, IP WRPO 2014+ powierzone zostały następujące zadania:

w zakresie Strategii ZIT:

- opracowanie Strategii ZIT, zawierającej co najmniej elementy wskazane w art. 30 pkt 8 ustawy wdrożeniowej (w tym wskazanie projektów pozakonkursowych oraz obszarów, w których planowane jest przeprowadzenie procedury konkursowej z wykorzystaniem alokacji ZIT) i przedłożenie jej do zaopiniowania przez IZ WRPO 2014+ oraz ministrowi właściwemu ds. rozwoju regionalnego,
- dokonywanie zmian/aktualizacji Strategii ZIT wg zaistniałych potrzeb i przedstawienie zmienionego dokumentu do zaopiniowania IZ WRPO 2014+ oraz Ministrowi ds. rozwoju;

w zakresie oceny projektów:

- przygotowanie propozycji kryteriów strategicznych ZIT dotyczących wyboru projektów,
- uzgadnianie z IZ WRPO 2014+ harmonogramu i dokładnych terminów konkursów oraz ich zakresu dla projektów wybieranych w procedurze konkursowej,
- zamieszczanie informacji o naborze wniosków o dofinansowanie oraz wyników konkursów na stronie internetowej IP WRPO 2014+ w wymaganym terminie,
- prace związane z funkcjonowaniem Komisji Oceny Projektów mające na celu ocenę strategiczną ZIT projektów zgłaszanych w ramach alokacji ZIT AKO, zgodnie z kryteriami zatwierdzonymi przez KM WRPO 2014+,
- przeprowadzanie naborów projektów,
- zadania związane z rozpatrywaniem protestów w zakresie oceny strategicznej ZIT.

w zakresie monitoringu, sprawozdawczości i kontroli:

- monitorowanie przygotowania projektów pozakonkursowych wskazanych w Strategii ZIT, w tym przeprowadzanie wizyt monitorujących,
- bieżące monitorowanie realizacji projektów wybranych do dofinansowania w ramach alokacji ZIT, w tym harmonogramu realizacji i wskaźników postępu rzeczowego,
- sporządzanie i przekazywanie do IZ WRPO 2014+/MR sprawozdań okresowych z realizacji Strategii ZIT zgodnie z zakresem i w terminach określonych przez IZ WRPO 2014+ na podstawie wytycznych ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego oraz zbiorczej informacji z raportów z osiągniętych efektów,
- gromadzenie informacji finansowych i statystycznych dotyczących projektów realizowanych w ramach Strategii ZIT i przekazywanie ich na żądanie IZ WRPO 2014+ oraz instytucji audytowych,
- monitorowanie realizacji wskaźników wskazanych w Strategii ZIT, w szczególności wskaźników związanych z Ramami Wykonania w zakresie Priorytetów Inwestycyjnych, w ramach których realizowane będą projekty ZIT,
- przekazywanie do IZ WRPO 2014+ pełnej dokumentacji (np. protokół, sprawozdanie, zalecenia pokontrolne, rekomendacje, uwagi i odpowiedzi IP WRPO 2014+) z kontroli przeprowadzonej przez uprawnione do tego instytucje kontrolne i audytowe,
- przetwarzanie danych osobowych w imieniu i na rzecz IZ WRPO 2014+ uzyskanych w związku z wdrażaniem Strategii ZIT;

w zakresie informacji i promocji:

- współpraca z IZ WRPO 2014+ przy opracowywaniu Rocznych planów działań informacyjnych i promocyjnych,

- prowadzenie działań informacyjnych i promocyjnych zgodnie ze Strategią Komunikacji Polityki Spójności 2014-2020, Strategią Komunikacji WRPO 2014+ oraz zgodnie z Rocznymi planami działań,
- sporządzanie sprawozdań okresowych, rocznych i końcowych z działalności informacyjno-promocyjnej WRPO 2014+,
- zapewnienie pakietu informacji dla potencjalnych beneficjentów zgodnie z wytycznymi ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego w zakresie informacji i promocji,
- informowanie beneficjentów o zasadach wypełniania obowiązków informacyjnych w zakresie projektów współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej;

w zakresie innych zadań związanych z realizacją Porozumienia:

- uzyskanie oraz utrzymanie desygnacji (w tym poddanie się kontroli upoważnionych podmiotów), zaś w przypadku jej zawieszenia albo wycofania, IP WRPO 2014+ zobowiązana jest do podjęcia wszelkich niezbędnych działań, zgodnie z art. 16 ustawy wdrożeniowej oraz wytycznymi w zakresie desygnacji, celem ponownego uzyskania desygnacji,
- delegowanie stałego przedstawiciela IP WRPO 2014+ do uczestnictwa w obradach KM WRPO 2014+ w charakterze członka KM WRPO 2014+ oraz jego stałego zastępcy,
- współpraca z IZ WRPO 2014+ przy przygotowywaniu Planu ewaluacji WRPO 2014+ w zakresie realizacji Strategii ZIT oraz jego aktualizacji,
- współpraca z podmiotem przeprowadzającym ewaluację na zlecenie IZ WRPO 2014+ oraz przekazywanie informacji niezbędnych do przeprowadzenia badań ewaluacyjnych,
- wdrażanie rekomendacji z badań ewaluacyjnych WRPO 2014+ w zakresie dotyczącym realizacji Strategii ZIT,
- współpraca z Wielkopolskim Regionalnym Obserwatorium Terytorialnym w zakresie monitorowania rozwoju obszarów wspieranych w ramach ZIT w związku z realizacją WRPO 2014+,

- współpraca z KE, ministrem właściwym ds. rozwoju regionalnego oraz IZ WRPO 2014+ w trakcie realizacji WRPO 2014+ w zakresie przygotowywania przeprowadzenia ewaluacji WRPO 2014+, a także po zakończeniu realizacji WRPO 2014+ w zakresie ewaluacji ex post,
- umożliwienie przeprowadzania kontroli IZ WRPO 2014+ oraz instytucjom do tego uprawnionym,
- uczestniczenie na zlecenie IZ WRPO 2014+, w prowadzonych przez IZ WRPO 2014+ kontrolach projektów,
- wprowadzanie danych do systemów informatycznych w zakresie zadań objętych Porozumieniem oraz określonych przez instrukcje wykonawcze IZ WRPO 2014+ i IP WRPO 2014+, a także „Wytyczne w zakresie warunków gromadzenia i przekazywania danych w postaci elektronicznej na lata 2014-2020” i zgodnie z zasadami określonymi przez IZ WRPO 2014+,
- zapewnienie, że wykorzystywanie systemów informatycznych będzie odbywać się zgodnie z przepisami oraz zapewnieniem bezpieczeństwa i poufności danych,
- archiwizacja dokumentów zgodnie z odpowiednimi przepisami,
- opracowanie i aktualizowanie IW oraz przekazywanie Instrukcji do IZ WRPO 2014+.

17.2. Organy SAKO

Organami SAKO powołanymi na potrzeby wdrażania Strategii ZIT AKO są następujące podmioty:

- Walne Zgromadzenie Członków zwane Radą Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej (RAKO), które jest organem decyzyjnym,
- Zarząd Stowarzyszenia (ZAKO), który jest organem wykonawczym,
- Komisja Rewizyjna (Komisja), która jest organem kontrolnym.

Obsługą SAKO i jego władz zajmuje się Biuro Stowarzyszenia, które realizować będzie przede wszystkim zadania administracyjne.

Rada Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej

RAKO jest najwyższą władzą Stowarzyszenia. W jej skład wchodzi po jednym reprezentancie każdej jednostki samorządu terytorialnego będącej Członkiem Stowarzyszenia. Reprezentantami RAKO są każdorazowo Wójtowie, Burmistrzowie, Starostowie i Prezydenci jednostek samorządu terytorialnego należących do SAKO. Reprezentanta jednostki samorządu terytorialnego podczas posiedzenia RAKO może zastąpić pełnomocnik, posiadający pisemne pełnomocnictwo. Pełnomocnik uczestniczy w posiedzeniu RAKO z prawem głosu.

Do wyłącznych kompetencji RAKO należy:

- kształtowanie działalności programowej i wdrożeniowej Stowarzyszenia,
- określenie głównych kierunków działania i rozwoju Stowarzyszenia,
- przyjmowanie dokumentów strategicznych, w tym Strategii ZIT,
- uchwalanie zmian statutu,
- przyjmowanie członków Stowarzyszenia,
- wybór i odwoływanie ZAKO (z zastrzeżeniem § 22 ust. 2 Statutu Stowarzyszenia), Komisji Rewizyjnej i innych komisji oraz poszczególnych ich członków, w przypadku konieczności uzupełnienia składu,
- uchwalanie Regulaminu Pracy Zarządu Stowarzyszenia,
- uchwalanie budżetu Stowarzyszenia,
- rozpatrywanie sprawozdań z działalności ZAKO i Komisji Rewizyjnej, w tym sprawozdań z wykonania budżetu Stowarzyszenia,
- udzielanie ZAKO absolutorium na wniosek Komisji Rewizyjnej,
- uchwalanie wysokości składek członkowskich oraz wszystkich innych świadczeń na rzecz Stowarzyszenia,
- rozpatrywanie wniosków i postulatów zgłoszonych przez władze Stowarzyszenia,
- rozpatrywanie odwołań od uchwał ZAKO,
- podjęcie uchwały o rozwiązaniu Stowarzyszenia i przeznaczeniu jego majątku,
- podejmowanie uchwał w każdej sprawie wniesionej pod obrady, wymagającej tej formy decyzji.

Zarząd Stowarzyszenia Aglomeracja Kalisko-Ostrowska

ZAKO jest organem wykonawczym SAKO i składa się z 5 osób: Prezesa Zarządu, Wiceprezesa Zarządu oraz 3 Członków Zarządu. Prezesem Zarządu jest Prezydent Miasta Kalisza, Wiceprezesem Zarządu jest Prezydent Miasta Ostrowa Wielkopolskiego. Pozostali członkowie ZAKO wybierani są:

- spośród pozostałych członków RAKO w głosowaniu jawnym zwykłą większością głosów oddanych w obecności co najmniej połowy członków Stowarzyszenia,
- w głosowaniu tym nie biorą udziału: Prezydent Miasta Kalisza oraz Prezydent Miasta Ostrowa Wielkopolskiego.

Zadania, kompetencje i obowiązki i organizację pracy ZAKO precyzuje Regulamin Pracy Zarządu SAKO, który został przyjęty uchwałą RAKO Nr 3/2015 z dnia 20.03.2015 r.

Do zadań i kompetencji ZAKO należy:

- realizacja celów Stowarzyszenia,
- przygotowywanie projektów uchwał i wykonywanie uchwał RAKO, w tym wykonywanie budżetu Stowarzyszenia,
- sporządzanie planów pracy i budżetu Stowarzyszenia,
- sporządzanie sprawozdań z działalności, w tym sprawozdań z wykonania budżetu Stowarzyszenia,
- podpisywanie umów i porozumień o współpracy,
- sprawowanie zarządu nad majątkiem Stowarzyszenia,
- zaciąganie zobowiązań majątkowych, przy czym zaciąganie zobowiązań majątkowych przekraczających wartości zapisane w budżecie wymaga zgody RAKO,
- przyjmowanie darowizn i zapisów, zaciąganie pożyczek, po wyrażeniu zgody przez RAKO,
- rozpatrywanie wniosków i postulatów zgłoszonych przez członków Stowarzyszenia,
- delegowanie przedstawicieli Stowarzyszenia do innych organizacji i instytucji,
- nawiązanie stosunku pracy z Dyrektorem Biura Stowarzyszenia,

- uchwalanie regulaminu Biura Stowarzyszenia,
- realizacja zadań niezastrzeżonych do kompetencji innych organów Stowarzyszenia.

Komisja Rewizyjna

RAKO spośród swoich członków wybiera na okres kadencji Komisję Rewizyjną. Komisja powołana jest do sprawowania kontroli nad działalnością Stowarzyszenia. Kontroluje jego działalność nie rzadziej niż raz w roku. Komisja składa się z: Przewodniczącego, Sekretarza oraz 3 Członków. Członkiem Komisji nie może być Członek ZAKO. Członkowie Komisji wybierani są w głosowaniu jawnym zwykłą większością głosów oddanych w obecności co najmniej połowy członków SAKO.

Do kompetencji Komisji należy:

- kontrola działalności Stowarzyszenia,
- opiniowanie wykonania budżetu przez Zarząd,
- składanie wniosków z kontroli na posiedzeniach RAKO,
- prawo żądania zwołania posiedzenia RAKO oraz posiedzenia Zarządu,
- składanie wniosków o absolutorium dla ZAKO,
- składanie sprawozdań ze swojej działalności na posiedzeniu RAKO.

Biuro Stowarzyszenia

Biuro Stowarzyszenia Aglomeracja Kalisko-Ostrowska (zwane Biurem) utworzone zostało na mocy § 29 Statutu SAKO. Biuro zajmuje się obsługą SAKO oraz jego władz.

Do zadań Biura związanych z bieżącym funkcjonowaniem SAKO należą w szczególności:

- obsługa administracyjna Stowarzyszenia,
- sprawy związane z organizacją i obsługą posiedzeń i konferencji, targów i wystaw organizowanych przez Stowarzyszenie, w ramach uchwalonego budżetu i planu tych przedsięwzięć.

Ponadto Biuro realizuje:

- cele i zadania organów/władz statutowych Stowarzyszenia,

- zadania IP WRPO 2014+ w zakresie wdrażania WRPO 2014+, w obszarze ZIT AKO - na podstawie art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020.

Pracę i organizację wewnętrzną oraz zasady funkcjonowania Biura określa Regulamin Biura SAKO przyjęty uchwałą Nr I/2/2015 ZAKO z dnia 30.03.2015 r. Regulamin określa m.in.: zadania Biura, zasady zatrudniania pracowników Stowarzyszenia, wewnętrzną organizację/strukturę organizacyjną Biura, szczegółowy zakres działania i kompetencji poszczególnych stanowisk pracy, obowiązki pracodawcy i pracownika, czas pracy, urlopy, zasady bezpieczeństwa i higieny pracy oraz zasady wynagradzania pracowników Biura. W dokumencie tym uregulowane zostały również kwestie dotyczące porządku i organizacji pracy, ocen, nagród i wyróżnień oraz wytyczne dotyczące odpowiedzialności porządkowej pracowników, zasady zabezpieczenia mienia i pomieszczeń służbowych oraz zasady rozwiązania lub zmiany treści stosunku pracy.

Realizację zadań IP WRPO 2014+ w zakresie wdrażania WRPO 2014+ w obszarze ZIT prowadzi ZAKO poprzez Biuro, które realizuje zadania przy pomocy stanowisk pracy. W strukturze organizacyjnej Biura wyodrębnia się następujące stanowiska pracy: Dyrektor Biura, Księgowy (1/2 etatu), Specjalista ZIT ds. sprawozdawczości i monitoringu oraz aktualizacji Strategii ZIT, Specjalista ZIT ds. administracji, kontroli i aktualizacji Instrukcji Wykonawczej oraz innych dokumentów, Specjalista ZIT ds. realizacji Pomocy Technicznej i zamówień, Specjalista ZIT ds. informacji, promocji i szkoleń, Stanowisko ZIT ds. koordynacji procesu oceny wniosków, Specjalista ZIT ds. obsługi informatycznej (1/2 etatu). Biuro prowadzi swoją działalność w oparciu o Statut Stowarzyszenia, uchwały RAKO, uchwały ZAKO, Regulamin Biura SAKO, procedury wewnętrzne, Instrukcję Wykonawczą Instytucji Pośredniczącej WRPO 2014+ oraz inne, przewidziane w tym zakresie prawem przepisy.

17.3. POMOC TECHNICZNA

Wdrażanie Strategii ZIT AKO uzależnione będzie od potencjału administracyjnego jednostki wdrażającej ZIT oraz potencjału absorpcyjnego beneficjentów. Dlatego też konieczne będzie podjęcie działań wspierających, współfinansowanych ze środków Pomocy Technicznej WRPO 2014+. Zostaną w ten sposób zapewnione jednostce wdrażającej ZIT AKO – jako IP WRPO 2014+ administracyjne zdolności, na które składają się zasoby ludzkie (pracownicy) i materialne (m.in. pomieszczenia, wyposażenie, sprzęt komputerowy, materiały eksploatacyjne). Ponadto, aby zapewnić zdolność absorpcyjną Aglomeracji należy podjąć odpowiednią akcję informacyjną i promocyjną. Ze względu na planowany sposób funkcjonowania ZIT istotne będą działania szkoleniowe, skierowane zarówno do personelu jednostki wdrażającej, jak również do beneficjentów. Ważnym elementem wspierającym i usprawniającym wdrażanie będzie wsparcie doradcze, skierowane do urzędników i beneficjentów programu. Efektywność realizacji Strategii ZIT AKO powinna być oceniana z wykorzystaniem narzędzi ewaluacyjnych.

18. USPOŁECZNIE NIE STRATEGII ZIT AKO

Uspołecznienie, podejście partycypacyjne, włączenie partnerów w zarządzanie funduszami jest niezwykle istotne na etapie przygotowania, zatwierdzenia i wdrażania Strategii ZIT AKO, ponieważ ułatwia dialog w procesie decyzyjnym oraz w trakcie realizacji działań wzmacnia demokrację oraz partnerską współpracę samorządów z mieszkańcami. To także doskonała ścieżka edukacyjna społeczeństwa i najskuteczniejsza forma przybliżenia obywatelom planów rozwojowych samorządów oraz zainteresowanie ich prężnym rozwojem regionu i włączenie w skuteczność realizacji zintegrowanych, zaplanowanych działań. Powyższe jest zgodne z dokumentem „Zasady realizacji Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych w Polsce”, z treści którego jasno wynika, iż w proces realizacji Strategii ZIT AKO powinni być zaangażowani lokalni liderzy, tj. instytucje pozarządowe, partnerzy społeczno-gospodarczy, wspólnoty mieszkaniowe, środowiska akademickie, ogół mieszkańców AKO itp. Z uspołecznieniem Strategii ZIT AKO powiązane jest również uspołecznienie takich dokumentów jak: Studium zrównoważonego rozwoju transportu Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej, Programy Gospodarki Niskoemisyjnej, Programy rewitalizacyjne. Uspołecznienie Strategii ZIT AKO obejmuje również upowszechnienie informacji dotyczących poszczególnych etapów i efektów procedury ustawowego opiniowania dokumentu oraz rozpowszechnienie informacji wśród mieszkańców AKO na temat instrumentu ZIT AKO (czemu ma służyć i jak z niego korzystać), ogłoszeń i wyników naborów wniosków, możliwości szkoleniowych oraz praw i obowiązków związanych z realizacją projektów.

Procedura uspołecznienia dokumentów strategicznych, zaangażowania i partycypacji społecznej partnerów z obszaru funkcjonalnego AKO we wdrażanie Strategii ZIT AKO obejmuje zróżnicowane formy, zakres i metody w zależności od celu jaki przyświeca koordynatorom procesu na danym etapie wdrażania.

Proces ten obejmuje trzy etapy:

- Etap I – przygotowanie Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do realizacji Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych.

- Etap II – realizacja/wdrażanie Strategii ZIT AKO m.in. poprzez konsultacje społeczne dokumentu – włączenie społeczeństwa AKO, spotkania grup roboczych ds. ZIT AKO.
- Etap III – monitoring i ewaluacja Strategii ZIT AKO.

Uczestnikami zaangażowanymi w realizację przedsięwzięć partycypacyjnych są:

- IZ WRPO 2014+,
- RAKO,
- ZAKO,
- Koordynatorzy JAT ds. ZIT AKO,
- Zespół ds. opracowania Strategii ZIT AKO,
- Grupy Robocze IZ ds. informacji i promocji,
- Lokalni liderzy,
- Organizacje pozarządowe,
- instytucje otoczenia biznesu,
- przedstawiciele środowisk naukowych,
- przedstawiciele innych, ważnych instytucji działających na terenie Aglomeracji,
- partnerzy społeczno-gospodarczy
- ogół społeczeństwa/mieszkańcy AKO.

Formy/narzędzia partycypacji

Na terenie Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej przyjęto następujące formy włączenia mieszkańców i partnerów w realizację Strategii ZIT AKO:

- zamieszczenie informacji o konsultacjach na stronach internetowych JST Aglomeracji,
- komunikaty w mediach regionalnych,
- plakaty o konsultacjach społecznych w każdej JST,
- wyłożenie projektu Strategii ZIT AKO,
- zaproszenie mieszkańców do składania uwag na formularzu konsultacyjnym drogą elektroniczną i pocztą tradycyjną,
- prezentacja projektu Strategii ZIT AKO podczas spotkań konsultacyjnych w każdej JST,

- informowanie społeczeństwa o działaniach w ramach przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko,
- koordynacja działań mających na celu opracowanie planów działań przewidzianych do realizacji w ramach instrumentu ZIT AKO,
- konsultacje eksperckie w zakresie opracowania/aktualizacji planów działań,
- spotkania grup roboczych Koordynatorów JST ds. ZIT AKO,
- przeprowadzenie ankiet w zakresie zebrania danych niezbędnych do prawidłowej realizacji zadań,
- strona internetowa jako narzędzie do bieżącej komunikacji z mieszkańcami i wszystkimi interesariuszami, na której zamieszczane będą informacje m.in. o Strategii ZIT AKO wraz z zamieszczeniem pozytywnie zaopiniowanego dokumentu, informacji dotyczących instrumentu ZIT w AKO, realizowanych zadaniach.

Opis procesu

W trakcie prac nad opracowaniem Strategii ZIT AKO zastosowano działania, których głównym celem było zapewnienie udziału społeczności lokalnej z możliwością wypowiedzenia się w istotnych kwestiach mających wpływ na rozwój regionu, precyzyjności w formułowaniu diagnozy oraz powstaniu dokumentu charakteryzującego się wysoką jakością i użytecznością. W pierwszym etapie prac przygotowany został projekt Strategii ZIT AKO oraz przystąpiono do konsultacji społecznych dokumentu. Uczestnictwo partnerów społecznych ukazane poprzez szeroki zasięg i zakres konsultacji społecznych było jednym z uwarunkowań efektywności i skuteczności działań podejmowanych przez samorzady i umożliwiło uzyskanie konsensusu oraz akceptacji Strategii ZIT AKO przez ogół społeczeństwa. Działania, konsultacje społeczne prowadzone w ramach projektu pn. „Działając razem osiągniemy więcej – współpraca Jednostek Samorządu Terytorialnego dla rozwoju Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej” współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2007–2013 oraz z budżetu państwa, oparte były o współpracę wszystkich samorządów wchodzących w skład Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej. Liderem ww. projektu było Miasto Kalisz, partnerami – Miasto Ostrow

Wielkopolski, powiaty: kaliski i ostrowski oraz wszystkie gminy powiatu kaliskiego i powiatu ostrowskiego.

W ramach konsultacji Strategii ZIT AKO przeprowadzono 20 spotkań w jednostkach samorządu terytorialnego wchodzących w skład Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej. W spotkaniach konsultacyjnych, mających formę prezentacji i otwartej dyskusji udział wzięli mieszkańcy poszczególnych gmin AKO oraz przedstawiciele środowisk, instytucji zainteresowanych tematyką dokumentu i kierunkiem rozwoju Aglomeracji, organizacje pozarządowe, przedstawiciele branż o kluczowym znaczeniu dla AKO oraz przedstawiciele sektora nauki różnego szczebla edukacji. Społeczeństwo AKO informowane było poprzez stronę internetową projektu, plakaty informacyjne zamieszczone na tablicach ogłoszeń rady osiedli, poprzez informacje przekazywane przez media lokalne, portale informacyjne, pisma do sołtysów. Ponadto zorganizowanie spotkań konsultacyjnych pozwoliło na uzyskanie możliwie najszerszego spektrum opinii i propozycji środowisk lokalnych i regionalnych na temat faktycznych potrzeb rozwojowych AKO, założonych kierunków rozwoju i zakresu wsparcia zaproponowanego w dokumencie.

Spotkania miały charakter konsultacji i były poprzedzone udostępnieniem konsultowanego dokumentu. Ponadto spotkania te zakładały możliwość wyrażania opinii i składania propozycji zmian do ww. dokumentów. W tym celu opracowano formularz konsultacyjny obejmujący zakres proponowanych zmian wraz z uzasadnieniem. Formularz był udostępniony w formie ankiety interaktywnej, pocztą tradycyjną oraz w siedzibie każdej JST AKO. Wszystkie etapy konsultacji ww. dokumentów były jawne, w wyniki przekazane do publicznej wiadomości.

W celu uzyskania zintegrowanego podejścia w ramach projektu powołano Komitet Sterujący, składający się z przedstawicieli kadry zarządzającej wszystkich JST AKO. Zadaniem Komitetu było określanie zakresów analiz, diagnoz niezbędnych do opracowania dokumentów strategicznych. Komitet był również odpowiedzialny za wytypowanie przedstawicieli z terenu danej JST do prac Grup Roboczych (tj. prac przedstawicieli organizacji pozarządowych reprezentujących mieszkańców, przedsiębiorców i/lub ich organizacji). Grupy Robocze uczestniczyły w warsztatach i spotkaniach roboczych, w ramach których zbierano dane do analiz, diagnoz, Strategii i studium.

Usankcjonowanie struktury działania Związku ZIT AKO i uzyskanie osobowości prawnej w formie Stowarzyszenia umożliwiło dalszą koordynację prac nad Strategią ZIT AKO. Na tym etapie prac zapisy Strategii ZIT AKO, a przede wszystkim zakres tematyczny działań przewidzianych do realizacji w perspektywie do 2020 roku, podlegały konsultacjom i uzgodnieniom zarówno pomiędzy przedstawicielami JST AKO jak i z IZ WRPO 2014+. Dokument Strategii ZIT AKO był prezentowany Radzie AKO, poddany konsultacjom i analizie w zakresie wprowadzania proponowanych przez JST AKO zmian oraz podejmowaniu decyzji o ich uwzględnieniu. Dzięki zastosowaniu podejścia partycypacyjnego możliwe było opracowanie dokumentu, który odpowiada zarówno oczekiwaniom Związku ZIT, jak i spełnia wszelkie wymogi stawiane Strategii ZIT. Wszystkie działania w tym zakresie odbywały się z uwzględnieniem zasady partnerstwa i zaangażowania lokalnych partnerów.

Realizacja przedsięwzięć partycypacyjnych, włączenie społeczeństwa zaplanowana jest na etapie wdrażania, realizacji, monitorowania i ewaluacji realizacji Strategii ZIT AKO. Wszelkie informacje/raporty/sprawozdania będą upowszechniane i udostępniane zarówno na stronie internetowej Stowarzyszenia jak i IZ WRPO 2014+.

Strategiczne znaczenie procesu partycypacji społecznej miały spotkania/konsultacje, podczas których przedstawiono:

- założenia „Analizy na potrzeby aktualizacji uwzględniającej miejskie obszary funkcjonalne w planie zagospodarowania przestrzennego Województwa Wielkopolskiego”,
- projekt „Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla rozwoju Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej”,
- „Studium zrównoważonego rozwoju transportu Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej”,
- Plany Gospodarki Niskoemisyjnej JST AKO.

Podczas wdrażania Strategii ZIT AKO podejście partycypacyjne będzie miało zastosowanie także przy opracowaniu programów przyczyniających się do realizacji Strategii ZIT AKO, np. programów rewitalizacji.

Szczegółowa tematyka spotkań, harmonogram prac oraz przedsięwzięć partycypacji społecznej związanych z przygotowaniem Strategii ZIT AKO został przedstawiony poniżej.

Tabela 35. ZESTAWIENIE PRZEDSIĘWZIĘĆ PARTYCYPACJI SPOŁECZNEJ ZWIĄZANYCH Z PRZYGOTOWANIEM REALIZACJI STRATEGII ZIT AKO

Lp.	Działanie	Termin	Cel działania	Podmiot odpowiedzialny	Uczestnicy	Formy/ narzędzia partycypacji
1.	Konferencja informacyjna.	18.12.2013 r.	Prezentacja i przedyskutowanie nowych koncepcji zarządzania strategicznego w rozwoju lokalnym i regionalnym, w szczególności w kontekście nowej perspektywy finansowej Unii Europejskiej. Sformułowanie rekomendacji do „Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla rozwoju Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej”.	Urząd Miejski w Kaliszu, zespół projektowy*).	Członkowie AKO, przedstawiciele organizacji pozarządowych AKO, instytucji otoczenia biznesu i środowisk naukowych.	- konferencja, - prezentacja, - informacja na stronie internetowej projektu, - wysłanie zaproszeń, - informacja w lokalnych mediach.
2.	Spotkanie Komitetu Sterującego.	15.01.2014 r.	Omówienie zapisów uchwał w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie przez JST AKO porozumienia w celu współdziałania w zakresie realizacji wspólnych przedsięwzięć w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla obszaru funkcjonalnego ośrodka regionalnego Kalisza z Ostrowem Wielkopolskim oraz omówienie treści porozumienia w sprawie zasad współpracy.	j. w.	Członkowie Komitetu Sterującego, zespół projektowy.*)	- spotkanie Komitetu Sterującego, - prezentacja dokumentu, - informacja na stronie internetowej projektu, - wysłanie zaproszeń.
3.	Spotkanie Komitetu Sterującego.	12.03.2014 r.	Omówienie projektu Strategii ZIT dla rozwoju Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej. Zgłoszenie uwag do dokumentu oraz wyznaczenie harmonogramu dalszych prac nad Strategią ZIT AKO.	j. w.	Członkowie AKO zespół, odpowiedzialny za opracowanie projektu Strategii ZIT AKO, zespół projektowy.	- spotkanie Komitetu Sterującego, - panel dyskusyjny, - prezentacja projektu, - informacja na stronie internetowej projektu, - wysłanie zaproszeń.

Lp.	Działanie	Termin	Cel działania	Podmiot odpowiedzialny	Uczestnicy	Formy/ narzędzia partycypacji
4.	Konsultacje społeczne projektu dokumentu Strategii ZIT dla rozwoju AKO.	od dnia 29.04.2015 r. do dnia 19.05.2015 r.	Poddanie konsultacjom społecznym dokumentu Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla rozwoju Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej.	Stowarzyszenie Aglomeracja Kalisko-Ostrowska.	Członkowie AKO, przedstawiciele organizacji pozarządowych AKO, instytucji otoczenia biznesu, przedstawiciele środowisk naukowych AKO ogół społeczeństwa AKO, zespół projektowy.	<ul style="list-style-type: none"> - cykl spotkań konsultacyjnych w każdej JST będącej Członkiem AKO, - panel dyskusyjny, - prezentacja dokumentu, - informacja na stronie internetowej projektu. - wysłanie zaproszeń, raport z konsultacji społecznych Strategii ZIT AKO, - informacja w lokalnych mediach.
5.	Spotkanie Komitetu Sterującego.	26.08.2014 r.	Omówienie treści porozumienia oraz Strategii ZIT, w szczególności w zakresie planowanych do realizacji działań, wskaźników, planu finansowego, a także propozycji projektów pozakonkursowych i komplementarnych oraz wyznaczenie harmonogramu dalszych prac.	j. w.	Członkowie AKO, przedstawiciele organizacji pozarządowych, instytucji otoczenia biznesu i środowisk naukowych AKO, zespół projektowy.	<ul style="list-style-type: none"> - spotkanie Komitetu Sterującego , - panel dyskusyjny, - prezentacja treści porozumienia, - informacja na stronie internetowej projektu, - wysłanie zaproszeń.

Lp.	Działanie	Termin	Cel działania	Podmiot odpowiedzialny	Uczestnicy	Formy/ narzędzia partycypacji
6.	Konferencja informacyjna.	18.12.2014 r.	Prezentacja i przedyskutowanie koncepcji zarządzania strategicznego w rozwoju lokalnym i regionalnym, w szczególności w kontekście nowej perspektywy finansowej Unii Europejskiej. Dorobek konferencji pozwoli opracować wnioski i rekomendacje do „Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla rozwoju Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej”.	j. w.	przedstawiciele JST AKO, sektora oświaty, organizacji pozarządowych, przedsiębiorców oraz mieszkańców AKO zainteresowanych rozwojem lokalnym i regionalnym, zespół projektowy.	<ul style="list-style-type: none"> - panel dyskusyjny, - prezentacja koncepcji zarządzania strategicznego, - informacja na stronie internetowej projektu, wysłanie zaproszeń.
7.	Spotkanie Komitetu Sterującego.	23.01.2015 r.	Uzgodnienie ostatecznej treści Statutu Stowarzyszenia Aglomeracja Kalisko-Ostrowska.	j. w.	Członkowie Komitetu Sterującego, zespół projektowy.	<ul style="list-style-type: none"> - spotkanie Komitetu Sterującego, - dyskusja.
8.	Konferencja: „Strategicznie dla rozwoju Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej”.	11.02.2015 r.	Przedstawienie koncepcji zagospodarowania przestrzennego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego AKO.	j. w.	Przedstawiciele IZ WRPO 2014+, Zarząd AKO, przedstawiciele organizacji pozarządowych AKO, instytucji otoczenia biznesu i środowisk	<ul style="list-style-type: none"> - konferencja, - prezentacja koncepcji zagospodarowania przestrzennego, - informacja na stronie internetowej projektu, - wysłanie zaproszeń, - informacja w lokalnych mediach.

Lp.	Działanie	Termin	Cel działania	Podmiot odpowiedzialny	Uczestnicy	Formy/ narzędzia partycypacji
					naukowych, zespół projektowy.	
9.	Powołanie Stowarzyszenia Aglomeracja Kalisko-Ostrowska.	17.02.2015 r.	Spotkanie założycielskie - uchwalenie Statutu Stowarzyszenia Aglomeracja Kalisko-Ostrowska, wybór władz Stowarzyszenia.	Członkowie Rady AKO.	Członkowie AKO, zespół projektowy.	<ul style="list-style-type: none"> - spotkanie założycielskie, - informacja na stronie internetowej projektu, - wysłanie zaproszeń.
10.	Porozumienie w sprawie realizacji Strategii ZIT AKO w ramach WRPO na lata 2014-2020.	16.03.2015 r.	Podpisanie porozumienia w sprawie realizacji Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020.	Zarząd Województwa Wielkopolskiego, Zarząd Stowarzyszenia Aglomeracja Kalisko-Ostrowska.	Zarząd Województwa Wielkopolskiego, Zarząd Stowarzyszenia Aglomeracja Kalisko-Ostrowska.	<ul style="list-style-type: none"> - informacja na stronie internetowej projektu, - zaproszenie do udziału w spotkaniu.
11.	Konsultacje społeczne projektu dokumentu pt.: „Studium zrównoważonego rozwoju transportu Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej”.	od dnia 3.06.2015 r. do dnia 24.06.2015 r.	Badanie systemu transportowego w miastach rdzenia AKO – Kaliszu i Ostrowie Wielkopolskim i jego obszarze funkcjonalnym oraz określenie potrzeb inwestycyjnych na kolejne lata w zakresie: poprawy dostępności terytorialnej Obszaru Funkcjonalnego AKO, zrównoważonego rozwoju transportu, niwelowania różnicowań, tworzenie spójnej sieci infrastruktury transportowej, poprawy sposobu organizacji i zarządzania systemem transportowym, bezpieczeństwa i niezawodności systemów transportowych; ograniczania negatywnego wpływu transportu na środowisko.	Urząd Miejski w Kaliszu, zespół projektowy*).	przedstawiciele JST AKO, przedstawiciel sektora oświaty, przedstawiciele organizacji pozarządowych, przedsiębiorców oraz mieszkańców AKO zainteresowanych poprawą skuteczności	<ul style="list-style-type: none"> - zaproszenie do udziału w konsultacjach, - ankieta interaktywna, - badanie systemu transportu AKO, - prezentacja projektu studium, - spotkania konsultacyjne w dniu 11.06.2015 r. (w UM w Ostrowie

Lp.	Działanie	Termin	Cel działania	Podmiot odpowiedzialny	Uczestnicy	Formy/narzędzia partycypacji
					działania na rzecz rozwoju lokalnego i regionalnego.	Wielkopolskim) i w dniu 12.06.2015 r. (w UM w Kaliszu) - raport z badania, - raport z konsultacji społecznych, - upowszechnienie raportu na stronie internetowej projektu, Urzędu Miejskiego Kalisza i Ostrowa Wielkopolskiego i w lokalnych mediach.
12.	Spotkania/ Posiedzenia Członków Rady AKO.	01.07.2015 r. 24.07.2015 r. 27.08.2015 r. 05.11.2015 r. 04.12.2015 r.	Podjęcie stosownych uchwał dotyczących działalności Stowarzyszenia Aglomeracja Kalisko-Ostrowska oraz dyskusje nt. Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla rozwoju ZIT AKO.	Biuro Stowarzyszenia Aglomeracja Kalisko-Ostrowska.	Członkowie Rady Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej, delegowani pracownicy Biura SAKO.	- wysłanie zaproszeń, - przekazanie dokumentu.
13.	Robocze spotkanie Koordynatorów JST ds. ZIT AKO.	21.10.2015 r.	Omówienie propozycji harmonogramu naborów wniosków na rok 2016 r. i dalszych prac.	Biuro Stowarzyszenia Aglomeracja Kalisko-Ostrowska.	Koordynatorzy JST ds. ZIT AKO, delegowani pracownicy Biura SAKO.	- ankiety w zakresie stanu przygotowania przedsięwzięć realizowanych w ramach instrumentu ZIT AKO, - informacja na stronie

Lp.	Działanie	Termin	Cel działania	Podmiot odpowiedzialny	Uczestnicy	Formy/ narzędzia partycypacji
						internetowej projektu, - wysłanie zaproszeń, (mailing).

*) projekt pn. „Działając razem osiągniemy więcej – współpraca Jednostek Samorządu Terytorialnego dla rozwoju Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej” współfinansowany ze środków Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2007–2013 oraz z budżetu państwa, realizowany w okresie od dnia 01.09.2013 r. do dnia 31.07.2015 r.

źródło: opracowanie własne

WYKAZ MAP I WYKRESÓW

RYSUNEK 1. OBSZAR FUNKCJONALNY KALISZA I OSTROWA WIELKOPOLSKIEGO – GMINY AGLOMERACJI KALISKO-OSTROWSKIEJ	11
RYSUNEK 2. SPÓJNOŚĆ STRATEGII ZIT AKO ZE STRATEGIĄ EUROPA 2020.....	13
RYSUNEK 3. AGLOMERACJA KALISKO-OSTROWSKA	22
RYSUNEK 4. OBSZAR FUNKCJONALNY KALISZA I OSTROWA WIELKOPOLSKIEGO	23
RYSUNEK 5. PONADREGIONALNE POŁOŻENIE AGLOMERACJI KALISKO- OSTROWSKIEJ.....	24
RYSUNEK 6. ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW INWESTYCYJNYCH W RAMACH POSZCZEGÓLNYCH PODSTREF SSE 2012 R. (POWIERZCHNI W HEKTARACH)	30
RYSUNEK 7. LICZBA PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH NA 10 TYS. MIESZKAŃCÓW 2014 R. W WYMIARZE TERYTORIALNYM.....	34
RYSUNEK 8. DYNAMIKA ZMIAN LICZBY PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH 2009- 2014 (PROCENT) W WYMIARZE TERYTORIALNYM.....	35
RYSUNEK 9. STRUKTURA ZATRUDNIENIA WG SEKTORÓW EKONOMICZNYCH POWIATÓW AKO 2013 R. (PROCENTY).....	37
RYSUNEK 10. DYNAMIKA STRUKTURY ZATRUDNIENIA WG SEKTORÓW EKONOMICZNYCH POWIATÓW AKO 2009-2013 R. (2009=100%; PROCENTY)	39
RYSUNEK 11. LICZBA PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH I ICH DYNAMIKA W WYMIARZE TERYTORIALNYM (MACIERZ NR 1)	45
RYSUNEK 12. LICZBA PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH I ICH DYNAMIKA W WYMIARZE TERYTORIALNYM (MACIERZ NR 2)	47
RYSUNEK 13. LICZBA WYJEŹDŹAJĄCYCH DO PRACY NAJEMNEJ DO MIAST RDZENIOWYCH NA 1000 MIESZKAŃCÓW W WIEKU PRODUKCYJNYM [2011] (OSOBY).....	49
RYSUNEK 14. DYNAMIKA ZMIAN LICZBY LUDNOŚCI W LATACH 2004-2014 W WYMIARZE TERYTORIALNYM; 2004=100% (PROCENTY)	50
RYSUNEK 15. SALDO MIGRACJI W 2014 R. W WYMIARZE TERYTORIALNYM.....	51
RYSUNEK 16. WSKAŹNIK OBCIĄŻENIA DEMOGRAFICZNEGO AKO W 2014 R. W WYMIARZE TERYTORIALNYM.....	53

RYSUNEK 17. UDZIAŁ BEZROBOTNYCH ZAREJESTROWANYCH W LICZBIE OSÓB W WIEKU PRODUKCYJNYM W 2014 R. (PROCENTY) W WYMIARZE TERYTORYALNYM	55
RYSUNEK 18. MACIERZ 3 – LICZBA BEZROBOTNYCH I ICH DYNAMIKA W WYMIARZE TERYTORIALNYM.....	57
RYSUNEK 19. KORZYSTAJĄCY Z POMOCY SPOŁECZNEJ NA 10 TYS. MIESZKAŃCÓW W 2013 R. (OSOBY) W WYMIARZE TERYTORIALNYM.....	59
RYSUNEK 20. LICZBA ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH NA 10 TYS. MIESZKAŃCÓW W 2014 R. W WYMIARZE TERYTORIALNYM	61
RYSUNEK 21. MACIERZ 4 – LICZBA ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH W WYMIARZE TERYTORIALNYM.....	63
RYSUNEK 22. UDZIAŁ DZIECI OBJĘTYCH OPIEKĄ PRZEDSZKOLNĄ W LICZBIE DZIECI OGÓŁEM W WIEKU 3-5 LAT W 2013 R. (PROCENTY) W WYMIARZE TERYTORYALNYM	65
RYSUNEK 23. LUDNOŚĆ KORZYSTAJĄCA Z SIECI WODOCIĄGOWEJ 2013 R. (PROCENTY) W WYMIARZE TERYTORIALNYM.....	75
RYSUNEK 24. LUDNOŚĆ KORZYSTAJĄCA Z SIECI KANALIZACYJNEJ 2013 R. (PROCENTY) W WYMIARZE TERYTORIALNYM.....	76
RYSUNEK 25. MACIERZ 5 – LICZBA KORZYSTAJĄCYCH Z KANALIZACJI I ICH DYNAMIKA W WYMIARZE TERYTORIALNYM	78
RYSUNEK 26. RÓŻNICA POMIĘDZY ODSETKIEM LUDNOŚCI KORZYSTAJĄCEJ Z WODOCIĄGU I Z KANALIZACJI W 2013 R. (PUNKTY PROCENTOWE) W WYMIARZE TERYTORIALNYM.....	79
RYSUNEK 27. LUDNOŚĆ KORZYSTAJĄCA Z SIECI GAZOWEJ 2013 R. (PROCENTY) W WYMIARZE TERYTORIALNYM.....	80
RYSUNEK 28. ZMIESZANE ODPADY ZEBRANE W CIĄGU ROKU OGÓŁEM NA 1 MIESZKAŃCA W 2013 R. (KG) W WYMIARZE TERYTORIALNYM.....	82
RYSUNEK 29. LICZBA MIESZKAŃ NA 1000 MIESZKAŃCÓW W 2013 R. (MIESZKANIA) W WYMIARZE TERYTORIALNYM.....	87
RYSUNEK 30. DŁUGOŚĆ ŚCIEŻEK ROWEROWYCH NA 10 TYS. MIESZKAŃCÓW W 2013 R. (KM) W WYMIARZE TERYTORIALNYM	102
RYSUNEK 31. SIEĆ KOMUNIKACYJNA AKO W PODZIALE NA GŁÓWNYCH PRZEWOŹNIKÓW	109

RYSUNEK 32. UDZIAŁ OBSZARÓW CHRONIONYCH W POWIERZCHNI GMIN W 2013 R. (%) W WYMIARZE TERYTORIALNYM	126
RYSUNEK 33. ZINTEGROWANE RYZYKO PRZECIWPOWODZIOWE OD RZEK – ZLEWNIA PROSNY	128
RYSUNEK 34. ZASOBY EKSPLOATACYJNE WÓD PODZIEMNYCH WIELKOPOLSKI – PRZYROST LUB UBYTEK W STOSUNKU DO ROKU POPRZEDNIEGO.....	132
RYSUNEK 35. ZASOBY WÓD PODZIEMNYCH WG FORMACJI GEOLOGICZNYCH	133

WYKAZ TABEL

TABELA 1. ŚREDNIA PRĘDKOŚĆ POCIĄGÓW NA WYBRANYCH SZLAKACH KOLEJOWYCH W AKO WEDŁUG ROZKŁADU JAZDY POCIĄGÓW OBOWIAZUJĄCEGO OD DNIA 06.05.2015 ROKU.....	105
TABELA 2. PRZYSTOSOWANIE GŁÓWNYCH DWORCÓW KOLEJOWYCH DO OBSŁUGI PASAŻERÓW NIEPEŁNOSPRAWNYCH LUB Z OGRANICZONYMI MOŻLIWOŚCIAMI RUCHOWYMI.....	106
TABELA 3. WIEK TABORU MZK S.A. W OSTROWIE WIELKOPOLSKIM	110
TABELA 4. LICZBA POJAZDÓW POSZCZEGÓLNYCH MAREK EKSPLOATOWANYCH PRZEZ MZK S.A. W OSTROWIE WIELKOPOLSKIM..	110
TABELA 5. WIEK TABORU KLA SP. Z O.O.	111
TABELA 6. LICZBA POJAZDÓW POSZCZEGÓLNYCH MAREK EKSPLOATOWANYCH PRZEZ KLA SP Z O.O. W KALISZU – STAN NA 2015 R.	111
TABELA 7. KLASY STREF DLA POSZCZEGÓLNYCH ZANIECZYSZCZEŃ UZYSKANE W OCENIE ROCZNEJ DOKONANEJ Z UWZGLĘDNIENIEM KRYTERIÓW USTANOWIONYCH W CELU OCHRONY ZDROWIA	131
TABELA 8. ANALIZA SWOT – SFERA GOSPODARCZA	139
TABELA 9. ANALIZA SWOT – SFERA SPOŁECZNA	141
TABELA 10. ANALIZA SWOT – SFERA ŚRODOWISKOWA I INFRASTRUKTURALNA.....	143
TABELA 11. TERYTORIALNY WYMIAR WSPARCIA AGLOMERACJI KALISKO- OSTROWSKIEJ.....	151

TABELA 12. CELE ROZWOJOWE STRATEGII ZIT AKO	157
TABELA 13. CELE ROZWOJOWE – PRIORYTETY I DZIAŁANIA STRATEGII ZIT AKO	160
TABELA 14. CELE ROZWOJOWE – WSKAŹNIKI ZAKŁADANYCH EFEKTÓW	162
TABELA 15. KOMPLEMENTARNOŚĆ PRIORYTETU STRATEGII ZIT AKO 1. WSPIERANIE PRZEDSIĘBIORCZOŚCI, ZATRUDNIENIA ORAZ AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ Z INNYMI PROGRAMAMI OPERACYJNYMI.....	165
TABELA 16. KOMPLEMENTARNOŚĆ PRIORYTETU STRATEGII ZIT AKO 2. PROMOCJA STRATEGII NISKOEMISYJNYCH Z INNYMI PROGRAMAMI OPERACYJNYMI.....	166
TABELA 17. KOMPLEMENTARNOŚĆ PRIORYTETU STRATEGII ZIT AKO 3. WYKSZTAŁCONE SPOŁECZEŃSTWO Z INNYMI PROGRAMAMI OPERACYJNYMI.....	167
TABELA 18. KOMPLEMENTARNOŚĆ PRIORYTETU STRATEGII ZIT AKO 4. NOWOCZESNA INFRASTRUKTURA SŁUŻĄCA ROZWOJOWI Z INNYMI PROGRAMAMI OPERACYJNYMI	168
TABELA 19. DZIAŁANIE STRATEGII ZIT AKO 1.1. SAMOZATRUDNIENIE ORAZ TWORZENIE NOWYCH MIEJSC PRACY	175
TABELA 20. DZIAŁANIE STRATEGII ZIT AKO 1.2. WSPIERANIE AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ POPRZEZ DZIAŁANIA PROZDROWOTNE.....	176
TABELA 21. DZIAŁANIE STRATEGII ZIT AKO 2.1. NISKOEMISYJNY SYSTEM TRANSPORTU PUBLICZNEGO.....	181
TABELA 22. DZIAŁANIE STRATEGII ZIT AKO 2.2. KOMPLEKSOWA TERMOMODERNIZACJA BUDYNKÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ	182
TABELA 23. DZIAŁANIE STRATEGII ZIT AKO 3.1. ZAPEWNIENIE RÓWNEGO DOSTĘPU DO DOBREJ JAKOŚCI EDUKACJI.....	186
TABELA 24. DZIAŁANIE STRATEGII ZIT AKO 3.2. ROZWÓJ INFRASTRUKTURY EDUKACYJNEJ I SZKOLENIOWEJ	187
TABELA 25. DZIAŁANIE STRATEGII ZIT AKO 4.1. WDRAŻANIE TECHNOLOGII KOMUNIKACYJNO-INFORMACYJNYCH DLA ROZSZERZENIA STOSOWANIA E-USŁUG.....	194
TABELA 26. DZIAŁANIE STRATEGII ZIT AKO 4.2. ROZWÓJ INSTYTUCJI KULTURY I OCHRONA DZIEDZICTWA NARODOWEGO	195

TABELA 27. DZIAŁANIE STRATEGII ZIT AKO 4.3. REWITALIZACJA OBSZARÓW MIEJSKICH I WIEJSKICH.....	197
TABELA 28. DZIAŁANIE STRATEGII ZIT AKO 4.4. ROZWÓJ INFRASTRUKTURY WODNO-KANALIZACYJNEJ.....	198
TABELA 29. DZIAŁANIE STRATEGII ZIT AKO 4.5. ROZBUDOWA INFRASTRUKTURY DROGOWEJ.....	199
TABELA 30. LOGIKA INTERWENCJI - WIZJA ROZWOJU AGLOMERACJI KALISKO- OSTROWSKIEJ.....	202
TABELA 31. LOGIKA INTERWENCJI – ZIDENTYFIKOWANE PROBLEMY I CELE ROZWOJOWE AGLOMERACJI KALISKO-OSTROWSKIEJ	204
TABELA 32. PROJEKTY POZAKONKURSOWE PRZEWIDZIANE DO REALIZACJI W STRATEGII ZIT AKO.....	210
TABELA 33. ZESTAWIENIE WSKAŹNIKÓW Z WARTOŚCIAMI POŚREDNIMI I DOCELOWYMI.....	224
TABELA 34. PLAN FINANSOWY.....	238
TABELA 35. ZESTAWIENIE PRZEDSIĘWZIĘĆ PARTYCYPACJI SPOŁECZNEJ ZWIĄZANYCH Z PRZYGOTOWANIEM REALIZACJI STRATEGII ZIT AKO	256

ZAŁĄCZNIK NR 1. ZESTAWIENIE PGN JST AKO

JST	Dysponowanie PGN przez JST	Data przyjęcia PGN	Planowany termin przyjęcia PGN	Uwzględnienie zagadnień dotyczących mobilności miejskiej	Status PGN
Miasto Kalisz	Tak	20 listopada 2015 r.	–	Nie*	Indywidualny
Miasto Ostrów Wielkopolski	Tak	25 listopada 2015 r.	–	Nie*	Indywidualny
Gmina i Miasto Nowe Skalmierzyce	W trakcie opracowywania	–	II kwartał 2016 r.	Nie*	Indywidualny
Gmina i Miasto Odolanów	Tak	10 września 2015 r.	–	Nie*	Indywidualny
Gmina i Miasto Raszków	Tak	24 lutego 2016 r.	–	Nie*	Indywidualny
Gmina i Miasto Stawiszyn	W trakcie opracowywania	–	Kwiecień 2016 r.	Tak	Wspólny PGN 12 jst
Gmina Blizanów	W trakcie opracowywania	–	Kwiecień 2016 r.	Tak	Wspólny PGN 12 jst
Gmina Brzeziny	W trakcie opracowywania	–	Kwiecień 2016 r.	Tak	Wspólny PGN 12 jst
Gmina Ceków-Kolonia	W trakcie opracowywania	–	Kwiecień 2016 r.	Tak	Wspólny PGN 12 jst
Gmina Godziesze Wielkie	W trakcie opracowywania	–	Kwiecień 2016 r.	Tak	Wspólny PGN 12 jst
Gmina Gołuchów	Tak	30 marca 2016 r.	–	Nie*	Indywidualny
Gmina Koźminek	W trakcie opracowywania	–	Kwiecień 2016 r.	Tak	Wspólny PGN 12 jst
Gmina Lisków	W trakcie opracowywania	–	Kwiecień 2016 r.	Tak	Wspólny PGN 12 jst
Gmina Mycielin	W trakcie opracowywania	–	Kwiecień 2016 r.	Tak	Wspólny PGN 12 jst
Gmina Opatówek	W trakcie opracowywania	–	Kwiecień 2016 r.	Tak	Wspólny PGN 12 jst
Gmina Ostrów Wielkopolski	Tak	28 stycznia 2016 r.	–	Nie*	Indywidualny
Gmina Przygodzice	Tak	02 grudnia 2015 r.	–	Nie*	Indywidualny

Gmina Sieroszewice	W trakcie opracowywania	–	Kwiecień 2016 r.	Tak	Wspólny PGN 12 jst
Gmina Sośnie	Tak	29 lutego 2016 r.	–	Nie*	Indywidualny
Gmina Szczytniki	W trakcie opracowywania	–	Kwiecień 2016 r.	Tak	Wspólny PGN 12 jst
Gmina Żelazków	W trakcie opracowywania	–	Kwiecień 2016 r.	Tak	Wspólny PGN 12 jst
Powiat Kaliski	W trakcie opracowywania	–	Kwiecień 2016 r.	Tak	Wspólny PGN 12 jst (partner wiodący skupiający 11 gmin wchodzących w skład Powiatu Kaliskiego oraz 1 gminę Powiatu Ostrowskiego)
Powiat Ostrowski	Nie posiada	–	Zadania dotyczące termomodernizacji budynków użyteczności publicznej ujęte są PGN-ie Miasta Ostrowa Wlkp.	Nie	-
Powiat Pleszewski	Nie posiada	–	Nie planuje	Nie planuje	-

* Plan Gospodarki Niskoemisyjnej zaznaczonych JST będzie aktualizowany o kwestie mobilności miejskiej. Aktualizacja PGN będzie wiązać się z weryfikacją Strategii ZIT AKO, a w przypadku konieczności zmiany Strategii ZIT AKO wydaniem ponownej opinii przez IZ WRPO 2014+ i Ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego.

ZAŁĄCZNIK NR 2. WSKAŹNIKI REALIZACJI PROJEKTÓW STRATEGII ZIT AKO

Priorytet Strategii ZIT AKO	Działanie Strategii ZIT AKO	Alokacja ZIT AKO W EURO	Wskaźniki produktu			Wskaźniki rezultatu		
			Nazwa wskaźnika	Wartość pośrednia 2018 (jeśli dotyczy)	Wartość docelowa 2023	Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa 2014	Wartość docelowa 2023
PRIORYTET 1. Wspieranie przedsiębiorczości, zatrudnienia oraz aktywności zawodowej.	Działanie 1.1. Samozatrudnienie oraz tworzenie nowych miejsc pracy.	Dofinansowanie UE: 3 460 000,00 Ogółem: 4 070 588,24	Liczba osób pozostających bez pracy, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie (osoby)	64	223	Liczba utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej (szt.)	0	252
			Liczba osób objętych wsparciem aktywizacji zawodowej w programie (osoby)	67	223	Odsetek przedsiębiorców pozytywnie oceniających wsparcie rozwojowe otrzymane po utworzeniu działalności gospodarczej w ramach programu (%)	92	92
			Liczba usług rozwojowych skierowanych do przedsiębiorstw powstałych w ramach programu (szt.)	26	112	<del> </del>		
PRIORYTET 1. Wspieranie przedsiębiorczości, zatrudnienia oraz aktywności.	Działanie 1.2. Wspieranie aktywności zawodowej poprzez działania prozdrowotne.	Dofinansowanie UE: 985 000,00 Ogółem: 1 158 823,53	Liczba wdrożonych programów zdrowotnych istotnych z punktu widzenia potrzeb zdrowotnych regionu, w tym pracodawców (szt.)	1	1	<del> </del>		

Priorytet Strategii ZIT AKO	Działanie Strategii ZIT AKO	Alokacja ZIT AKO W EURO	Wskaźniki produktu			Wskaźniki rezultatu		
			Nazwa wskaźnika	Wartość pośrednia 2018 (jeśli dotyczy)	Wartość docelowa 2023	Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa 2014	Wartość docelowa 2023
			Liczba osób objętych programem zdrowotnym dzięki EFS (osoby)	0	14 875	Liczba osób, które dzięki interwencji EFS zgłosiły się na badanie profilaktyczne (%)	50	60
PRIORYTET 2. Promocja strategii niskoemisyjnych.	Działanie 2.1. Niskoemisyjny system transportu publicznego.	Dofinansowanie UE: 18 120 000,00 Ogółem: 21 317 647,06	Liczba wybudowanych zintegrowanych węzłów przesiadkowych (szt.)	1 ⁷¹	2	Liczba przewozów komunikacją miejską na przebudowanych i nowych liniach komunikacji miejskiej (szt.)	0	2 400
			Liczba zakupionych jednostek taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej (szt.)	8 ⁷²	12	Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych (tony ekwiwalentu CO ₂ /rok)	0	486
			Długość dróg dla rowerów (km)	7	20	<del> </del>		

⁷¹ Do końca 2018 r. zakłada się realizację rzeczową wskaźnika na poziomie 1 szt. z zastrzeżeniem, że przedmiotowy węzeł przesiadkowy powstanie w ramach niezakończonego i nierozliczonego do końca 2018 r. większego, kompleksowego projektu.

⁷² Do końca 2018 r. zakłada się realizację rzeczową wskaźnika na poziomie min. 8 szt. z zastrzeżeniem, że zakup ww. autobusów dokonany zostanie w ramach niezakończonego i nierozliczonego do końca 2018 r. większego, kompleksowego projektu.

Priorytet Strategii ZIT AKO	Działanie Strategii ZIT AKO	Alokacja ZIT AKO W EURO	Wskaźniki produktu			Wskaźniki rezultatu		
			Nazwa wskaźnika	Wartość pośrednia 2018 (jeśli dotyczy)	Wartość docelowa 2023	Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa 2014	Wartość docelowa 2023
PRIORYTET 2. Promocja strategii niskoemisyjnych.	Działanie 2.2. Kompleksowa termomodernizacja budynków użyteczności publicznej.	Dofinansowanie UE: 12 865 000,00 Ogółem: 15 135 294,12	Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków (szt.)	8	34	Zmniejszenie rocznego zużycia energii pierwotnej w budynkach publicznych (kWh/rok)	0	7 600 000
						Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych (tony ekwiwalentu CO ₂ /rok)	0	2 000
PRIORYTET 3. Wykształcone społeczeństwo.	Działanie 3.1. Zapewnienie równego dostępu do dobrej jakości edukacji.	Dofinansowanie UE: 3 355 000,00 Ogółem: 3 947 058,82	Liczba osób uczestniczących w pozaszkolnych formach kształcenia w programie (osoby)	170	563	Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje w ramach pozaszkolnych form kształcenia (%)	90	90
			Liczba nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu objętych wsparciem w programie (osoby)	6	33	Liczba nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu (%)	70,10	70,10
			Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego uczestniczących w stażach i praktykach u pracodawcy (osoby)	320	960	Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego objętych wsparciem w programie uczestniczących w kształceniu lub pracujących po 6 miesiącach po ukończeniu nauk (%)	80	80

Priorytet Strategii ZIT AKO	Działanie Strategii ZIT AKO	Alokacja ZIT AKO W EURO	Wskaźniki produktu			Wskaźniki rezultatu		
			Nazwa wskaźnika	Wartość pośrednia 2018 (jeśli dotyczy)	Wartość docelowa 2023	Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa 2014	Wartość docelowa 2023
			Liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego wyposażonych w programie w sprzęt i materiały dydaktyczne niezbędne do realizacji kształcenia zawodowego (szt.)	3	12	Liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego wykorzystujących wyposażenie zakupione dzięki EFS (%)	100	100
			Liczba podmiotów realizujących zadania centrum kształcenia zawodowego i ustawicznego objętych wsparciem w programie (szt.)	1	2	<del> </del>		
PRIORYTET 3. Wykształcone społeczeństwo.	Działanie 3.2. Rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej.	Dofinansowanie UE: 5 000 000,00 Ogółem: 5 882 352,94	Liczba wspartych obiektów infrastruktury kształcenia zawodowego (szt.)	4	4	Liczba osób korzystających ze wspartych obiektów infrastruktury kształcenia zawodowego (osoby)	0	142
PRIORYTET 4. Nowoczesna infrastruktura służąca rozwojowi.	Działanie 4.1. Wdrażanie technologii komunikacyjno-informacyjnych dla rozszerzenia stosowania	Dofinansowanie UE: 1 820 000,00 Ogółem: 2 141 176,47	Liczba podmiotów, które udostępniły on-line informacje sektora publicznego (szt.)	2	2	Liczba osób korzystających z Internetu w kontaktach z administracją publiczną (osoby)	0	48 864

Priorytet Strategii ZIT AKO	Działanie Strategii ZIT AKO	Alokacja ZIT AKO W EURO	Wskaźniki produktu			Wskaźniki rezultatu		
			Nazwa wskaźnika	Wartość pośrednia 2018 (jeśli dotyczy)	Wartość docelowa 2023	Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa 2014	Wartość docelowa 2023
	e-usług.		Liczba usług publicznych udostępnionych on-line o stopniu dojrzałości 3 - dwustronna interakcja (szt.)	2	2	<del> </del>		
PRIORYTET 4. Nowoczesna infrastruktura służąca rozwojowi.	Działanie 4.2. Rozwój instytucji kultury i ochrona dziedzictwa narodowego.	Dofinansowanie UE: 3 500 000,00 Ogółem: 4 117 647,06	Liczba zabytków objętych wsparciem (szt.)	2	3	Wzrost oczekiwanej liczby odwiedzin w objętych wsparciem miejscach należących do dziedzictwa kulturalnego i naturalnego oraz stanowiących atrakcje turystyczne (odwiedziny/rok)	0	9 293
			Liczba instytucji kultury objętych wsparciem (szt.)	1	2	<del> </del>		
PRIORYTET 4. Nowoczesna infrastruktura służąca rozwojowi.	Działanie 4.3. Rewitalizacja obszarów miejskich i wiejskich.	Dofinansowanie UE: 10 000 000,00 Ogółem: 11 764 705,88	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha)	1	8	Ludność mieszkająca na obszarach objętych zintegrowanymi strategiami rozwoju obszarów miejskich (osoby)	0	22 641
			Otwarta przestrzeń utworzona lub rekultywowana na obszarach miejskich (m ²)	664	3 906	<del> </del>		

Priorytet Strategii ZIT AKO	Działanie Strategii ZIT AKO	Alokacja ZIT AKO W EURO	Wskaźniki produktu			Wskaźniki rezultatu		
			Nazwa wskaźnika	Wartość pośrednia 2018 (jeśli dotyczy)	Wartość docelowa 2023	Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa 2014	Wartość docelowa 2023
PRIORYTET 4. Nowoczesna infrastruktura służąca rozwojowi.	Działanie 4.4. Rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej.	Dofinansowanie UE: 3 345 000,00 Ogółem: 3 935 294,12	Długość wybudowanej kanalizacji sanitarnej (km)	4	15	Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszanego oczyszczania ścieków (RLM)	0	2 839
			Długość wyremontowanej kanalizacji sanitarnej (km)	1	1			
			Liczba wspartych oczyszczalni ścieków komunalnych (szt.)	0	1			
PRIORYTET 4. Nowoczesna infrastruktura służąca rozwojowi.	Działanie 4.5. Rozbudowa infrastruktury drogowej.	Dofinansowanie UE: 6 650 000,00 Ogółem: 8 866 666,67	Długość przebudowanych dróg wojewódzkich (km)	2 ⁷³	6	Nośność drogi (kN/oś)	80 (2015)	115

⁷³ Do końca 2018 r. zakłada się realizację rzeczową wskaźnika na poziomie 2 km, z zastrzeżeniem, że zadeklarowana długość przebudowanej drogi będzie realizowana w ramach jednego, kompleksowego, niezakończonego i nierozliczonego do końca 2018 r. projektu.

WSKAŹNIKI FINANSOWE – WKŁAD FINANSOWY ZIT AKO DO RAM WYKONANIA OSI PRIORYTETOWYCH WRPO 2014+

Priorytet Inwestycyjny/ Działanie WRPO 2014+	Działanie ZIT AKO	Całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych [€]	Wartość pośrednia 2018 [€]	Wartość docelowa 2023 [€]	Środki UE [€]	Wartość pośrednia 2018 [€]	Wartość docelowa 2023 [€]	Alokacja ZIT AKO [€]	Wartość pośrednia 2018 [€]	Wartość docelowa 2023 [€]
Osi Priorytetowa 2. Społeczeństwo informacyjne.										
PI 2c. Działanie 2.1.	Działanie 4.1.	70 588 236	12 705 882	70 588 236	60 000 000	10 800 000	60 000 000	1 820 000	546 000	1 820 000
Osi Priorytetowa 3. Energia.										
PI 4c. Działanie 3.2.	Działanie 2.2.	415 853 150	63 948 269	415 853 150	353 475 177	54 356 029	353 475 177	12 865 000	9 295 500	30 985 000
PI 4e. Działanie 3.3.	Działanie 2.1.							18 120 000		
Osi Priorytetowa 4. Środowisko.										
PI 6b. Działanie 4.3.	Działanie 4.4.	240 000 000	38 400 000	240 000 000	204 000 000	32 640 000	204 000 000	3 345 000	2 053 500	6 845 000
PI 6c. Działanie 4.4.	Działanie 4.2.							3 500 000		
Osi Priorytetowa 5. Transport.										
PI 7b. Działanie 5.1.	Działanie 4.5.	487 058 824	65 600 000	487 058 824	414 000 000	55 760 000	414 000 000	6 650 000	1 995 000	6 650 000

Priorytet Inwestycyjny/ Działanie WRPO 2014+	Działanie ZIT AKO	Całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych [€]	Wartość pośrednia 2018 [€]	Wartość docelowa 2023 [€]	Środki UE [€]	Wartość pośrednia 2018 [€]	Wartość docelowa 2023 [€]	Alokacja ZIT AKO [€]	Wartość pośrednia 2018 [€]	Wartość docelowa 2023 [€]
Oś Priorytetowa 6. Rynek pracy.										
PI 8iii. Działanie 6.3.	Działanie 1.1.	311 737 922	56 164 348	311 737 922	264 977 233	47 695 902	264 977 233	3 460 000	1 333 500	4 445 000
PI 8vi. Działanie 6.6.	Działanie 1.2.							985 000		
Oś Priorytetowa 8. Edukacja.										
PI 10iv. Działanie 8.3.	Działanie 3.1.	183 839 586	33 121 509	183 839 586	156 263 648	28 127 457	156 263 648	3 355 000	1 006 500	3 355 000
Oś Priorytetowa 9. Infrastruktura dla kapitału ludzkiego.										
PI 9b. Działanie 9.2.	Działanie 4.3.	307 764 706	52 809 412	307 764 706	261 600 000	44 888 000	261 600 000	10 000 000	4 500 000	15 000 000
PI 10a. Działanie 9.3.	Działanie 3.2.							5 000 000		
								EFRR	18 390 000	61 300 000
								EFS	2 340 000	7 800 000
								Razem:	20 730 000	69 100 000

ZAŁĄCZNIK NR 3. KARTY PROJEKTÓW POZAKONKURSOWYCH

Fiszka projektowa nr 1.

Tytuł projektu	Regionalna zintegrowana infrastruktura informacji przestrzennej Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej.
Oś priorytetowa WRPO 2014+	2. Społeczeństwo informacyjne.
Priorytet inwestycyjny WRPO 2014+	2c. Wzmacnianie zastosowań TIK dla e-administracji, e-uczenia się, e-włączenia społecznego, e-kultury i e-zdrowia.
Działanie WRPO 2014+	Działanie 2.1. Rozwój elektronicznych usług publicznych.
Realizator/Beneficjent projektu	Miasto Kalisz, ul. Główny Rynek 20, 62-800 Kalisz.
Okres i obszar realizacji projektu	2015–2018. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska.
Planowany koszt realizacji projektu	8 778 823,53 zł.
Cel realizacji projektu	Geoportal Regionalnej zintegrowanej infrastruktury informacji przestrzennej Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej zwany dalej RZIIP – AKO, ma być punktem dostępowym - brokerem dystrybucji zintegrowanych danych i e-usług przestrzennych, lokalnej administracji publicznej AKO.
Opis przedmiotu projektu	Geoportal RZIIP-AKO stanowić ma narzędzie dystrybucji zintegrowanych danych i usług świadczonych dla ludności, administracji i przedsiębiorców za pośrednictwem dedykowanych portali z zakresu: środowiska, infrastruktury przestrzennej, inwestycji, małej i średniej przedsiębiorczości, mobilności i transportu, sportu i turystyki, edukacji, kultury i sztuki, zdrowia, szkoleń zawodowych, pracy, zarządzania kryzysowego i bezpieczeństwa oraz obsługi klienta. Dane pozyskiwane będą z JST AKO. Podstawę stanowić będą dane o charakterze przestrzennym (z nadaną już georeferencją lub wymagających nadania georeferencji) oraz nie przestrzennym (m.in. posiadające potencjalne atrybuty pozwalające na powiązanie geoprzestrzenne) zgromadzone w zasobach powiatowych/miejskich/gminnych bazach/zbiorach urzędów. Dane pozyskiwane będą z zasobów

Tytuł projektu**Regionalna zintegrowana infrastruktura informacji przestrzennej Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej.****Uzasadnienie realizacji inwestycji**

prowadzonych m.in. przez jednostki organizacyjne/komórki stosownie do szczebla podziału organizacyjnego danej jednostki samorządu jak i również jednostki zewnętrzne i instytucje związane terytorialnie z obszarem funkcjonalnym AKO. System będzie również łączył dane z instytucji powiązanych lokalnie z AKO (np. urzędy pracy, policja, straż pożarna, itp.).

W ramach projektu podjęte zostaną działania inwestycyjne, obejmujące przede wszystkim budowę infrastruktury informacyjnej i funkcjonalnej AKO, w tym systemu typu WEBGIS oraz wdrożenie infrastruktury technicznej i procedur wspierających realizację zadań przez pracowników jednostek administracyjnych AKO, jak i jednostek miejskich oraz służb publicznych. Biorąc pod uwagę integracyjny charakter systemu, poszczególni odbiorcy będą mieli dostęp nie tylko do swoich własnych danych, ale również do danych innych dysponentów (poszczególnych Urzędów AKO, jednostek AKO, służb publicznych), w ramach jednak posiadanych uprawnień oraz w zgodzie z obowiązującymi przepisami prawa. Znaczna część powstałych zasobów informacyjnych będzie również udostępniana szerokiemu gronu odbiorców publicznych (mieszkańcom AKO, turystom, przedsiębiorstwom, inwestorom, innym instytucjom).

Podstawową ideą budowy brokera regionalnej zintegrowanej infrastruktury informacji przestrzennej Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej jest wielopłaszczyznowa integracja usług publicznych dostępnych dla mieszkańców AKO jak i również wszystkich zainteresowanych usługami świadczonymi w obrębie AKO.

Realizacja projektu przyniesie ma szereg pozytywnych efektów, do których zaliczyć można:

- usystematyzowany i szeroki dostęp do danych i informacji wykorzystywanych i będących w posiadaniu i zarządzaniu przez urzędy AKO oraz umożliwienie korzystania z nich przez jednostki terytorialne AKO oraz służby publiczne działające na obszarze regionu,
- rozwój obszaru komunikacji jednostek AKO z jednostkami i służbami poprzez wdrożenie dedykowanych aplikacji i powiązań,
- skrócenie czasu dostępu do informacji przestrzennych i opisowych zgromadzonych poprzez platformę regionalnej zintegrowanej infrastruktury informacji przestrzennej Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej zarówno przez uprawnionych pracowników jednostek samorządowych, służb publicznych jak i również udostępnianych przez różne instytucje,
- zwiększenie możliwości operacyjnego działania jednostek

Tytuł projektu	Regionalna zintegrowana infrastruktura informacji przestrzennej Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej.
	<p>i służb w ramach wykonywanych przez nich czynności i zadań poprzez wdrożenie systemu,</p> <ul style="list-style-type: none"> • umożliwienie dokonywania analiz liczbowo-przestrzennych służących zarówno ustalaniu trendów zmian społeczno-demograficznych oraz stworzenia bazy dla wiarygodnych prognoz i planowania rozwoju regionu.

Fiszka projektowa nr 2.

Tytuł projektu	Rozbudowa ulic w ciągu drogi wojewódzkiej nr 450 na odcinku od „Rogatki” do granicy miasta Kalisza.
Oś priorytetowa WRPO 2014+	1. Transport.
Priorytet inwestycyjny WRPO 2014+	7b. Zwiększanie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T, w tym z węzłami multimodalnymi.
Działanie WRPO 2014+	Działanie 5.1. Infrastruktura drogowa regionu.
Realizator/Beneficjent projektu	Miasto Kalisz, ul. Główny Rynek 20, 62-800 Kalisz.
Okres i obszar realizacji projektu	2017–2019. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska.
Planowany koszt realizacji projektu	36 353 333,34 zł.
Cel realizacji projektu	Poprawa dostępności do regionalnego i ponadregionalnego układu drogowego.
Opis przedmiotu projektu	Projekt polegał będzie na przebudowie ulic o długości ok. 6,3 km zlokalizowanych w ciągu drogi wojewódzkiej nr 450 (tj. ulic: Nowy Świat, Częstochowskiej i Rzymskiej) wraz ze wzmocnieniem i dostosowaniem nawierzchni jezdni do wymogów nośności dla dróg krajowych (115kN/oś), przebudową i budową chodników, ścieżek rowerowych, ciągów pieszo-rowerowych, zatok autobusowych, budową rond na skrzyżowaniu ulic: Legionów - Nowy Świat oraz skrzyżowaniu ulic: Częstochowska - Budowlanych, przebudową

Tytuł projektu**Rozbudowa ulic w ciągu drogi wojewódzkiej nr 450 na odcinku od „Rogatki” do granicy miasta Kalisza.****Uzasadnienie realizacji inwestycji**

istniejących skrzyżowań, przebudową wiaduktu kolejowego, przebudową oświetlenia ulicznego, odwodnieniem, usunięciem kolizji z istniejącą infrastrukturą techniczną. Projekt uwzględnił będzie również zastosowanie elementów poprawiających bezpieczeństwo ruchu drogowego.

Zgodnie z Uchwałą Nr XXVII/490/12 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 29 października 2012 roku w sprawie ustalenia przebiegu istniejących dróg wojewódzkich na terenie Województwa Wielkopolskiego (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2012 r. poz. 5494), droga wojewódzka nr 450 na terenie Miasta Kalisza biegnie ulicami Poznańską, Harcerską, Nowy Świat, Częstochowską i Rzymską.

Niezadowalający stan infrastruktury drogowej, niewystarczająca przepustowość istniejących połączeń oraz niska dostępność komunikacyjna wewnątrzregionalna, tj. pomiędzy poszczególnymi jednostkami wchodzącymi w skład obszaru Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej, a także słabe powiązanie z siecią TEN-T wpływa na marginalizację części obszaru województwa wielkopolskiego. Powyższa sytuacja wywołuje negatywne skutki społeczne i gospodarcze, powoduje dysproporcje w rozwoju poszczególnych obszarów, ograniczenia w dostępie do inwestycji i innowacji, powstawanie ograniczeń w konkurencyjności gospodarki regionu w stosunku do innych obszarów województwa. Poprawa spójności transportowej przyczyni się do zwiększenia możliwości rozwoju gospodarczego obszaru AKO, mobilności mieszkańców poprzez skrócenie czasu przejazdu, obniżenie kosztów oraz polepszenie bezpieczeństwa w ruchu drogowym.

W związku z realizacją przedmiotowego zadania poprawi się jakość obsługi komunikacyjnej gmin ościennych oraz mieszkańców osiedli mieszkaniowych zlokalizowanych na peryferiach miasta z ośrodkami kultury i rozrywki (kino, teatr Aquapark), a także ośrodkami nauki (uczelnie wyższe: Wydział Pedagogiczno-Artystyczny Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu oddział w Kaliszu, Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego w Kaliszu, oraz Zespołu Szkół Techniczno-Elektronicznych) zlokalizowanymi przy przebudowywanych ulicach w ciągu drogi wojewódzkiej. Przebudowa ulic zrealizowana w ramach tego zadania ma bardzo duże znaczenie dla mieszkańców Aglomeracji, w wyniku inwestycji usprawniona zostanie komunikacja z obiektami usługowymi, handlowymi (giełda Kaliska) zlokalizowanymi w rejonie ul. Częstochowskiej, jak również z dużymi zakładami produkcyjnymi

Tytuł projektu**Rozbudowa ulic w ciągu drogi wojewódzkiej nr 450 na odcinku od „Rogatki” do granicy miasta Kalisza.**

(m.in. WSK PZL Kalisz, Pratt&Whitney), w których znaleźli zatrudnienie zarówno mieszkańcy miasta jak i gmin ościennych. Przedmiotowe zadanie jest kluczową inwestycją drogową dla mieszkańców Aglomeracji.

Realizacja projektu przyczyni się do poprawy dostępności do regionalnego i ponadregionalnego układu drogowego, zwiększenia atrakcyjności Miasta Kalisza jako subregionalnego ośrodka miejskiego, poprawy obsługi komunikacyjnej terenów inwestycyjnych, poprawy bezpieczeństwa w ruchu drogowym oraz jakości życia mieszkańców. Przedmiotowy projekt wpłynie również na poprawę funkcjonowania układu drogowego w ramach obszaru Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej oraz dostępności całej Aglomeracji do ponadregionalnego (krajowego i europejskiego) systemu transportowego.

ZAŁĄCZNIK NR 4. PROPOZYCJA STRATEGICZNYCH KRYTERIÓW WYBORU PROJEKTÓW W RAMACH STRATEGII ZIT AKO

Kryteria wyboru projektów zawarte w Strategii ZIT AKO stanowią jedynie propozycję kryteriów. Obowiązującą wersją kryteriów strategicznej oceny wniosków dla EFRR są kryteria zatwierdzone w dniu 08.12.2015 r. przez Komitet Monitorujący WRPO 2014+ (w zakładce Uchwały KM WRPO 2014+).

Działanie 2.1. WRPO 2014+ Rozwój elektronicznych usług publicznych.

Działanie Strategii ZIT dla rozwoju AKO nr 4.1. Wdrażanie technologii komunikacyjno-informacyjnych dla rozszerzenia stosowania e-usług.

Lp.	Nazwa kryterium	Opis znaczenia kryterium	Definicja kryterium
1.	<i>Wniosek został złożony w terminie.</i>	T/N Kryterium dopuszczające (spełnienie jest niezbędne dla możliwości dalszej oceny, zgodnie z kryteriami punktowanymi). Niespełnienie kryterium skutkuje negatywną oceną strategiczną wniosku i jego odrzuceniem.	Weryfikacji podlegać będzie, czy Wnioskodawca złożył dokumentację aplikacyjną w wymaganym terminie.
2.	<i>Wniosek został złożony do właściwej instytucji.</i>	T/N Kryterium dopuszczające (spełnienie jest niezbędne dla możliwości dalszej oceny, zgodnie z kryteriami punktowanymi). Niespełnienie kryterium skutkuje negatywną oceną strategiczną wniosku i jego odrzuceniem.	Weryfikacji podlegać będzie, czy wniosek o dofinansowanie został złożony do właściwej instytucji.
3.	<i>Kompletność dokumentacji aplikacyjnej.</i>	T/N Kryterium dopuszczające (spełnienie jest niezbędne dla możliwości dalszej oceny, zgodnie z kryteriami punktowanymi). Niespełnienie kryterium skutkuje negatywną oceną strategiczną wniosku i jego odrzuceniem.	Weryfikacji podlegać będzie zgodność złożonej dokumentacji aplikacyjnej, w szczególności: a) czy do wniosku o dofinansowanie załączono wszystkie wymagane załączniki aktualne dla danego konkursu, b) czy dokumentacja aplikacyjna została złożona w odpowiedniej liczbie egzemplarzy zgodnie z wymogami danego konkursu, c) czy wniosek został opatrzony podpisem osoby uprawnionej/ podpisami osób uprawnionych do złożenia wniosku, d) czy dokumentacja aplikacyjna w formie elektronicznej została przygotowana na właściwym nośniku informatycznym w odpowiednim pliku i możliwe jest odczytanie danych zawartych

			na nośniku informatycznym. Weryfikacja będzie miała charakter wstępny, pełna ocena kryterium będzie miała miejsce podczas oceny formalnej przeprowadzonej przez IZ WRPO 2014+.
4.	<i>Obszar realizacji projektu.</i>	T/N Kryterium dopuszczające (spełnienie jest niezbędne dla możliwości dalszej oceny, zgodnie z kryteriami punktowanymi). Niespełnienie kryterium skutkuje negatywną oceną strategiczną wniosku i jego odrzuceniem.	Weryfikacji podlegać będzie, czy projekt jest realizowany na obszarze Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej (tj. obszarze funkcjonalnym ośrodka regionalnego Kalisza z Ostrowem Wielkopolskim wyznaczonego Uchwałą Nr 4014/2013 ZWW z dn. 07.11.2013 r.).
5.	<i>Prawidłowy poziom i wartość wnioskowanego dofinansowania.</i>	T/N Kryterium dopuszczające (spełnienie jest niezbędne dla możliwości dalszej oceny, zgodnie z kryteriami punktowanymi). Niespełnienie kryterium skutkuje negatywną oceną strategiczną wniosku i jego odrzuceniem.	Weryfikacji podlegać będzie właściwy poziom i wartość dofinansowania.
6.	<i>Okres realizacji projektu.</i>	T/N Kryterium dopuszczające (spełnienie jest niezbędne dla możliwości dalszej oceny, zgodnie z kryteriami punktowanymi). Niespełnienie kryterium skutkuje negatywną oceną strategiczną wniosku i jego odrzuceniem.	Weryfikacji podlegać będzie zgodność założonego okresu realizacji projektu.
7.	<i>Wnioskodawca złożył w danym konkursie jeden projekt.</i>	T/N/ND Kryterium dopuszczające (spełnienie jest niezbędne dla możliwości dalszej oceny, zgodnie z kryteriami punktowanymi). Niespełnienie kryterium skutkuje negatywną oceną strategiczną wniosku i jego odrzuceniem.	Jeżeli w dokumentacji konkursowej/ w wezwaniu do złożenia wniosku określono, że Wnioskodawca może złożyć maksymalnie jeden wniosek o dofinansowanie, to przekroczenie tej liczby wyklucza Wnioskodawcę z dalszej oceny (jeśli dotyczy).
8.	<i>Zgodność projektu ze Strategią Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla rozwoju Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej.</i>	T/N Kryterium dopuszczające (spełnienie jest niezbędne dla możliwości dalszej oceny, zgodnie z kryteriami punktowanymi). Niespełnienie kryterium skutkuje negatywną oceną strategiczną wniosku i jego odrzuceniem.	Weryfikacji podlegać będzie, czy projekt jest zgodny ze Strategią ZIT dla rozwoju AKO, tj.: - priorytetami/ celami/ działaniami określonymi w Strategii, - planowanym zakresem wsparcia wskazanym w Strategii, - czy wybrane wskaźniki produktu i rezultatu odzwierciedlają zakres rzeczowy projektu, a założone do osiągnięcia wartości są realne do osiągnięcia.
9.	<i>Powszechność oferowanej usługi.</i>	T/N Kryterium dopuszczające (spełnienie jest niezbędne dla możliwości dalszej oceny, zgodnie z kryteriami punktowanymi). Niespełnienie kryterium skutkuje negatywną oceną strategiczną wniosku i jego odrzuceniem.	Weryfikacji podlegać będzie, czy Wnioskodawca wykazał, że przynajmniej jedna usługa będzie powszechnie wykorzystywana, tzn. że jest skierowana do licznej lub często korzystającej grupy odbiorców oraz że istnieje znaczne prawdopodobieństwo, że będzie wykorzystywana przez znaczny odsetek danej grupy odbiorców.

10.	<i>Wpływ wartości wskaźników przyjętych w projekcie na realizację celów Strategii ZIT dla rozwoju AKO.</i>	0-8	<p>Ocenie podlegać będzie poprawność, wiarygodność i kompletność oraz wpływ zadeklarowanych wartości przyjętych wskaźników na osiągnięcie celów Strategii ZIT dla rozwoju AKO. Za spełnienie ww. wymogów projekt otrzyma:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) za poprawność, wiarygodność i kompletność przyjętych wskaźników – 0-2 pkt, b) za udział w realizacji wartości docelowych wskaźników produktu ujętych w Strategii ZIT dla rozwoju AKO – 0-3 pkt, c) za udział w realizacji wartości docelowej wskaźnika rezultatu ujętego w Strategii ZIT dla rozwoju AKO – 0-3 pkt. <p>Dla określenia ilości punktów wg ww. wymogów określonych w ppkt b będą brane pod uwagę wskaźniki produktu/ rezultatu z najwyższą zadeklarowaną wartością względem wartości docelowej wskaźnika produktu/ rezultatu ujętej w Strategii ZIT dla rozwoju AKO.</p>
11.	<i>Wpływ projektu na rozwój społeczeństwa informacyjnego.</i>	0-9	<p>Ocenie podlegać będzie, czy projekt realizuje ważne społecznie cele dotyczące:</p> <ul style="list-style-type: none"> • poprawy warunków funkcjonowania przedsiębiorców, • poprawy jakości życia obywateli, • usprawnienia funkcjonowania administracji publicznej. <p>Za spełnienie każdego z przedmiotowych wymogów przyznanych zostanie od 0 do 3 pkt.</p>
12.	<i>Komplementarność projektu z innymi projektami.</i>	0-3	<p>Ocenie podlegać będzie powiązanie projektu z innymi przedsięwzięciami zrealizowanymi/ realizowanymi przez Wnioskodawcę/ jednostki zależne od Wnioskodawcy/ Partnerów projektu w okresie od dnia 01.01.2007 r. bez względu na źródło jego finansowania.</p> <p>Ocena wniosku dokonywana będzie wg kryterium punktowego. Za spełnienie tego kryterium projekt otrzyma:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wykazanie powiązania z projektem finansowanym ze środków własnych Wnioskodawcy /jednostki zależnej od Wnioskodawcy/ Partnerów projektu – 1 pkt, • wykazanie powiązania z projektem Wnioskodawcy/

			<p>jednostki zależnej od Wnioskodawcy/ Partnerów projektu współfinansowanym z krajowych i zagranicznych (innych niż WRPO) środków zewnętrznych – 1 pkt,</p> <ul style="list-style-type: none"> wykazanie powiązania z projektem Wnioskodawcy/ jednostki zależnej od Wnioskodawcy/ Partnerów projektu współfinansowanym ze środków WRPO, w tym alokacji Strategii ZIT dla rozwoju AKO – 1 pkt.
13.	<i>Możliwość dalszej rozbudowy przedmiotu projektu.</i>	0/2	<p>Premiowane będą przedsięwzięcia, które będą mogły zostać rozbudowywane o nowe komponenty i funkcjonalności w ramach realizacji innych projektów. Za spełnienie kryterium projekt uzyska 2 pkt.</p>
<p>Maksymalna liczba punktów wynosi 22.</p>			

Działanie 3.2. WRPO 2014+ Poprawa efektywności energetycznej w sektorze publicznym i mieszkaniowym.

Działanie 2.2. Kompleksowa termomodernizacja budynków użyteczności publicznej.

Lp.	Nazwa kryterium	Opis znaczenia kryterium	Definicja kryterium
1.	<i>Wniosek został złożony w terminie w Regulaminie konkursu.</i>	T/N Kryterium dopuszczające (spełnienie jest niezbędne dla możliwości dalszej oceny, zgodnie z kryteriami punktowanymi). Niespełnienie kryterium skutkuje negatywną oceną strategiczną wniosku i jego odrzuceniem.	Weryfikacji podlegać będzie, czy Wnioskodawca złożył dokumentację aplikacyjną w terminie wskazanym w Regulaminie konkursu.
2.	<i>Wniosek został złożony do właściwej instytucji wskazanej w Regulaminie konkursu.</i>	T/N Kryterium dopuszczające (spełnienie jest niezbędne dla możliwości dalszej oceny, zgodnie z kryteriami punktowanymi). Niespełnienie kryterium skutkuje negatywną oceną strategiczną wniosku i jego odrzuceniem.	Weryfikacji podlegać będzie, czy wniosek o dofinansowanie został złożony do właściwej instytucji wskazanej w Regulaminie konkursu.
3.	<i>Kompletność dokumentacji aplikacyjnej.</i>	T/N Kryterium dopuszczające (spełnienie jest niezbędne dla możliwości dalszej oceny, zgodnie z kryteriami punktowanymi). Niespełnienie kryterium skutkuje negatywną oceną strategiczną wniosku i jego odrzuceniem. W przypadkach określonych w Regulaminie konkursu dopuszcza się możliwość jednorazowego uzupełnienia wniosku.	Weryfikacji podlegać będzie zgodność złożonej dokumentacji aplikacyjnej z wymogami zawartymi w Regulaminie konkursu, w szczególności: a) czy do wniosku o dofinansowanie załączono wszystkie wymagane załączniki aktualne dla danego konkursu, b) czy dokumentacja aplikacyjna została złożona w odpowiedniej liczbie egzemplarzy zgodnie z wymogami danego konkursu, c) czy wniosek został opatrzony podpisem osoby uprawnionej/ podpisami osób uprawnionych do złożenia wniosku, d) czy dokumentacja aplikacyjna w formie elektronicznej została przygotowana na właściwym nośniku informatycznym w odpowiednim pliku i możliwe jest odczytanie danych zawartych na nośniku informatycznym. Weryfikacja będzie miała charakter wstępny, pełna ocena kryterium będzie miała miejsce podczas oceny formalnej przeprowadzonej przez IZ WRPO 2014+.
4.	<i>Obszar realizacji projektu.</i>	T/N Kryterium dopuszczające (spełnienie jest niezbędne dla możliwości dalszej oceny, zgodnie z kryteriami punktowanymi). Niespełnienie kryterium skutkuje negatywną oceną strategiczną wniosku i jego odrzuceniem.	Weryfikacji podlegać będzie, czy projekt jest realizowany na obszarze Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej (tj. obszarze funkcjonalnym ośrodka regionalnego Kalisza z Ostrowem Wielkopolskim wyznaczonego Uchwałą Nr 4014/2013 ZWW z dn.

			07.11.2013 r.).
5.	<i>Prawidłowy poziom i wartość wnioskowanego dofinansowania.</i>	T/N Kryterium dopuszczające (spełnienie jest niezbędne dla możliwości dalszej oceny, zgodnie z kryteriami punktowanymi). Niespełnienie kryterium skutkuje negatywną oceną strategiczną wniosku i jego odrzuceniem.	Weryfikacji podlegać będzie, czy poziom i wartość dofinansowania wskazanego we wniosku są zgodne z Regulaminem konkursu.
6.	<i>Okres realizacji projektu.</i>	T/N/ND (spełnienie jest niezbędne dla możliwości dalszej oceny, zgodnie z kryteriami punktowanymi). Niespełnienie kryterium skutkuje negatywną oceną strategiczną wniosku i jego odrzuceniem.	Weryfikacji podlegać będzie, czy okres realizacji projektu jest zgodny z Regulaminem konkursu (jeśli dotyczy).
7.	<i>Wnioskodawca złożył w danym konkursie jeden projekt.</i>	T/N/ND Kryterium dopuszczające (spełnienie jest niezbędne dla możliwości dalszej oceny, zgodnie z kryteriami punktowanymi). Niespełnienie kryterium skutkuje negatywną oceną strategiczną wniosku i jego odrzuceniem.	Jeżeli w Regulaminie konkursu wskazano, że w ramach danego konkursu Wnioskodawca może złożyć maksymalnie jeden wniosek o dofinansowanie, to przekroczenie tej liczby wyklucza Wnioskodawcę z dalszej oceny (jeśli dotyczy).
8.	<i>Zgodność projektu ze Strategią Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla rozwoju Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej.</i>	T/N Kryterium dopuszczające (spełnienie jest niezbędne dla możliwości dalszej oceny, zgodnie z kryteriami punktowanymi). Niespełnienie kryterium skutkuje negatywną oceną strategiczną wniosku i jego odrzuceniem.	Weryfikacji podlegać będzie, czy projekt jest zgodny ze Strategią ZIT dla rozwoju AKO, tj.: - priorytetami/ celami/ działaniami określonymi w Strategii, - planowanym zakresem wsparcia wskazanym w Strategii, - czy wybrane wskaźniki produktu i rezultatu odzwierciedlają zakres rzeczowy projektu, a założone do osiągnięcia wartości są realne do osiągnięcia.
9.	<i>Zgodność projektu z Planem Gospodarki Niskoemisyjnej lub innym dokumentem równoważnym.</i>	T/N Kryterium dopuszczające (spełnienie jest niezbędne dla możliwości dalszej oceny, zgodnie z kryteriami punktowanymi). Niespełnienie kryterium skutkuje negatywną oceną strategiczną wniosku i jego odrzuceniem.	Weryfikacji podlegać będzie zgodność projektu z Planem Gospodarki Niskoemisyjnej (lub dokumentem równoważnym) dla obszaru, na którym realizowane będzie przedsięwzięcie.
10.	<i>Poprawa efektywności energetycznej budynków.</i>	T/N Kryterium dopuszczające (spełnienie jest niezbędne dla możliwości dalszej oceny, zgodnie z kryteriami punktowanymi). Niespełnienie kryterium skutkuje negatywną oceną strategiczną wniosku i jego odrzuceniem.	Ocenie podlegać będzie, czy realizacja działań ujętych w projekcie przyczyni się do: • poprawy efektywności energetycznej o minimum 25% każdego z termomodernizowanych budynków w ramach projektu, • redukcji emisji CO ₂ o co najmniej 30% na poziomie projektu.

11.	<i>Wpływ wartości wskaźników przyjętych w projekcie na realizację celów Strategii ZIT dla rozwoju AKO.</i>	0-11	<p>Ocenić podlegać będzie poprawność, wiarygodność i kompletność oraz wpływ zadeklarowanych wartości przyjętych wskaźników na osiągnięcie celów Strategii ZIT dla rozwoju AKO. Za spełnienie ww. wymogów projekt otrzyma:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) za poprawność, wiarygodność i kompletność przyjętych wskaźników – 0-2 pkt, b) za udział w realizacji wartości docelowej wskaźnika produktu ujętego w Strategii ZIT dla rozwoju AKO – 0-3 pkt, c) za udział w realizacji wartości docelowych wskaźników rezultatu ujętych w Strategii ZIT dla rozwoju AKO – 0-6 pkt. <p>Dla określenia ilości punktów w ppkt c oceniany będzie stopień realizacji każdego ze wskaźników rezultatu ujętych w Strategii ZIT dla rozwoju AKO w skali od 0 do 3 pkt.</p>
12.	<i>Komplementarność projektu z innymi projektami.</i>	0-3	<p>Ocenić podlegać będzie powiązanie projektu z innymi przedsięwzięciami zrealizowanymi/ realizowanymi przez Wnioskodawcę/ jednostki zależne od Wnioskodawcy/ Partnerów projektu w okresie od dnia 01.01.2007 r. bez względu na źródło jego finansowania. Ocena wniosku dokonywana będzie wg kryterium punktowego. Za spełnienie tego kryterium projekt otrzyma:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wykazanie powiązania z projektem finansowanym ze środków własnych Wnioskodawcy/ jednostki zależnej od Wnioskodawcy/ Partnerów projektu – 1 pkt, • wykazanie powiązania z projektem Wnioskodawcy/ jednostki zależnej od Wnioskodawcy/ Partnerów projektu współfinansowanym z krajowych i zagranicznych (innych niż WRPO) środków zewnętrznych – 1 pkt, • wykazanie powiązania z projektem Wnioskodawcy/ jednostki zależnej od Wnioskodawcy/ Partnerów projektu współfinansowanym ze środków WRPO, w tym alokacji Strategii ZIT dla rozwoju AKO – 1 pkt.

13.	<i>Wpływ projektu na oszczędność energii.</i>	0/1/2/3/4	<p>W ramach kryterium ocenie podlegać będzie wpływ projektu na poprawę efektywności energetycznej, oszczędność energii oraz zmniejszenie rocznego zużycia/ zapotrzebowania na energię w budynkach.</p> <p>Skala oceny:</p> <ul style="list-style-type: none"> • od 25% do 30% – 1 pkt, • powyżej 30% do 45% – 2 pkt, • powyżej 45% do 60% – 3 pkt, • powyżej 60% – 4 pkt.
14.	<i>Wykorzystanie OZE.</i>	0/2	<p>Weryfikacji podlegać będzie, czy projekt przewiduje wykorzystanie odnawialnych źródeł energii. Za spełnienie kryterium projekt otrzyma 2 pkt.</p>
Maksymalna liczba punktów wynosi 20.			

Działanie 3.3. WRPO 2014+ Wspieranie strategii niskoemisyjnych w tym mobilność miejska.

Działanie 2.1. Niskoemisyjny system transportu publicznego.

Lp.	Nazwa kryterium	Opis znaczenia kryterium	Definicja kryterium
1.	<i>Wniosek został złożony w terminie wskazanym w Regulaminie konkursu.</i>	T/N Kryterium dopuszczające (spełnienie jest niezbędne dla możliwości dalszej oceny, zgodnie z kryteriami punktowanymi). Niespełnienie kryterium skutkuje negatywną oceną strategiczną wniosku i jego odrzuceniem.	Weryfikacji podlegać będzie, czy Wnioskodawca złożył dokumentację aplikacyjną w terminie wskazanym w Regulaminie konkursu.
2.	<i>Wniosek został złożony do właściwej instytucji wskazanej w Regulaminie konkursu.</i>	T/N Kryterium dopuszczające (spełnienie jest niezbędne dla możliwości dalszej oceny, zgodnie z kryteriami punktowanymi). Niespełnienie kryterium skutkuje negatywną oceną strategiczną wniosku i jego odrzuceniem.	Weryfikacji podlegać będzie, czy wniosek o dofinansowanie został złożony do właściwej instytucji wskazanej w Regulaminie konkursu.
3.	<i>Kompletność dokumentacji aplikacyjnej.</i>	T/N Kryterium dopuszczające (spełnienie jest niezbędne dla możliwości dalszej oceny, zgodnie z kryteriami punktowanymi). Niespełnienie kryterium skutkuje negatywną oceną strategiczną wniosku i jego odrzuceniem. W przypadkach określonych w Regulaminie konkursu dopuszcza się możliwość jednorazowego uzupełnienia wniosku.	Weryfikacji podlegać będzie zgodność złożonej dokumentacji aplikacyjnej z wymogami zawartymi w Regulaminie konkursu, w szczególności: a) czy do wniosku o dofinansowanie załączono wszystkie wymagane załączniki aktualne dla danego konkursu, b) czy dokumentacja aplikacyjna została złożona w odpowiedniej liczbie egzemplarzy zgodnie z wymogami danego konkursu, c) czy wniosek został opatrzony podpisem osoby uprawnionej/ podpisami osób uprawnionych do złożenia wniosku, d) czy dokumentacja aplikacyjna w formie elektronicznej została przygotowana na właściwym nośniku informatycznym w odpowiednim pliku i możliwe jest odczytanie danych zawartych na nośniku informatycznym. Weryfikacja będzie miała charakter wstępny, pełna ocena kryterium będzie miała miejsce podczas oceny formalnej przeprowadzonej przez IZ WRPO 2014+.
4.	<i>Obszar realizacji projektu.</i>	T/N Kryterium dopuszczające (spełnienie jest niezbędne dla możliwości dalszej oceny, zgodnie z kryteriami punktowanymi). Niespełnienie kryterium skutkuje negatywną oceną strategiczną	Weryfikacji podlegać będzie, czy projekt jest realizowany na obszarze Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej (tj. obszarze funkcjonalnym ośrodka regionalnego Kalisza z Ostrowem Wielkopolskim wyznaczonego

		wniosku i jego odrzuceniem.	Uchwałą Nr 4014/2013 ZWW z dn. 07.11.2013 r.).
5.	<i>Prawidłowy poziom i wartość wnioskowanego dofinansowania.</i>	T/N Kryterium dopuszczające (spełnienie jest niezbędne dla możliwości dalszej oceny, zgodnie z kryteriami punktowanymi). Niespełnienie kryterium skutkuje negatywną oceną strategiczną wniosku i jego odrzuceniem.	Weryfikacji podlegać będzie, czy poziom i wartość dofinansowania wskazanego we wniosku są zgodne z Regulaminem konkursu.
6.	<i>Okres realizacji projektu.</i>	T/N/ND Kryterium dopuszczające (spełnienie jest niezbędne dla możliwości dalszej oceny, zgodnie z kryteriami punktowanymi). Niespełnienie kryterium skutkuje negatywną oceną strategiczną wniosku i jego odrzuceniem.	Weryfikacji podlegać będzie, czy okres realizacji projektu jest zgodny z Regulaminem konkursu (jeśli dotyczy).
7.	<i>Wnioskodawca złożył w danym konkursie jeden projekt.</i>	T/N/ND Kryterium dopuszczające (spełnienie jest niezbędne dla możliwości dalszej oceny, zgodnie z kryteriami punktowanymi). Niespełnienie kryterium skutkuje negatywną oceną strategiczną wniosku i jego odrzuceniem.	Jeżeli w Regulaminie konkursu wskazano, że w ramach danego konkursu Wnioskodawca może złożyć maksymalnie jeden wniosek o dofinansowanie, to przekroczenie tej liczby wyklucza Wnioskodawcę z dalszej oceny (jeśli dotyczy).
8.	<i>Zgodność projektu ze Strategią Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla rozwoju Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej.</i>	T/N Kryterium dopuszczające (spełnienie jest niezbędne dla możliwości dalszej oceny, zgodnie z kryteriami punktowanymi). Niespełnienie kryterium skutkuje negatywną oceną strategiczną wniosku i jego odrzuceniem.	Weryfikacji podlegać będzie, czy projekt jest zgodny ze Strategią ZIT dla rozwoju AKO, tj.: - priorytetami/ celami/ działaniami określonymi w Strategii, - planowanym zakresem wsparcia wskazanym w Strategii, - czy wybrane wskaźniki produktu i rezultatu odzwierciedlają zakres rzeczowy projektu, a założone do osiągnięcia wartości są realne do osiągnięcia.
9.	<i>Zgodność projektu z Planem Gospodarki Niskoemisyjnej lub innym dokumentem równoważnym.</i>	T/N Kryterium dopuszczające (spełnienie jest niezbędne dla możliwości dalszej oceny, zgodnie z kryteriami punktowanymi). Niespełnienie kryterium skutkuje negatywną oceną strategiczną wniosku i jego odrzuceniem.	Weryfikacji podlegać będzie zgodność projektu z Planem Gospodarki Niskoemisyjnej (lub dokumentem równoważnym) dla obszaru, na którym realizowane będzie przedsięwzięcie.
10.	<i>Właściwy zakres rzeczowy projektu.</i>	T/N/ND Kryterium dopuszczające (spełnienie jest niezbędne dla możliwości dalszej oceny, zgodnie z kryteriami punktowanymi). Niespełnienie kryterium skutkuje negatywną oceną strategiczną wniosku i jego odrzuceniem.	Weryfikacji podlegać będzie, czy w zakres rzeczowy projektu obejmuje wymaganą ilość i rodzaj typów zadań wskazanych w Regulaminie konkursu i/lub zapisach Strategii ZIT dla rozwoju AKO (jeśli dotyczy).
11.	<i>Rodzaj planowanego do zakupu w ramach projektu taboru autobusowego.</i>	T/N/ND Kryterium dopuszczające (spełnienie jest niezbędne dla możliwości dalszej oceny, zgodnie z kryteriami punktowanymi). Niespełnienie kryterium skutkuje negatywną oceną strategiczną wniosku i jego odrzuceniem.	Weryfikacji podlegać będzie, czy planowany do zakupu w ramach projektu tabor autobusowy: • spełnia co najmniej normy emisji spalin Euro 6, • jest przystosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych. (Jeśli dotyczy).

12.	<i>Wpływ wartości wskaźników przyjętych w projekcie na realizację celów Strategii ZIT dla rozwoju AKO.</i>	0-8	<p>Ocenie podlegać będzie poprawność, wiarygodność i kompletność oraz wpływ zadeklarowanych wartości przyjętych wskaźników na osiągnięcie celów Strategii ZIT dla rozwoju AKO. Za spełnienie ww. wymogów projekt otrzyma:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) za poprawność, wiarygodność i kompletność przyjętych wskaźników – 0-2 pkt, b) za udział w realizacji wartości docelowych wskaźników produktu ujętych w Strategii ZIT dla rozwoju AKO – 0-3 pkt, c) za udział w realizacji wartości docelowych wskaźników rezultatu ujętych w Strategii ZIT dla rozwoju AKO – 0-3 pkt. <p>Dla określenia ilości punktów wg ww. wymogów określonych w ppkt b i c będą brane pod uwagę wskaźniki produktu/ rezultatu z najwyższą zadeklarowaną wartością względem wartości docelowej wskaźnika produktu/rezultatu ujętej w Strategii ZIT dla rozwoju AKO.</p>
13.	<i>Komplementarność projektu z innymi projektami.</i>	0-3	<p>Ocenie podlegać będzie powiązanie projektu z innymi przedsięwzięciami zrealizowanymi/ realizowanymi przez Wnioskodawcę/ jednostki zależne od Wnioskodawcy/ Partnerów projektu w okresie od dnia 01.01.2007 r. bez względu na źródło jego finansowania. Ocena wniosku dokonywana będzie wg kryterium punktowego. Za spełnienie tego kryterium projekt otrzyma:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wykazanie powiązania z projektem finansowanym ze środków własnych Wnioskodawcy/ jednostki zależnej od Wnioskodawcy/ Partnerów projektu – 1 pkt, • wykazanie powiązania z projektem Wnioskodawcy/ jednostki zależnej od Wnioskodawcy/ Partnerów projektu, współfinansowanym z krajowych i zagranicznych (innych niż WRPO) środków zewnętrznych – 1 pkt, • wykazanie powiązania z projektem Wnioskodawcy/ jednostki zależnej od Wnioskodawcy/ Partnerów projektu współfinansowanym ze środków WRPO, w tym alokacji Strategii ZIT dla rozwoju AKO –

			1 pkt.
14.	<i>Oddziaływanie projektu.</i>	2/3	Ocenię podlegał będzie zasięg oddziaływania projektu i jego efektów. Za spełnienie kryterium wniosek otrzyma: <ul style="list-style-type: none"> • oddziaływanie na obszar 2-4 gmin – 2 pkt, • oddziaływanie na obszar przynajmniej 5 gmin – 3 pkt.
15.	<i>Strategiczny charakter projektu.</i>	1-6	Ocenię podlegać będzie wpływ projektu na poprawę dostępności komunikacyjnej na terenie AKO, w szczególności obszarów wiejskich, lokalnych ośrodków życia społeczno-gospodarczego, instytucji publicznych oraz integrację różnych środków transportu.

Maksymalna liczba punktów wynosi 20.

Działanie 4.3. WRPO 2014+ Gospodarka wodno-ściekowa.

Działanie 4.4. Rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej.

Lp.	Nazwa kryterium	Opis znaczenia kryterium	Definicja kryterium
1.	<i>Wniosek został złożony w terminie wskazanym w Regulaminie konkursu.</i>	T/N Kryterium dopuszczające (spełnienie jest niezbędne dla możliwości dalszej oceny, zgodnie z kryteriami punktowanymi). Niespełnienie kryterium skutkuje negatywną oceną strategiczną wniosku i jego odrzuceniem.	Weryfikacji podlegać będzie, czy Wnioskodawca złożył dokumentację aplikacyjną w terminie wskazanym w Regulaminie konkursu.
2.	<i>Wniosek został złożony do właściwej instytucji wskazanej w Regulaminie konkursu.</i>	T/N Kryterium dopuszczające (spełnienie jest niezbędne dla możliwości dalszej oceny, zgodnie z kryteriami punktowanymi). Niespełnienie kryterium skutkuje negatywną oceną strategiczną wniosku i jego odrzuceniem.	Weryfikacji podlegać będzie, czy wniosek o dofinansowanie został złożony do właściwej instytucji wskazanej w Regulaminie konkursu.
3.	<i>Kompletność dokumentacji aplikacyjnej.</i>	T/N Kryterium dopuszczające (spełnienie jest niezbędne dla możliwości dalszej oceny, zgodnie z kryteriami punktowanymi). Niespełnienie kryterium skutkuje negatywną oceną strategiczną wniosku i jego odrzuceniem. W przypadkach określonych w Regulaminie konkursu dopuszcza się możliwość jednorazowego uzupełnienia wniosku.	Weryfikacji podlegać będzie zgodność złożonej dokumentacji aplikacyjnej z wymogami zawartymi w Regulaminie konkursu, w szczególności: a) czy do wniosku o dofinansowanie załączono wszystkie wymagane załączniki aktualne dla danego konkursu, b) czy dokumentacja aplikacyjna została złożona w odpowiedniej liczbie egzemplarzy zgodnie z wymogami danego konkursu, c) czy wniosek został opatrzony podpisem osoby uprawnionej/ podpisami osób uprawnionych do złożenia wniosku, d) czy dokumentacja aplikacyjna w formie elektronicznej została przygotowana na właściwym nośniku informatycznym w odpowiednim pliku i możliwe jest odczytanie danych zawartych na nośniku informatycznym. Weryfikacja będzie miała charakter wstępny, pełna ocena kryterium będzie miała miejsce podczas oceny formalnej przeprowadzonej przez IZ WRPO 2014+.
4.	<i>Obszar realizacji projektu.</i>	T/N Kryterium dopuszczające (spełnienie jest niezbędne dla możliwości dalszej oceny, zgodnie z kryteriami punktowanymi). Niespełnienie kryterium skutkuje negatywną oceną strategiczną wniosku i jego odrzuceniem.	Weryfikacji podlegać będzie, czy projekt jest realizowany na obszarze Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej (tj. obszarze funkcjonalnym ośrodka regionalnego Kalisza z Ostrowem Wielkopolskim wyznaczonego Uchwałą Nr 4014/2013 ZWW z dn.

			07.11.2013 r.).
5.	<i>Prawidłowy poziom i wartość wnioskowanego dofinansowania.</i>	T/N Kryterium dopuszczające (spełnienie jest niezbędne dla możliwości dalszej oceny, zgodnie z kryteriami punktowanymi). Niespełnienie kryterium skutkuje negatywną oceną strategiczną wniosku i jego odrzuceniem.	Weryfikacji podlegać będzie, czy poziom i wartość dofinansowania wskazanego we wniosku są zgodne z Regulaminem konkursu.
6.	<i>Okres realizacji projektu.</i>	T/N/ND Kryterium dopuszczające (spełnienie jest niezbędne dla możliwości dalszej oceny, zgodnie z kryteriami punktowanymi). Niespełnienie kryterium skutkuje negatywną oceną strategiczną wniosku i jego odrzuceniem.	Weryfikacji podlegać będzie, czy okres realizacji projektu jest zgodny z Regulaminem konkursu (jeśli dotyczy).
7.	<i>Wnioskodawca złożył w danym konkursie jeden projekt.</i>	T/N/ND Kryterium dopuszczające (spełnienie jest niezbędne dla możliwości dalszej oceny, zgodnie z kryteriami punktowanymi). Niespełnienie kryterium skutkuje negatywną oceną strategiczną wniosku i jego odrzuceniem.	Jeżeli w Regulaminie konkursu wskazano, że w ramach danego konkursu Wnioskodawca może złożyć maksymalnie jeden wniosek o dofinansowanie, to przekroczenie tej liczby wyklucza Wnioskodawcę z dalszej oceny (jeśli dotyczy).
8.	<i>Zgodność projektu ze Strategią Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla rozwoju Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej.</i>	T/N Kryterium dopuszczające (spełnienie jest niezbędne dla możliwości dalszej oceny, zgodnie z kryteriami punktowanymi). Niespełnienie kryterium skutkuje negatywną oceną strategiczną wniosku i jego odrzuceniem.	Weryfikacji podlegać będzie, czy projekt jest zgodny ze Strategią ZIT dla rozwoju dla rozwoju AKO, tj.: - priorytetami/ celami/ działaniami określonymi w Strategii, - planowanym zakresem wsparcia wskazanym w Strategii, - czy wybrane wskaźniki produktu i rezultatu odzwierciedlają zakres rzeczowy projektu, a założone do osiągnięcia wartości są realne do osiągnięcia.
9.	<i>Wpływ wartości wskaźników przyjętych w projekcie na realizację celów Strategii ZIT dla rozwoju AKO.</i>	0-8	Ocenie podlegać będzie poprawność, wiarygodność i kompletność oraz wpływ zadeklarowanych wartości przyjętych wskaźników na osiągnięcie celów Strategii ZIT dla rozwoju AKO. Za spełnienie ww. wymogów projekt otrzyma: a) za poprawność, wiarygodność i kompletność przyjętych wskaźników – 0-2 pkt, b) za udział w realizacji wartości docelowych wskaźników produktu ujętych w Strategii ZIT dla rozwoju AKO – 0-3 pkt, c) za udział w realizacji wartości docelowych wskaźników rezultatu ujętych w Strategii ZIT dla rozwoju AKO – 0-3 pkt. Dla określenia ilości punktów wg ww. wymogów określonych w ppkt b i c będą brane pod uwagę wskaźniki produktu/ rezultatu z najwyższą zadeklarowaną wartością względem wartości docelowej wskaźnika

			produktu/ rezultatu ujętej w Strategii ZIT dla rozwoju AKO.
10.	<i>Komplementarność projektu z innymi projektami.</i>	0-3	<p>Ocenie podlegać będzie powiązanie projektu z innymi przedsięwzięciami zrealizowanymi/ realizowanymi przez Wnioskodawcę/ jednostki zależne od Wnioskodawcy/ Partnerów projektu w okresie od dnia 01.01.2007 r. bez względu na źródło jego finansowania. Ocena wniosku dokonywana będzie wg kryterium punktowego. Za spełnienie tego kryterium projekt otrzyma:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wykazanie powiązania z projektem finansowanym ze środków własnych Wnioskodawcy/ jednostki zależnej od Wnioskodawcy/ Partnerów projektu – 1 pkt, • wykazanie powiązania z projektem Wnioskodawcy/ jednostki zależnej od Wnioskodawcy/ Partnerów projektu współfinansowanym z krajowych i zagranicznych (innych niż WRPO) środków zewnętrznych – 1 pkt, • wykazanie powiązania z projektem Wnioskodawcy/ jednostki zależnej od Wnioskodawcy/ Partnerów projektu współfinansowanym ze środków WRPO, w tym alokacji Strategii ZIT dla rozwoju AKO – 1 pkt.
11.	<i>Wpływ projektu na gospodarkę wodno-ściekową w AKO.</i>	0-5	<p>W ramach kryterium weryfikacji podlegać będzie wpływ projektu na rozwiązanie problemów gospodarki wodno-ściekowej w AKO, tzn. czy zakres rzeczowy projektu uwzględnienia rozwiązania w zakresie jakości oczyszczonych ścieków w aglomeracjach poniżej 10 tys. RLM zgodnie z wymogami Dyrektywy 91/271/EWG, czy w wyniku realizacji projektu nastąpi: przyrost liczby osób korzystających z ulepszanego oczyszczania ścieków/ ulepszanego zaopatrzenia w wodę, modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej oraz prace na oczyszczalni ścieków. Ocena dokonywana będzie wg kryterium punktowego. Za spełnienie kryterium wnioszek otrzyma od 0 do 5 pkt.</p>

12.	<i>Kompleksowość projektu.</i>	1-2	<p>Ocenić podlegać będzie, czy projekt obejmuje w sposób kompleksowy działania dotyczące sieci kanalizacji sanitarnej poprzez budowę/ remont kanalizacji sanitarnej w aglomeracjach o wielkości poniżej 10 tys. RLM ujętych w KPOŚK oraz wynikających z Master planu, jak również zadania z zakresu modernizacji oczyszczalni ścieków.</p> <p>Za spełnienie ww. wymogów projekt otrzyma:</p> <ul style="list-style-type: none"> • budowę/ remont kanalizacji sanitarnej – 1 pkt, • wsparcie/ modernizację oczyszczalni ścieków komunalnych – 1 pkt.
Maksymalna liczba punktów wynosi 18.			

Działanie 4.4. WRPO 2014+ Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego.

Działanie 4.2. Rozwój instytucji kultury i ochrona dziedzictwa narodowego.

Lp.	Nazwa kryterium	Opis znaczenia kryterium	Definicja kryterium
1.	<i>Wniosek został złożony w terminie wskazanym w Regulaminie konkursu.</i>	T/N Kryterium dopuszczające (spełnienie jest niezbędne dla możliwości dalszej oceny, zgodnie z kryteriami punktowanymi). Niespełnienie kryterium skutkuje negatywną oceną strategiczną wniosku i jego odrzuceniem.	Weryfikacji podlegać będzie, czy Wnioskodawca złożył dokumentację aplikacyjną w terminie wskazanym w Regulaminie konkursu.
2.	<i>Wniosek został złożony do właściwej instytucji wskazanej w Regulaminie konkursu.</i>	T/N Kryterium dopuszczające (spełnienie jest niezbędne dla możliwości dalszej oceny, zgodnie z kryteriami punktowanymi). Niespełnienie kryterium skutkuje negatywną oceną strategiczną wniosku i jego odrzuceniem.	Weryfikacji podlegać będzie, czy wniosek o dofinansowanie został złożony do właściwej instytucji wskazanej w Regulaminie konkursu.
3.	<i>Kompletność dokumentacji aplikacyjnej.</i>	T/N Kryterium dopuszczające (spełnienie jest niezbędne dla możliwości dalszej oceny, zgodnie z kryteriami punktowanymi). Niespełnienie kryterium skutkuje negatywną oceną strategiczną wniosku i jego odrzuceniem. W przypadkach określonych w Regulaminie konkursu dopuszcza się możliwość jednorazowego uzupełnienia wniosku.	Weryfikacji podlegać będzie zgodność złożonej dokumentacji aplikacyjnej z wymogami zawartymi w Regulaminie konkursu, w szczególności: a) czy do wniosku o dofinansowanie załączono wszystkie wymagane załączniki aktualne dla danego konkursu, b) czy dokumentacja aplikacyjna została złożona w odpowiedniej liczbie egzemplarzy zgodnie z wymogami danego konkursu, c) czy wniosek został opatrzony podpisem osoby uprawnionej/ podpisami osób uprawnionych do złożenia wniosku, d) czy dokumentacja aplikacyjna w formie elektronicznej została przygotowana na właściwym nośniku informatycznym w odpowiednim pliku i możliwe jest odczytanie danych zawartych na nośniku informatycznym. Weryfikacja będzie miała charakter wstępny, pełna ocena kryterium będzie miała miejsce podczas oceny formalnej przeprowadzonej przez IZ WRPO 2014+.
4.	<i>Obszar realizacji projektu.</i>	T/N Kryterium dopuszczające (spełnienie jest niezbędne dla możliwości dalszej oceny, zgodnie z kryteriami punktowanymi). Niespełnienie kryterium skutkuje	Weryfikacji podlegać będzie, czy projekt jest realizowany na obszarze Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej (tj. obszarze funkcjonalnym ośrodka regio-

		negatywną oceną strategiczną wniosku i jego odrzuceniem.	nalnego Kalisza z Ostrowem Wielkopolskim wyznaczonego Uchwałą Nr 4014/2013 ZWW z dn. 07.11.2013 r.).
5.	<i>Prawidłowy poziom i wartość wnioskowanego dofinansowania.</i>	T/N Kryterium dopuszczające (spełnienie jest niezbędne dla możliwości dalszej oceny, zgodnie z kryteriami punktowanymi). Niespełnienie kryterium skutkuje negatywną oceną strategiczną wniosku i jego odrzuceniem.	Weryfikacji podlegać będzie, czy poziom i wartość dofinansowania wskazanego we wniosku są zgodne z Regulaminem konkursu.
6.	<i>Okres realizacji projektu.</i>	T/N/ND Kryterium dopuszczające (spełnienie jest niezbędne dla możliwości dalszej oceny, zgodnie z kryteriami punktowanymi). Niespełnienie kryterium skutkuje negatywną oceną strategiczną wniosku i jego odrzuceniem.	Weryfikacji podlegać będzie, czy okres realizacji projektu jest zgodny z Regulaminem konkursu (jeśli dotyczy).
7.	<i>Wnioskodawca złożył w danym konkursie jeden projekt.</i>	T/N/ND Kryterium dopuszczające (spełnienie jest niezbędne dla możliwości dalszej oceny, zgodnie z kryteriami punktowanymi). Niespełnienie kryterium skutkuje negatywną oceną strategiczną wniosku i jego odrzuceniem.	Jeżeli w Regulaminie konkursu wskazano, że w ramach danego konkursu Wnioskodawca może złożyć maksymalnie jeden wniosek o dofinansowanie, to przekroczenie tej liczby wyklucza Wnioskodawcę z dalszej oceny (jeśli dotyczy).
8.	<i>Zgodność projektu ze Strategią Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla rozwoju Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej.</i>	T/N Kryterium dopuszczające (spełnienie jest niezbędne dla możliwości dalszej oceny, zgodnie z kryteriami punktowanymi). Niespełnienie kryterium skutkuje negatywną oceną strategiczną wniosku i jego odrzuceniem.	Weryfikacji podlegać będzie, czy projekt jest zgodny ze Strategią ZIT dla rozwoju AKO, tj.: - priorytetami/ celami/ działaniami określonymi w Strategii, - planowanym zakresem wsparcia wskazanym w Strategii, - czy wybrane wskaźniki produktu i rezultatu odzwierciedlają zakres rzeczowy projektu, a założone do osiągnięcia wartości są realne do osiągnięcia.
9.	<i>Wpływ wartości wskaźników przyjętych w projekcie na realizację celów Strategii ZIT dla rozwoju AKO.</i>	0-8	Ocenie podlegać będzie poprawność, wiarygodność i kompletność oraz wpływ zadeklarowanych wartości przyjętych wskaźników na osiągnięcie celów Strategii ZIT dla rozwoju AKO. Za spełnienie ww. wymogów projekt otrzyma: a) za poprawność, wiarygodność i kompletność przyjętych wskaźników – 0-2 pkt, b) za udział w realizacji wartości docelowych wskaźników produktu ujętych w Strategii ZIT dla rozwoju AKO – 0-3 pkt, c) za udział w realizacji wartości docelowej wskaźnika rezultatu ujętego w Strategii ZIT dla rozwoju AKO – 0-3 pkt. Dla określenia ilości punktów wg ww. wymogów określonych w ppkt

			b będą brane pod uwagę wskaźniki produktu z najwyższą zadeklarowaną wartością względem wartości docelowej wskaźnika produktu ujętej w Strategii ZIT dla rozwoju AKO.
10.	<i>Komplementarność projektu z innymi projektami.</i>	0-3	<p>Ocenie podlegać będzie powiązanie projektu z innymi przedsięwzięciami zrealizowanymi/realizowanymi przez Wnioskodawcę/ jednostki zależne od Wnioskodawcy/ Partnerów projektu w okresie od dnia 01.01.2007 r. bez względu na źródło jego finansowania.</p> <p>Ocena wniosku dokonywana będzie wg kryterium punktowego. Za spełnienie tego kryterium projekt otrzyma:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wykazanie powiązania z projektem finansowanym ze środków własnych Wnioskodawcy/ jednostki zależnej od Wnioskodawcy/ Partnerów projektu – 1 pkt, • wykazanie powiązania z projektem Wnioskodawcy/ jednostki zależnej od Wnioskodawcy/ Partnerów projektu, współfinansowanym z krajowych i zagranicznych (innych niż WRPO) środków zewnętrznych – 1 pkt, • wykazanie powiązania z projektem Wnioskodawcy /jednostki zależnej od Wnioskodawcy/ Partnerów projektu współfinansowanym ze środków WRPO, w tym alokacji Strategii ZIT dla rozwoju AKO – 1 pkt.
11.	<i>Strategiczny charakter projektu.</i>	1-10	<p>W ramach kryterium ocenie podlegać będzie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ranga obiektu/ instytucji objętej wsparciem – 1-3 pkt, • atrakcyjność i innowacyjność zaproponowanej oferty dla mieszkańców/ turystów – 1-3 pkt, • dostępność obiektu/ instytucji dla mieszkańców i/ lub turystów – 1-2 pkt, • uwzględnienie w zakresie rzeczowym projektu rozwiązań prowadzących do obniżenia kosztów eksploatacyjnych obiektu, zastosowanie rozwiązań energooszczędnych

			- 0-2 pkt.
Maksymalna liczba punktów wynosi 21.			

Działanie 5.1. WRPO 2014+ Infrastruktura drogowa regionu.

Działanie 4.5. Rozbudowa infrastruktury drogowej.

Lp.	Nazwa kryterium	Opis znaczenia kryterium	Definicja kryterium
1.	<i>Wniosek został złożony w terminie.</i>	T/N Kryterium dopuszczające (spełnienie jest niezbędne dla możliwości dalszej oceny, zgodnie z kryteriami punktowanymi). Niespełnienie kryterium skutkuje negatywną oceną strategiczną wniosku i jego odrzuceniem.	Weryfikacji podlegać będzie, czy Wnioskodawca złożył dokumentację aplikacyjną w wymaganym terminie.
2.	<i>Wniosek został złożony do właściwej instytucji.</i>	T/N Kryterium dopuszczające (spełnienie jest niezbędne dla możliwości dalszej oceny, zgodnie z kryteriami punktowanymi). Niespełnienie kryterium skutkuje negatywną oceną strategiczną wniosku i jego odrzuceniem.	Weryfikacji podlegać będzie, czy wniosek o dofinansowanie został złożony do właściwej instytucji.
3.	<i>Kompletność dokumentacji aplikacyjnej.</i>	T/N Kryterium dopuszczające (spełnienie jest niezbędne dla możliwości dalszej oceny, zgodnie z kryteriami punktowanymi). Niespełnienie kryterium skutkuje negatywną oceną strategiczną wniosku i jego odrzuceniem.	Weryfikacji podlegać będzie zgodność złożonej dokumentacji aplikacyjnej, w szczególności: a) czy do wniosku o dofinansowanie załączono wszystkie wymagane załączniki, b) czy dokumentacja aplikacyjna została złożona w odpowiedniej liczbie egzemplarzy, c) czy wniosek został opatrzony podpisem osoby uprawnionej/ podpisami osób uprawnionych do złożenia wniosku, d) czy dokumentacja aplikacyjna w formie elektronicznej została przygotowana na właściwym nośniku informatycznym w odpowiednim pliku i możliwe jest odczytanie danych zawartych na nośniku informatycznym. Weryfikacja będzie miała charakter wstępny, pełna ocena kryterium będzie miała miejsce podczas oceny formalnej przeprowadzonej przez IZ WRPO 2014+.
4.	<i>Obszar realizacji projektu.</i>	T/N Kryterium dopuszczające (spełnienie jest niezbędne dla możliwości dalszej oceny, zgodnie z kryteriami punktowanymi). Niespełnienie kryterium skutkuje negatywną oceną strategiczną wniosku i jego odrzuceniem.	Weryfikacji podlegać będzie, czy projekt jest realizowany na obszarze Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej (tj. obszarze funkcjonalnym ośrodka regionalnego Kalisz z Ostrowem Wielkopolskim wyznaczonego Uchwałą Nr 4014/2013 ZWW z dn. 07.11.2013 r.).

5.	<i>Prawidłowy poziom i wartość wnioskowanego dofinansowania.</i>	T/N Kryterium dopuszczające (spełnienie jest niezbędne dla możliwości dalszej oceny, zgodnie z kryteriami punktowanymi). Niespełnienie kryterium skutkuje negatywną oceną strategiczną wniosku i jego odrzuceniem.	Weryfikacji podlegać będzie właściwy poziom i wartość dofinansowania.
6.	<i>Zgodność projektu ze Strategią Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla rozwoju Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej.</i>	T/N Kryterium dopuszczające (spełnienie jest niezbędne dla możliwości dalszej oceny, zgodnie z kryteriami punktowanymi). Niespełnienie kryterium skutkuje negatywną oceną strategiczną wniosku i jego odrzuceniem.	Weryfikacji podlegać będzie, czy projekt jest zgodny ze Strategią ZIT dla rozwoju AKO, tj.: - priorytetami/ celami/ działaniami określonymi w Strategii, - planowanym zakresem wsparcia wskazanym w Strategii, - czy wybrane wskaźniki produktu i rezultatu odzwierciedlają zakres rzeczowy projektu a założone do osiągnięcia wartości są realne do osiągnięcia.
7.	<i>Projekt został ujęty w Regionalnym Planie Transportowym.</i>	T/N Kryterium dopuszczające (spełnienie jest niezbędne dla możliwości dalszej oceny, zgodnie z kryteriami punktowanymi). Niespełnienie kryterium skutkuje negatywną oceną strategiczną wniosku i jego odrzuceniem.	W odpowiednim miejscu dokumentacji aplikacyjnej należy powołać się na indykatywne zestawienie projektów drogowych, w które wpisuje się realizowany projekt.
8.	<i>Kompleksowość efektu finalnego projektu.</i>	1-3	Weryfikacji podlegać będzie, czy projektodawca zakłada, że poprawa spójności transportowej przyczyni się do: • zwiększenia możliwości rozwoju gospodarczego obszaru AKO, • mobilności mieszkańców AKO poprzez skrócenie czasu przejazdu, • obniżenia kosztów przejazdu. Za spełnienie każdego z przedmiotowych wymogów przyznany zostanie 1 pkt.
9.	<i>Wpływ wartości wskaźników przyjętych w projekcie na realizację celów Strategii ZIT dla rozwoju AKO.</i>	0-4	Ocenie podlegać będzie poprawność, wiarygodność i kompletność oraz wpływ zadeklarowanych wartości przyjętych wskaźników na osiągnięcie celów Strategii ZIT dla rozwoju AKO. Za spełnienie ww. wymogów projekt otrzyma: a) za poprawność, wiarygodność i kompletność przyjętych wskaźników – 0-2 pkt, b) za udział w realizacji wartości docelowych wskaźnika produktu ujętego w Strategii ZIT dla rozwoju AKO – 0-1 pkt, c) za udział w realizacji wartości docelowych wskaźnika rezultatu ujętego w Strategii

			ZIT dla rozwoju AKO – 0-1 pkt.
Maksymalna liczba punktów wynosi 7.			

Działanie 9.2. WRPO 2014+ Rewitalizacja obszarów problemowych.

Działanie 4.3. Rewitalizacja obszarów miejskich i wiejskich.

Lp.	Nazwa kryterium	Opis znaczenia kryterium	Definicja kryterium
1.	<i>Wniosek został złożony w terminie wskazanym w Regulaminie konkursu.</i>	T/N Kryterium dopuszczające (spełnienie jest niezbędne dla możliwości dalszej oceny, zgodnie z kryteriami punktowanymi). Niespełnienie kryterium skutkuje negatywną oceną strategiczną wniosku i jego odrzuceniem.	Weryfikacji podlegać będzie, czy Wnioskodawca złożył dokumentację aplikacyjną w terminie wskazanym w Regulaminie konkursu.
2.	<i>Wniosek został złożony do właściwej instytucji wskazanej w Regulaminie konkursu.</i>	T/N Kryterium dopuszczające (spełnienie jest niezbędne dla możliwości dalszej oceny, zgodnie z kryteriami punktowanymi). Niespełnienie kryterium skutkuje negatywną oceną strategiczną wniosku i jego odrzuceniem.	Weryfikacji podlegać będzie, czy wniosek o dofinansowanie został złożony do właściwej instytucji wskazanej w Regulaminie konkursu.
3.	<i>Kompletność dokumentacji aplikacyjnej.</i>	T/N Kryterium dopuszczające (spełnienie jest niezbędne dla możliwości dalszej oceny, zgodnie z kryteriami punktowanymi). Niespełnienie kryterium skutkuje negatywną oceną strategiczną wniosku i jego odrzuceniem. W przypadkach określonych w Regulaminie konkursu dopuszcza się możliwość jednorazowego uzupełnienia wniosku.	Weryfikacji podlegać będzie zgodność złożonej dokumentacji aplikacyjnej z wymogami zawartymi w Regulaminie konkursu, w szczególności: a) czy do wniosku o dofinansowanie załączono wszystkie wymagane załączniki aktualne dla danego konkursu, b) czy dokumentacja aplikacyjna została złożona w odpowiedniej liczbie egzemplarzy zgodnie z wymogami danego konkursu, c) czy wniosek został opatrzony podpisem osoby uprawnionej/ podpisami osób uprawnionych do złożenia wniosku, d) czy dokumentacja aplikacyjna w formie elektronicznej została przygotowana na właściwym nośniku informatycznym w odpowiednim pliku i możliwe jest odczytanie danych zawartych na nośniku informatycznym. Weryfikacja będzie miała charakter wstępny, pełna ocena kryterium będzie miała miejsce podczas oceny formalnej przeprowadzonej przez IZ WRPO 2014+.
4.	<i>Obszar realizacji projektu.</i>	T/N Kryterium dopuszczające (spełnienie jest niezbędne dla możliwości dalszej oceny, zgodnie z kryteriami punktowanymi). Niespełnienie kryterium skutkuje negatywną oceną strategiczną wniosku i jego odrzuceniem.	Weryfikacji podlegać będzie, czy projekt jest realizowany na obszarze Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej (tj. obszarze funkcjonalnym ośrodka regionalnego Kalisza z Ostrowem Wielkopolskim wyznaczonego Uchwałą Nr 4014/2013 ZWW z dn. 07.11.2013 r.).

5.	<i>Prawidłowy poziom i wartość wnioskowanego dofinansowania.</i>	T/N Kryterium dopuszczające (spełnienie jest niezbędne dla możliwości dalszej oceny, zgodnie z kryteriami punktowanymi). Niespełnienie kryterium skutkuje negatywną oceną strategiczną wniosku i jego odrzuceniem.	Weryfikacji podlegać będzie, czy poziom i wartość dofinansowania wskazanego we wniosku są zgodne z Regulaminem konkursu.
6.	<i>Okres realizacji projektu.</i>	T/N Kryterium dopuszczające (spełnienie jest niezbędne dla możliwości dalszej oceny, zgodnie z kryteriami punktowanymi). Niespełnienie kryterium skutkuje negatywną oceną strategiczną wniosku i jego odrzuceniem.	Weryfikacji podlegać będzie, czy okres realizacji projektu jest zgodny z Regulaminem konkursu.
7.	<i>Wnioskodawca złożył w danym konkursie jeden projekt.</i>	T/N/ND Kryterium dopuszczające (spełnienie jest niezbędne dla możliwości dalszej oceny, zgodnie z kryteriami punktowanymi). Niespełnienie kryterium skutkuje negatywną oceną strategiczną wniosku i jego odrzuceniem.	Jeżeli w Regulaminie konkursu wskazano, że w ramach danego konkursu Wnioskodawca może złożyć maksymalnie jeden wniosek o dofinansowanie, to przekroczenie tej liczby wyklucza Wnioskodawcę z dalszej oceny (jeśli dotyczy).
8.	<i>Zgodność projektu ze Strategią Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla rozwoju Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej.</i>	T/N Kryterium dopuszczające (spełnienie jest niezbędne dla możliwości dalszej oceny, zgodnie z kryteriami punktowanymi). Niespełnienie kryterium skutkuje negatywną oceną strategiczną wniosku i jego odrzuceniem.	Weryfikacji podlegać będzie, czy projekt jest zgodny ze Strategią ZIT dla rozwoju AKO, tj.: - priorytetami/ celami/ działaniami określonymi w Strategii, - planowanym zakresem wsparcia wskazanym w Strategii, - czy wybrane wskaźniki produktu i rezultatu odzwierciedlają zakres rzeczowy projektu, a założone do osiągnięcia wartości są realne do osiągnięcia.
9.	<i>Zgodność z Programem Rewitalizacji.</i>	T/N Kryterium dopuszczające (spełnienie jest niezbędne dla możliwości dalszej oceny, zgodnie z kryteriami punktowanymi). Niespełnienie kryterium skutkuje negatywną oceną merytoryczną wniosku i jego odrzuceniem.	Ocenie podlegać będzie, czy projekt wpisuje się w Program Rewitalizacji mogący dotyczyć różnego poziomu organizacyjno-terytorialnego (uzasadnienia granic obszaru rewitalizowanego, opisu działań niezbędnych do rozwoju gospodarczego, rozwiązania problemów społecznych oraz spójną koncepcję rewitalizacji danej gminy). Weryfikacja będzie miała charakter wstępny, pełna ocena kryterium będzie miała miejsce podczas oceny przeprowadzonej przez IZ WRPO 2014+.
10.	<i>Projekt przyczynia się do rozwiązywania zdiagnozowanych w ramach Programu Rewitalizacji problemów społecznych.</i>	T/N Kryterium dopuszczające (spełnienie jest niezbędne dla możliwości dalszej oceny, zgodnie z kryteriami punktowanymi). Niespełnienie kryterium skutkuje negatywną oceną merytoryczną wniosku i jego odrzuceniem.	Weryfikacji podlegać będzie, czy projekt przyczynia się do rozwiązywania zdiagnozowanych w ramach Programu Rewitalizacji problemów społecznych.

11.	<i>Stopień udogodnień dla osób niepełnosprawnych w projekcie.</i>	T/N Kryterium dopuszczające (spełnienie jest niezbędne dla możliwości dalszej oceny, zgodnie z kryteriami punktowanymi). Niespełnienie kryterium skutkuje negatywną oceną merytoryczną wniosku i jego odrzuceniem.	Ocenie podlegać będzie, czy projekt przyczyni się do zwiększenia dostępności infrastruktury do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, tj. czy działania inwestycyjne przyczynią się do likwidacji fizycznych barier utrudniających osobom z niepełnosprawnościami dostęp do edukacji, rynku pracy, transportu publicznego, obiektów kulturalnych, służby zdrowia i innych dziedzin życia transportu publicznego.
12.	<i>Wpływ wartości wskaźników przyjętych w projekcie na realizację celów Strategii ZIT dla rozwoju AKO.</i>	0-11	Ocenie podlegać będzie poprawność, wiarygodność i kompletność oraz wpływ zadeklarowanych wartości przyjętych wskaźników na osiągnięcie celów Strategii ZIT dla rozwoju AKO. Za spełnienie ww. wymogów projekt otrzyma: a) za poprawność, wiarygodność i kompletność przyjętych wskaźników – 0-2 pkt, b) za udział w realizacji wartości docelowej wskaźnika produktu ujętego w Strategii ZIT AKO – 0-6 pkt, c) za udział w realizacji wartości docelowych wskaźników rezultatu ujętych w Strategii ZIT dla rozwoju AKO – 0-3 pkt. Dla określenia ilości punktów w ppkt b oceniany będzie stopień realizacji każdego ze wskaźników produktu ujętych w Strategii ZIT dla rozwoju AKO w skali od 0 do 3 pkt.
13.	<i>Wpływ projektu na poprawę warunków społeczno-ekonomicznych oraz na atrakcyjność inwestycyjną obszaru.</i>	0-6	Ocenie podlegać będzie, czy i w jaki sposób realizowany projekt w bezpośredni sposób będzie miał wpływ na przezwycięzenie problemów zdefiniowanych w ramach Lokalnych Planów/ Programów Rewitalizacji, tzn. czy będzie przyczyniać się m.in. do: rozwiązania problemów społeczno-gospodarczych na danym obszarze, poprawy warunków bytowych, wykształcenia i jakości życia mieszkańców, ochrony zdrowia, walki z ubóstwem, włączenie na rynek pracy, poprawę bezpieczeństwa na rewitalizowanym terenie, poprawę funkcjonalności ruchu kołowego i pieszego, poprawę infrastruktury, etc. Za spełnienie tego kryterium projekt

			otrzyma maksymalnie 6 pkt.
14.	<i>Komplementarność projektu z innymi projektami.</i>	0-3	<p>Ocenie podlegać będzie powiązanie projektu z innymi przedsięwzięciami zrealizowanymi/ realizowanymi przez Wnioskodawcę/ jednostki zależne od Wnioskodawcy/ Partnerów projektu w okresie od dnia 01.01.2007 r. bez względu na źródło jego finansowania. Ocena wniosku dokonywana będzie wg kryterium punktowego. Za spełnienie tego kryterium projekt otrzyma:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wykazanie powiązania z projektem finansowanym ze środków własnych Wnioskodawcy/ jednostki zależnej od Wnioskodawcy/ Partnerów projektu – 1 pkt, • wykazanie powiązania z projektem Wnioskodawcy/ jednostki zależnej od Wnioskodawcy/ Partnerów projektu współfinansowanym z krajowych i zagranicznych (innych niż WRPO) środków zewnętrznych – 1 pkt, • wykazanie powiązania z projektem Wnioskodawcy/ jednostki zależnej od Wnioskodawcy/ Partnerów projektu współfinansowanym ze środków WRPO, w tym alokacji Strategii ZIT dla rozwoju AKO – 1 pkt.
15.	<i>Partnerski charakter projektu.</i>	0/1	<p>W ramach kryterium ocenie podlegać będzie partnerstwo w projekcie (potwierdzone umową partnerstwa/ porozumieniem o partnerstwie). Za spełnienie tego kryterium projekt otrzyma 1 pkt.</p>
16.	<i>Kompleksowość projektu.</i>	1-5	<p>Ocenie podlegać będzie przede wszystkim wielofunkcyjność, wieloaspektowość powstałej/ zmodernizowanej przestrzeni oraz zróżnicowanie/ poszerzenie prowadzonej działalności lub realizowanych po zakończeniu projektu nowych funkcji. Ocenie podlegać będzie również zastosowanie w projekcie rozwiązań energooszczędnych, efekty ekonomiczne mające wpływ na bezpośrednie otoczenie inwestycji.</p>
Maksymalna liczba punktów wynosi 26.			

Działanie 9.3. WRPO 2014+ Inwestowanie w rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej.

Działanie 3.2. Rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej.

Lp.	Nazwa kryterium	Opis znaczenia kryterium	Definicja kryterium
1.	<i>Wniosek został złożony w terminie wskazanym w Regulaminie konkursu.</i>	T/N Kryterium dopuszczające (spełnienie jest niezbędne dla możliwości dalszej oceny, zgodnie z kryteriami punktowanymi). Niespełnienie kryterium skutkuje negatywną oceną strategiczną wniosku i jego odrzuceniem.	Weryfikacji podlegać będzie, czy Wnioskodawca złożył dokumentację aplikacyjną w terminie wskazanym w Regulaminie konkursu.
2.	<i>Wniosek został złożony do właściwej instytucji wskazanej w Regulaminie konkursu.</i>	T/N Kryterium dopuszczające (spełnienie jest niezbędne dla możliwości dalszej oceny, zgodnie z kryteriami punktowanymi). Niespełnienie kryterium skutkuje negatywną oceną strategiczną wniosku i jego odrzuceniem.	Weryfikacji podlegać będzie, czy wniosek o dofinansowanie został złożony do właściwej instytucji wskazanej w Regulaminie konkursu.
3.	<i>Kompletność dokumentacji aplikacyjnej.</i>	T/N Kryterium dopuszczające (spełnienie jest niezbędne dla możliwości dalszej oceny, zgodnie z kryteriami punktowanymi). Niespełnienie kryterium skutkuje negatywną oceną strategiczną wniosku i jego odrzuceniem. W przypadkach określonych w Regulaminie konkursu dopuszcza się możliwość jednorazowego uzupełnienia wniosku.	Weryfikacji podlegać będzie zgodność złożonej dokumentacji aplikacyjnej z wymogami zawartymi w Regulaminie konkursu, w szczególności: a) czy do wniosku o dofinansowanie załączono wszystkie wymagane załączniki aktualne dla danego konkursu, b) czy dokumentacja aplikacyjna została złożona w odpowiedniej liczbie egzemplarzy zgodnie z wymogami danego konkursu, c) czy wniosek został opatrzony podpisem osoby uprawnionej/ podpisami osób uprawnionych do złożenia wniosku, d) czy dokumentacja aplikacyjna w formie elektronicznej została przygotowana na właściwym nośniku informatycznym w odpowiednim pliku i możliwe jest odczytanie danych zawartych na nośniku informatycznym. Weryfikacja będzie miała charakter wstępny, pełna ocena kryterium będzie miała miejsce podczas oceny formalnej przeprowadzonej przez IZ WRPO 2014+.
4.	<i>Obszar realizacji projektu.</i>	T/N Kryterium dopuszczające (spełnienie jest niezbędne dla możliwości dalszej oceny, zgodnie z kryteriami punktowanymi). Niespełnienie kryterium skutkuje negatywną oceną strategiczną wniosku i jego odrzuceniem.	Weryfikacji podlegać będzie, czy projekt jest realizowany na obszarze Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej (tj. obszarze funkcjonalnym ośrodka regionalnego Kalisza z Ostrowem Wielkopolskim wyznaczonego Uchwałą Nr 4014/2013 ZWW z dn.

			07.11.2013 r.).
5.	<i>Prawidłowy poziom i wartość wnioskowanego dofinansowania.</i>	T/N Kryterium dopuszczające (spełnienie jest niezbędne dla możliwości dalszej oceny, zgodnie z kryteriami punktowanymi). Niespełnienie kryterium skutkuje negatywną oceną strategiczną wniosku i jego odrzuceniem.	Weryfikacji podlegać będzie, czy poziom i wartość dofinansowania wskazanego we wniosku są zgodne z Regulaminem konkursu.
6.	<i>Okres realizacji projektu.</i>	T/N Kryterium dopuszczające (spełnienie jest niezbędne dla możliwości dalszej oceny, zgodnie z kryteriami punktowanymi). Niespełnienie kryterium skutkuje negatywną oceną strategiczną wniosku i jego odrzuceniem.	Weryfikacji podlegać będzie, czy okres realizacji projektu jest zgodny z Regulaminem konkursu.
7.	<i>Wnioskodawca złożył w danym konkursie jeden projekt.</i>	T/N/ND Kryterium dopuszczające (spełnienie jest niezbędne dla możliwości dalszej oceny, zgodnie z kryteriami punktowanymi). Niespełnienie kryterium skutkuje negatywną oceną strategiczną wniosku i jego odrzuceniem.	Jeżeli w Regulaminie konkursu wskazano, że w ramach danego konkursu Wnioskodawca może złożyć maksymalnie jeden wniosek o dofinansowanie, to przekroczenie tej liczby wyklucza Wnioskodawcę z dalszej oceny (jeśli dotyczy).
8.	<i>Zgodność projektu ze Strategią Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla rozwoju Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej.</i>	T/N Kryterium dopuszczające (spełnienie jest niezbędne dla możliwości dalszej oceny, zgodnie z kryteriami punktowanymi). Niespełnienie kryterium skutkuje negatywną oceną strategiczną wniosku i jego odrzuceniem.	Weryfikacji podlegać będzie, czy projekt jest zgodny ze Strategią ZIT dla rozwoju AKO, tj.: - priorytetami/ celami/ działaniami określonymi w Strategii, - planowanym zakresem wsparcia wskazanym w Strategii, - czy wybrane wskaźniki produktu i rezultatu odzwierciedlają zakres rzeczowy projektu, a założone do osiągnięcia wartości są realne do osiągnięcia.
9.	<i>Komplementarność z działaniami podejmowanymi ze środków EFS.</i>	T/N Kryterium dopuszczające (spełnienie jest niezbędne dla możliwości dalszej oceny, zgodnie z kryteriami punktowanymi). Niespełnienie kryterium skutkuje negatywną oceną strategiczną wniosku i jego odrzuceniem.	Weryfikacji podlegać będzie, czy projekt jest komplementarny z działaniami podejmowanymi ze środków EFS.
10.	<i>Komplementarność projektu z innymi projektami Wnioskodawcy.</i>	0-3	Ocenie podlegać będzie powiązanie projektu z innymi przedsięwzięciami zrealizowanymi/ realizowanymi przez Wnioskodawcę /jednostki zależne od Wnioskodawcy/ Partnerów projektu w okresie od dnia 01.01.2007 r. bez względu na źródło jego finansowania. Ocena wniosku dokonywana będzie wg kryterium punktowego. Za spełnienie tego kryterium projekt otrzyma: • wykazanie powiązania z projektem finansowanym ze środków własnych Wnioskodawcy/ jednostki zależnej od Wnioskodawcy/ Partnerów projektu – 1 pkt,

			<ul style="list-style-type: none"> • wykazanie powiązania z projektem Wnioskodawcy/jednostki zależnej od Wnioskodawcy/ Partnerów projektu współfinansowanym z krajowych i zagranicznych (innych niż WRPO) środków zewnętrznych – 1 pkt, • wykazanie powiązania z projektem Wnioskodawcy /jednostki zależnej od Wnioskodawcy/ Partnerów projektu współfinansowanym ze środków WRPO, w tym alokacji Strategii ZIT dla rozwoju AKO – 1 pkt.
11.	<i>Wpływ wartości wskaźników przyjętych w projekcie na realizację celów Strategii ZIT dla rozwoju AKO.</i>	0-8	<p>Ocenię podlegać będzie poprawność, wiarygodność i kompletność oraz wpływ zadeklarowanych wartości przyjętych wskaźników na osiągnięcie celów Strategii ZIT dla rozwoju AKO. Za spełnienie ww. wymogów projekt otrzyma:</p> <p>a) za poprawność, wiarygodność i kompletność przyjętych wskaźników – 0-2 pkt,</p> <p>b) za udział w realizacji wartości docelowych wskaźników produktu ujętych w Strategii ZIT dla rozwoju AKO – 0-3 pkt,</p> <p>c) za udział w realizacji wartości docelowych wskaźników rezultatu ujętych w Strategii ZIT dla rozwoju AKO – 0-3 pkt.</p> <p>Dla określenia ilości punktów wg ww. wymogów określonych w ppkt b i c będą brane pod uwagę wskaźniki produktu/rezultatu z najwyższą zadeklarowaną wartością względem wartości docelowej wskaźnika produktu/rezultatu ujętej w Strategii ZIT dla rozwoju AKO.</p>
12.	<i>Podniesienie jakości edukacji/kształcenia AKO.</i>	1-3	<p>W ramach tego kryterium ocenie podlegać będzie, czy realizacja projektu wpłynie na podniesienie poziomu jakości edukacji/kształcenia AKO poprzez umożliwienie lub zwiększenie dotychczasowych możliwości przekazywanej wiedzy w oparciu o najwyższe standardy. Ocena wniosku dokonywana będzie wg kryterium punktowego. Za spełnienie tego kryterium projekt otrzyma od 1 do 3 pkt.</p>
13.	<i>Współpraca z pracodawcami.</i>	0-7	<p>W ramach kryterium ocenie podlegać będzie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • stopień w jakim projekt odpowiada na potrzeby

			<p>pracodawców z terenu AKO,</p> <ul style="list-style-type: none"> zakres współpracy z pracodawcami z terenu AKO w trakcie planowania, realizacji i w okresie trwałości projektu. <p>Za spełnienie kryterium wniosek otrzyma od 0 do 7 pkt.</p>
14.	<i>Popularyzacja nauki i innowacji.</i>	0-5	<p>W ramach kryterium oceniane będzie, czy Wnioskodawca zaplanował w dokumentacji aplikacyjnej wykorzystanie obiektów infrastruktury kształcenia zawodowego wspartej w ramach projektu do popularyzacji nauki i innowacji wśród uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych kształcenia ogólnego. Ocenie podlegać będzie ilość placówek oświatowych, z którymi zaplanowano współpracę oraz zakres tej współpracy. Za spełnienie kryterium wniosek otrzyma od 0 do 5 pkt.</p>
<p>Maksymalna liczba punktów wynosi 26.</p>			

Działanie 6.3. WRPO 2014+ Samozatrudnienie i przedsiębiorczość.

Działanie Strategii ZIT dla rozwoju AKO nr 1.1. Samozatrudnienie oraz tworzenie nowych miejsc pracy.

Lp.	Nazwa kryterium	Opis znaczenia kryterium	Definicja kryterium
1.	<i>Wniosek został złożony w terminie wskazanym w Regulaminie konkursu.</i>	T/N Kryterium dopuszczające (spełnienie jest niezbędne dla możliwości dalszej oceny, zgodnie z kryteriami punktowanymi). Niespełnienie kryterium skutkuje negatywną oceną strategiczną wniosku i jego odrzuceniem.	Weryfikacji podlegać będzie, czy Wnioskodawca złożył dokumentację aplikacyjną w terminie wskazanym w Regulaminie konkursu.
2.	<i>Wniosek został złożony do właściwej instytucji wskazanej w Regulaminie konkursu.</i>	T/N Kryterium dopuszczające (spełnienie jest niezbędne dla możliwości dalszej oceny, zgodnie z kryteriami punktowanymi). Niespełnienie kryterium skutkuje negatywną oceną strategiczną wniosku i jego odrzuceniem.	Weryfikacji podlegać będzie, czy wniosek o dofinansowanie został złożony do właściwej instytucji wskazanej w Regulaminie konkursu.
3.	<i>Kompletność dokumentacji aplikacyjnej.</i>	T/N Kryterium dopuszczające (spełnienie jest niezbędne dla możliwości dalszej oceny, zgodnie z kryteriami punktowanymi). Niespełnienie kryterium skutkuje negatywną oceną strategiczną wniosku i jego odrzuceniem. W przypadkach określonych w Regulaminie konkursu dopuszcza się możliwość jednorazowego uzupełnienia wniosku.	Weryfikacji podlegać będzie zgodność złożonej dokumentacji aplikacyjnej z wymogami zawartymi w Regulaminie konkursu, w szczególności: e) czy do wniosku o dofinansowanie załączono wszystkie wymagane załączniki aktualne dla danego konkursu, f) czy dokumentacja aplikacyjna została złożona w odpowiedniej liczbie egzemplarzy zgodnie z wymogami danego konkursu, g) czy wniosek został opatrzony podpisem osoby uprawnionej/ podpisami osób uprawnionych do złożenia wniosku, h) czy dokumentacja aplikacyjna w formie elektronicznej została przygotowana na właściwym nośniku informatycznym w odpowiednim pliku i możliwe jest odczytanie danych zawartych na nośniku informatycznym. Weryfikacja będzie miała charakter wstępny, pełna ocena kryterium będzie miała miejsce podczas oceny formalnej przeprowadzonej przez IZ WRPO 2014+.
4.	<i>Obszar realizacji projektu.</i>	T/N Kryterium dopuszczające (spełnienie jest niezbędne dla możliwości dalszej oceny, zgodnie z kryteriami punktowanymi). Niespełnienie kryterium skutkuje negatywną oceną strategiczną wniosku i jego odrzuceniem.	Weryfikacji podlegać będzie, czy projekt jest realizowany na obszarze Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej (tj. obszarze funkcjonalnym ośrodka regionalnego Kalisza z Ostrowem Wielkopolskim wyznaczonego Uchwałą Nr 4014/2013 ZWW

			z dn. 07.11.2013 r.).
5.	<i>Prawidłowy poziom i wartość wnioskowanego dofinansowania.</i>	T/N Kryterium dopuszczające (spełnienie jest niezbędne dla możliwości dalszej oceny, zgodnie z kryteriami punktowanymi). Niespełnienie kryterium skutkuje negatywną oceną strategiczną wniosku i jego odrzuceniem.	Weryfikacji podlegać będzie, czy poziom i wartość dofinansowania wskazanego we wniosku są zgodne z Regulaminem konkursu.
6.	<i>Okres realizacji projektu.</i>	T/N/ND Kryterium dopuszczające (spełnienie jest niezbędne dla możliwości dalszej oceny, zgodnie z kryteriami punktowanymi). Niespełnienie kryterium skutkuje negatywną oceną strategiczną wniosku i jego odrzuceniem.	Weryfikacji podlegać będzie, czy okres realizacji projektu jest zgodny z Regulaminem konkursu (jeśli dotyczy).
7.	<i>Projekt jest skierowany do grup docelowych z obszaru Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej.</i>	T/N Kryterium dopuszczające (spełnienie jest niezbędne dla możliwości dalszej oceny, zgodnie z kryteriami punktowanymi). Niespełnienie kryterium skutkuje negatywną oceną strategiczną wniosku i jego odrzuceniem.	Weryfikacji podlegać będzie, czy projekt jest skierowany do grup docelowych z obszaru Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej wskazanych w Regulaminie konkursu.
8.	<i>Wnioskodawca w okresie realizacji projektu prowadzi biuro projektu na terenie Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej.</i>	T/N Kryterium dopuszczające (spełnienie jest niezbędne dla możliwości dalszej oceny, zgodnie z kryteriami punktowanymi). Niespełnienie kryterium skutkuje negatywną oceną strategiczną wniosku i jego odrzuceniem.	Weryfikacji podlegać będzie, czy Wnioskodawca zadeklarował w okresie realizacji projektu prowadzenie biura projektu na terenie Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej z możliwością udostępnienia pełnej dokumentacji wdrażanego projektu oraz zapewniające uczestnikom projektu możliwość osobistego kontaktu z kadrą projektu.
9.	<i>Wnioskodawca złożył w danym konkursie jeden projekt.</i>	T/N/ND Kryterium dopuszczające (spełnienie jest niezbędne dla możliwości dalszej oceny, zgodnie z kryteriami punktowanymi). Niespełnienie kryterium skutkuje negatywną oceną strategiczną wniosku i jego odrzuceniem (jeśli dotyczy).	Jeżeli w Regulaminie konkursu wskazano, że w ramach danego konkursu Wnioskodawca może złożyć maksymalnie jeden wniosek o dofinansowanie, to przekroczenie tej liczby wyklucza Wnioskodawcę z dalszej oceny.
10.	<i>Zgodność projektu ze Strategią Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla rozwoju Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej.</i>	T/N Kryterium dopuszczające (spełnienie jest niezbędne dla możliwości dalszej oceny, zgodnie z kryteriami punktowanymi). Niespełnienie kryterium skutkuje negatywną oceną strategiczną wniosku i jego odrzuceniem.	Weryfikacji podlegać będzie, czy projekt jest zgodny ze Strategią ZIT dla rozwoju AKO, tj.: - priorytetami/ celami/ działaniami określonymi w Strategii, - planowanym zakresem wsparcia wskazanym w Strategii, - czy wybrane wskaźniki produktu i rezultatu odzwierciedlają zakres rzeczowy projektu, a założone do osiągnięcia wartości są realne do osiągnięcia.
11.	<i>Liczba udzielonych dotacji.</i>	T/N Kryterium dopuszczające (spełnienie jest niezbędne dla możliwości dalszej oceny, zgodnie z kryteriami punktowanymi). Niespełnienie kryterium skutkuje negatywną oceną strategiczną wniosku i jego odrzuceniem.	Weryfikacji podlegać będzie, czy projekt zakłada udzielenie minimum 35 dotacji dla grupy docelowej objętej projektem.
12.	<i>Działalność gospodarcza</i>	T/N/ND Kryterium dopuszczające (spełnienie jest niezbędne dla	Weryfikacji podlegać będzie, czy Wnioskodawca założył we wniosku, iż

	<i>zarejestrowana na terenie Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej.</i>	możliwości dalszej oceny, zgodnie z kryteriami punktowanymi). Niespełnienie kryterium skutkuje negatywną oceną strategiczną wniosku i jego odrzuceniem.	działalność gospodarcza uczestników projektu będzie zarejestrowana na obszarze Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej.
13.	<i>Okres prowadzenia działalności gospodarczej.</i>	T/N Kryterium dopuszczające (spełnienie jest niezbędne dla możliwości dalszej oceny, zgodnie z kryteriami punktowanymi). Niespełnienie kryterium skutkuje negatywną oceną strategiczną wniosku i jego odrzuceniem.	Weryfikacji podlegać będzie, czy Wnioskodawca zawarł we wniosku zapis dotyczący prowadzenia działalności gospodarczej, rozpoczętej w ramach projektu, przez okres co najmniej 12 miesięcy od dnia faktycznego rozpoczęcia działalności gospodarczej (zgodnie z aktualnym wpisem do CEIDG lub KRS).
14.	<i>Struktura grupy docelowej.</i>	0/1/2/3	Ocenie podlegać będzie udział uczestników projektu z gmin wiejskich i/lub wiejsko-miejskich w grupie docelowej projektu. Skala oceny: <ul style="list-style-type: none"> • 0% – 10 % grupy docelowej – 0 pkt, • 11 % – 20% grupy docelowej – 1 pkt, • 21% – 30 % grupy docelowej – 2 pkt, • 31 % grupy docelowej i powyżej – 3 pkt.
15.	<i>Projekt zakłada stworzenie dodatkowych miejsc pracy.</i>	0/2/4/6	Ocenie podlegać będzie ilość zakładanych we wniosku o dofinansowanie dodatkowych miejsc pracy ¹ (powyżej ilości dotacji planowanych do udzielenia w ramach projektu) utworzonych w ramach projektu przez uczestników projektu, którzy otrzymali wsparcie na podjęcie działalności gospodarczej, w okresie do 12 miesięcy od dnia faktycznego rozpoczęcia działalności gospodarczej (zgodnie z aktualnym wpisem do CEIDG lub KRS). Skala oceny: <ul style="list-style-type: none"> • 0 – 4 utworzone dodatkowe miejsca pracy – 0 pkt, • 5 – 9 utworzonych dodatkowych miejsc pracy – 2 pkt, • 10 – 14 utworzonych dodatkowych miejsc pracy – 4 pkt, • powyżej 15 utworzonych dodatkowych miejsc pracy – 6 pkt.
16.	<i>Kompleksowość udzielonego wsparcia.</i>	0/1/2	Ocenie podlegać będzie, czy Wnioskodawca przewiduje we wniosku o dofinansowanie objęcie usługami rozwojowymi ² powyżej 50% uczestników projektu, którzy rozpoczęli działalność gospodarczą w okresie jego realizacji. Skala oceny: <ul style="list-style-type: none"> • 0% – 49% – 0 pkt, • 50% – 69% – 1 pkt,

			<ul style="list-style-type: none"> • powyżej 70% – 2 pkt.
17.	<i>Efektywność kosztowa projektu.</i>	0-7	<p>Ocenie podlegać będzie efektywność kosztowa projektu rozumiana, jako stosunek wartości środków UE wyrażonej w PLN do liczby osób objętych wsparciem aktywizacji zawodowej w projekcie. Punktacja wyliczana będzie wg wzoru: liczba punktów w kryterium = $(X/Y) * A$ (wartość do drugiego miejsca po przecinku zaokrąglona matematycznie), gdzie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • X – wskaźnik efektywności kosztowej najniższy w grupie złożonych projektów, gdzie wskaźnik efektywności kosztowej = $\text{środki UE} / \text{liczba osób objętych wsparciem aktywizacji zawodowej w projekcie}$ (wartość do drugiego miejsca po przecinku zaokrąglona matematycznie), • Y – wskaźnik efektywności kosztowej ocenianego projektu, gdzie wskaźnik efektywności kosztowej = $\text{środki UE} / \text{liczba osób objętych wsparciem aktywizacji zawodowej w projekcie}$ (wartość do drugiego miejsca po przecinku zaokrąglona matematycznie), • A – waga = 7 pkt. <p>Maksymalna ilość punktów w ramach kryterium wynosi 7 pkt.</p>
18.	<i>Wpływ wartości wskaźników przyjętych w projekcie na realizację celów Strategii ZIT dla rozwoju AKO.</i>	0-8	<p>Ocenie podlegać będzie poprawność, wiarygodność i kompletność oraz wpływ zadeklarowanych wartości przyjętych wskaźników na osiągnięcie celów Strategii ZIT dla rozwoju AKO. Za spełnienie ww. wymogów projekt otrzyma:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) za poprawność przyjętych wskaźników i ich kompletność – 0-2 pkt, b) za udział w realizacji wartości docelowych wskaźników produktu ujętych w Strategii ZIT dla rozwoju AKO – 0-3 pkt, c) za udział w realizacji wartości docelowych wskaźników rezultatu ujętych w Strategii ZIT dla rozwoju AKO – 0-3 pkt. <p>Dla określenia ilości punktów wg ww. wymogów określonych w ppkt b i c będą brane pod uwagę wskaźniki produktu/ rezultatu z najwyższą zadeklarowaną wartością względem wartości docelowej wskaźnika produktu/ rezultatu ujętej w Strategii</p>

		ZIT dla rozwoju AKO.
Maksymalna liczba punktów wynosi 26.		

- ¹ Utworzonych na podstawie umowy o pracę w wymiarze przynajmniej 1/2 etatu i utrzymywanych przez okres przynajmniej 3 miesięcy.
- ² Usługa rozwojowa – usługa w zakresie pozaszkolnych form edukacji, usługa wspomagająca edukację lub usługa doradztwa związanego z zarządzaniem zgodnie z przepisami w zakresie klasyfikacji wyrobów i usług, które pozwalają na rozwój przedsiębiorcom i ich pracownikom lub mają na celu nabycie, utrzymanie lub wzrost wiedzy, umiejętności lub kompetencji społecznych pracowników przedsiębiorców (np. pojedyncza usługa doradcza lub szkoleniowa).

Działanie 6.6. WRPO 2014+ Wspieranie aktywności zawodowej pracowników poprzez działania prozdrowotne.

Działanie Strategii ZIT dla rozwoju AKO nr 1.2. Wspieranie aktywności zawodowej poprzez działania prozdrowotne.

Lp.	Nazwa kryterium	Opis znaczenia kryterium	Definicja kryterium
1.	<i>Wniosek został złożony w terminie wskazanym w Regulaminie konkursu.</i>	T/N Kryterium dopuszczające (spełnienie jest niezbędne dla możliwości dalszej oceny, zgodnie z kryteriami punktowanymi). Niespełnienie kryterium skutkuje negatywną oceną strategiczną wniosku i jego odrzuceniem.	Weryfikacji podlegać będzie, czy Wnioskodawca złożył dokumentację aplikacyjną w terminie wskazanym w Regulaminie konkursu.
2.	<i>Wniosek został złożony do właściwej instytucji wskazanej w Regulaminie konkursu.</i>	T/N Kryterium dopuszczające (spełnienie jest niezbędne dla możliwości dalszej oceny, zgodnie z kryteriami punktowanymi). Niespełnienie kryterium skutkuje negatywną oceną strategiczną wniosku i jego odrzuceniem.	Weryfikacji podlegać będzie, czy wniosek o dofinansowanie został złożony do właściwej instytucji wskazanej w Regulaminie konkursu.
3.	<i>Kompletność dokumentacji aplikacyjnej.</i>	T/N Kryterium dopuszczające (spełnienie jest niezbędne dla możliwości dalszej oceny, zgodnie z kryteriami punktowanymi). Niespełnienie kryterium skutkuje negatywną oceną strategiczną wniosku i jego odrzuceniem. W przypadkach określonych w Regulaminie konkursu dopuszcza się możliwość jednorazowego uzupełnienia wniosku.	Weryfikacji podlegać będzie zgodność złożonej dokumentacji aplikacyjnej z wymogami zawartymi w Regulaminie konkursu, w szczególności: a) czy do wniosku o dofinansowanie załączono wszystkie wymagane załączniki aktualne dla danego konkursu, b) czy dokumentacja aplikacyjna została złożona w odpowiedniej liczbie egzemplarzy zgodnie z wymogami danego konkursu, c) czy wniosek został opatrzony podpisem osoby uprawnionej/ podpisami osób uprawnionych do złożenia wniosku, d) czy dokumentacja aplikacyjna w formie elektronicznej została przygotowana na właściwym nośniku informatycznym w odpowiednim pliku i możliwe jest odczytanie danych zawartych na nośniku informatycznym. Weryfikacja będzie miała charakter wstępny, pełna ocena kryterium będzie miała miejsce podczas oceny formalnej przeprowadzonej przez IZ WRPO 2014+.
4.	<i>Obszar realizacji projektu.</i>	T/N Kryterium dopuszczające (spełnienie jest niezbędne dla możliwości dalszej oceny, zgodnie z kryteriami punktowanymi). Niespełnienie kryterium skutkuje negatywną oceną strategiczną	Weryfikacji podlegać będzie, czy projekt jest realizowany na obszarze Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej (tj. obszarze funkcjonalnym ośrodka regionalnego Kalisza z Ostrowem

		wniosku i jego odrzuceniem.	Wielkopolskim wyznaczonego Uchwałą Nr 4014/2013 ZWW z dn. 07.11.2013 r.).
5.	<i>Prawidłowy poziom i wartość wnioskowanego dofinansowania.</i>	T/N Kryterium dopuszczające (spełnienie jest niezbędne dla możliwości dalszej oceny, zgodnie z kryteriami punktowanymi). Niespełnienie kryterium skutkuje negatywną oceną strategiczną wniosku i jego odrzuceniem.	Weryfikacji podlegać będzie, czy poziom i wartość dofinansowania wskazanego we wniosku są zgodne z Regulaminem konkursu.
6.	<i>Okres realizacji projektu.</i>	T/N Kryterium dopuszczające (spełnienie jest niezbędne dla możliwości dalszej oceny, zgodnie z kryteriami punktowanymi). Niespełnienie kryterium skutkuje negatywną oceną strategiczną wniosku i jego odrzuceniem.	Weryfikacji podlegać będzie, czy okres realizacji projektu jest zgodny z Regulaminem konkursu.
7.	<i>Projekt jest skierowany do grup docelowych z obszaru Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej.</i>	T/N Kryterium dopuszczające (spełnienie jest niezbędne dla możliwości dalszej oceny, zgodnie z kryteriami punktowanymi). Niespełnienie kryterium skutkuje negatywną oceną strategiczną wniosku i jego odrzuceniem.	Weryfikacji podlegać będzie, czy projekt jest skierowany do grup docelowych z obszaru Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej wskazanych w Regulaminie konkursu.
8.	<i>Wnioskodawca w okresie realizacji projektu prowadzi biuro projektu na terenie Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej.</i>	T/N Kryterium dopuszczające (spełnienie jest niezbędne dla możliwości dalszej oceny, zgodnie z kryteriami punktowanymi). Niespełnienie kryterium skutkuje negatywną oceną strategiczną wniosku i jego odrzuceniem.	Weryfikacji podlegać będzie, czy Wnioskodawca zadeklarował w okresie realizacji projektu prowadzenie biura projektu na terenie Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej z możliwością udostępnienia pełnej dokumentacji wdrażanego projektu oraz zapewniające uczestnikom projektu możliwość osobistego kontaktu z kadrą projektu.
9.	<i>Zgodność projektu ze Strategią Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla rozwoju Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej.</i>	T/N Kryterium dopuszczające (spełnienie jest niezbędne dla możliwości dalszej oceny, zgodnie z kryteriami punktowanymi). Niespełnienie kryterium skutkuje negatywną oceną strategiczną wniosku i jego odrzuceniem.	Weryfikacji podlegać będzie, czy projekt jest zgodny ze Strategią ZIT dla rozwoju AKO, tj.: - priorytetami/ celami/ działaniami określonymi w Strategii, - planowanym zakresem wsparcia wskazanym w Strategii, - czy wybrane wskaźniki produktu i rezultatu odzwierciedlają zakres rzeczowy projektu, a założone do osiągnięcia wartości są realne do osiągnięcia.
10.	<i>Doświadczenie Wnioskodawcy.</i>	0/2	Weryfikacji polegać będzie, czy Wnioskodawca posiada co najmniej 3-letnie doświadczenie w realizacji działań prozdrowotnych. Za spełnienie kryterium projekt otrzymuje 2 pkt.
11.	<i>Liczba osób, które dzięki interwencji EFS zgłosiły się na badanie profilaktyczne.</i>	0/1/2/3/4	Weryfikacji podlegać będzie zakładana we wniosku ilość osób (powyżej 60% uczestników projektu), które dzięki interwencji EFS zgłosiły się na badanie profilaktyczne. Skala oceny: • 61% – 70% uczestników projektu – 1 pkt,

			<ul style="list-style-type: none"> • 71% – 80% uczestników projektu – 2 pkt, • 81% – 90% uczestników projektu – 3 pkt, • powyżej 91% uczestników projektu – 4 pkt.
12.	<i>Zasięg realizacji projektu na terenie Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej.</i>	3/6	<p>Ocenie podlegać będzie zadeklarowana we wniosku ilość gmin AKO objętych projektem, z których będą pochodzili uczestnicy projektu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • jeśli działania kierowane będą do mieszkańców min. 5 gmin AKO – 3 pkt, • powyżej 10 gmin AKO – 6 pkt.
13.	<i>Efektywność kosztowa projektu.</i>	0-7	<p>Ocenie podlegać będzie efektywność kosztowa projektu rozumiana jako stosunek wartości środków UE wyrażonej w PLN do liczby osób objętych programem zdrowotnym dzięki EFS. Punktacja wyliczana będzie wg wzoru: liczba punktów w kryterium = $(X/Y) * A$ (wartość do drugiego miejsca po przecinku zaokrąglona matematycznie), gdzie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • X – wskaźnik efektywności kosztowej najniższy w grupie złożonych projektów, gdzie wskaźnik efektywności kosztowej = $\text{środki UE} / \text{liczba osób objętych programem zdrowotnym dzięki EFS}$ (wartość do drugiego miejsca po przecinku zaokrąglona matematycznie), • Y – wskaźnik efektywności kosztowej ocenianego projektu, gdzie wskaźnik efektywności kosztowej = $\text{środki UE} / \text{liczba osób objętych programem zdrowotnym dzięki EFS}$ (wartość do drugiego miejsca po przecinku zaokrąglona matematycznie), • A – waga = 7 pkt. <p>Maksymalna ilość punktów w ramach kryterium wynosi 7 pkt.</p>
14.	<i>Partnerstwo.</i>	0/1	<p>W ramach kryterium ocenie podlegać będzie partnerstwo w projekcie (potwierdzone umową partnerstwa/ porozumieniem o partnerstwie lub listem intencyjnym). Za spełnienie tego kryterium projekt otrzyma 1 pkt.</p>

Maksymalna liczba punktów wynosi 20.

Działanie 8.3. WRPO 2014+ Wzmocnienie oraz dostosowanie kształcenia i szkolenia zawodowego do potrzeb rynku pracy.

Działanie Strategii ZIT dla rozwoju AKO nr 3.1. Zapewnienie równego dostępu do dobrej jakości edukacji.

Lp.	Nazwa kryterium	Opis znaczenia kryterium	Definicja kryterium
1.	<i>Wniosek został złożony w terminie wskazanym w Regulaminie konkursu.</i>	T/N Kryterium dopuszczające (spełnienie jest niezbędne dla możliwości dalszej oceny, zgodnie z kryteriami punktowanymi). Niespełnienie kryterium skutkuje negatywną oceną strategiczną wniosku i jego odrzuceniem	Weryfikacji podlegać będzie, czy Wnioskodawca złożył dokumentację aplikacyjną w terminie wskazanym w Regulaminie konkursu.
2.	<i>Wniosek został złożony do właściwej instytucji wskazanej w Regulaminie konkursu.</i>	T/N Kryterium dopuszczające (spełnienie jest niezbędne dla możliwości dalszej oceny, zgodnie z kryteriami punktowanymi). Niespełnienie kryterium skutkuje negatywną oceną strategiczną wniosku i jego odrzuceniem.	Weryfikacji podlegać będzie, czy wniosek o dofinansowanie został złożony do właściwej instytucji wskazanej w Regulaminie konkursu.
3.	<i>Kompletność dokumentacji aplikacyjnej.</i>	T/N Kryterium dopuszczające (spełnienie jest niezbędne dla możliwości dalszej oceny, zgodnie z kryteriami punktowanymi). Niespełnienie kryterium skutkuje negatywną oceną strategiczną wniosku i jego odrzuceniem. W przypadkach określonych w Regulaminie konkursu dopuszcza się możliwość jednorazowego uzupełnienia wniosku.	Weryfikacji podlegać będzie zgodność złożonej dokumentacji aplikacyjnej z wymogami zawartymi w Regulaminie konkursu, w szczególności: e) czy do wniosku o dofinansowanie załączono wszystkie wymagane załączniki aktualne dla danego konkursu, f) czy dokumentacja aplikacyjna została złożona w odpowiedniej liczbie egzemplarzy zgodnie z wymogami danego konkursu, g) czy wniosek został opatrzony podpisem osoby uprawnionej/ podpisami osób uprawnionych do złożenia wniosku, h) czy dokumentacja aplikacyjna w formie elektronicznej została przygotowana na właściwym nośniku informatycznym w odpowiednim pliku i możliwe jest odczytanie danych zawartych na nośniku informatycznym. Weryfikacja będzie miała charakter wstępny, pełna ocena kryterium będzie miała miejsce podczas oceny formalnej przeprowadzonej przez IZ WRPO 2014+.
4.	<i>Obszar realizacji projektu.</i>	T/N Kryterium dopuszczające (spełnienie jest niezbędne dla możliwości dalszej oceny, zgodnie z kryteriami punktowanymi). Niespełnienie kryterium skutkuje	Weryfikacji podlegać będzie, czy projekt jest realizowany na obszarze Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej (tj. obszarze funkcjonalnym ośrodka

		negatywną oceną strategiczną wniosku i jego odrzuceniem.	regionalnego Kalisza z Ostrowem Wielkopolskim wyznaczonego Uchwałą Nr 4014/2013 ZWW z dn. 07.11.2013 r.).
5.	<i>Prawidłowy poziom i wartość wnioskowanego dofinansowania.</i>	T/N Kryterium dopuszczające (spełnienie jest niezbędne dla możliwości dalszej oceny, zgodnie z kryteriami punktowanymi). Niespełnienie kryterium skutkuje negatywną oceną strategiczną wniosku i jego odrzuceniem.	Weryfikacji podlegać będzie, czy poziom i wartość dofinansowania wskazanego we wniosku są zgodne z Regulaminem konkursu.
6.	<i>Okres realizacji projektu.</i>	T/N/ND Kryterium dopuszczające (spełnienie jest niezbędne dla możliwości dalszej oceny, zgodnie z kryteriami punktowanymi). Niespełnienie kryterium skutkuje negatywną oceną strategiczną wniosku i jego odrzuceniem.	Weryfikacji podlegać będzie, czy okres realizacji projektu jest zgodny z Regulaminem konkursu.
7.	<i>Projekt jest skierowany do grup docelowych z obszaru Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej.</i>	T/N Kryterium dopuszczające (spełnienie jest niezbędne dla możliwości dalszej oceny, zgodnie z kryteriami punktowanymi). Niespełnienie kryterium skutkuje negatywną oceną strategiczną wniosku i jego odrzuceniem.	Weryfikacji podlegać będzie, czy projekt jest skierowany do grup docelowych z obszaru Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej wskazanych w Regulaminie konkursu.
8.	<i>Wnioskodawca w okresie realizacji projektu prowadzi biuro projektu na terenie Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej.</i>	T/N Kryterium dopuszczające (spełnienie jest niezbędne dla możliwości dalszej oceny, zgodnie z kryteriami punktowanymi). Niespełnienie kryterium skutkuje negatywną oceną strategiczną wniosku i jego odrzuceniem.	Weryfikacji podlegać będzie, czy Wnioskodawca zadeklarował w okresie realizacji projektu prowadzenie biura projektu na terenie Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej z możliwością udostępnienia pełnej dokumentacji wdrażanego projektu oraz zapewniające uczestnikom projektu możliwość osobistego kontaktu z kadrą projektu.
9.	<i>Wnioskodawca złożył w danym konkursie jeden projekt.</i>	T/N/ND Kryterium dopuszczające (spełnienie jest niezbędne dla możliwości dalszej oceny, zgodnie z kryteriami punktowanymi). Niespełnienie kryterium skutkuje negatywną oceną strategiczną wniosku i jego odrzuceniem. Brak możliwości korekty (jeśli dotyczy).	Jeżeli w Regulaminie konkursu wskazano, że w ramach danego konkursu Wnioskodawca może złożyć maksymalnie jeden wniosek o dofinansowanie, to przekroczenie tej liczby wyklucza Wnioskodawcę z dalszej oceny.
10.	<i>Zgodność projektu ze Strategią Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla rozwoju Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej.</i>	T/N Kryterium dopuszczające (spełnienie jest niezbędne dla możliwości dalszej oceny, zgodnie z kryteriami punktowanymi). Niespełnienie kryterium skutkuje negatywną oceną strategiczną wniosku i jego odrzuceniem.	Weryfikacji podlegać będzie, czy projekt jest zgodny ze Strategią ZIT dla rozwoju AKO, tj.: - priorytetami/ celami/ działaniami określonymi w Strategii, - planowanym zakresem wsparcia wskazanym w Strategii, - czy wybrane wskaźniki produktu i rezultatu odzwierciedlają zakres rzeczowy projektu, a założone do osiągnięcia wartości są realne do osiągnięcia.
11.	<i>Współpraca szkół lub placówek systemu oświaty z podmiotami z otoczenia</i>	T/N/ND Kryterium dopuszczające (spełnienie jest niezbędne dla możliwości dalszej oceny, zgodnie z kryteriami punktowanymi).	Weryfikacji podlegać będzie, czy integralnym elementem działań projektowych jest współpraca szkół lub placówek systemu oświaty

	<i>społeczno-gospodarczego.</i>	Niespełnienie kryterium skutkuje negatywną oceną strategiczną wniosku i jego odrzuceniem.	z podmiotami otoczenia społeczno-gospodarczego, m.in. pracodawcami, przedsiębiorcami, instytucjami rynku pracy (dotyczy projektów z zakresu kształcenia zawodowego młodzieży).
12.	<i>Uzyskanie kwalifikacji lub nabycie kompetencji po opuszczeniu programu przez nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu.</i>	0/1/2/3	Weryfikacji podlegać będzie dodatkowa liczba nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu (tj. powyżej 70% objętych wsparciem w projekcie), którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu projektu (lub w wyniku realizacji projektu). Skala oceny: <ul style="list-style-type: none"> • poniżej 70 % – 0 pkt, • 71% – 80% – 1 pkt, • 81% – 90% – 2 pkt, • powyżej 91% – 3 pkt.
13.	<i>Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego uczestniczących w stażach i praktykach u pracodawcy.</i>	0/2/4/6	Weryfikacji podlegać będzie liczba dodatkowych uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego (powyżej 50% objętych wsparciem) uczestniczących w stażach i praktykach u pracodawcy ⁷⁴ (dotyczy projektu z zakresu kształcenia zawodowego młodzieży). Skala oceny: <ul style="list-style-type: none"> • poniżej 50 % – 0 pkt, • 51% – 57% – 2 pkt, • 58% – 64% – 4 pkt, • 65% – 100% – 6 pkt.
14.	<i>Partycypacja finansowa w kosztach prowadzenia praktyk lub staży.</i>	0/2	W przypadku projektów, w ramach których przewidziano realizację praktyk lub staży zawodowych z obszaru kształcenia zawodowego młodzieży, dodatkowo premiuwane będą te projekty, w których pracodawcy lub przedsiębiorcy partycypują finansowo w wymiarze co najmniej 5% w kosztach organizacji i prowadzenia praktyki zawodowej lub stażu zawodowego (dotyczy projektu z zakresu kształcenia zawodowego młodzieży). Skala ocen: <ul style="list-style-type: none"> • 0 – 5% – 0 pkt, • 5% i więcej – 2 pkt.
15.	<i>Uzyskanie kwalifikacji w ramach pozaszkolnych form kształcenia.</i>	0/3/6	Weryfikacji podlegać będzie dodatkowa liczba uczestników projektu (powyżej 90%), którzy uzyskają kwalifikacje w ramach

⁷⁴ Realizacja praktyk zawodowych i staży zawodowych jest zgodna z Wytocznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020.

			<p>pozaszkolnych form kształcenia (dotyczy projektu z zakresu kształcenia zawodowego dorosłych).</p> <p>Skala oceny:</p> <ul style="list-style-type: none"> • poniżej 90% – 0 pkt, • 91% – 95% – 3 pkt, • 96% – 100% – 6 pkt.
16.	<i>Wsparcie podmiotów realizujących zadania Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego.</i>	0-2	<p>Weryfikacji podlegać będzie, czy projekt zakłada objęcie wsparciem podmiotów realizujących zadania centrum kształcenia zawodowego i ustawicznego (dotyczy projektu z zakresu kształcenia zawodowego dorosłych).</p> <p>Za spełnienie kryterium projekt otrzyma 2 pkt.</p>
17.	<i>Kierunek kształcenia.</i>	0/2/4/6/8	<p>Weryfikacji podlegać będzie w jakim stopniu projekt zakłada realizację kierunków kształcenia zgodnych z zapotrzebowaniem rynku pracy na terenie AKO.</p> <p>Skala oceny:</p> <ul style="list-style-type: none"> • poniżej 50% uczestników projektu kształcić się będzie na kierunkach znajdujących się poza wskazanym zapotrzebowaniem lokalnego rynku pracy – 0 pkt, • 51% – 60% uczestników projektu kształcić się będzie na kierunkach zgodnych z zapotrzebowaniem lokalnego rynku pracy – 2 pkt, • 61% – 70% uczestników projektu kształcić się będzie na kierunkach zgodnych z zapotrzebowaniem lokalnego rynku pracy – 4 pkt, • 71% – 80% uczestników projektu kształcić się będzie na kierunkach zgodnych z zapotrzebowaniem lokalnego rynku pracy – 6 pkt, • powyżej 81% uczestników projektu kształcić się będzie na kierunkach zgodnych z wskazanym zapotrzebowaniem lokalnego rynku pracy – 8 pkt.
Maksymalna liczba punktów wynosi 19.			

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego
Pomoc Techniczna 2007-2013

Zadanie zostało zrealizowane przy współfinansowaniu ze środków Unii Europejskiej przyznanych w ramach „Konkursu dotacji na działania wspierające jednostki samorządu terytorialnego w zakresie planowania miejskich obszarów funkcjonalnych” ogłoszonego przez Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju.

Fundusze Europejskie
Program Regionalny

**SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA
WIELKOPOLSKIEGO**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Projekt finansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020 oraz z budżetu Stowarzyszenia Aglomeracja Kalisko-Ostrowska

---

Aktualizacja dokumentu sfinansowana została przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020 oraz z budżetu Stowarzyszenia Aglomeracja Kalisko-Ostrowska.